

A TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1911. OKTÓBER HÓ 1—3. NAPJAIN SÁTORALJA-
UJHELYBEN TARTOTT S LELKÉSZ-SZENTELEÉSSEL
EGYBEKÖTÖTT ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

RADÁCSI GYÖRGY

EGYHÁZKERÜLETI PAPI FŐJEGYZŐ.

134. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.

1911.

A **tiszáninneri ref. egyházkerület** 1911. évi, **lelkész-szenteléssel egybekötött** őszi közgyűlését október 1—3. napjain **Sátoraljaujhelyben** tartotta meg **Fejes István** püspök és **Dókus Ernő** főgondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak :

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Meczner József e. m. gondnok, Kiss Lajos, Szobonya István, Frenczel Bertalan lelkészi, Naményi Gyula, Dobozy István, Kóczán György világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Dr. Tüdős István esperes, Szalóczy Pál, Halászy József, Tóth Béla lelkészi, Deák Gyula, Huszthy Béla, Dr. Nagy Ferenc világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla e. m. gondnok, Svingor József, Botos József, Elek József lelkészi, Szekrényessy Árpád, Zsóry György világi részről.

A gömöri egyházmegyéből: Csabay Pál esperes, Bornemisza László e. m. gondnok, Buzi Márton, Réthy Andor lelkészi, Lukács Géza, Báró Ragályi Balassa Ferenc, Bornemisza Elemér világi részről.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Kádár Kálmán e. m. gondnok, Arday Janka Dániel, Fodor György lelkészi, Dr. Óvári Pál, Horváth Elemér világi részről.

Az ungi egyházmegyéből: Szücs István esperes, Szőlőssy Gyula, Ifj. Szakal István, Németh Péter lelkészi, Szilágyi Sándor, Kovács Dániel világi részről.

Az alsözempléni egyházmegyéből: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla e. m. gondnok, Hézsér Emil, Ölbey János, Zitás Bertalan lelkészi, Buza János, Nagy Barna, Sebők Gyula világi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Hutka József esperes, Dókus László e. m. gondnok, Kádár János, Kozma Antal, Péter Mihály lelkész, Bernáth Aladár, Nemes Sándor, Thuránszky Tihamér világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Zombory Gedő, Radácsi György, Szuhay Benedek, Czinke István, Dókus Gyula.

A sárospataki főiskola képviselőiben: Révész Kálmán, Dókus Gyula gondnokok, Novák Lajos theol. akad., Dr. Finkey Ferenc jogakad. tanár, Csontos József gimn. igazgató.

A miskolci főgimnázium részéről: Csorba György igazgató.

A rimaszombati főgimn. részéről: Veress Samu tanár.

Az egyházkerületi felsőbb leányiskola részéről: Domby László igazgató.

Mint tanító-képviselők: Fogarassy Jenő, Gööz Ferenc, Becske Bálint.

Mint egyházkerületi jegyzők: Radácsi György főjegyző, Czinke István, Vattay László, Dr. Finkey Ferenc, Dr. Mitrovics Gyula aljegyzők.

Mint egyházkerületi ügyész: Bizony Ákos.

Mint egyházkerületi pénztárnok: Dr. Kovács Gábor.

A hivatalosokon kívül számos érdeklődő Sátoraljaujhelyből és a vidékről.

I.

Lelkészszentelési ünnepély.

A Tizáninnyi ref. egyházkerület f. évi tavaszi közgyűlésének 173. számú határozata az őszi közgyűlés helyéül a *felsőzempléni egyházmegyét*, illetőleg az ennek kebelében fekvő *sátoraljújhelyi egyházközséget* nevezte meg, a közgyűlést pedig lelkészszenteléssel kívánta egybekapcsolni.

Az egyházkerület elnöksége a lelkészszentelést, mint a közgyűlés ünnepi bevezetését október hó 1-ső napjára tűzte ki.

A sátoraljújhelyi ref. egyházközség a maga történeti nagy fontosságával épügy, mint mostani kivételes helyzetével, püspöki székhelyi minőségével a különben is mindenkor sátorosünnepi jellegű lelkészszentelés iránt széleskörű érdeklődést támasztott, a mit nem kevésbé fokozott az is, hogy új püspökét és új főgondnokát itt láthatja az egyházkerület és a nagy közönség első ízben lelkészszentelési szereplésükben.

Már az ünnepélyt megelőző délután szokatlan képe támadt Sátoraljújhely városának. A kálvinista lelkészek egész tábora lepte meg; vének és ifjak, a kik mint szentelők és szentelendők a püspök-lelkész lakása körül sereglettek, hogy ott az előre kitűzött időben magukat bemutassák s a szentelési ünnep részleteire nézve tájékozódást szerezzenek. 5 órakor 8 esperes vezetése alatt 68 ifjú lelképásztor jelentkezett a püspök előtt a szentelési szertartásra külsőleg és belsőleg felkészülten. Testvéri és atyai fogadtatásban részesültek.

Másnap vasárnap reggel 9 óra tájban már tolongás jelezte a lelkészlak és templom környékén, hogy a harangszó nem közönséges vasárnapra hívogat. A templom elégtelen arra, hogy a hivatalosokat s az érdeklődők és kíváncsiak ezreit

magába fogadja; az történt azért, hogy polgári és egyházi rendfentartók intézkedtek a közönség bebocsátása körül szerencsés volt, a ki bejuthatott a szent falak közé.

Kilenc és fél óraker a püspök és főgondnok vezetése alatt vonult be az egyházkerület hivatalos része a számukra fentartott helyekre. A püspök és alkalmi szónok az u. n. papszékben, a főgondnok a papszék előtt, a 8 esperes és a lelkészi főjegyző az urasztala mellett, a felszentelendők a szószékkel szemben helyezkedtek el. Elhelyezkedés közben megzendült az orgona a zsufolásig tele karzaton s felhangzott a 138-dik dicséret 2-dik verse, majd utánna a „*Szent Isten noha néked*“ kezdetű invocatio, gyülekezeti énekül pedig az *Im bejöttünk nagy örömmel* s úgy tetszett a közönségnek, mintha vigadva ott volna, hol a menny lakói az Isten királyi székének előtte letelepednek.

A gyülekezeti ének két versének utolsó hangjainál már ott állott a sátoraljaujhelyi egyházközség lelkipásztora mint püspök a szószéken és a közönség nagy várakozása és mély-séges áhitata mellett így rebegte ünnepélybevezető imádságát:

Lelkünk hozzád emelkedik ó felséges Isten! és imádásodra buzdúl szívünk e reggeli órában, amidőn a megújult nap fénylő sugaraiban oly fenségesen látjuk ragyogni a te dicsőségedet!

Ó! ha az egek is hirdetik a te nagy és erős felségedet, ha a nap fénye is a te dicsőséged sugárait hinti szét a világon: engedd meg nekünk is, a te gyermekeidnek, hogy mi is hirdessük rólad, hogy mindaz, a mi mint fenséges és dicsőséges tündöklék és világít a mi emberi életünk világában is, tetőled száll alá a magasságos égből, mint lelkednek fénye és világossága.

Dicsőség legyen neked ég és föld hatalmas ura! hogy reánk is kiárasztottad lelked világosságát és azokat a szentséges isteni erőket, amelyek által te életet támasztasz, reánk is kitöltötted! Dicsőség legyen neked, hogy mindezeket mint a nap fényességét, kiváltképpen is láthatóvá tetted a te szent fiadban, a Jézus Krisztusban, aki által a sötétségből kivezettél minket is és újjá szültél minket is, hogy mindnyájan a te fiad legyünk az ő benne vetett hit által! Dicsőség legyen neked ó! mi kegyelmes Istenünk, hogy minket is prófétáivá, apos-

tolaivá tettél e földön az isteni fiuságnak és ez által a te menyeyei szent országod terjesztésének!

Felmagasztalt érzésekkel gyűltünk össze e végből most is a te szent házadban, hogy új prófétákat és apostolokat szenteljünk fel előtted a te szent országod és a te dicsőséged szolgálatára. Te pedig, ó szentséges Isten, áraszd ki reánk a te lelkednek kegyelmét, hogy ez a mi neked szentelt munkánk legyen áldott a te neved által!

Mindenható Uristen! tedd áldottá köztünk ezt a napot az által is, hogy ünneplésünkkel neveld szívünkben a hűséget és buzgóságot a te szent oltáraid és anyaszentegyházad iránt. Add Uram! hogy majd amidőn itt előtted szolgálidnak egy új serege tesz fogadást arról, hogy küzdve és szenvedve, hogy vérezve és áldozva is, bátran és állhatatosan fognak menni azon az úton, amelyet szent fiad a Golgota keresztyén át mutatott meg nekik; add Uram! hogy e gyülekezet lelke is teljék meg akkor szent lánggal és érezze köztünk mindenki, hogy e földön mindnyájunknak áldoznunk kell lelkünk üdvösségéért. Add Uram! hogy a szent nép és királyi papság, anyaszentegyházunk hívei hithűségben a hivatalos papokkal egyesülve, mindnyájan buzgó munkásai legyenek a te szent országod terjesztésének.

Áldd meg Uristen! evégből a mi gyülekezetünket, a te küzdő anyaszentegyházadat, hogy a bűn és hitetlenség, a sötétség és tudatlanság ellen diadalmasan viaskodhassunk a Krisztus evangyélioma által. Segíts meg minket minden nemes munkáinkban, hogy templomaink és iskoláink terjesszék mindenütt a felvilágosodást és közmiveltséget, az igazságot, szeretetet és a tiszta erkölcsöket.

Áldásodba ajánljuk ó! mi Istenünk édes magyar hazánkat, ennek minden nyelvű és vallású lakosait. Áldásodba ajánljuk dicsőségesen uralkodó agg királyunkat; áldd meg őt és tartsd meg nemzetünk javára.

Áldd meg Uristen! a kormányzókat, hogy őrállói legyenek a nép boldogságának. Áldd meg a vármegyét, e várost, hogy a szeretet és békesség fűzze egybe ennek lakosait.

Végezetre áldd meg Uristen! ezt az ünneplő gyülekezetet és erősítsd meg sziveinkben azt a boldog hitet, hogy mindnyájan a Te gyermekeid és áldottaid vagyunk a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Az imádság után, a mely a közönség szívét és lelkét a további ünnepi mozzanatokra teljesen fogékonyakká tette, az egyházközségi énekhar énekelte Bethowennek Isten hatalmát dicsőítő fenséges énekét az alkalomhoz illő készültséggel és lelkesedéssel, mire a felszentelendők közül kiszemelt alkalmi szónok *Papp József* sátoraljaujhelyi vallástanító lelkész jelent meg a szószéken és társai nevében is nagy tetszéssel fogadott hitvallást tett 2. Kor. 3. 4—8. alapján arról, hogy ő és ifjú társai miként lehetnek az új testamentomnak — a mi lélek és nem betű — alkalmatos szolgálói s miként lehet dicsőséges az ő szolgálatuk? A szerencsésen választott alapon hivatásosan megszerkesztett, tetszetős formába öntött és lelkesen elmondott beszédre a hivatalosak és a nagy közönség egyaránt lelkükből mondták reá az Áment.

Ezután *Dókus Ernő* főgondnok az urasztalát körítő rácsozathoz lépett és az egyetemes papság elvének képviselőjeként szólt a közönséghez és felszentelendőkhöz.

Jelezte, hogy a szentelési szertartás egyházkerületünkben 5 év óta nem volt már megtartható, áldott emlékü püspökünk tartós gyöngékedése miatt s ez az oka, hogy ez alkalomra szokatlan számra szaporodtak fel a felszentelendők, t. i. 68-ra, sőt 69-re, de a kik közül egyet betegség tartott vissza a megjelenésben.

A 68 ifjú lelkipásztor végleges kibocsátása a mai egyházi ünnepély főtárgya. Nem az ő feladata az ünnepély fontosságának, sem a lelkipásztori hivatal jelentőségének mérlegelése vagy méltatása. Csak örömét kívánja kifejezni a felett, hogy nekünk Tizáninenni egyházkerületnek ebben a sivár, egyháziatlanságra és vallástalanságra könnyen kapható időben, 68 ifjú lelkipásztort lehet — nagy hivatásukra — véglegesen kibocsátanunk; örömét különösen azért, mert hiszi, hogy a felszentelendők teljesen érzik és ismerik szép tisztjök rendkívüli horderejét s jól tudják, hogy a modern kísértések ellen az egyetlen diadalmas harci fegyver ma is és mindörökké is az istenségnek ama lelke, amely kitöltetett egykor az isteni mester tanítványaira, az apostolokra.

Jaj volna — mondá — a magyar ref. egyháznak, ha lelkipásztoraikat veszendő holmik ejtenék hatalmukba és gyarló földi érdekek csalogatnák el eszményeik állandó tiszteletétől és szolgálatától vagy elfeledkeznének nagy őseikről, akik képesek

voltak hitőket a vértanusággal is megpecsételni s többre becsülték a lélek szabadságát és a lelkiismeret isteni jogát minden földi békességnél, nyugodalomnál és anyagi biztosí tékoknál.

Két kérése volt az ifjú lelkipásztorokhoz. Egyik, hogy szeressék a népet, amelynek vezéreikül, lelki gondozóiul hivatnak el és bocsáttattak ki s ne engedjék, hogy hamis jelszavak és divatos elméletek rabjaivá és zsákmányaivá legyenek; a másik, hogy neveljék a népet, hiveiket a templomban és templomon kívül az isten igéjével épügy, mint példaadásukkal ref. egyházunk és magyar hazánk iránti hűségre, tántorithatatlan szeretetre, hogy lelkökben eggyé legyen ez a két fogalom: református és magyar.

Majd a gyülekezetet kérte a lelkipásztori hivatal megbecsülésére, illő méltánylására s végül felhívta az egyházker. lelkészi főjegyzőt a 68 ifjú lelkipásztornak az ünneplő közönség előtt való bemutatására, életrajzaik felolvasása által.

A szentelési ünnepélyt megnyitó rövid s nemes egyszerűségével hódító beszéd végén felhangzó felhívásra a lelkészi főjegyző az urasztalához állott és a lehetőleg rövidre vont életrajzokban bemutatta a templomi közönségnek a felszentelendőket, a kik életrajzuk olvasását állva hallgatták. Ezek egyházmegyénként a következők:

1. *Az abauji egyházmegyéből:* Kőszeghy János selyebi, Ujj Lajos felsőkásmárki, Láng István felsőnovaji, Baczó Balázs kupai, Barcsa Endre baktai, Almássy Bertalan nagyidai, Szaniszló István pamlényi, Medgyasszay András bereti, megválasztott hernádszentandrásai, Bodnár János csécsi, Tóth Kálmán abaujnádasdi, Göndöcz István abaujszántói, Makay Kálmán kassai kir. javító-nevelő intézeti, Mizsák András rásonyi, Kóta Lajos hernádbüdi, Keresztyén István füzesradvány-pálházai, Farkas Elek gönci, Farkas Dezső megválasztott bereti lelkészek. Összesen: 17.

2. *Az alsóborsodi egyházmegyéből:* Gombos Imre kistokaji, Szabó József mezőnagymihályi, Gecse Albert ujlőrincfalvai, Ferenczy Dániel tiszatarjáni, Molnár Gyula bükkzsérci, Vajda Sándor tiszavalki, Szakács Pál sálytibolddaróci, Kiss Albert ároktői, Nagy Lajos emődi lelkészek. Összesen: 9.

3. *A felsőborsodi egyházmegyéből:* Kiss József varbóci, Bartha Gyula sajókazai, Tussai János bánfalvai, E. Tóth

József zilizi, Kovács Béla szalonnai, Almássy Lajos meszesi, B. Varga Imre sajióivánkai lelkészek. Összesen : 7.

4. *A gömöri egyházmegyéből*: Juhász László hanvai, Kiss Ferenc gortvakisfaludi, Bódi Dénes balogiványii, Kövér Árpád sajiókeszii, Sélley László beretkei, Éles István zeherjei, Litkey József gömörszkarosi, Urbán Gyula imolai, Lenkey Lajos páskaházai lelkészek. Összesen : 9.

5. *A tornai egyházmegyéből*: Dózsa Jenő szinpetrii lelkész. 1.

6. *Az ungi egyházmegyéből*: Ujlaki Sándor bajánházai, Varga Károly korláthelmeci, Komjáthy István nagygejőci, Ráczkövy János palágyi, Nyomárkay Sándor ungyváradi, Barcaszty Károly szalókai lelkészek. Összesen : 6.

7. *Az alószempléni egyházmegyéből*: Pecsénye András kiségesi, Hegedüs László hernádkaki, Kőrössy György makkoshotycai, ifj. Bálint Dezső királyhelmeci, Tóth Kálmán hernádnémeti, László János bodrogkeresztúri, Karászy Benő kiskövesdi, Móricz István mezőzombori, Horváth Győző nagykövesdi lelkészek s Marton János sárospataki theol. akadémiái tanár. Összesen : 10.

8. *A felsőzepléni egyházmegyéből*: Máthé Miklós kizsari, Román Ernő nagytoronyai, Bornemissza István ladamóci, Sallay Béla kisbárii, Böszörményi Sándor homonnai missiói, Horkay Lajos kistráskai, Helmeczy Antal migléci, Lengyel István püspöki titkár s Papp József sátoraljaujhelyi vallástanió-lelkész. Összesen : 9.

Az életrajzokból — bármilyen vázlatosak voltak is — biztatást nyert az egyházkerület és a nagy közönség arra nézve, hogy ref. egyházunk nem szűkölködik az esetleges küzdelmekhez s a békében és harcban végzendő egyházépítéshez biztató erőben s a közönségnek jól esett, hogy egyik-másik ifjú életrajzát tetszésnyilatkozataival kísérhette.

Az életrajzok bevégződésére, illetőleg a felszentelendők bemutatására következett a püspöki *felszentelő beszéd*, a mely a maga teljességében a következő :

Ifjú Timótheusok, szerelmes fiaim! kegyelem, irgalmasság, békesség nektek az atya Istentől és a Jézus Krisztustól a mi Urunktól! Pál apostolnak eme szavaival köszöntelek benneteket ez ünnepélyes alkalommal, amelynek feladata, amint azt egyházkerületünk főgondnoka a gyülekezet előtt kijelentette,

az, hogy titeket a lelkipásztori szent hivatásra most már véglegesen kibocsássunk és anyaszentegyházunk evangéliumi szertartása mellett megáldjunk és felszenteljünk.

Ti ugyanis bizonyóságot tettetek már a lelkipásztori hivatalra való készültségetekről és hivatásotokról. Rendtartásaink értelmében meg is választattatok részint pásztorokká, részint tanítókká. Csak az van még hátra, rátok nézve, hogy a vének kézzel-féjjel és áldásával felszenteltessetek. Itt vagytok hát e végből a gyülekezet előtt és itt állok én előttetek, hogy a gyülekezet meghatalmazásából, a vénekkel együtt kibocsássalak titeket a teljes papi szolgálatok végzésére.

Ifjú Timótheusok, szerelmes fiaim! ne féljete, mert én a lelkészi pályát, amelyre ti léptetek, nem fogom zordon színekkel rajzolni előttetek. Szép és magasztos szolgálat az, amire mi rendeltetve vagyunk; mert az emberi munkák között nem az a legértékesebb, ami legkönnyebb és legtöbb világi előnyökkel kecsegtet, hanem az, ami sokszor legnehezebb, de embertársainkra nézve a legüdvösebb. A lelkészi pálya képe röviden ez. Szép ez a pálya, mert mi a lelkek őrei, vezetői, pásztorai vagyunk; ki gyakorolja ezt rajtunk kívül a világban? Magasztos ez a pálya, mert mi a magasságos és szentséges Istenhez törekszünk fölemelni a föld gyermekeit és a Jézus Krisztus által az elmuló földiek felett az örök életre készítjük elő a halandó embereket; ki gyakorolja ezt rajtunk kívül a világban? A földön csügg szemük még a legmagasabb polcokon ülő embereknek is. Testileg, földileg előbbvinni és jobbléthez segíteni az embereket, az emberi szolgálatok többé-kevésbé ezekre a célokra irányulnak. Szavunk ez-ellen nekünk sem lehet, mert az ember nemcsak lélekből, testből is áll és testünkre, mely a szent léleknek temploma, mindnyájunknak gondot kell viselnünk. A nép földi érdekeire, amelyeknek kielégítésére Idvezítőnk annyi nemes példát hagyott, nekünk is figyelmet kell fordítanunk. Munka, szorgalom, vagyon, becsület, világi tisztesség ellen, földi boldogulás és jólét ellen, nemcsak hogy nem harcolhatunk, hanem nekünk is kötelességünk hivatásunk ily irányú törekvéseit vezetni, elősegíteni és mindazt a nemes emberi munkát, ami Isten nevében történik, megáldani és megszentelni. Azonban mindemellett a mi szolgálatunk legfőbb feladata, még e téren is, a lelkek megóvása, hogy embertársaink semmit se tegyenek lelki üdvösségük kárára, az Irás szerint: „Mit

használ valakinek, ha az egész világot megnyeri is, ha emellett az ő lelkét elveszti!"

Lelkipásztorok, lelkek őreil ez a ti munkátok, ez a ti feladatotok! És ha hivatásszerűen ezt a munkát senki sem gyakorolja rajtatok kívül, annál inkább éreznetek kell a felelősség súlyát, amidőn ezt a szolgálatot ti magatokra vállaljátok. Éreznetek kell, hogy ti nem vagytok csak egy ember a sokaság közül, hanem amint az apostol mondja, ti az Istennek emberei vagytok; az Isten szolgálói, hogy az emberi lelkeket Istenhez vezéreljétek az üdvösségre.

Istennek emberei! nektek tehát kiváltképen való hivatásotok az, hogy kövessétek az igazságot, az isteni szolgálatot a hitet, a szeretetet, a békességtűrést, a szelidséget. Hogy a hit által való nemes harcot harcoljátok meg és ragaszkodjatok az örök élethez, amelyre hivatottok, is. (I. Tim. VI. 11—12.)

Követni az igazságot, keresni azt a maga végtelenségében e véges földön is, de nem a ma és holnap, nem az emberi vélemények ingatag, hanem az Isten változhatatlan örök igazságát; gyakorolni az isteni szolgálatot és a földi élet versengésében vergődő lelkeknek megmutatni azt, hogy Istenben kell élni e világban is; igaz hitben élni és hitünkkel áthatni a szíveket, hogy az emberek az idvesség útjáról el ne tévelyedjenek, ez a pap tiszte. És mindezt tenni kell a jó lelkipásztornak szeretettel, béketűréssel, szelidséggel. Ahol a szeretet pusztulóban van, a papnak oda kell menni és élesztgetni a kialvó tüzet, mert a szeretet életet teremt a sivatagokban is. Ahol a lelkekben háborgás van, oda a papnak béketűrést kell vinni hogy földi baját ne tetőzze az ember saját lelke romlásával is. Ahol a vad indulatok féket veszítve rombolnak, a papnak ebbe a zajgó viharba is be kell lépnie, hogy mint Jézus a háborgó tengeren, ő is csendet hirdessen az emberek között. És ha valaha, úgy a mai időben sok munka vár e részben a papokra. Mert ahol a fény mellett sötét árnyékot vet felénk az emberek nyomora; ahol az erőszak a gyengék jogainak eltiprásán építi fel a maga hatalmát: ott a papnak kell lenni a szenvedőkhöz vigasztaló szavának, de kell lenni bátorságának is az elnyomottak oltalmazásában. Ez a nehéz munka, midőn küzdő felek közt áll a pap. Ide kell az a krisztusi szelidség, mely a földi világ harcái közt, egyedül csillapíthatja le a

zajgó szenvedélyeket. Erre kell törekedni a papnak, mert ő az Istennek, a szeretet Istenének embere.

Ime, ezek lesznek a ti dolgaitok, szerelmes fiaim! És jutalmatok? Az is szép, csak meg ne esalatkozzatok.

Az írás azt mondja tinektek: *ingyen vettétek, ingyen adjátok.* (Máté X. 7.) Minden lelki szolgálatért ne várjatok hát viszontszolgálatot. Az írás azt is mondja: *aki azt állítja, hogy az isteni szolgálat külső kereskedés, az az igazságtól megfosztatott.* (I. Tim. VI. 5.) Ne tekintsétek hát üzletnek hivatásokatokat. Az írás azt is mondja: *ne szerezzetek sem aranyat, sem ezüstöt, mert méltó a munkás az ő tápláltatására.* (Máté X. 9—10.) Azt is mondja az írás: *az egyházi szolgák, kik jól forgolódnak, kettős tisztességre méltóztassanak.* (I. Tim. V. 17.) A pap jutalma tehát földileg is meg van szabva az írásban. Az egyszerű életfenn-tartásban és az emberek között való tisztességben áll a mi jutalmunk, ez az, amire ti is várhattok és számíhattok. Hát ez is szép és elég is, ha meggondoljátok, hogy minden hiven végzett, önzetlen emberi munka csak az öntudatban találja meg a maga igazi jutalmát. És hozzá gondoljátok azt is, hogy a tetők fényében felettetek csak ezerek, de alattatok a mélységek sötétségében milliók állanak, mindinkább érezni fogjátok, hogy sorsotok nem is a legrosszabb még a világ szerint sem. Csak egy a fő, hogy ne zavarjátok össze ti sem, mint mások sem pályátok céljait és jutalmát. Aki harcra dicsőségre vágyakozik, az a papi szószékekből menjen a harcok tüzébe. Aki a földi fény eszközei után sóvárog, az a csendes papi hajlékokból szálljon a hullámozó tengerek kereskedő hajóira. Ez a különbség a hivatások közt, kedves ifjak és azért lesz sok pap, mint sok más pálya embere is, elégedetlen és szerencsétlen, mert összezavarja hivatása célját és jutalmát. Ezenfelül pedig nektek magasabbra kell tekintenetek a földi jutalmak felett és ha a világ nem méltányolná is kellően a ti isteni szolgálataitokat, nektek ragaszkodnotok kell az örök élethez, hogy az elmuló világ és annak javai felett mások előtt is az örök élet üdvösségéről tegyetek bizonyosságot. Erre vagytok ti hivatva, hogy járjatok elől a világban, nemes vallástétellel, az örök élet reménységével és titek lesz az életnek koronája! Ugy legyen!

Ezek után most már azt kérdelem tőletek, hogy igaz, benső hivatástokat követve választottátok-e magatoknak a lelkipásztori pályát? Igéritek-e, hogy hivatalotokat, annak minden köteles-

ségeivel együtt, egyházi törvényeink értelmében fogjátok betölteni? És készek vagytok-e magatokat esküvel is kötelezni arra, hogy a keresztyén vallásnak a szentírásban foglalt tiszta tudományát, ref. egyházunk hitelvei szerint fogjátok hirdetni, követni és megtartani? Feleljetek kérdéseimre hallható szóval: Igenis!

Teljes reményével annak, hogy a gyülekezet előtt tett kijelentések igaz szívből és szent eltökélésből származott, felvesszük tőletek az egyházi törvényeinkben megszabott esküt. Előbb imádkozzatok.

A püspöki beszéd, mint a ref. lelkipásztori pályának meghatározó rajza s mint atyai és testvéri szózat, mint intelem és bátorítás magasra emelte a közönség lelkében a ref. lelkipásztor eszményét s erősebbé tette a pálya iránti vonzódást és fokozta az az iránt való méltánylást és elismerést s fokozta a hivatalos egyház iránti tiszteletet is, a mely nagy követeléseket formál azokkal szemben, a kiket odaállít az anyaszentegyház őrállomásaira — a védelemre és építésre.

Mikor az ünnepélyes vallástételre került a sor, a 68 ifjú pásztor felállott és hitvallást tett arról, hogy hivatásból, tiszta öntudattal választotta magának az apostoli és prófétai pályát s kész esküvel is megerősíteni, hogy hű lesz a halálig.

A nyilvános ígéret-tétel után — püspöki felhívásra — *Juhász László* hanvai lelkész előmondása mellett kérte a 68 felszentelendő a minden kegyelem Istenét, hogy azt vallhassák ajkaik, a mit szívök érez és esküjüket alkalmas és alkalmatlan időben az anyaszentegyház javára és dicsőségére diadalmasan megtarthassák.

Ez az imádság új részlet a szentelési szertartásban. A közönség serkedő könnyei, szive szorongása adta meg reá a pecsétet.

Az imádság lelkével vértezett 68 ifjú lelkész aztán — a lelkési főjegyző előmondása nyomán — letette a törvénykönyvünkben előírt hivatalos esküt, a mit a közönség állva és szinte hallható csodálkozással hallgatott és ünnepelt s eskü után — orgonakiséret mellett — a 137. dicséret első versének hatalmasan zendülő éneklésével kérték a Szentléleknek reájok való kitöltését s szívüknek teljes betöltetését. A közönség beleolvadt az éneklő imádságba s együtt kérte a 68-cal, hogy

a mennyei szent ajándék a szívbeli szent buzgóság állandó birtokuk maradjon.

Éneklés közben a főjegyző eltávozott az úrasztalától, a püspök pedig leszállt a szószékről s a 8 esperes közé ült a számára kijelölt helyre, hogy az éneklés végeztével kézzel és imádsággal véglegesen kibocsássa a pásztorokat a lelkési összes szent foglalatosságok hivatalos és törvényes teljesítésére.

Négy csoportban térdeltek le a kibocsátandók az úrasztalának rácsozata elé a püspök és 8 esperes kezei alá és vették az öskeresztyén jellegű kibocsátást és áldást — a templomi közönség szívbeli áldásaival együtt.

A püspöki kibocsátó igék a következők:

Immár kibocsátunk titeket, ifjú atyánkfiai, most már véglegesen az atyának, a fiúnak és a szent léleknek nevébe, a teljes szentírásban foglalt Isten igéjének ref. anyaszentegyházunk hitelvei szerint való hirdetésére; a szent sákramentomoknak, u. m. a keresztségnek és az urvacsorának, rendtartásaink értelmében való kiszolgáltatására; általában mindazon lelkipásztori szolgálatok végzésére, amelyeket egyházi törvényeink a lelkipásztornak ötelességévé tesznek és rendelnek úgy a hivek lelki gondozása, mint az egyházi szolgálatokra nézve.

Menjetekek el azért és hirdessétek a Krisztus evangéliomát a hiveknek idvességére. Tartsátok össze a gyülekezeteket szent egységben. Intsétek a tévelygőket, feddjétek a bünösöket, vigasztaljátok a szenvedőket, emeljétek fel az elesetteket. A szegényeket és betegeket el ne hagyjátok, hanem tartsátok meg az életnek utában.

Terjesszétek Isten országát szóval és tettel és az igaz keresztyéni élet nemes példájával. Harcoljatok tántoríthatatlanul a világ tévelygései ellen a mi nemes harcunknak lelki fegyvereivel. Viseljetekek gondot magatokról és az egész népről, amelyen a szent lélek őrállókká tett titeket.

A minden kegyelemnek Istene pedig áldjon és szenteljen meg titeket mindenestől, hogy futástokat hiven elvégezhessekek, a hitet megtarthassátok s jutalmát elvehessétek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

A kibocsátási szertartás a szokásos kézfogással kire-kire nézve véget érven, a püspök az úrasztalához állott és az istenszerinti szép ünnepet a következő zárszóval és áldással berekesztette :

Keresztyén gyülekezet! Ime Isten segedelmével bevégeztük a lelkészszentelés egyszerű szertartását. Most hát ti ezen felszentelt ifjú lelképásztorokat, akiket kibocsátottunk, fogadjátok szeretettel és tisztességgel, mint az Istennek embereit, mint a Krisztus szolgáit. Könnyítsétek meg az ő nehéz munkáikat segedelmeitekkel és egyházunk, vallásunk irántvaló buzgóságotokkal.

Ti pedig ifjú társaim, eltávozván gyülekezeteitekbe, úgy viseljétek magatokat mindenkor és mindenekben, mint Isten embereihez illik, szentségben és feddhetetlenségben járván az egész nép előtt.

És te kegyelmes Istenünk, áldd meg és szenteld meg ezen ifjú pásztorokat, hogy építhessék és terjeszthessék a te szent országodat a te nevednek és a mi Urunk Jézus Krisztusnak dicsőségére. Ámen.

Miatyánk . . .

Mindezeknek utánna ó Istennek népe immár légy áldott! A minden kegyelemnek istene áldjon meg és őrizzen meg téged! Világosítsa meg az Ur az ő orcáját terajtd és könyörüljön terajtd! Fordítsa az Ur az ő orcáját tehozzád és adjon békességet neked ma és minden időben. Ámen.

És felhangzott a gyülekezeti ének és boldognak vallotta magát mindenki, a ki közvetlen tanuja lehetett ennek az egyszerűségében is fenséges szent foglalatosságnak.

A felszentelt ifjú pásztorok az ő végleges kibocsátásukról u. n. szentelési bizonyítványt nyertek a püspök és főjegyző aláírásával.

A délutáni istenitiszteletet szintén közülök végezte egyik kiszemelt társuk, *Tóth Kálmán* hernádnémetii lelkész általános elismerés mellett.

II.

Közgyűlési ügyek.

1. *Dókus Ernő* főgondnok a Zemplénnvármegye székházának gyűléstermében szép számban összesereglett gyűléstagokat és buzgó érdeklődőket melegen üdvözölvén s a közgyűlés alkotó tagjainak a tárgysorozatban felsorolt tárgyakat különösebb figyelmükbe és ügybuzgalmukba ajánlván,

a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja s felhívja lelkeszi főjegyzőt a gyűlést alkotó tagok névsorának felolvasására.

2. Lelkeszi főjegyző a püspöki hivatal által összeállított névsort felolvasván,

egyh. ker. közgyűlés a megjelent tagokat a jelen közgyűlésre igazoltaknak s magát határozatképesnek jelenti ki.

3. Az igazolással kapcsolatban jelenti lelkeszi főjegyző, hogy az elnökséghez intézett iratokkal Léway József, Miklós Ödön, Debreczeni Bertalan, Szentimrey Gyula, Kérészy Barna egyházkerületi tanácsbírák, Br. Vay Elemér, Komjáthy Béla egyházmegyei gondnokok kényszerűlt elmaradásukat bejelentették.

Nevezettek kényszerűlt elmaradását egyh. ker. gyűlés igazoltnak tekinti.

4. Napirend előtt *Dókus Ernő* főgondnok szólásra emelkedvén, egyházi és nemzeti életünk köréből a közgyűlésünket is mélyen érintő eseményeket és jelenségeket a következő emlékezéssel méltatja és ünnepli:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

Mielőtt a napirendre kitűzött ügyek tárgyalását megkezdenénk, méltóztassanak megengedni, hogy a közéletünkben időközben előfordult néhány eseményről megemlékezzem.

Már tavaszi egyházkerületi gyűlésünk alkalmával lélekben elzarándokoltunk „egész hazai református egyházunk lángoló lelkű, félelmetlen erélyű, lankadatlan kitartású vezérének“ beteg ágyához s remény és aggodalom között esedtük reá „Istennek áldó, gyógyító, megszabadító s egész református egyházunkat boldogító kegyelmét,“ de a mindenható kifürkészhetetlen, mindeneket bölcsen intéző kegyelme, fájdalom, jónak látta magához szólítani *Báró Bánffy Dezsőt*, az igazi magyar protestáns férfiú és vezér mintaképét, akéhez hasonlót talán, de a kinél különbet egyházunk történelme felmutatni nem fog.

Mindenesetre lesznek nálamnál érdemesebbek és hivatottab-
bak, akik szóval és tollal méltatni és megörökíteni fogják Báró Bánffy Dezsőnek, úgy is mint a magyar közélet egyik kiválóságá-
nak, úgy is mint reformátusnak élettörténetét, mert hiszen az ő élete és működése nem csak hogy össze volt forrva Magyarország s a magyar református egyház újabb történetével, hanem kiváló egyénisége s a legmagasabb vezető állások, melyeket a politikai s az egyházi élet terén betöltött, lehetővé tették neki, hogy ezen történelem egy jókora részét igen nehéz viszonyok között és hosszú időre döntő pillanatokban, maga is segítsen csinálni, irányítani. S hogy mégis én veszek magamnak bátorságot róla, egyházunk ezen egyik legnagyobb fiáról, közel tíz éven keresztül törvényszerinti és valóságos vezérééről ez alkalommal s e helyről megemlékezni, hivatali állásomból kifolyó kötelességemen kívül, szolgáljon magyarázatul az a megkülönböztető szeretet, mellyel ő ezen egyházkerület iránt viseltetett, a rokonszenv, tisztelet, nagyrabecsülés, mely egy életen át; a zavartalan, szoros barátság, mely húsz éven keresztül s az eszméknek, céloknak, törekvéseknek azonossága, melyek munkájának, az egyházi téren osztályosává tettek, hozzá fűtek, vele egybeforrasztottak.

Köteteket írhat össze, a ki az ő közéleti működését kellőképp méltatni akarja, de én a rendelkezésemre álló idő rövidsége miatt az ő egyházi téren kifejtett közhasznú működéséből, alkotásaiból csupán kettőt kívánok kiemelni. két olyan momentumot, melyek egyúttal jellemzői az ő nagy lelkének, hazafias és egyházas fenkölt gondolkozásának. Egyik a lelkeszi fizetések kiegészítéséről szóló

1898.: XIV. t.-c. megalkotása, másik egy református központ s a Reformátusok székházának létesítése.

Amint emlékezni méltóztatnak, a lelkészek fizetésének javítása hosszú idő óta volt ugyan már általános kívánság, mely kérdés körül egyházi és világi férfaink legjobbjai erélylyel és bölcsességgel buzgólkodtak, de részint az ország anyagi helyzete, részint saját híveink eltérő felfogása miatt, eredményt elérni képesek nem voltak. — Báró Bánffy kormányáé s az akkori vallásügyi miniszter mellett első helyen Báró Bánffy Dezsőé az érdem, hogy tétovázás nélkül, nem hallgatva az aggodalmaskodókra, egy csapással átvágta a gordiusi csomót és megalkotta az 1898. XIV. t.-cikket.

Sokan voltak, kik autonomiánk erős megsértését látták a rólunk — nélkülünk történt intézkedésben, még többen, akik a fizetésemelést csak a történelmi egyházaknak adandó és pausális államsegély nyújtása útján kívánták eszközölni, de Báró Bánffy Dezső, a sovén magyar kormányelnök, bár vérző református szívvel, ellenállott és hajthatatlan maradt, azon meggyőződés által vezéreltetve, hogy egy ily törvény megalkotására hasonló alkalmas pillanat talán soha, de legalább is hosszú ideig elérkezni nem fog s hogy ez úton, az érdek szálaival, még szorosabban fogja a magyar hazához csatolhatni a nemzetiségek lelkészi karát.

Sikerült volna-e ez utóbbi célt elérni Báró Bánffy Dezsőnek, ha tovább marad a kormány élén, ez képezheti vita tárgyát, de tekintve közállapotainknak azon idő óta folytonosan tartó hullámozását, a liberalismusnak mind jobban terjedő elhalványulását, az ultramontanizmus folytonos terjeszkedését és erősbödését, alig hiszem, hogy egy ilyen törvény megalkotható, még kevésbbé, hogy az úgy, mint akkor történt, végrehajtható lett volna; már pedig kétségtelen, hogy csekély javadalmazású lelkészeink a rendkívü megnehezedett életviszonyok folytán, az azóta kiáltalt, közel tizen-négymillió korona fizeteskiegészítést igen nehezen nélkülözheték volna.

És örök satyrája marad a sorsnak, hogy ez az államsegély is a Báró Bánffy nevével lesz összekapcsolva mindenha, holott ő egész életén keresztül, szíve utolsó dobbanásáig, az államsegély mindenféle alakját, a református egyház legnagyobb veszedelmének tartotta és ezen meggyőződésének minden alkalommal kifejezést is adott.

Életének nagy vágya volt, egy református központ létesítése, hogy a református egyház törvényhozása, legfőbb közigazgatási

szerve, ne legyen kénytelen vándorolni ide s tova, idegen fedelek alatt kérve menedéket; hogy szétszórtan kezelt, veszélynek kitett értékei, iratai biztos helyen őriztessenek, hogy kifelé is dokumentálja az a magyar reformátusok, az öt református egyházkerület erejét, egységét és hogy egyházi adminisztráciánk a modern kor keretébe belilleszthető legyen. — Ezért örömmel fogadta, egy a dunamelléki egyházkerülettel és a budapesti református egyházzal közösen építendő monumentális épület, egy Kalvineum tervét s csak az kedvetlenítette el némileg, hogy ez sem lesz kizárólag a miénk, hanem csupán fizető vendégei leszünk a család tagjainak. — Fájdalom, ez a szép terv, nagynevű tervezőjének korai halála miatt, testet nem ölthetett. De Báró Bánffy ez nem csüggesztette, sőt fokozta tevékenységét s az ő sokat tapasztalt és sokat megcsodált egész energiáját vitte belé, hogy a magyar reformátusok ezen általánossá vált kívánsága teljesezésbe menjen. — És ma ott áll a magyar reformátusok szép palotája, hirdetve erőnket, egységünket, de egyszersmind tanúbizonyságot téve Báró Bánffy bölcsességéről, tapintatáról, erélyéről. Mert aki viszonyainkat ismerve meggondolja, hogy mily nehézséggel jár három millió kálvinista magyar hozzájárulását megnyerni egy közös tervhez, az osztani fogja azon erős meggyőződésemet, hogy ez csak Báró Bánffy Dezsőnek sikerülhetett.

És jellemző az ő, református egyházáért mélyen érző szívére, hogy bár ember aligha látta őt valaha, még a megpróbáltatások legnehezebb napjaiban is, megindultnak, sőt mikor élete végén, a közeli, a biztos elmúlás tudata megérlelődött benne, teljes nyugalommal, ajkán a jól ismert mosollyal mondotta, „a gép elkopott, tovább nem működik,“ s mégis akkor, amikor először pillantotta meg alkotása homlokzatán a „Reformátusok székháza“ büszke felíratot, az öröm és megihatottság szülte könyvet véltem, református egyházunk érdekei felett ébren őrködő, szelid, okos szemeiben felcsillámlani.

Megemlékezésem hiányos lenne és tartozásban maradnék emlékével szemben, ha pár szóval nem emliteném meg azt a kitüntető jóakaratot, figyelmet, rokonszenvet, mellyel egyházkerületünk iránt viseltetett s melyet nehéz körülmények között, mikor igazait, erkölcsi tekintélyét, nyugalmát, érdekeit kellett megvédelmezni, munkálni, öregbiteni, tanúsított is.

Tartozom ennek megemlékezésével azért, mert volt egy pillanat, amikor egyesekre, egyházi törvényeink talán túlságosan scrupulosus-

alkalmazása azt a benyomást tette, mintha őt bizonyos animositás vezetné egyházkerületünk iránt, pedig ez tévedés, mert akik közel állottak hozzá, tanúbizonyságot tehetnek arról, hogy akkor is az elfogulatlan, a tiszta igazság keresése lebegett szemei előtt s az a törekvés, hogy méltatlanul megtámadott, meghurcolt egyházkerületünk régi, tiszta fényében ragyogjon.

Küldött társaimmal együtt elkísértük utolsó útjára, kihűlt hám-vaira elhelyeztük egyházkerületünk szeretete, hálája és kegyeletének örökzöld koszorúját; méltóztassanak hozzájárulni, hogy ez alkalommal érdemeit, érzelmeinket jegyzőkönyveinkben méltó módon megörökítsük, áldva, szívünkbe zárva s ott őrizve emlékét, kérjük a Mindenhatót, hogy nehéz küzdelmek között élő magyar ref. egyházunk élére állítson időnként Bánffy Dezsőket.

* * *

Egy másik veszteségről is számot kell adnom, mely közvetlenül ugyan ágostai testvéreinket s a bányai evang. e.-kerületet, de valójában egész magyar protestantizmusunkat érte *Zsilinszky Mihály* egyházker. felügyelő, a kiváló, lelkes protestáns vezérférfiú lemondása által.

Veszteségünk nagyságát ugyan csökkentí a tudat, hogy nem a halál rideg keze szakította őt el tőlünk s búcsúszavai szerint jövőben se fogja megvonni tőlünk bölcsessége, tudása, tapasztalataiból leszűrődött tanácsait; de aggodalommal tölt el a gondolat, hogy önként távozik vezető állásából ma, mikor ő maga is tudja, hogy protestáns egyházunknak a legnagyobb szüksége lett volna az ő kipróbált erejére, amely erő — bármiként bizonykodjék is — alig hanyatlott félszázados meghasználata alatt s amely erő ötven év tapasztalataival megaranyozva, még igen nagy, alig pótolható hasznára válhatott volna protestáns egyházunknak, mely a hozzá hasonló, jeles, buzgó, tevékeny, erős gerincű vezérférfiakat nem könnyen nélkülözheti.

Nem ismerjük azokat a tiszteletremélló indokokat, melyek lemondásra bírták s azt megelőzték, de kifejezve őszinte, mély sajnálkozásunkat távozása felett és jegyzőkönyvünk lapjain megörökítve érdemeit, szívveljük meg búcsújában küldött üzenetét, tanításait: ragaszkodjunk szigorúan jogainkhoz, kitartó munkával és vállvetett küzdelemmel igyekezzünk elérni azt, ami minket megillet, tartsuk távol egyházi életünkötől a pártpolitikát, foglalkozzunk többet s behatóbban a néppel, igyekezzünk azt az evangéliumhoz való

ragaszkodással a veszedelmektől és kísértésektől megoltalmazni; követeljük mindaddig, amíg el nem értük a bevett vallásfelekezetek közötti teljes egyenlőség gyakorlati keresztúlvitelét, általában az 1848: XX. t. c. végrehajtását s ha így cselekszünk és eredményt érünk el, úgy veszteségünk elviselhetőbb lesz, mert még távozásával is hasznára vált protestáns egyházunknak.

* * *

Néhány hét előtt aranykalászos alföldünk felől, egy jajkiáltás nyilalt át e hazán. Legnagyobb városunk 58000 lakosa s ezek között 15000 református hívőnk alatt megrengett a föld, összedőlt a hajlék s a romboló elem nem kímélte meg még Isten házáat sem.

A jajszó szerte hangzott a földtekén, királyi palotáktól a kunyhóig, részvétet keltve mindenütt, ahol civilizáit, nemesen érző ember él. Tudom, hogy ezen egyházkerület területén nem volt senki, kiben a rettenetes csapás igaz, mély részvétet ne ébresztett volna, és érzem, hogy nincs senki ezen magas testületben, a ki hozzá ne járuljon, hogy ezen részvétet jegyzőkönyvünkben megörökítve, azt illető helyre eljuttassuk.

Kecskemét városa, vallásos, munkás, takarékos polgárainak szorgalmából Phönixként fog ujrakelni s ezen munkájokat a tisztán-
innen református egyházkerület imája fogja kisérni.

* * *

De a bánat, részvét okozta könnyeinken átragyog az öröm egy sugara, körünkben látva, tisztelve egy férfit, kit a mennyei gondviselés igazi jókedvében adott református egyházunknak; kit a magasztos, de tetet-lelket kimerítő tanári pályán eltöltött negyven szolgálati év meg nem örölt, sőt alig érintett, ezen idő alatt egész generációkat nevelve magyar hazánknak, református egyházunknak, hogy legyenek azoknak hűséges, megbízható, erős oszlopai, Isten igéjének egyházunk tanainak méltó, buzgó, lelkes hirdetői, terjesztői. Ki ezen idő alatt, tanári kiváló működése mellett, egymásután vette vállaira egyházi törvényhozásunk, legfőbb közigazgatási szervünk, egyházkerületünk és a sárospataki főiskola körében, mind egy-egy egész ember erejét igénylő állások terhét, megfelelve azoknak úgy, amint nálánál jobban senki, hálás elismerésben, tiszteletben részesülve mind azok részéről, akik a hasznos, jó, becsületes, önzetlen, eredményes munkát elfogulatlan szemmel megbirálni, megbecsülni és méltatni tudják.

Igaz tisztelettel és meleg szeretettel üdvözlöm a Főtiszteletű egyházkerület nevében, annak igazán aranytollu főjegyzőjét, Nagytiszteletű Radácsi György urat, tanári működésének 40-ik évfordulója alkalmából, hálás köszönetünket fejezve ki e hosszú idő alatt kifejtett eredménydus működéseért és kérve az egek urát, engedje őt jelen testi, szellemi erejében és mostani tevékenységi körében, református anyaszentegyházunk és intézményeink javára, még hosszú ideig munkálkodhatni, fáradozhatni.

* * *

Egyházkerületi közgyűléseink történetében, talán példa nélkül áll, megemlékezni más vallásfelekezet főpapjáról és részt kérni annak jubiláris örömnünepéből. De fájdalom, szokatlan, sőt napjainkban páratlan az is, hogy más vallásfelekezet főpapja irántunk rokonszenvet érezzen, sőt tanusitson is. Ezen szokatlan jóindulatnak megbecsülése és viszonzása teszi indokolttá, hogy e helyről, Munkács bölcs és hazafias főpapjáról, Főtiszteendő Firczák Gyula püspök ur ő nagyméltóságáról, ki irántunk érzett jóakarátának, sympathiájának ismételten tanubizonyságát adta, lelkésszé szenteltetésének 50-ik évfordulója alkalmából megemlékezzem, őt a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés nevében üdvözöljem, kérve a Mindenhatót, hogy engedje meg hosszú ideig szolgálhatnia hazáját, egyházát.

Egyházkerületi közgyűlés a főgondnoki emlékezést és méltatást fokozódó meghatottsággal és ünnepi érzésekkel hallgatván és szívbeli hódolatával méltányolván, lelkes egyértelműséggel határozza el, hogy azt, mint egész egyházkerületünk érzelmeinek és gondolkozásának ihletes megnyilatkozását egész terjedelmében jegyzőkönyvébe igatja s annak alapján és értelmében kimondja, hogy

1. Br. Bánffy Dezső elhunytát, mint akiben a Gondviselés a haza- és egyházszeretet patriarkhalis typusát adta ajándékkul és mintául nemzetünknek és református egyházunknak s akinek nagy lelke melegségéből és magasra törő szenvedelmeiből egész református egyházunk erőt és bátorítást merített a nehéz vi-

szonyok között való férfias megállásra és a félelemnélküli küzdelemre s akinek haza- és egyházszeretete az Oceánontúli testvéreink és hit-sorsosaink gondozásában is tiszteletreméltóan megdicsőítette magát s akinek testvéries hajlandóságait tisztáninneri egyházkerületünk is nem egyszer hálára kötelezetten érezte és ma is boldogítóan érzi: — egyházkerületünk a saját nagy veszteségének is tekinti s kidőlte felett mély gyászt érezve, őt haló porában is áldja és kéri a kegyelem Istenét, hogy az ő csontjai viruljanak ki sírjukból és e virulásból fakadjon új üdv, remény és boldogság szeretett hazánkra és református egyházunkra. Kimondja egyszersmind, hogy a Br. Bánffy-családot ért pótolhatatlan veszteség alkalmából a koronájától megfosztott családot s a világi fejét vesztett egyetemes konventet és erdélyi testvéregyházkerületet részvét-tiszteletével köszönti.

2. Zsilinszky Mihály bányai ágost. evangélikus egyházkerületi felügyelőnek, magas állásától való megválását egyházkerületünk szintén a súlyos veszteségek közé sorozza, mert tollával, egyéniségével, hivatali állásaiban kifejtett s az egész hazai protestantismus tisztességét, javát, becsületét szolgáló erejével, tényeivel és tanácsaival az egész magyar protestantismus s minden elfogulatlan magyar ember tiszteletére és hálájára tette magát érdemessé. Vezéri állásától való megválása feletti őszinte sajnálkozásának kifejezésével, reményli egyházkerületünk, hogy a vezéri gondoktól félrevonult férfiú a magyar protestantismus és magyar haza iránt műveiben hatalmasan igazolt szeretetét újabb irodalmi kincsekkel fogja termékenyítő áldásként szétárasztani, amiért reá a Gondviselés megkülönböztető kegyelmét kéri.

3. A Kecskemét városát s ebben egyháztestvéreinket sujtoló természeti csapás felett egyházkerületi közgyűlésünk szintén a legtelje-

sebb sajnálatát és testvéri részvétét fejezi ki s az elemekkel való küzdelemhez az egész városnak és ebben ref. egyházunknak Istentől erőt és több-több kegyelmet kíván, s a maga részéről a mérhetetlen csapás némi enyhítéséül felhívja a kebelbeli lelkészeket, hogy a helyi körülményekhez legalkalmasabb módon előzetes templomi hirdetés útján szíveskedjenek segílyt gyűjteni s az összegyűjtött segílyt a püspöki hivatalhoz haladék nélkül beküldeni.

4. Firczák Gyula munkácsi gör. kath. püspököt, mint aki a maga egyházmegyéjében számos lekötelező bizonyosságát szolgáltatta ref. egyházunk lelkipásztorai és hívei iránt való bizodalmanak, sőt szeretetének s aki egész ref. egyházunkkal való bensőséges összeköttetéseit folyvást melegen ápolja s mint egyházának vezére és magyar hazánk nagy érdekeinek lelkes istápolója — egész nemzetünk tiszteletére tette magát érdemessé — egyházkerületi közgyűlésünk lelkészé szenteltetésének ötvenedik évfordulója alkalmából tisztelettel köszönti s élete további folyására Isten áldását kéri.

5. *Fejes István* püspök a főgondnoki emlékezések folytatásául megható szavakkal idézett fel közgyűlésünk előtt két gyászos és két örvendetes eseményt a közelebbi napok történeteiből. A két gyászos esemény *Ragályi Gyula* volt tornai egyházmegyei gondnoknak és *Br. Vay Sándor* volt alsózempléni egyházmegyei tanácsbirónak és golopi egyházközségi gondnoknak a földi munkásság teréről való kidőlése. Mind a Ragályi-, mind a Vay-család története erős szálakkal van összefűzve egyházkerületünk történetével. Akármelyiknek bármily veszteségét lehetetlen egyházkerületünknek is nem éreznie. Kéri azért, hogy a tiszteletünkben élő két úri család közelebbi gyászából vegye ki egyházkerületünk is az őt illető részt és hálásan emlékezzén az elhunyt férfiak áldásos életére, a vesztes családok előtt fejezze ki őszinte részvétét.

A két örvendetes esemény: a *Dókus Gyula* sárospataki

főiskolai algondnoki munkásságának 25-ik évfordulója és a *Dr. Baltazár Dezső* hajduböszörményi lelkész és esperes tiszántúli püspökké való felemeltetése.

Dókus Gyula 25 évvel ezelőtt, mint reményteljes ifju férfit igttatott be a főiskola algondnoki székébe a tarcali egyházkerületi gyűlésen. Azóta, mint az Alma Mater hálás növendéke s mint a főiskola nagy hagyományainak tántoríthatatlan híve, úgy fogta fel és értékesítette bizalmi állását, mint aki szent örökség őrzésére és védelmezésére hivatott s mint akinek a modern idők követelményeit a multak szellemével való kibékítés mellett lehet a százados nagy fa ágazataiba beoltania. Boldogan tesz vallomást püspökünk, mint a főiskolának hosszú időn át ügyvezető algondnoka, hogy neki Dókus Gyula Isten által küldött és ihletett munkatársa volt, aki sokféle bizalmi nagy állásainak ezerféle kötelességei mellett is mindenkor tudott idővel bőven rendelkezni a főiskola szolgálatára és a legnehezebb viszonyok között is rendíthetetlen bátorsággal állt a viharok által ostromolt falakon s eszméivel, terveivel, akaratának nagy erélyével soha meg nem hálálható szolgálatokat teljesített a főiskola, mint egész egyházkerületünk féltett kincse iránt. A maga nevében az egykori tanító mester és munkatárs meleg szívével üdvözölvén őt, kéri egyházkerületünket, fejezze ki örömét a felett, hogy Dókus Gyula immár 25 éve hat, alkot a főiskola egyik kormányzékében.

Ugyancsak kéri püspökünk, hogy egyházkerületünk fejezze ki üdvözlő jókívánatait *Dr. Baltazár Dezsőnek*, a hajduböszörményi lelkésznek és alsószabolcs—hajdúi egyházmegyei esperesnek tiszántúli püspökké történt megválasztatása alkalmából is. Benne egy sokat ígérő, sok esztendő munkásságával biztató egyéniség jutott a legnagyobb ref. egyházkerület kormányára a bizodalomnak szinte páratlan megnyilatkozása révén s jogunk van hinni — eddigi munkássága után is — hogy ő a bizodalomnak egész református egyházunk tiszteletére méltóan fog megfelelni s feledtetni fogja tudni azt a jogosult bánatot, amely a testvéregyházkerületet a b. e. Eröss Lajos püspök korai kidöltével érte.

Egyházkerületi közgyűlésünk püspökünk kegyeletes és hálás emlékezéseit s ezekhez fű-

zött kívánságait a legteljesebb elismeréssel méltányolván, kimondja, hogy:

1. Ragályi Gyula és Br. Vay Sándor ki-dőltét a saját veszteségének is tekinti s a gyászba-borult családokat tiszteletteljes részvételével meg-keresi s ez elhunyt jeles férfiak emlékét jegyző-könyvében megőrökíti.

2. Dókus Gyula 25 éves főiskolai algondnokot, mint Istentől küldött őrállót, mint bizodal-munk erős tornyát a múltra nézve a sohomeg nem hálálható önzetlen hűségeért, jó és rossz napok-ban tanúsított példás kitartásáért a leghálásabb elismeréssel, a jövőre nézve pedig azzal az édes reménységgel üdvözli, hogy neve, emlékezte örökre áldott marad a sárospataki főiskola s ezzel tiszáninneri egyházkerületünk történetében.

3. Dr. Balthazár Dezső tiszántúli püspököt, püspöki hivatalra emeltetése alkalmából testvéri szeretetével köszönti s reá nagy hivatásának egész magyar ref egyházunk javára s dicseke-désére szolgáló teljesítéséhez a mindenható Isten segítő kegyelmét kéri s a Tiszántúli testvér egy-házkerületet a fájdalmas gyorsasággal ismétlődő nagy esemény fordulatán a változások felett böl-csen uralkodó égi hatalom óltalmába ajánlja.

6. Ugyancsak püspökünk az 1848. XX. t.-c. végrehajtá-sának miként állása felől tájékoztatni kívánván egyházkerületi közgyűlésünket, felemlíti, hogy a kormány körében a lelkeszi fizetés rendezésére nézve a munkálatok folyamatban vannak.

Egyházkerületi közgyűlés a tájékoztatást köszönettel fogadja s megkéri elnökséget — te-kintettel az 1848. XX. t.-c. végrehajtásának lassú fejlődésére — hogy saját konventünk el-nökségének megkeresésével kegyeskedjék a kö-zös prot. bizottság összehívását szorgalmazni annak kieszközlésére, hogy az 1912. évre szóló állami költségvetésben a lelkeszi fizetés rende-zése végre közmegnyugvásra biztosíttassék.

7. Elnökség a bírósági ülés idejét

d. u. 3 órára kitűzi s helyéül a helybeli egyház tanácstermét jelöli meg.

8. Egyházkerületi lelkészi főjegyző — a tárgysorozat rendjén — jelenti, hogy a lelkésszentelési ünnepély a tegnapi napon a sátoraljaujhelyi ref. egyház templomában egészben és részleteiben egyházunk bevett rendtartása értelmében, a közönség buzgó részvétele mellett lefolyt s indítványozza, hogy az egész közönséget mélyen megható püspöki ima és szentelési beszéd, mint amelyek a jövőre szertartási mintaként is méltán szolgálhatnak, jegyzőkönyvünkben egész terjedelmükben örökíttessenek meg s Papp József sátoraljaujhelyi lelkész-vallásitanítónak, mint ünnepi szónoknak az ünnepély méltóságához illő, tartalmas, szakszerűen kidolgozott s nemes hévvel elmondott egyházi beszédeért fejezze ki egyházkerületünk legteljesebb elismerését.

Egyházkerületi közgyűlés — felemelő érzések között gondolva vissza az egész szentelési ünnepély magas színvonalára s egész lefolyására — főjegyző indítványát egyhangúlag elfogadja s püspökünknek, főgondnokunknak s Papp Józsefnek, mint a szentelési ünnepély főszereplőinek köszönetét és elismerését nyilvánítja; a püspöki imát, beszédet egész terjedelmükben jegyzőkönyvébe felveszi, egyúttal pedig a felszentelt lelkészek életrajzainak levéltárunkban leendő megőrzését elrendeli.

9. *Lelkészképesítő bizottság* felterjeszti a f. év június 26—28. és szept. 8. napjain tartott üléseiről felvett jkveit a következőkben:

JEGYZŐKÖNYV

a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészsképesítő bizottságának 1911. június 26—28. napjain Sárospatakon tartott üléseiről.

Jelen vannak: Fejes István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt: Ragályi Béla, Dókus László, Révész Kálmán, Czinke István, Komjáthy Gábor, Csabay Pál, dr. Tüdős István, Novák Lajos, Rohoska József, Marton János, Nagy Béla, Radácsi György bizottsági tagok, utóbbi ügyis, mint jegyző.

1. Fejes István püspök, elnöktársa nevében is, szívélyesen üdvözli a biz. tagokat s a bizottság működésére Isten segítő kegyelmét kérvén,

az ülést megnyitja.

2. Olvastatott 19 theologus ifjúnak az 1-ső lelkészi vizsgálat engedélyezéseért benyújtott folyamodványa, akik házi írásbeli dolgozatukat kellő időben beadták. Ezek közül azonban szóbeli és zárt-helyi írásbeli vizsgálatra csak 16 jelentkezett, miután 3 ifjú a végbizonyítványát nem szerezhette meg. A folyamodvány tárgyalása előtt értesíti elnöklő püspök a bizottságot, hogy ő a vizsgálatoknak júniusban leendő tartása felől még a tél folyamán rendelkezett s kéri a bizottságot, hogy a vizsgálatok idejére nézve a jövőt illetőleg is határozzon.

Bizottság a püspöki értesítést tudomásul vevén, a 16 jelentkezett ifjú folyamodványára kimondja, hogy ők — amennyiben az írásbeli vizsgálat minden feltételének megfeleltek, — szóbeli vizsgálatra bocsáttatnak; az elmaradottakra nézve — az ő esetleges külön kérvényezésük idején — fog határozni; a vizsgálatok mikor tartására nézve pedig akkor, amikor a theol. akadémiák új tanulmányi és vizsgálati rendjének alkalmazása ügyében kell intézkednie.

3. Olvastatott Molnár László, Vitkay Bertalan, Fekete Lajos és Csorba Dezső IV. éves theologus ifjak folyamodása, akik betegeskedés, családi és egyéb gátló körülményekre való hivatkozással azért kérelmeznek, hogy az 1-ső lelkészi vizsgálatot szeptember hónapban tethessék le.

Bizottság a kérelmet teljesíti, miután szeptember hónapban a két évvel ezelőtt szeptember hóban vizsgáztak miatt, különben is vizsgálatot kell tartania.

4. Olvastatott *Bácskai József* volt kegyestanítórendi áldozó pap, középiskolai okleveles tanár kérvénye, — a ki mint ref. egyházunk kebelébe törvényesen áttért egyén — az egyházkerületünk által részére megengedett különbözeti vizsgálat felvételét kéri.

Bizottság, miután folyamodó ügyét a theol. akadémia tanári kara már tárgyalta s őt különbözeti vizsgálatra bocsáthatónak ítélte, az egyházkerülettől nyert engedély alapján, — a vizsgálati időt folyó hó 27-ikére tüzi ki s erről folyamodót bizottsági jegyző útján értesíti.

5. A szóbeli vizsgálatra jelentkezett 16 ifjú házi és zárthelyi írásbeli dolgozatai felől a szaktanárok ítélete meghallgattatván — valamennyien szóbeli vizsgálatra bocsáttattak, a melynek eredménye a következő:

	Ó-szöv. írásn.	Új-szöv. írásn.	Bibliai vallást.	Ker. vallást.	Ker. erkölcst.	Írásb. vizsg.	Által. oszt.
1. Kérészy István	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jó	jó
2. Keresztury Károly	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.
3. Kun Zoltán	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles
4. Kovács Bertalan	jó	jeles	jó	jó	kielég.	jó	jó
5. Szabó Lajos	jó	jeles	jeles	kielég.	kielég.	jó	kielég.
6. Halász Sándor	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles
7. Svingor Jenő József	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
8. Sallay István	jó	jó	jó	kielég.	kielég.	jó	kielég.
9. Rozgonyi Sándor	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
10. Király István	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
11. Komjáthy József	kielég.	kielég.	jó	jó	kielég.	jó	kielég.
12. Varga Gusztáv	kielég.	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó
13. Berei Ferenc	jó	jó	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
14. Deme László	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
15. Gyűrűk Pál	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
16. Batta János	kielég.	jó	jó	jó	jó	jó	jó

6. A szóbeli vizsgálat eredménye az együttesen megjelent ifjak előtt kihirdetettvén, elnöklő püspök a már kibocsáttásra is felkészült ifjú atyafiakat megható ünnepélyességgel, eskütétel mellett atyai és egyházvezéri intelmek között a lelkeszi hivatali teendők végzésére kibocsátotta.

A püspöki intelmeket s bölcs tanácsokat, valamint a vizsgáló bizottság és a theol. tanári kar fáradaimait Svingor Jenő köszönte

meg ifju társai nevében, a mely köszönetre a megfelelő választ, a tanári kar részéről Nagy Béla jelenlegi szakelnök adta meg.

Ez ünnepélyességek után a vizsgálatot állott és kibocsátott ifjak mind a vizsgálatról, mind a kibocsátásról külön-külön bizonyítványt kaptak, amazt a bizottság, emezt csupán a püspök aláírásával.

7. *Bácskai József* a kitűzött határidőre megjelenvén, a bizottság előleges megállapodása értelmében a különbözőzeti vizsgálat tárgyaiból szóbeli vizsgálatra bocsátott s ker. hittanból, ker. erkölcstanból, magyar ref. egyháztörténelemből, egyházjogtanból és egyházszertartásból általában jeles osztályzatot érdemelt, a szép eredményről részére a bizottság írott bizonyítványt állított ki s ebben őt a ref. egyház körében teljesíthető lelkészi szolgálatra jogosultnak ismerte el.

A vizsgálat díja az új theol. tanulmányi és vizsgálati rend alapján 40 koronában, a bizonyítvány díja 10 koronában állapított meg, a mely összeg a kérdező tanárokat, illetőleg a bizonyítványt kiállító jegyzőt illeti.

8. Bizottsági jegyző jelenti, hogy a 2-ik lelkészi vizsgálatra 15 segédlelkész jelentkezett s ugyanennyien készítették el a szabályszerinti zárt-helyi írásbeli dolgozatot is. A jelentkezők közül *Fóris Béla* kéri, hogy részére a bizonyítvány — a vizsgálat sikerülése esetén — úgy állíttassék ki, hogy az azonnal érvényes legyen, noha ő 1909. szept. 15-én tette le végérvényesen az 1-ső lelkészi vizsgálatot.

Bizottság a jelentkezést tudomásul veszi s a zárt-helyi dolgozatokat felülvizsgáló szaktanár bírálati jelentése alapján mind a 15 segédlelkészt szóbeli vizsgálatra bocsátja. *Fóris Béla* külön kérelmét a fennálló törvények világos rendelkezése miatt nem teljesítheti s általában kimondja, hogy mindazok, a kik 1909. szeptemberében szereztek meg 1-ső lelkészi bizonyítványukat, a 2-dik vizsgálatról szóló bizonyítványt csak 1911. szeptember havában kaphatják ki s illetőleg csak ekkor válhatnak a bizonyítvány reájuk nézve rendes lelkészi hivatalra képesítő okirattá.

Ez a határozat a bizonyítványok könyvében is feljegyzendő.

9. A 2-dik vizsgálat szóbeli része megkezdődvén, a jelentkezett 15 s.-lelkész a következő sorrendben a következő eredményt érte el:

	Gyak. theol.	Egyházi-jog	Magyar pr. e.-l.	Gyak. bibliai.	Írásb. v.	Által. oszt.
1. Szilágyi László	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
2. Hubay Mihály	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3. Molnár Sámuel	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4. Farkas Dezső	jó	kielég.	kielég.	jó	jeles	kielég.
5. Tóth Lános	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó
6. Czinyéry Barna	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
7. Lenkey Gyula	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
8. Berecz Antal	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.
9. Mesko Dezső	jó	jó	kielég.	jó	jó	jó
10. Baraxa Lajos	jó	jó	jó	jó	jó	jó
11. Dalí Gyula	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
12. Dávid Károly	jó	jó	kielég.	jó	jó	jó
13. Ablonczy László	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
14. Verebélyi Barna	jó	jó	jó	jó	jó	jó
15. Főrís Béla	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.

Az eredmény az együttesen behívott s.-lelkészek előtt kihirdettetvén, elnöklő püspök őket magasztos hivatásukat méltató s apostoli küldetésük megbecsülésére serkentő atyai intelmek között bocsátotta ki további lelkészi szolgálatuk teljesítésére, isten országának buzgó építésére.

Az elnökség és bizottság atyai jóindulatát, a vizsgálatot állott s.-lelkészek nevében *Hubay Mihály* köszönte meg, a főiskolától részükre jutott jótétemények hálás emlegetésével s hivatásuk megbecsülésére vonatkozó nemes ígéretekkel.

10. Elnöklő püspök a biz. munkálatát befejezettek jelentvén ki, a biz. tagok szíves fáradozásáért köszönetet mond s az ülést a biz. tagoknak az elnökség iránt kifejezett tisztelő nyilatkozatai között bezárja.

11. Az ülés bezárása után elnökség és biz. tagok a lelkészi bizonyítványok könyvében a lefolyt vizsgálat eredményét feltüntető lapokat aláírták s a bejegyzések hitelességét igazolták.

Sárospatak, 1911. július 3.

Radácsi György
biz. jegyző.

JEGYZŐKÖNYV

a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1911. évi szeptember 8-dikán tartott üléséről.

Jelenvannak: Fejes István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnöklété alatt: Csabay Pál, Czinke István, Komjáthy Gábor, Révész Kálmán, Dókus László, Ragályi Béla, Novák Lajos, Rohoska József, Nagy Béla, Marton János s Radácsi György biz. tagok, utóbbi ügyis, mint jegyző.

1. Elnökség a megjelent bizottsági tagokat a szeretet lelkével köszöntvén s a bizottság működésére Isten segítő kegyelmét kérvén, az ülést megnyitja.

2. Elnökség jelenti, hogy Meczner Béla és Dr. Tüdös István biz. tagok, a megjelenésben való akadályoztatásukat bejelentették.

Elmaradásuk igazoltatott.

3. Jelenti jegyző, hogy a juniusban engedélyért folyamodott 4 theologus ifjú közül csak egy jelentkezhetett 1-ső lelkészi vizsgára, miután a többi három a végbizonyítványt nem szerezhette meg; a második vizsgára 4 segédlelkész jelent meg. Mindnyájan rendben vannak mind házi, mind zárhelyi dolgozataikkal, a melyek a szaktanárok véleménye szerint szóbeli vizsgálat alapjául elfogadhatók.

Bizottság a jelentést tudomásul veszi s kimondja, hogy mind az egy első, mind a négy második vizsgát kérő ifjút szóbeli vizsgálatra bocsátja.

4. Elnökség bemutatja *Visegrádi János* volt kegyesrendi tanár kérvényét, a melyben — tekintettel mellékelt áttérési bizonyítványára — engedélyt kér arra, hogy a jövő év junius havában a lelkészi különbözeti vizsgálatot letehesse.

Bizottság folyamodó kérelmét kész — az egyh. ker. közgyűlés engedélye mellett — teljesíteni, feltéve, hogy addig r. kath. lelkészi tanulmányairól és vizsgálatairól tanúskodó bizonyítványait elnökségnek bemutatja s a vizsgálati időig terjedő tartózkodását is hivatalos bizonyítványokkal igazolja. A vizsgálat előfeltételeire, folyására, a vizsgálat utó-feltételeire nézve a theol.

akadémiák új tanulmányi és vizsgálati rendje lesz reá nézve a határozó,

5. „A Magyarországi ref. theologiai akadémiák tanulmányi és vizsgálati rendje“ című nyomtatvány az egyetemes konvent által kiküldöztetvén, lelkészvizsgáló bizottság szükségét látta, hogy annak életbeléptetése felől tanácskozzék s mint bizottság, az egyházkerületi közgyűlést a teendőkre tájékoztassa, illetőleg tisztelettel tanácsolja. E felfogásához képezt kéri az egyh. ker. közgyűlést annak kimondására, hogy:

1. A lelkészi bizonyítványok (I. II.) jövődre már az új tanulmányi és vizsgálati rend utasításai s illetőleg mintái szerint nyomtatandók és állítandók ki.

2. A vizsgálati díjak 1912. június havában már az új szabályzat értelmében fizetendők.

3. A tanulmányi rend életbeléptetésének módozataira (idejére stb.) a theol. akadémiai tanári kar javaslattételre szólítandó fel.

6. A szóbeli vizsgálat eredménye a következő:

Fekete Lajos: Ószöv. írásm.	==	kielégítő
Újszöv. írásm.	==	kielégítő
Bibliai vallástan	==	kielégítő
Keresztyén vallástan....	==	kielégítő
Keresztyén erkölcsstan	==	jó
Írásbeli dolgozatok	==	kielégítő
Általános osztályzat	==	kielégítő

	Gyak. theol.	Egyház-jog	Magyar pr. e.-t.	Gyak. biblíam.	Írásb. v.	Által. oszt.
Papp Ferenc	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
Kirner Adalbert	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
László Sándor	kielég.	kielég.	kielég.	jó	jó	kielég.
Novák Lajos... ..	jó	kielég.	jó	jó	jó	jó

Az eredmény az illetőknek kihirdettvén, elnökség atyai intelmek és jó kívánatok között bocsátotta őket további újtjokra s az evangéliom feddhetetlen szolgálatára.

7. Elnökség és biz. tagok a bizonyítványkönyvbe bejegyzett eredményt aláírásukkal hitelesítvén s elnökség a bizottsági tagok

szíves fáradozását méltányolván, Isten áldó kegyelmének hálás fel-
említésével

a bizottsági ülést a tagoknak az elnökség iránt nyil-
vánított elismerései között bezárta.

Sárospatak, 1911. szept. 8.

Jegyzette

Radácsi György
biz. jegyző.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett jegyzőkönyveket tudomásul veszi s egész terjedelmükben közgyűlési jegyzőkönyvébe nyomtatván, az abban (szept. jkv. 5-ik pont) egyházkerületünk jóváhagyását váró javaslatokra kimondja, hogy azokat határozatokká emeli, vagyis:

a) Visegrádi János volt kegyesrendi tanárnak a különbözeti vizsgát a kitűzött feltételek mellett engedélyezi.

b) A lelkési bizonyítványok (I. II.) jövődöre már az új tanulmányi és vizsgálati rend utasításai, illetőleg mintái szerint nyomtatandók és állítandók ki.

c) A vizsgálati díjak 1912. június havában már az új szabályzat értelmében fizetendőek, illetőleg szedendőek.

d) A tanulmányi rend életbeléptetésének módozataira (idejére stb.) a sárospataki theol. akadémiai tanári kar javaslattételre szólíttatik fel, jelentése a főisk. igazg. tanács útján legközelebbi közgyűlésünkre bevértván.

10. Geduly Henrik a tiszai ág. ev. egyhker. püspöke egyházkerületünk üdvözlését alábbi levélben köszönte meg.

Méltóságos és Főtiszteletű Püspök Úr!

Hosszabb távollét után hazaérkezvén, igazán jóleső
érzéssel vettem a tiszáninneri ref. egyházkerületnek 1911.
május hó 16—18-iki közgyűlési jegyzőkönyvének 15. b.

pontjában irányomban megnyilvánult azon szives figyelmét, hogy engem, mint a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület új püspökét, üdvözölni méltóztatott.

Midőn a testvér egyházkerület ezen engem felette megtisztelő s kitüntető figyelméért leghálásabb köszönetemet fejezem ki, egyben tisztelettel felkérem Méltóságodat, hogy ezen soraim tartalmát az egész egyházkerület közönségének becses tudomására hozni méltóztassék.

Isten áldását kívánva a nemes testvér egyházkerület minden egyes tagjára, bölcs vezéreire, maradtam

Hittestvéri szives üdvözléssel:

Nyiregyháza, 1911 évi aug. hó 29-én

Méltóságodnak szerető kartársa az Úrban:

Geduly Henrik,

püspök.

Tudomásul szolgál.

11. Kérészy Barna egyházkerületi tanácsbíró, tiszánánai lelkész, a sárospataki főiskola körében elfoglalt igazgató-tanácsosi állásáról, melyet 25 év óta tölt be, a viszonyok alakulására történt hivatkozással beadta lemondását a következőkben:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Tisztelettel bejelentem, hogy a sárospataki főiskola igazgatótanácsosi állásáról lemondok.

Örökös hálát fogok érezni a főtiszteletű egyházkerület iránt azért a kegyességeért, hogy egy negyedszázaddal ezelőtt a sárospataki főiskola egyik igazgató-tanácsosául megválasztván, módot és alkalmat nyújtott nekem a főiskola szolgálatára.

Jól tudtam, hogy a sárospataki főiskola a főtiszteletű egyházkerületnek méltó szemefénye. Ösmertem azt a kiszámíthatatlan értéket, amelyet almamaterünk a hazai nevelés és közművelődés tényezői között képvisel. Éreztem azt a leróhatatlan hálaadósságot, amellyel iránta, a neveltetés által ifjú koromban nyújtott kincsekért, tartozom.

Ez a tudat, ez az érzelem volt egyedüli irányítóm, valahányszor a főiskolának akár szellemi, akár anyagi ügye, érdeke képezte tanácskozás tárgyát.

Jól tudom, hogy voltak s bizonyára vannak ma is többen az igazgató-tanácsban, akik szerencsésebb erővel, kiválóbb tehetségekkel forgolódnak a szent oltár körül. De igaz lélekkel állithatom, hogy lángolóbb szeretettel senki sem!

A viszonyok alakulása most a főiskola körétől megválásra kényszerít. Ez a megválás azonban csak a külsőségre szorítkozik, mert lelkem, a maga áldó fohászával, ott fog lebegni örökké a megszentelt falak között és utolsó lehelletemig legfőbb kötelességemül fogom ösmerni, hogy a sárospataki főiskolának emelkedéseért, dicsőségeért és főkép becsületéért, úgy a nyilvános életben, mint a magán-körökben, küzdeni meg ne szűnjek.

Isten engem úgy segítjen!

Az égi kegyelem örködjék a mi legféltettebb kincsünk: a sárospataki főiskola felett!

Hálás szívvel maradok

Tiszanánán, 1911 augusztus hó 25-én.

A Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

alázatos szolgája:

Kérészy Barna.

Tekintettel arra, hogy hosszas közéleti tevékenysége mellett is *Kérészy Barnának* a testi-lelki erejét az isteni gondviselés egész ifjúkori üdeségében megtartotta, egyházkerületi közgyűlésünk felkéri őt, hogy a főiskolai igazgató-tanácsban eddig elfoglalt helyét továbbra is megtartani méltóztassék. Az ő fáradhatatlan ügybuzgóságát és kipróbált munkaerejét a sárospataki főiskola nem nélkülözheti.

12. *Szombathy Kálmán* a kolozsvári áll. felsőbb leányiskolához neveztetvén ki rendes tanárrá, miskolci felsőbb leányiskolánkban elfoglalt tanári állásáról lemond. Egyszersmind megköszöni egyházkerületünknek beléje helyezett bizalmát és egyházkerületünkre és felsőbb leányiskolánkra Istennek áldását kéri.

Egyházkerületi közgyűlésünk *Szombathy Kálmán* távozását sajnálattal veszi tudomásul; kiváló és hasznos tanári szolgálataiért elismerését nyilvánítja s további pályájára Istennek áldását kéri.

A felsőbb leányiskola egyházkerületi képviselői állása *Szombathy K.* lemondásával megürülvén, annak betöltésére a szavazás elrendeltek. Dec. hó 1. tüzetik ki a szavazatok felbontására az elnökség elnöklete alatt *Meczner Béla*, *Bálint Dezső*, *Hutka József*, *Dókus László*, *Radácsi György*, *Dókus Gyula*, *Bernáth Aladár*, tagokból álló bizottság küldetnek ki, azzal a felhatalmazással, hogy ha általános szavazattöbbséget senki nem kapott, tavaszi közgyűlésünkig terjedő határidővel a szűkebb körű szavazást rendelje el.

13. A *Konfirmációi káté* megbírálására kiküldött bizottság jelenti, hogy két pályamunka adatott be, de a kívánalomnak egyik sem felel meg, tehát egyik sem fogadható el.

Az I. sz. pályamunka nem átdolgozás, hanem kompiláció. Van benne az átdolgozásra kijelölt kátéből is, de az anyag nagyobb része másunnan vett idézetekből, átvételekből áll. Ez az egyik főfogyatkozása. A másik pedig az, hogy hittani része is hiányos, erkölcstani része pedig jóformán semmi.

A II. sz. pályamű már átdolgozás, de szintén lényeges fogyatkozásokkal. A hitvallási terminológiát szinte szándékosan kerüli, még azokat a neveket és fogalmakat is, amelyekre egy hitvallásban multhatatlan szükség van, minők a váltság, idvesség, kegyelem, anyaszentegyház stb. Valószínű, hogy didaktikai és methodikai tapasztalatai kényszerítették erre; ámde a didaktikai és methodikai ügyesség csak addig érdem, míg kárára nem válik az előterjesztendő tannak. A szerző didaktikája majdnem hézagtalan, methodikája ügyes és világos. De főhibája, hogy *tulságosan józan*. Nincs benne melegség, emelkedettség, sőt kenetesség sincs. Hiányzik belőle a meggyő-

ződésnek az a heve és ereje, mely úgy a hitvallót, mint a gyülekezetet magával ragadná, ünnepi hangulatba ejtené. Szóval elfogadásra ez sem alkalmas.

Javasolja azért a bíráló-bizottság, hogy bizzon meg az egyházkerület valakit, p. o. a II. sz. pályamű szerzőjét vagy Novák Lajos theol. tanárt a bírálsok által ajánlandó szempontok szerint való ujradolgozással és bizzon meg valakit a revízióval s ezt az együttesen készített kátét fogadja el az egyházkerület minden további bírálgatás nélkül. Ez lesz most már a legcélravezetőbb eljárás, mely tavaszi gyűlésünkig végre is hajtható s az új káté a jövő évben már használatba is vehető.

Közgyűlésünk a bizottság javaslatát elfogadja s a konfirmációi káté elkészítésére *Novák Lajos* theol. tanárt, revideálására pedig *Fejes István* püspököt és *Radácsi György* egyházkerületi főjegyzőt kéri fel, azzal a hozzáadással, hogy tekintettel Novák Lajosnak a készülő ágendás könyvnél való elfoglaltatására: a konfirmációi káté elkészítésének és benyújtásának határidejéül jövő őszi közgyűlésünket tüzi ki.

14 Tavaszi közgyűlésünk 13. sz. határozata folytán, az *állami elemi iskolai vallásórák és vallástanítási díj szállítása* miatti panaszát három egyházmegyéből 11 egyházközség terjesztette be, u. m. Abaujból *Szina*, hol a növendékek száma 38—42, az eddigi óraszám 6-ról 4-re s a tiszteletdíj 200 koronáról 90 koronára szállított le; *Szepsi*, hol a növendékek száma 101-re emelkedett, az eddigi 2 óra változatlanul hagyatott, de a tiszteletdíj 100 koronáról 80-ra szállított; *Felsőgagy*, a hol az eddigi 2 óra szintén megmaradt, de a díjazás 100-ról 80 koronára szállított. Felsőzemplénből *Rebrény*, hol a 80 kor. 30-ra s *Mezőlaborc*, hol 2 óra díja 80-ról 40 koronára szállított. Ungból *Baranya*, hol egy óráért eddig 100-at, most 80 koronát, *Radvanc*, hol ugyancsak egy óráért eddig 50-et, most 40 koronát fizetnek, a mi fuvarra is kevés, miután egyik 7, másik 3 kilométerre esik az ungvári anyaegyháztól; *Gálcsnak* 2 óráért 100 kor. helyett 60-at; *Minaj-Ketergénynek* 1 óráért 80 kor. helyett 30-at s *Homoknak* 1

óráért 80 kor. helyett szintén 30-at engedélyeztek. Még *Vajkóc* emel panaszt a miatt, hogy a lelkész 1899 óta tanít átlag 11—12 növendéket évente, de ezért — többszöri sürgetés ellenére — eddig semmi díjazásban nem részesült. Gömörből Rimaszombat jelenti, hogy közvetlenül fordult a miniszteriumhoz s indokolt felfolyamodására az eddigi óraszám és tiszteletdíj visszaállítatott.

Egyházkerületünk sajnálattal látja az eddigi vallásitanítási díjak alábbszállítását, de miután a felterjesztésekből arról is tájékozódást nyert, hogy tulajdonképeni méltatlanság az egyházakon nem történt, mert a törvényes gyakorlat eddig is az volt általánosságban, hogy városon 40, faluhelyeken 30 koronát utalt ki egyegy heti óráért a minisztérium s az órák számát a növendékek számához mérten engedélyezte; a jelenleg panaszolt esetekben pedig csak azt cselekedte, hogy az általános gyakorlatnak megfelelően helyesbítette a szerinte eddig túlfizetett órák díjazását: közgyűlésünk a felterjesztésnek semmi sikerét nem reméli, sőt ezt indokolni sem tudná, ugyanazért a kérdést a napi rendről ez idő szerint leveszi.

15. F. é. tavaszi egyházker. közgyűlésünk 15. e. sz. jkvi határozatával szavazást rendelt el a *Fejes István* püspökké választása folytán megüresedett tisztségekre, u. m. a *sárospataki főiskola egyházi algonodnoki állására, egy egyházkerületi lelkészi tanácsbírói és egy zsinati lelkészi rendes képviselői tisztségre*. A szavazatok felbontására kiküldött bizottság jelenti, hogy:

a) a sárospataki főiskola egyházi algonodnoki állására az első határidőre (f. é. június 30.) beérkezett szavazatokból Révész Kálmánra esett 156, dr. Tüdős Istvánra 127, Kérészy Barnára 71, Bálint Dezsőre 10 szavazat s még öt egyénre 1—1 szavazat. Miután így általános többséget senki sem nyert, a bizottság a legtöbb szavazattal bíró két jelölt között aug. 10-iki határidővel szűkebb körű szavazást rendelt el, melynek eredménye az lett, hogy *Révész Kálmánra esett 211, dr. Tüdős Istvánra 159 szavazat*.

Nem küldött szavazatot az első alkalommal Szalóka. Alaki hiányok miatt érvénytelennek nyilvánított az első alkalommal 4 (Nemesbükk, Disznóshorvát, Borsod, Alsószuha), a második alkalommal 3 szavazat (Hernádsadány, Nemesbükk, Szöllőske).

b) Az egyházkerületi lelkészi tanácsbíróásra beadott szavazatokból az első alkalommal szintén senki sem nyert általános többséget. Legtöbb szavazatot kaptak: Idrányi Barna 69-et, Vattay László 65-öt, Ruzskay Gyula 47-et, Czinke István 42-öt. A többi szavazat 29 egyén közt oszlott meg. A bizottság az eredményhez képest a legtöbb szavazatot nyert 4 egyén közt újabb szavazást rendelt aug. 10-iki határidővel, melynek eredménye az lett, hogy Czinke Istvánra 117, Idrányi Barnára 103, Vattay Lászlóra 100, Ruzskay Gyulára 50 szavazat esett. Miután általános többséget ezúttal sem sikerült elérni, a bizottság Czinke István és Idrányi Barna közt újabb szavazást rendelt el szept. 7-iki határidővel, mely alkalommal *Czinke István* 246, Idrányi Barna 122 szavazatot nyert.

Nem adtak szavazatot az első szavazásnál Szalóka, a harmadiknál Abaujbakta, Maklár, Ládbessenyő, Szendrőlád, Korláthelmece. Érvénytelenek voltak első alkalommal Nemesbükk, Kenézlő, Ond, Sajószentpéter, Disznóshorvát, Alsószuha, Jenke, — a másodiknál Nemesbükk, Korláthelmece, Gercsely, — a harmadiknál Felsőkelecsény szavazatai.

c) A zsinati lelkészi rendes képviselőségre a június 30-iki határidőre beadott szavazatokból legtöbbet nyertek Csabay Pál 70, Kovács Béla 66, Bálint Dezső 65-öt. A többi szavazat 17 egyén közt oszlott meg. A bizottság az említett három jelölt közt új szavazást rendelvén el, az aug. 10-re beérkezett szavazatokból Csabay Pál 171-et, Bálint Dezső 118-at, Kovács Béla 82-öt nyert. Általános szótöbbség ezúttal sem lévén megállapítható, a bizottság Csabay Pál és Bálint Dezső közt szept. 7-iki határidővel szűkebb körű szavazást rendelt el, melynek eredménye az lett, hogy *Csabay Pál* 205, Bálint Dezső 161 szavazatot nyert.

Szavazatot nem adtak a harmadik szavazásnál: Abaujbakta, Maklár, Ládbessenyő, Szendrőlád, Korláthelmece, Kázmárk. Érvénytelenek voltak az első alkalommal: Nádasd, Mezőcsát, Ond, Nemesbükk, Kenézlő, Alsószuha, — a második alkalommal Korláthelmece és Nemesbükk, — a harmadik alkalommal Nemesbükk és Felsőkelecsény szavazatai.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi s annak alapján megállapítja, hogy a sárospataki főiskola egyházi algonokává Révész Kálmán, — egyházkerületi lelkészi tanácsbíróvá Czinke István, zsinati lelkészi rendes képviselővé Csabay Pál törvényesen megválasztottak. Révész Kálmán és Czinke István az Egyházi Törvényeink által előírt esküt a közgyűlés színe előtt letévén, e.-ker. közgyűlés őket, valamint Csabay Pál zsinati rendes képviselőt, mint egyházkerületünk kipróbált hú munkásait új állásaikban, illetőleg tisztségeikben legmelegebben üdvözli, új munkakörükben való eredményes működésükre Isten áldását és megsegítő kegyelmét kéri.

Révész Kálmán és Czinke István megválasztásukat és a közgyűlés szíves üdvözlését megköszönve, lelkes szavakkal ajánlják fel buzgó szolgálatukat sárospataki főiskolánk és egyházkerületünk ügyeinek elővitelére és felvirágoztatására.

Csabay Pálnak zsinati lelkészi rendes képviselővé választásáról e.-ker. közgyűlésünk az Egyetemes Konvent elnökségét tisztelettel értesíti.

A szavazatot nem adott egyházak a törvényes birságban elmarasztaltanak.

16. F. évi egyh.-ker. közgyűlésünk 23. sz. jkvi határozatával szavazást rendelt el a *Szalay László* eddigi zsinati pótképviselőnek rendes képviselővé választásával megüresedett zsinati világi pótképviselői hely betöltésére. A szavazatok felbontására kiküldött bizottság jelenti, hogy a június 30-iki határidőre beérkezett szavazatokból Puky Endre 78, Bernáth Zoltán 39, Bárczay László 35, Dókus László 28, Diószeghy Dezső 26 szavazatot nyertek, a többi szavazatok 31 egyén közt oszlottak szét. Miután így általános szótöbbséget senki sem nyert, a bizottság a nevezett 5 jelölt között újabb szavazást rendelt el aug. 10-iki határidővel, mely alkalommal Puky Endrére 141, Bárczay Lászlóra 82, Bernáth Zoltánra 49, Diószeghy Dezsőre 46 szavazat esett. Ezúttal sem sikerülvén

az általános többség összehozása, bizottság a két legtöbb szavazatot nyert egyén, u. m. Puky Endre és Bárczay László közt szept. 6-iki határidővel újabb szavazást tűzött ki, melynek eredménye az lett, hogy *Puky Endre* 261, *Bárczay László* 106 szavazatot nyert.

Nem adtak szavazatot a harmadik alkalommal Abaujbakta, Maklár, Ládbessenyő, Szendrőlád, Korláthelmec. Érvénytelenítették az első alkalommal Nemesbükk, Kenézlő, Ond, — a második alkalommal Nemesbükk és Serke, — a harmadik alkalommal Nemesbükk és Felsőkelecsény szavazatai.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi s annak alapján *Puky Endre* abauji e.-m. főjegyzőt törvényesen megválasztott zsinati világi pótképviselőnek jelenti ki s erről az Egyetemes Konvent elnökségét tisztelettel értesíti

A szavazatot nem adott egyházak a törvényes bírságban elmarasztaltatnak.

17. F. é. tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 24. sz. jkvi határozatával felhívta a sáro pataki akadémiai tanári kart egy zsinati pótképviselő, — a miskolci, rimaszombati és sárospataki főgimnáziumok tanárait pedig egy zsinati rendes képviselő választására. A szavazatbontó bizottság jelenti, hogy az akadémiai tanári pótképviselő megválasztása mindjárt az első szavazásnál sikerült, amennyiben a beadott 11 szavazat közül 10 *Dr. Rácz Lajos* akad. tanárra esett. A gimnáziumi rendes képviselőre az első alkalommal beadott szavazatokból általános többséget senki sem nyervén, a bizottság a legtöbb szavazatot nyert két jelölt u. m. *Csontos József* (13) és *Csorba György* (12) közt új szavazást rendelt el, melynek eredménye az lett, hogy *Csontos Józsefre* 15, *Csorba Györgyre* 12 szavazat esett.

Egyházkerületi közgyűlés e jelentés alapján *Dr. Rácz Lajost* az akadémiai tanárok zsinati pótképviselőjének, *Csontos Józsefet* pedig a főgimnáziumi tanárok zsinati rendes képviselőjének jelenti ki s erről az egyetemes konvent elnökségét tisztelettel értesíti.

18. Révész Kálmánnak a sárospataki főiskola gondnokává történt megválasztásával a sárospataki főiskola igazgatótanácsában egy hely megüresedvén,

arra egyhangulag közfelkiáltással *Szücs István* ungi esperes választatik meg.

19. Czinke István egyházkerületi tanácsbíró az eddig viselt e. ker. aljegyzői tiszteréről lemondását előszóval bejelenti.

Egyházkerületi közgyűlés egyértelemmel a legmélyebb sajnálattal fogadja Czinke Istvánnak a jegyzői székéből való távozását, ahol annyi sok és nagy szolgálatot tett egyházkerületünknek s ahol az ő fényes tehetségeit, ragyogó irányát, buzgó, kitartó, lelkes működését nehezen fogja kerületünk nélkülözni. Miután azonban Czinke István a közgyűlés legszivesebb kérelmére sem volt rábirható lemondási szándékának megváltoztatására, egyh. kerületi közgyűlés az ő 16 évi jegyzői működésével szerzett nagy érdemeit köszönettel örökítve meg jegyzőkönyvében, azzal is megtisztelni kívánja őt, hogy lemondását elfogadja, abban a reményben, hogy egyházkerületi tanácsbírói állásában egyházkerületünknek hasonló nagy és becses szolgálatokat fog teljesíteni.

Az így megürült egyh. ker. lelkészi aljegyzői állásra a szavazás elrendeltetik. A szavazatok f. é. dec. 1-ig küldendők be az esperesi hivatalok útján a püspöki hivatalhoz. Felbontásukra ugyanaz a bizottság küldetik ki, mely a többi választások eredményének megállapítására megválasztatott. A bizottság ezuttal is felhatalmaztatik a netalán szükséges újabb (pót) szavazások elrendelésére.

20. Tavaszi közgyűlésünk 27. számú határozatára vonatkozólag jelenti püspök ur, hogy Lengyel István püspöki titkár a leltárban felsorolt értékeket, butorokat, könyveket és

írományokat Sátoraljaujhelybe szállítván, — neki átadta s ő azokat a püspöki hivatal részére átvette. Jelenti egyidejűleg, hogy az értékek címén 385 kor. 24 fillér már elszámoltatott s kéri, hogy a Pataky Sándor volt pénztárnok 5000 koronáról szóló biztosítási okmánya felől az egyházkerületi közgyűlés rendelkezni méltóztassék. Jelenti végül, hogy az irodai felszerelések 11. pontja alatt jelzett papirkosár, mint hasznavehetetlen, nem szállítatott el Sátoraljaujhelybe.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, Pataky Sándor volt pénztárnok 5000 koronáról szóló biztosítási okmányát — a mennyiben az valamelyes fedezetül nem szolgál — megfelelő ellennyugta mellett b. e. Pataky Sándor örökösének kiadja s a felszerelések 11. pontjában jelzett tárgyat a leltárból kitörlendőnek határozza.

21. F. é. tavaszi e. ker. közgyűlésünk 29. sz. jkvi pontjában az egyházkerületi elnökség elnöklete alatt bizottságot küldött ki az *egyházkerületi pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről* szóló szabályrendelet végleges szövegezésére, megbizván a bizottságot azzal is, hogy a végleges tervezetet a jelen gyűlésünket megelőzőleg közölje egyházi lapunkban is. A kiküldött bizottság e megbízásában eljárván, következő jelentést terjeszti be egyh. ker. közgyűlés elé:

Az egyházkerületi pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről a pénzügyi választmány által készített, a f. é. tavaszi egyh.-ker. jegyzőkönyv 29. sz. pontjában közzétett *szabályrendelet-tervezet* általánosságban elfogadásra ajánljuk a főt. egyh.-ker. közgyűlésnek. Ajánljuk ezt nemcsak azért, mert 6 egyházmegye hozzájárult a tervezethez s csupán kettő óhajtotta más alapelvekre fektetett új tervezet készítését, de azért is, mert bizottságunk egyhangú véleménye szerint az új tervezet teljesen kielégíti egyházkerületünk igényeit, sőt az nagyobb nehézség nélkül úgy módosítható, hogy az ellentétes véleményben levő abaúji és alsóborsodi egyházmegyék aggályai is remélhetőleg eloszthatók.

E két egyházmegye fő kifogása a tervezet ellen abban állott, hogy nem gondoskodik kellően az ellenőrzésről s nem állít fel

sem külön ellenőri állást, sem szakemberekből álló számvevőséget, illetőleg külön számvevőszéket. Bizottságunk szívesen ismeri el, hogy úgy a külön ellenőri állás, mint a szakemberekből alakítandó számvevőség a kívül állók szempontjából előnyösebb lenne, azonban jelenlegi pénzügyi helyzetünk mellett, midőn a folyton szaporodó égető szükségleteket alig vagyunk képesek kielégíteni, ily költséges berendezésre gondolnunk sem lehet. Bizottságunk azonban a lehetőségig méltányolta az abaúji és alsóborsodi egyházmegyék kívánságait s maga részéről is szükségesnek látja a tervezet bizonyos módosítását.

A külön ellenőri állás szervezését — amit Abaúj kívánt — bizottságunk nem tartja szükségesnek, mert az újonnan szervezett alügyési tisztség ezt teljesen pótolja. Ellenben úgy a nagyközönség megnyugtatóására, mint érdemleges okokból bizottságunk is óhajtja a külön *egyházkerületi számvevőszék* felállítását. El nem lehet tagadni, hogy a pénztárkezelés mai rendszerében, amelyet a pénzügyi választmány tervezete jövőre is irányadóul vett, a teendők és a hatáskörök bizonyos összezavarását jelenti, hogy a püspök maga az utalványozó hatóság s egyszersmind a pénztárnokot ellenőrző pénzügyi választmánynak, valamint a főfelügyeletet gyakorló e.-ker. közgyűlésnek is az elnöke. Épügy méltán kifogásolható, hogy a pénzügyi választmány határozó és intézkedő s egyúttal ellenőrző hatóság is.

Bizottságunk azért azt javasolja, hogy a pénzügyi választmány mai személyzete és hatásköre osztassék meg. Elnöke maradjon egyedül a püspök, tagjainak száma reducáltassék 6-ra, hatásköréből pedig a számadások megvizsgálása (Tervezet 13. §. 2. pont) hagyassék ki. Mellette azonban, mint számvizsgáló hatóság állíttassék fel az egyházkerületi számvevőszék, mely álljon a főgondnokból, mint elnökből és az egyházkerületi közgyűlés által évről-évre választott 2 rendes és 2 póttagból. A számvevőszék feladata lenne az évi számadások pontos és lelkiismeretes megvizsgálása, valamint a költségelőirányzatok felülvizsgálata s ezekről az egyh. ker. közgyűlésnek jelentéstétel. Természetesen a számadások megvizsgálása a pénzügyi választmány tagjainak jelenlétében s azok segítségével lenne mindig eszközrendő. Így elérnők azt, hogy az ellenőrzésre egy külön és önálló szervünk lenne s a püspöki hivatal is az eddigi túlszűfolt pénzügyi teendők egy részétől megszabadíttatnék, viszont a főgondnok önálló szerepet kapna ez irányban s így úgy a kívül

állók előtt, mint önmagunk körében a számadások ellenőrzése szabatosabban és nagyobb súlylyal eszközöltetnék.

Bizottságunk ezen okokból a pénzügyi választmány tervezetét megfelelően módosította s a különálló számvevőszéket abba beillesztette. Ez a leglényegesebb változtatás, amit a tervezeten tettünk. (10., 12, és az új 14. §§.) Megemlítendőnek véli bizottságunk, hogy a pénzügyi választmány tagjainak 6 ra redukálása főleg financialis okokból eredt s azt is kívánatosnak tartjuk, hogy a pénzügyi választmány tagjai lehetőleg Miskolcra vagy a legközelebbi vidékéről lakók közül választassanak. A számvevőszék tagjaira már ez a tekintet nem vonatkoznék.

A tervezet részleteire, illetőleg egyes szakaszaira csekély módosításokat tettünk :

Az 1. §-ba új bekezdés gyanánt beveendőnek véltük, hogy az egyh.-ker. pénztár székhelye Miskolc s a helyiség, melyben a pénzszekevények és a pénztári naplók őriztetnek, tűz és betörés ellen biztosítandó. Ezzel a bizonyos részről támasztott aggályok el lesznek oszlatva.

A 2. §-ban a pénztárnok állására nézve kiemelendőnek véltük, hogy az bizalmi állás s egy évi felmondás mellett (pl. szolgáltatékptelenség esetén) hivatalától felmenthető.

Az 5., 6., 7., 8., 11., 12., 14., 20. §-okban lényegtelen, részben styláris, részben a dolog természete által kívánt módosításokat tettünk.

Jelentékenyebb módosítást szenvedett a 10. §., melybe az egyh.-ker. számvevőszék szervezetét illesztettük be, valamint a 13. §., melyből a 2. pontot (a pénzügyi választmányra a számadások vizsgálata szempontjából vonatkozó részt) töröltük s azt új 14. §. gyanánt (a számvevőszék feladata) igtattuk be.

A 13. §-ba új pont gyanánt javasoljuk beigtatni, hogy az esperesek köteleztetnek az év folyamán az egyházkerületi pénztárból kapott mindennemű összegekről (segélyek, jutalékok) s azok hovafoordításáról a következő év január 31-ig a püspöki hivatalhoz pontos számadást terjeszteni be ; mely számadásokat a püspök a pénzügyi választmány elé terjeszt felülvizsgálat és a kerületi közgyűlés elé jelentéstétel végett. Nemcsak a jó rend és pontosság követeli ez új szabály felállítását,de az a körülmény is, amit bizottságunk nem örömmest vett tudomásúl, hogy a különböző segélyek, jutalékok, így a br. Baldácsy-alapból megküldött összegek, nem mindig rendeltetésüknek megfelelően osztattak el. A br. Baldácsy

alapítványból járó jutalékok iránt bizottságunknak külön előterjesztése is lesz.

A 15. (új 16.) §-ba beteendőnek véltük, hogy a sürgős esetekben a püspök vagy megbízottja által történt kölcsön-utalványozások az utalványozó saját felelősségére történnek s ezek a pénzügyi választmány legközelebbi ülésén bejelentendők.

A 16. (új 17.) §-ban azt a szabatosítást ajánljuk, hogy a kölcsönök első helyen bekebelezés mellett is csak az ingatlanok *forgalmi értékének* feléig engedélyezhetők.

A 21. (új 22.) §-t lényegbe vágó módosítás nélkül szabatosabban írtuk át.

Eme megjegyzéseink mellett a szabályrendelet-tervezet új szövegét /. alatt mellékelve van szerencsénk betérjeszteni s mély tisztelettel kérjük annak elfogadását, annak a kimondásával, hogy a megalkotott új szabályrendelet 1912. évi január 1-én lép életbe.

Végül — habár erre különös megbízatásunk nem volt — bizottságunk maga részéről is egyértelemmel magáévá teszi a pénzügyi választmánynak a f. é. tavaszi közgyűlésre előterjesztett ama javaslatát, hogy Dr. Kovács Gábor h. pénztárnok pályázat mellőzésével egyházkerületi pénztárnokká választassék. Egyházkerületünknek régi, kipróbált hű munkása ő, akire — eddigi helyettes pénztárnoki buzgó és lelkiismeretes működése alapján is — a legnagyobb megnyugvással bízhatjuk a pénztárnoki állást s akinek ez új munkakörben véglegesítése csak nyereség lesz egyházkerületünkre.

Egyházkerületi közgyűlés a kiküldött bizottságnak nagy körültekintéssel készített munkáját egész terjedelmében magáévá teszi; elfogadva az egyházkerületi számvevőszék szervezésére vonatkozó javaslatát, valamint az egyházkerületi pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről szóló szabályrendelet szövegét is a 7., 10., 13. §§-ban történt kisebb módosításokkal s annak az Egyházkerületi szabályrendelet gyűjteménybe leendő felvételét elrendeli.

Kimondja továbbá, hogy az új szabályrendelet 1912. év január 1-én életbelép s ebből folyólag a pénzügyi választmány nem tisztviselő tagjainak megbízatása f. é. dec. 31-ével meg-

szünik, akiknek eddigi buzgó szolgálataikért e. ker. közgyűlés szíves köszönetét fejezi ki. Az új szabályrendelet szerint szervezendő egyházkerületi pénzügyi választmány tagjaivá az 1912—1918. évi ciklusra megválasztatnak: Vadász Pál, Sólyom Gyula, Dr. Tüdős István, Porcs János, Huszthy Béla, Dr. Rácz György.

Az ujonnan szervezendő egyházkerületi számvevőszékbe pedig az 1912. évre megválasztatnak rendes tagokul: Ragályi Béla, Idrányi Barna, póttagokul: Bárczay László, Fodor György.

Végül egyházkerületi közgyűlés Dr. Kovács Gábor e. ker. helyettes pénztárnokot pályázat mellőzésével, egyhangulag, közfelkiáltással egyházkerületi pénztárnokká megválasztja s helyettesi minőségben kifejtett buzgó működéséért teljes elismerését nyilvánítva, további sikeres munkásságára Isten áldását kéri.

Dr. Kovács Gábor a közgyűlésen megjelenvén, az egyházi törvényeinkben előírt esküt letette s a közgyűlés szíves üdvözlései között ajánlotta fel további buzgó szolgálatát.

A megállapított szabályrendelet a következő:

Szabályrendelet

a tiszáninneni ref. egyházkerületi pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről.

I. Fejezet. Kezelés.

1. §. A tiszáninneni ref. egyházkerület úgy a saját tulajdonát képező tőkéket és jövedelmeket, mint a megőrzésére és kezelésére bízott alapítványokat és tőkéket egy pénztárban, de a különböző alapok természete és célja szerint elkülönítve, az azokra vonatkozólag hozott egyházkerületi határozatok értelmében kezelteti.

A pénztár székhelye Miskolc. A pénzszekrények és pénztári naplók elhelyezésére szolgáló helyiség tűz és betörés ellen biztosítandó.

2. §. A pénztárnokot az egyházkerületi közgyűlés előzetes pályázat útján, az egyházkerületi pénzügyi választmány meghallgatásával, titkos szavazattal és általános szótöbbséggel választja. Hivatala állandó bizalmi állás; egy évi előzetes felmondás mellett

hivatalától felmenthető. Fizetése 3200 K., melyet előleges havi részletekben kap.

3. §. A pénztárnok hivatalba lépésekor az e.-ker. közgyűlés előtt esküt tesz; biztosítékul évi fizetésének kétszeresét készpénzben, pénztintézeti betétkönyvben, óvadékképes értékpapirokban vagy teljes fedezetet nyújtó ingatlanra első helyen bekebelezett kötelezvényben letenni tartozik; az óvadék kamatai, illetve jövedelmei a pénztárnokot illetik.

4. §. Minden bevétel, — a kezelt tőkék kamatainak kivételével, — ellennyugta, vagy a fizetés mennyiségét igazoló más okmány s minden kiadás nyugta mellett és pedig a rendszerinti tisztí fizetések, özvegy- árva-gyámintézeti illetmények, az egyházkerületi közgyűlés által megszavazott segély- és alamizna-pénzek, valamint a meghatározott rendeltetéssel bíró alapítványok kamatainak kivételével, a pénzügyi választmány határozatára vagy a püspök utalványára teljesítendő.

5. §. A pénztárnok minden bevételről és kiadásról bekötött s nyomtatott lapszámmal ellátott pénztárkönyvet, u. n. főnaplót, továbbá az egyes pénztárakat elkülönítve feltüntető szaknaplókat, tőkék-könyvét, a pénztár által kezelt idegen tőkékről szóló kimutatást tartozik vezetni. Az utalványok, nyugták, ellennyugták s a fizetést igazoló egyéb okmányok a szaknaplók tételei szerint rendezendők. A pénztárkönyv minden hó végén lezárandó és annak a bevételek és kiadások főösszegét feltüntető kivonata a püspöknek a következő hó 5-dik napjáig, valamint a pénzügyi választmány legközelebbi ülésén bemutatandó.

6. §. Ha a pénztárban a pénzkészlet nagyobb, mint amennyi a legközelebb teljesítendő fizetések fedezésére szükséges, annak 10000 koronát meghaladó részét a pénztárnok a pénzügyi választmány által megállapított valamelyik miskolci pénztintézetben, az egyezségileg megállapított feltételek mellett, elhelyezi.

7. §. A pénztárkönyv minden év dec. hó 31-én lezárandó s a számadás legkésőbb január hó végéig, teljesen felszerelve, a püspöknek bemutatandó, aki azt megvizsgálás végett az egyházkerületi számvevőszék elé terjeszti. A számadásokkal együtt köteles a pénztárnok a kötvényekről a tőkekönyvek alapján leltárt készíteni, mely magában foglalja a tőkék és hátrálékos kamatok kimutatását; a leltár, a számadások megvizsgálása után, a hátrálékosok megintése, esetleg beperlése céljából az egyházker. ügyésznek adatik ki. Ugyancsak elkészítendő és beterjesztendő pénztárnok által az egyes

pénztárak folyó évi bevételeiről és kiadásairól szóló költségel-irányzat is. A pénztárnok kívánatra az egyházkerület kezelése alatt álló tőkékről azok tulajdonosai részére az év végén kimutatást ad ki.

8. §. A pénzügyi választmány elnökének, vagy a pénztár megvizsgálására kiküldött választmányi tagoknak a pénztárnok az összes pénztárak állására vonatkozó adatokat bármikor rendelkezésre bocsátani, a készpénzt, értékpapirokat, betétkönyveket kívánatra azonnal felmutatni tartozik.

9. §. A pénztárnok, — kellő igazolás mellett — a püspöktől 30 napra terjedhető szabadságot kérhet s ezen időre, valamint a pénztárnok betegsége esetén is, a pénztár kezelését az ellenőri teendőkkel megbízott egyh.-ker. alügyész veszi át teljes felelősség mellett.

II. Fejezet. Ellenőrzés.

10. §. Az egyházkerületi pénztár ellenőrzését, — az ellenőri állás szervezéséig, — az egyh.-ker. alügyész segédkezése mellett, az egyh.-ker. pénzügyi választmány és az egyh.-ker. számvevőszék teljesíti.

A pénzügyi választmány elnöke a püspök, jegyzője és előadója az egyházkerületi ügyész, ennek akadályoztatása esetén az alügyész, tagjai a pénztárnok és az egyh.-ker. közgyűlés által 6 az évre választott 6 tag. Érvényes határozat hozatalára az elnökségen, ügyészen és pénztárnokon kívül legalább 3 tag jelenléte szükséges.

A számvevőszék áll az egyh.-ker. főgondnokból, mint elnökből és az egyházkerületi közgyűlés által évről-évre választott két rendes és két póttagból. A számvevőszéken a jegyzői teendőket szintén az e.-ker. ügyész vagy az alügyész látja el.

11. §. A pénzügyi választmány, valamint a számvevőszék elnöke és tagjai a szabályellenes eljárásokból, illetve mulasztásokból származható károkért nemcsak erkölcsi, hanem anyagi felelősséggel is tartoznak.

12. §. A pénzügyi választmány évnegyedenként, de a szükséghez képest gyakrabban is gyűlést tart, a meghívókat a püspök, ennek akadályoztatása esetén a pénzügyi választmánynak a püspök által megbízott tagja bocsátja ki.

13. §. A pénzügyi választmány feladata :

1. A pénztári kezelés ellenőrzése, amit akként gyakorol, hogy ülései alkalmával, valamint elnöke, illetve kiküldött tagjai útján máskor is, a pénztárnok eljárását, könyvvezetését megvizs-

gálja, a pénztár pénzkészletét a könyvek alapján megállapítja s annak meglétéről meggyőződést szerez.

2. Határoz a kölcsön-kérvények, valamint a kiadott kölcsönök kamatainak mennyisége és esedékessége felett s az elnökileg engedélyezett kölcsönöket tudomásul veszi.

3. A pénztárt illető kisebb kérdésekben határoz, fontosabb ügyekben az egyh.-ker. közgyűlés elé javaslattal járul.

4. Az egyh.-ker. közgyűlés vagy a püspök által hozzá utasított ügyekben véleményt mond, esetleg, ha erre felhatalmaztatott, intézkedik.

5. Az esperesek által az év folyamán az egyházkerületi pénztárból kapott mindennemű összegekről s azok hovatartozásáról a következő évi január 31-ig a püspöki hivatalhoz beterjesztett számadásokat átvizsgálja s azokról az e.-kerületnek jelentést tesz.

14. §. A számvevőszék minden év első negyedében az egyházker. pénztárnok által az előző polgári évről készített számadásokat a pénzügyi választmány tagjainak jelenlétében és közreműködésével megvizsgálja s annak eredményéről a tavaszi egyházkerületi közgyűlésnek jelentést tesz. Ugyanekkor felülvizsgálja a pénzügyi választmány által beterjesztett költségelőirányzatokat s azokat elfogadás végett az egyh.-ker. közgyűléshez felterjeszti.

A számadás-vizsgálat alkalmával a tőkéről szóló kötelezvények, betéti könyvek és értékpapírok pontosan átvizsgálандók, a hiányok a jegyzőkönyvben egyenként elsorolандók, a róluk szóló térítvények kiállítói megnevezendők, a pénzkészlet megszámlándó.

A számvizsgálaton a sárospataki főiskola, mint a Vay—Mocsáry és a Teleky—Szeremley alapítványok révén érdekelt fél, jogosítva van magát kiküldöttje által képviseltetni.

15. §. Az alügyész a pénztárban minden héten legalább kétszer megjelenik, a pénztári könyveket megtekinti s egymással összehasonlitja, megállapítja a pénzkészletet s annak meglétéről meggyőződést szerez; a vizsgálat megejtését a pénztári főnaplóban esetről-esetre feltünteti.

Az évvégi számadások, mérlegek, leltár, költségvetés összeállításában a pénztárnoknak segédkezik; a pénztárnokot betegség vagy szabadságolás esetén helyettesíti, a pénztárt ez időre átveszi s felelőség mellett vezeti; ez esetben az ellenőrzést az ügyész gyakorolja.

Ha az alügyész, illetve ügyész a pénztárkezelésben helytelenséget vagy éppen visszaélést tapasztalna, azonnal köteles jelentést tenni a püspöknek a vizsgálat elrendelése céljából. — Ezen jelentés

elmulasztása esetén az alügyész, illetve ügyész az egyházkerületnek anyagi felelősséggel tartozik.

Az alügyész tiszteletdíja 600 korona, mely előleges negyedévi részletekben vehető fel.

III. Fejezet. A kölcsönök engedélyezése.

16. §. A kölcsönöket az egyh.-ker. ügyész, akadályoztatása esetén az alügyész írásbeli véleménye alapján a pénzügyi választmány engedélyezi; 4000 koronát meg nem haladó kölcsönöket sürgős esetekben a püspök vagy a pénzügyi választmánynak a püspök által megbízott tagja a saját felelősségére is engedélyezhet, ily eseteket azonban köteles a pénztárnok a pénzügyi választmány legközelebbi ülésén bejelenteni.

17. §. Kölcsönök első helyen bekebelezés mellett az ingatlanok forgalmi értékének feléig engedélyezhetők; szőlők és erdők jelzálogul egyáltalán nem, házak csak akkor fogadhatók el, ha tűz ellen biztosítva vannak s oly helyen fekszenek, hol rendes áron bármikor értékesíthetők.

18. §. Kezelbeli egyházközségek az egyháztanácsosok aláírása, lelkészek, tanítók és egyházi hivatalnokok, két jóhitelű kezes egyetemleges jótállása mellett is nyerhetnek kölcsönt; a jótállásos kölcsönök azonban 10 év alatt egyenlő évi részletekben visszafizetendőek. Lelkészek, tanítók és más egyházi hivatalnokok kezesek állítása helyett teljes fedezetet nyújtó, hitelképes értékpapirokat is tehetnek le kezizálogul, a 10 év alatti visszafizetés azonban ekkor is kötelező.

19. §. A pénzügyi választmány által megszavazott, vagy sürgős esetekben elnökiileg engedélyezett kölcsönösszegek csak a szabályszerűen kiállított eredeti kötelezvény átvétele, illetve a bekebelezési kérvény széljegyeztetése után az egyházkerületi ügyész utalványára fizethetők ki.

20. §. A kötvények, pénzintézeti betétkönyvek és értékpapírok — amennyiben tőkét képviselnek — a tőkék könyvébe azonnal bevezetendőek.

21. §. A kifizetett jelzálog-kötvényekre vonatkozó törlési engedélyeket a püspök írja alá az egyh.-kerületi ügyész véleménye alapján.

IV. Fejezet. Főfelügyelet.

22. §. A pénztár feletti főfelügyeletet az egyh.-ker. közgyűlés gyakorolja. A tavaszi egyh.-ker. közgyűlés a számvevőszéknek az előző évi számadás vizsgálatáról szóló jegyzőkönyvét tárgyalás alá veszi s úgy a kezelésre, mint az ellenőrzésre nézve a felmentvényt megadja, vagy a körülményekhez képest intézkedik; a folyó évi költségvetést megállapítja s amennyiben szükségét látja, az egész számadást egy külön kiküldendő szakértőbizottság által felülvizsgál-tatja.

22. F. é. tavaszi egyh. ker. közgyűlésünk 30. sz. jkvi határozatával az előbbi pontban említett bizottságot azzal is megbizta, hogy az eddigi gyakorlat és az egyh. ker. pénztár erejének figyelembevételével mindazoknak fizetését, tisztelet-díját, napidíját pontosan állapítsa meg, akik az egyh. ker. pénztárból valamely címen dotatiót élveznek. A kiküldött bi-zottság erre nézve következő jelentést és javaslatokat ter-jeszti be :

A f. évi tavaszi egyh. ker. közgyűlés 30. sz. jkvi pontjában nyert megbízásnak megfelelően, bizottságunk a h. egyházkerü-leti pénztárnok összeírása alapján számbavette, kik, minő címen, mennyi fizetést, tiszteletdíjat, fizetési pótléket, kegydíjat, napidíjat húznak jelenleg a fennálló határozatok, illetőleg a gyakorlat sze-rint az egyházkerületi pénztárból. Ezek alapján s tekintettel egyh. kerületi pénztárunk jövedelmeire s a változott viszonyokra és kör-ülményekre, bizottságunk egy *szabályzatot* állított össze, melyet $\frac{1}{3}$ alatt mellékelve elfogadás és életbeléptetés végett van szeren-csénk betervezni a következő tiszteletteljes megjegyzésekkel :

1. A püspök fizetésére nézve bizottságunk egy új javaslattal lép a főt. egyh. ker. közgyűlés elé. Püspökünk fizetése eddigelé nem volt fix-összegben megállapítva, hanem négy forrásból fedez-tetett. Élvezte *a*) a 40.000 kor. püspöki alapítvány 7, illetve a je-lenlegi csak 6 $\frac{0}{10}$ kamatát (2400 kor.); *b*) a közigazgatási pénztár-ból 2400 koronát, *c*) a közigazgatási államsegélyből 1000 koronát, és *d*) a br. Baldácsy alapítvány jutalékának $\frac{1}{3}$ -át. Alig szükség mondanunk, hogy a fizetésnek ily különböző forrásokból összeál-lítása egyfelől kényelmetlenséggel jár, másfelől a püspöki állás méltóságát is némileg érinti, miért is bizottságunk egyértelemmel azt javasolja : méltóztassék a püspök fizetését, illetőleg tisztelet-

diját úgy, mint más egyházkerületekben is van, egy fix-összegben megállapítani, amely előleges havi részletekben legyen folyósítandó. Az összegre nézve bizottságunk 10.000 koronát javasol, miután ez az összeg körülbelől megfelel az utóbbi években a püspök által élvezett jövedelemnek s a Baldácsy-alap megszorodott jutalékának felhasználásával jó időre nem is igényelne változtatást. Az összeg fedezésére az eddigi források szolgálnának.

2. Az egyházkerület többi tisztviselőinek, illetőleg alkalmazottjainak fizetésére, tiszteletdíjaira bizottságunk lényeges újításokat nem javasol. Az eddigi gyakorlattal szemben módosítás lenne, hogy az esperesek tiszteletdíjai is, mint általában az összes tiszteletdíjak, előleges *negyedévi* részletekben lennének kiszolgáltatandók. Kívánatosná teszi ezt nemcsak a pénztári kezelés egyöntetűsége, de főleg az, hogy halálozások esetén a félévre előre kivett összegek visszatérítése az özvegyekkel szemben kiméretlenséggel járna, vagy lehetetlenné is válnék.

Nevezetesebb újítás-számba jöhet az a javaslatunk, hogy az *egyházmegyei főjegyzőknek az e. ker. pénztárból eddigelé fizetett 100—100 kor. tiszteletdíjat méltóztassék beszüntetni* s az egyházmegyéket felhívni, hogy a főjegyzőknek illő díjazásáról a maguk körében gondoskodjanak. Ma, midőn a közigazgatási államsegélyből jelentékeny összeg áll az egyházmegyék rendelkezésére, úgy véljük, nincs jogosultsága annak, hogy az egyházmegyék tisztviselőit a kerületi pénztár fizesse.

Az egyházkerületi ügyész irodai átalányát az eddigi 21 kor. helyett 40 koronában kérjük megállapítani. A bizottság illendőnek és szükségesnek vélte volna az egyh. ker. ügyész tiszteletdíját is — mely 20 évvel ezelőtt lett megállapítva — feljebb emelni, azonban a jelenlegi ügyész úr óhajára e szándékától el kellett állnia.

3. Az egyes lelkészek, vallástanító-lelkészek, tanítók különböző fizetési pótlékait szintén a jelenlegi összegekben vettük fel. Különös megjegyezni valónk, illetve javaslatunk e részben az, hogy az egyes lelkészeknek, illetőleg tanítóknak járó különböző (21—30. pont) segélyeket az egyházmegyék igyekezzenek a maguk körében fedezni s az egyházkerületi pénztárat e rendkívüli terhek alól felszabadítani. Az esperesektől, illetőleg az egyházmegyéktől ez iránt, valamint e járandóságok alapja és szüksége felől jövő évi *tavaszi gyűlésünkre jelentés lenne* bekérendő.

4. A kegydíjakat a fennálló egyházkerületi határozatok alapján állítottuk össze, minden változtatás nélkül.

5. A napidíjakra vonatkozólag, melyek eddigelé meglehetősen szabályozatlanok voltak, bizottságunk különbséget kívánt tenni a *Budapesten és másutt* töltött hivatalos kiküldetések közt, előbbi esetre a zsinati és konventi képviselők jelenlegi napidíjait vette irányadóul, más helyekre történt kiküldetéseknél pedig a napi 10 koronát találta általában megfelelőnek. Az utiköltségek felszámításánál történhető eltérések, esetleg túllépések elhárítása végett szükségesnek láttuk a tényleges úti kiadásokról *utiszámla* megkívánását, amelyet a püspöki hivatal lesz hivatva esetenként felülbírálni.

Egyébként a napidíjak számítására nézve a netaláni félreértések és egyenlőtlenségek elkerülése végett, részletes szabályokat igyekeztünk felállítani.

6. Végül, általános utasításul kérjük kimondani, hogy az évi fizetések, tiszteletdíjak január 1-től december 31-ig számíttatnak; továbbá mindennemű nyugták, számlák utalványozás végett előzetesen a püspöki hivatalba küldendők.

E javaslataink előterjesztése után a fentebbi tárgygyal kapcsolatban legyen szabad javasolnunk, hogy a *papi- özvegy- árva-tárnak a tűzbiztosítási alapból fizetett évi 800 kor. járulékot méltóztassék megszüntetni*, miután az özvegy-árva gyámintézet most már képes maga fedezni szükségleteit.

Ugyancsak bátrak vagyunk javasolni, hogy a *protestáns központi sajtóirodának fizetett évi 500 kor. járulék is megszüntethető lenne*, miután a sajtóiroda egyáltalán nem felel meg feladatának és kötelezettségének. Ez természetesen a szerződés felbontását kívánná meg, amire, úgy látszik, az idő már elérkezett.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi, javaslatait, valamint az összeállított *szabályzatot* elfogadja s az utóbbinak az egyházkerületi szabályrendelet-gyűjteménybe leendő felvételét elrendeli.

Ezzel kapcsolatban — miután az egyházmegyei papi főjegyzőknek az egyh. ker. pénztárból eddig fizetett 100—100 kor. tiszteletdíjat 1912. jan. 1-től beszünteti — felhívja e. ker. közgyűlés az egyházmegyéket, hogy papi főjegyzőik illő díjazásáról a rendelkezésükre álló forrásokból gondoskodjanak.

Felhívja továbbá az egyházmegyéket, hogy

az egyes lelkészeknek, tanítóknak az e.-ker. pénztárból eddig fizetett (szabályzat 21—30. p.) különböző járandóságokat az egyházmegyék igyekezzenek saját körükben fedezni s az e.-ker. pénztárat azok alól felszabadítani. E végből e járandóságok eredete, jogalapja és szükségessége felől, különösen hogy mikor, mi célra kapták az illető segélyeket s fennáll-e ma is az a körülmény, ami miatt kapták, kimerítő jelentést terjesszenek jövő évi tavaszi egyh. ker. közgyűlésünk elé.

Kimondja továbbá e. ker. közgyűlés, hogy a papi- özvegy-árvatárnak a tűzkárbiztosítási alapból eddig fizetett évi 800 kor. járulékot megszünteti.

Végül felkéri püspök urat, hogy a protestáns központi sajtóirodával kötött szerződésnek, miután a sajtóiroda egyáltalán nem váltotta be hozzá fűzött reményeinket, — felbontása iránt annak idején intézkedni méltóztassék.

A megállapított szabályzat a következő:

Szabályzat

a tiszáninneri ref. egyházkerület tisztviselőinek és alkalmazottainak fizetéséről, tiszteletdíjairól, a különböző fizetési pótlékokról, kegydíjakról és az egyházkerületi kiküldöttek napidíjairól.

I. Fejezet. Tisztviselői fizetések, tiszteletdíjak.

1. A püspök fizetése évi 10.000 korona, mely előleges havi részletekben fizetetik.

2. Az esperesek évi tiszteletdíjai:

a) az abauji, alsóborsodi és alsözempléni esperesé 1800—1800 korona,

b) a felsőborsodi és gömöri esperesé 1600—1600 korona,

c) a felsözempléni, tornai és ungi esperesé 1400—1400 kor.

Fizetendők előleges negyedévi részletekben.

3. Az egyházkerületi főjegyző évi tiszteletdíja 1000 korona, irodai átalánya 40 kor. Fizetendő előleges negyedévi részletekben.

4. Az egyházkerületi egyházi és világi aljegyzők évi tisztelet-

díja 300 kor., irodai átalányuk 20 kor. Fizetendő előleges negyedévi részletekben.

5. Az egyházkerületi ügyész évi tiszteletdíja 1200 kor., irodai átalánya 40 kor. Fizetendő előleges negyedévi részletekben.

6. Az egyházkerületi alügyész évi tiszteletdíja 600 korona, mely előleges negyedévi részletekben fizetetik.

7. Az egyházkerületi pénztárnok évi fizetése 3200 kor., irodai átalánya 40 kor. Fizetendő előleges havi részletekben.

8. Az egyházkerületi levéltárnok évi tiszteletdíja 400 korona, mely előleges negyedévi részletekben fizetetik.

9. A püspöki titkár évi fizetése 2600 kor., lakbére 800 kor., korpótléka öt évenként 200—200 kor. Fizetése előleges havi, lakbére negyedévi részletekben folyósítatik.

10. Az egyházkerületi tanügyi bizottság elöadójának évi tiszteletdíja 100 kor. Fizetendő előleges negyedévi részletekben.

11. A sárospataki főgimnáziumi második vallástanár fizetéséhez az egyházkerület évi 300 koronával járul, mely évenként egy összegben küldetik meg a főiskolai pénztárnok

12. A Sárospataki Ref. Lapok évi szubvenciója 600 korona.

13. A püspöki hivatali szolga havi bére 40 kor.; az egyházkerületi pénztári hivatal szolgája havi 20 koronát kap.

II. Fejezet. Lelkészek, vallástanító-lelkészek, tanítók fizetési pótlékai.

14. Az egri lelkésznek jár évi 1000 korona előleges negyedévi részletekben.

15. A roznycói lelkésznek jár évi 1000 kor. előleges negyedévi részletekben.

16. A sátoraljujhelyi vallástanító-lelkész évi fizetése 2400 korona, lakáspénze 600 kor. Korpótléka öt évenként 200—200 korona. A fizetés előleges havi, a lakáspénz negyedévi részletekben adandó ki.

17. A kassai vallástanító segédlelkész tandíjkorpótlás címén évi 350 koronában részesül negyedévi előleges részletekben.

18. Az ungvári lelkész a vallástanításért évi 600 kor. tiszteletdíjban részesül, előleges negyedévi részletekben.

19. Az eperjesi vallástanító lelkész évi tiszteletdíja 300 kor., mely előleges negyedévi részletekben fizetetik.

20. A dobsinai vallástanító évi tiszteletdíja 100 kor., előleges negyedévi részletekben.

21. A lácai lelkésznek a Monyha-tanyán végzett vallástani-tásért évi 100 kor. tiszteletdíj jár, előleges negyedévi részletekben.

22. Az alsókemencei előkönyörgő tanító évi 200 kor. tiszteletdíjban részesül előleges negyedévi részletekben ;

23. Az egri énektanító évi 100 kor. tiszteletdíjban,

24. A mályi egyházközség évi 100 kor., a mályi előkönyörgő tanító szintén évi 100 koronában,

25. A lucskai tanító 100 koronában,

26. A beszteri lelkész évi 100 koronában,

27. A lekenyei tanító évi 200 koronában,

28. A nagybózsvai lelkész évi 100 koronában,

29. A barkai lelkész évi 80 koronában,

30. A heőbábai egyházközség évi 80 koronában,

31. A Tátralomnicon vagy Tátrafüreden a nyári időszakban istentiszteletet végző lelkész költségei fedezésére 160 korona segélyben részesül.

III. Fejezet. Kegydíjak.

32. Ágoston Sándor, nyug. lelkész évi 500 koronát élvez (200-at a papi, 300-at a Hollandi tárból) negyedévi részletekben.

33. Tóth Pál f. leányiskolai igazgató özvegye évi 200 koronát élvez a Hollandi tárból, negyedévi részletekben.

34. Terhes Barnáné lelkész-özvegy évi 60 kor. kegydíjat kap a Hollandi tárból.

35. Pataky Sándor egyh. ker. pénztárnok özvegye évi 1000 koronát élvez utólagos havi részletekben a közigazgatási pénztárból.

36. Giovannini Gabriella évi 400 koronát kap felerészben a Hollandi tárból, felerészben a papi özvegy-árva-tárból, negyedévi részletekben, ezenkívül a Kun Bertalan 10,000 koronás tőke után 6% kamatot élvez.

IV. Fejezet. Utiköltségek és napdíjak.

37. Az egyházkerület zsinati és konventi képviselői, tisztviselői, valamint az egyházkerületünk képviselőiben bizottsági ülésekre, ünnepélyekre az egyházkerület vagy az elnökség által kiküldöttek a *Budapest*en tartózkodásuk idejére 16 korona napdíjra s tényleges utiköltségeik megtérítésére tarthatnak igényt. Az utikölt-

ségek összegéről részletes utiszámla állítandó ki, melyben a vasutakon II. osztályu menetjegy s ha az illető utra kedvezményes vasuti jegy használtatott, ennek ára számítandó fel.

Budapesten kívül bárhová (egyházkerületünkön belül vagy kívül) történő kiküldetések esetén 10 korona napidij s az utiszámla szerint felszámítandó utiköltség jár.

38. Az egyházkerületi elnökök a napidij kétszeresét s a vasutakon I. osztályu jegy árát igényelhetik. Az elnökök valamelyikét helyettesítő kiküldött csak a saját állása után járó napidiját és utiköltségét számíthatja fel.

39. Napidiját csak azokért a napokért lehet felszámítani, amelyeken az illető tényleg jelen volt. Az utazási napokra (oda és hazautazás) fél-napidij jár.

40. Azok a képviselők vagy kiküldöttek, akik a megbízatást rendes lakóhelyükön teljesítik, napidijakat vagy utiköltséget nem kapnak. Ez a szabály nem érinti a vizsgai biztosoknak a másutt megállapított vizsgadíjakra való igényét.

V. Fejezet. Általános utasítások.

41. Az évi fizetések, tiszteletdíjak január 1-től dec. 31-ig számíttatnak.

42. Az állandó fizetéseket kivéve, mindennemű nyugta, számla utalványozás végett előzetesen a püspöki hivatalba küldendő.

43. Ezen szabályzat 1912. január 1-től lép életbe.

23. Tavaszi egyh. ker. közgyűlésünk 103. sz. jkvi határozatában a br. *Baldácsy alapítvány* ez évi jutalékának felosztására nézve a határozathozatalt akkorra halasztotta, amikor a pénztárkezelési szabályrendelet elkészítésére kiküldött bizottság a különböző fizetések, tiszteletdíjak iránti javaslatait előterjeszti. Ez a bizottság foglalkozván a br. Baldácsy-alap jutalékának hova fordítása kérdésével, következő jelentéssel és javaslattal járul a főt. egyh.-ker. közgyűlés elé:

A f. é. tavaszi közgyűlés 103. sz. jkvi pontjában a főt. egyh. kerület a br. Baldácsy alapítványból kapott ez évi 2000 korona jutalék-szaporodás felosztására nézve a határozathozatalt akkorra méltóztatott halasztani, mikor bizottságunk a tisztviselői fizetések, tiszteletdíjak, napidijak iránti javaslatait beterjeszti, miután kételyek merültek fel arra nézve, hogy az alapítvány osztaléka a fokozatos

emelkedés esetén is az eddigi célokra s az eddigi kulcs szerint osztandó-e fel.

Jöllehet a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés ebben a kérdésben alant írt bizottságunkat nem bizta meg javaslat készítésével, mindazáltal, miután a kérdés összefügg a püspöki fizetés rendezése tárgyában tett előbbi javaslatunkkal, illetőleg annak fedezésével, de a függőben hagyott kérdés elintézésének megkönnyítése végett is bizottságunk szükségesnek látta ezzel a kérdéssel is behatóan foglalkozni s tiszteletteljes véleményét és javaslatát a főt. egyh. ker. elé terjeszteni.

A br. Baldácsy alapítvány jutaléka a legutóbbi gyakorlat, illetőleg egyházkerületünk 1903. évi szabályzata (tavaszi közgyűlés 23. sz.) szerint 3 egyenlő részben megosztott a püspök úr és az egyházmegyék (szegény egyházak) és szegény lelkészek s ezek özvegyei és árvái közt. Az 1903-iki szabályzat ugyan csak az akkori 9000 kor. osztalék miként felosztásáról szól s a netaláni jutalék-emelkedés esetéről nem intézkedik, azonban midőn a jutalék 1910-ben 10000 koronára emelkedett, ennek felosztásánál is ez a kulcs vétetett alkalmazásba.

Az alapító-levelet áttanulmányozva s az alapítvány elé tűzött hármaskörű cél körülírását gondosan megfigyelve, aggályok merülhetnek fel az iránt, vajjon jogosan fordítható-e a jutalék $\frac{1}{3}$ -a a püspöki fizetés pótlására; egyenesen kifogás alá eshetik pedig az az egyes egyházmegyékben divatba jött gyakorlat, amely szerint a jutalékból nem mindig a legszegényebb egyházak segéltetnek. Minden kétely eloszlatása végett s egyszersmind emlékeztetőül ide igtatjuk eredeti szövegében az alapító-levél VI. cikkét, mely szerint:

„Célja az alapítványnak:

a) Pusztuló egyházak megmentése, inséges egyházak segélyezése s az építkező egyházak gyámolítása.

b) Superintendens urak illő díjazása, csekélyebb fizetésű lelkészek javadalmazása.

c) A lelkészek özvegyei és árvái inséges sorsának némi enyhítése.“

E felsorolásból és csoportosításból kitetszik, hogy a püspök fizetésére az alapítvány szavainak szigorú értelmezése szerint nem fordítható a jutalék egész $\frac{1}{3}$ -a, — továbbá kétségtelen, hogy az egyházmegyék a hozzájuk leküldött $\frac{2}{3}$ -ot csak a valóban inséges, pusztuló egyházaknak segélyezésére vagy építkező egyházaknak gyámolítására, csekélyebb fizetésű lelkészek javadalmazására, lel-

kérszi özvegyek és árvák segélyezésére fordíthatják, amihez tudomásunk szerint nem mindig tartják magukat.

Mindezek figyelembevételével, nehogy egy bekövetkezhető vizsgálat esetén egyházkerületünknek kellemetlenségei támadjanak a jutalék nem helyes felhasználása miatt, bizottságunk azzal a javaslatlattal járúl a főt. egyh. ker. közgyűlés elé, hogy :

1. az 1911. évre, a püspök úrnak 4000 korona adatván, a felmaradt 8000 koronából csak az eddigi 10000 korona $\frac{2}{3}$ -a, vagyis 6666 kor. 66 fillér osztassék szét az egyházmegyék közt; a kerületnek így visszamaradó 1333 kor. 34 f. pedig fordítottassék azokra a célokra, melyek az alapítvány rendeltetésével megegyeznek, pl. egri, rozsnyói egyházaknak, eperjesi vallástanító lelkésznek járó segélyek fedezésére (szabályzat 14, 15, 19. p.);

2. jövőre pedig az egész jutalék vétessék fel a költségelőirányzatba, mint bevétel, ennek fedezetére pedig igtattassék a kiadások közé a püspöki 10 ezer korona fizetés, az egyházmegyéknek kiosztás végett elküldendő 6666 kor. 66 fillér, valamint az egyes szegény egyházaknak, lelkészeknek, tanítóknak már megszávozott vagy megszávozandó fizetési pótlékok, kegydíjak.

Kimondandó lenne ezzel kapcsolatban, hogy az egyházkerületet illető minden pénz (a Baldácsy-alap jutaléka is) az egyházkerületi pénztárba utalandó be s onnan fizetendő ki.

Az egyházmegyék pedig figyelmeztetendők, hogy a Baldácsy-alapból osztandó segélyeknél szigoruan az alapítvány most közölt célja szerint járjanak el és a segélyek kiosztásáról az esperesek minden év január 31-ig okmányokkal felszerelt számadást küldjenek be a püspöki hivatalba.

Egyh. ker. közgyűlés a bizottság javaslatait elfogadja és határozati erőre emeli.

24. Az egyházmegyék betérjesztik az *egyházi ingó és ingatlan javak kezeléséről* szóló s tavaszi jegyzőkönyvünkben egész terjedelmében közzétett Szabályrendeletre vonatkozó észrevételeiket.

Közgyűlésünk, a rendelkezésére álló idő rövidségére való tekintettel, az egyházmegyék által javasolt módosítások részletes letárgyalását 1912. évi tavaszi közgyűlésünkre halasztja el

25. A tanügyi bizottság elnöksége, tavaszi közgyűlésünk 87. sz. határozata folytán, bemutatja *az iskolai felügyeletre vonatkozó szabályzat és rendtartás* átdolgozott és kinyomattott új kiadását.

A szabályzatot egyházkerületünk 1910. évi őszi közgyűlésében, 32. d) sz. határozatával már jóváhagyta s annak kinyomatását elrendelte; ugyanazért most csak tudomásul veszi s elrendeli annak az egyetemes tanügyi bizottság elnökéhez való sürgős felterjesztését; egyzsersmind egyházkerületünk valamennyi anya- és leányegyháza részére való megküldését.

A szétküldés eszközzésére Radácsi György egyházkerületi főjegyzőt kéri fel.

26. A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium tanári karát tavaszi közgyűlésünk 40. számú határozata alapján püspök úr felhívta, adjon véleményes javaslatot az énektanítás konventi tervének végrehajtása tárgyában. Az igazgató jelenti, hogy az igazgató-tanács a felhívásnak osztályösszevonással immár eleget tett.

Megnyugvással vétetik tudomásul.

27. Az énekvezérek egyesületének emlékiratára beérkezett egyházmegyei véleményeket az egyházkerületi közgyűléstől nyert megbízatása szerint, a jegyzői kar átvizsgálta s tisztelettel javasolja, hogy miután időközben a folyó év április 26—29. napjain tartott ülésében az egyetemes Konvent 201. sz. határozatával ez ügyben véglegesen és egyetemlegesen intézkedett s így az egyházkerületünk részéről adandó véleménynyilvánítás szükségtelemmé vált: az emlékirat helyeztessek levéltárba a reá vonatkozó egyházmegyei felterjesztésekkel együtt.

Az iratok a napirendről levétetnek s levéltárba helyeztetnek.

28. A felsőborsodi egyházmegye arra kéri közgyűlésünket, hogy a Kálvineumot külön című hirdetésre állandóan fölvenni

s a gyülekezetek jóindulatú pártfogásába, áldozatkészségébe ajánlani méltóztassék.

Egyházkerületünk mult őszi közgyűlésében 144. szám alatt az alsózempléni egyházmegye hasonló tartalmú felterjesztésére már kimondotta, hogy a Kálvineumot erkölcsileg és anyagilag is támogatni kész, sőt folyó évi tavaszi közgyűléséből (47. sz.) egy bizottságot is küldött ki, azzal a feladattal, hogy az a Kálvineum ügyének további fejlődését állandó figyelemmel kísérve, a további teendőkre és intézkedésekre nézve ide kellő időben javaslatot tegyen.

A felsőborsodi egyházmegye indítványát tehát ehhez a bizottsághoz teszi át, készítendő javaslatába való beillesztés végett.

29. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 48. számú jegyzőkönyvi határozatával a *sajókeresztúri* egyház az iránti kérelmét, hogy az 1908. évi $3\frac{1}{2}\%$ -os lelkészi nyugdíjintézeti hátralékos tagdíjának az egyházkerületi *szükösi tárba* ugyanazon évben befizetett 225 koronából leendő visszatérítését kérte, javaslattétel végett áttette az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz. A választmány azt javasolja, hogy a kérelem teljesítése mellőztessék, miután a sajkókeresztúri egyház az 1907, 1908. évekre járó $3\frac{1}{2}\%$ -os lelkészi nyugdíjintézeti tagsági díjakkal van hátralékban; az 1907. évit az akkor még élt néhai Maklár Károly lelkész tartozott volna megfizetni, az 1908. évit pedig az özvegy, majd ennek halála után az év $\frac{1}{3}$ -ára vonatkozólag a feles lelkész; az utóbbi a reá eső 20 koronát be is fizette. A megfizethetetlen összeg tehát a néhai lelkész, illetőleg özvegyének örökösait terheli s a szükösi tárba befizetett 225 korona fél lelkészi jövedelem erre a célra fel nem használható.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány felvilágosító jelentése és javaslata alapján a sajkókeresztúri egyház kérelmét nem teljesíti.

30. A helyettesítési óradíjak újabb szabályozása tárgyában a főiskolai igazgató-tanács 1911. március 21—23. üléséből 39. szám alatt beterjesztett javaslata ellen az akadémiai szék felebbezést nyújtván be egyházkerületi közgyűlésünk elé, tavaszi ülésünk 61. sz. határozatával az akadémiai szék felebbezését tárgyalásra a főiskolai igazgató-tanácsához tette át. A főiskolai igazgató-tanács folyó év június 28-án tartott ülésében 38. számú határozatával előbbi javaslatát változatlanul fentartva, kéri annak megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a főiskola anyagi helyzetére tekintettel, az igazgató-tanács határozatát változatlanul elfogadja. Ennek értelmében a tanári szolgálati szabályzat 33. §. c) pontjának II-ik kikezdését a következő új szövegezésben állapítja meg:

„Ha a tanárok az így megállapított óraszámnál többet tanítanak, ezért külön díjazásban részesülnek. (E T. VI. 83.) Ennek, valamint a tanári helyettesítések díjazásának úgy az akadémiaán, mint a főgimnáziumban alapját az óraszám mellett, a mindenkori helyettes tanári illetményeknek a helyettesítés idejére eső hányada képezi, az iskolai évet 10 hónapnak s az akadémiai tanár heti óraszámát az egyházi törvény szerinti heti 10-ben és a főgimn. tanárét 20-ban számítván. Óratöbbletnek tekintetik az is, ha valamelyik tanár megállapított és az előljáróság által jóváhagyott heti óraszámában számára kiosztott óraszámmon felül tanít.“

A rajz-, torna-, továbbá az ének-, és zene-tanár helyettesítési díjazására nézve az igazgató-tanács nem terjeszt elő javaslatot, mert a főiskolának e tanárai a főiskolai tanári kar kebeléből nem helyettesíthetők. Az itt esetleg szükségessé váló helyettesítések díjazására nézve az igazgató-tanács külön javaslatot fog előterjeszteni.

31. Olvastatik püspök úr következő jelentése :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Tavaszi közgyűlésünk 62. számú határozatára vonatkozólag tisztelettel jelentem, hogy a Bathó János tanár ügyében az elnökséghez áttett iratokat a méltóságos Főgondnok úrral együtt átvizsgálván, azoknak alapján a fegyelmi eljárást hivatalból elrendelhetőnek nem találtuk; hanem, tekintettel a panaszolt tanár hozzánk beadott s javulást ígérő kérvényére, vele szemben a rendbüntetést alkalmaztuk.

Ugy a kérvényt, mint a rendbüntetést tartalmazó iratokat idecsatolva betérjesztem.

Sátoraljaujhely, 1911. szept. 5.

Fejes István
püspök.

Tudomásul szolgál.

32. Tavaszi közgyűlésünk 75. számú határozata értelmében a miniszteri biztosnak miskolci felsőbb leányiskolánkban tett látogatásának tárgyalását akkorra halasztotta el, amikor az arról felvett jegyzőkönyv is asztalunkon lesz. A most benyújtott jegyzőkönyv tanúsága szerint a miniszteri biztos észrevételei kétfélék, u. m. paedagogiai természetűek és anyagi vonatkozásúak.

A tanári kar elismerésre méltó tevékenységéről s az igazgatásról szóló elismerő észrevételeket közgyűlésünk a maga részéről is örömmel veszi tudomásul. Amennyiben pedig még kívánalmak maradnak fenn, azok lehető teljesítését közgyűlésünk a tanári kar hathatós figyelmébe ajánlja.

A tanári kar, különösen az internátusi tanítónők tulságos elfoglaltatásán új tanítónői állás szervezésével egyházkerületünk ez alkalommal nagy sajnálatára nem segíthet. Amint azonban az lehetővé válik, egyik első gondját fogja alkotni, legelsősorban is külön választanári szék felállításával. Felhívja azért az intézet felügyelőbizottságát, hogy amint ennek lehetősége bekövetkezik, a fedezeti forrás megnevezésével erről

előterjesztést tegyen közgyűlésünknek. Ugyancsak felhívja a felügyelő-bizottságot, hogy a kifogásolt iskolapadok kicseréléséről és a tanszergyűjtemény, tanári könyvtár fokozottabb gyarapításáról a költségvetés kereteiben lehetőség szerint gondoskodják.

33. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk felkérte egyházkerületi ügyészünket, hogy a néhai *Vágácssy Ferenc* által tett, az egyházkerület kezelése alatt álló alapítványokról a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszteriumhoz leendő felterjesztés végett a végrendelet rendelkezéseinek megfelelő alapító-levelet szerkesszen. Egyházközség e megbízásnak eleget téve, beterjeszti a kívánt 3 rendbeli alapító-levelet, egyet az abaujszántói egyházban felállítandó reform. elemi leányiskoláról, másikat az abaujszántói lelkész fizetési pótlékáról, harmadikat az erdőhorvátii egyházban felállítandó elemi iskoláról. A sárospataki főiskola részére tett alapítványokról az ügyész nem tartotta szükségesnek alapító-levelet készítését, miután a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium csak az egyházkerület kezelése alatt álló alapítványokról kívánt alapító leveleket.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházkerületi ügyész munkálatát köszönettel fogadja, a beterjesztett alapító-leveleket megerősíti s felkéri a püspök urat, hogy azokat a nagymélt. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszteriumhoz felterjeszteni méltóztassék.

Miután azonban egyházkerületünk a sárospataki főiskola részére tett alapítványokról is szükségesnek látja, az alapító-levelek elkészítését és a Miniszteriumhoz leendő felterjesztését, felhívja a sárospataki főiskola ügyészét, hogy a főiskola javára tett Vágácssy alapítványokból az az alapító-levelet elkészíteni s azt 4 példányban közvetlenül a püspök úrhoz felterjeszteni szíveskedjék, aki is felhatalmaztatik az alapító-levelek megerősítésére és a Miniszteriumhoz leendő felterjesztésére.

34. Tavaszi közgyűlésünk 83. számú határozatával jelentést kért a rimaszombati főgimnázium igazgatójától a görög nyelv tanítása ügyében. Nevezett igazgató jelentését 377. szám alatt megadta.

A jelentés tudomásul vétetvén, püspök úr felkéri, hogy a miniszteriumot ebben az értelemben világosítsa fel.

35. Dókus Ernő főgondnok úr 220—911. szám alatt jelenti, hogy egy *főgondnoki pecsétet*, mely a tiszántúli egyházkerület címerét és köriratát s egy másikat, mely a tiszán-inneni egyházkerület címerét és köriratát viseli, a sárospataki főiskola szépészeti és régészeti gyűjteményében elismervény ellenében helyezte el.

Helyeslőleg tudomásul szolgál.

36. Egyetemes Konvent a középiskolai felügyeletre vonatkozó kerületi jelentéseket kielégítőnek nem találta, a kérdés hathatós megoldását két egyetemes ref. középisk. felügyelői állás szervezésével véli elérhetőnek. Azért az ügy újabb tanulmányozására hívta fel a kerületeket. Ez ügyet véleményes javaslat tételére a kebelbeli főgimnáziumok igazgató-tanácsaihoz tette át. A beérkezett vélemények szerint a sárospataki főiskolai igazgató-tanács elfogadván a főgimn. tanári kar véleményét, ref. középisk. felügyelői állások szervezését szükségesnek nem látja, minthogy egyfelől a hivatalos min. kiküldött, másfelől pedig az előljáráóság a felügyeletet, ellenőrzést és irányítást kellőképpen gyakorolják. Hasonló véleményben van a miskolci főgimnázium is.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szakfelügyelet szempontjából is kielégítőnek tartván az iskoláinkban divó és érvényben álló vezetést és ellenőrzést, a sárospataki főiskolai igazgató-tanács és miskolci főgimnázium javaslatait elfogadja és egyetemes ref. középiskolai felügyelők alkalmazását szükségtelennek és feleslegesnek tartja.

37. Az Egyetemes Konvent felhívta az egyházkerületeket: tegyék tanulmányozás tárgyává az egyes gimnáziumok létszámának csökkenését a csökkenés gyanítható okaival együtt. Tavaszi közgyűlésünk 88. számú határozatával ennek értelmében felhívta a főiskolai igazgató-tanácsot a kérdésnek főiskolánk körében leendő tanulmányozására. Az igazgató-tanács a gimnáziumi szék mellékelt és általa egész terjedelmében elfogadott felterjesztésében adja meg a feleletet.

Közgyűlésünk a fenti előterjesztést a maga részéről is elfogadván, annak kerületünk munkálata gyanánt, a Konvent elé terjesztését határozza el.

38. Tavaszi közgyűlésünk 92. sz. határozatával — a Konvent átirata folytán — felhívta az egyházmegyéket, az egyházi l. t.-c. 11. és 105 §§-aira való hivatkozással, hogy a kerületekbe eső összes községeket, — tekintet nélkül arra, hogy van-e most bennök református lakos, vagy nincs, — ossza be a nekik leginkább megfelelő ref. anyaegyházközségekhez.

A felhívásnak eleget tett hat egyházmegye, u. m. Abauj, Alsóborsod, Felsőzemplén, Gömör, Torna és Ung. Ellenben Alsózemplén a legközelebb kimenő egyházlátogatókat bízta meg a beosztásnak a helyszínén való megejtésével, míg Felsőborsod azt jelenti, hogy miután területén a másvallású polgári községek száma csekély s azok is be vannak osztva a legközelebbi ref. lelkészségekhez: e tárgyban újabb intézkedés nem szükséges, de ha mégis panaszok merülnének fel: azt lehetőleg békességes uton közgyűlése saját hatáskörében esetről esetre elintézi.

Közgyűlésünk a betérjesztett és egyházmegyeileg jóváhagyott beosztásokat tudomásul veszi, az alsózempléni és felsőborsodi egyházmegyéket pedig ismételten felhívja, hogy a területükön megejtett, vagy megejtendő beosztásokat legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre multhatatlanul adják be, hogy az — a most bemutatottakkal együttesen — jövő tavaszi jegyző-

könyvünk függelékében nyilvántartás szempontjából kinyomatható legyen.

39. Az erdélyi egyházkerületi igazgató-tanácsnak a vallás-tanítás tervének megváltoztatására vonatkozó javaslatát a Konvent véleményezésre leküldötte egyházkerületünkhöz is. Ennek értelmében tavaszi közgyűlésünk 93. sz. határozata értelmében a javaslatot véleményezésre kiadtuk a kebelbeli középiskolák tanári karainak azzal, hogy jelentéseiket jelen közgyűlésünkhöz terjesszék fel. Ennek a felhívásnak most a rimaszombati főgimnázium eleget tett, ajánlván a javaslat elfogadását, míg a miskolci főgimnázium tanári kara és a sárospataki főiskola igazgató-tanácsa a tanári kar véleménye alapján az ajánlott módosítást, mivel a középiskolai tanítás keretébe bele nem illeszthető, nem ajánlja, ellenben kéri, hogy a sárospataki főiskola gimnáziumába a ma érvényben álló tanítási terv maradjon fenn továbbra is.

Egyházkerületi közgyűlésünk a maga részéről is helyesli a tervezett módosítást és pedig

a) azért, mert az ugy tárgyi, mint pedagógiai szempontból a jelenlegi beosztásnál sokkal megfelelőbb s a történelem tanításával is jobban párhuzamba hozható;

b) azért, mert így a négy alsó osztály anyaga külön egymagában befejezett egészet alkot s így a IV-ik osztályból más pályára, vagy más szakiskolába távozó ifjú is befejezett vallási- és egyházi ismeretet visz el magával;

c) azért, mert az ág. h. ev. gimnáziumok s így a rimaszombati egyesült prot. gimnázium ev. fele is, már évek óta ezt a helyesebb beosztást követik s az alsó négy osztályban befejezett bibliai hit- és erkölcsstani és egyháztörténelmi ismeretet nyújtanak.

Ezért javasolja a konventnek, hogy a tanügyi bizottság meghallgatása után ily értelemben határozzon.

40. Egyetemes Konvent 116—1911. számú határozatával felhívta kerületünket, tegyen jelentést a gimnáziumi rendtartás

életbeléptetéséről. E tárgyban a sárospataki főiskola igazgató-tanácsa is megkerestetvén, a főiskolai igazgató-tanács a gimn. szék véleménye alapján javasolja, hogy a sárospataki tanárok szolgálati szabályzata továbbra is érvényben maradjon, olyformán azonban, hogy amely esetekben a nevezett szabályzat nem intézkedik, a konventi Rendtartás legyen irányadó.

Egyházkerületi közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a Tanári szolgálati szabályzatnak és Gimn. Rendtartásnak hivatása és feladatai nem azonosok, de tekintettel arra is, hogy különböző tartalmú és esetleges lényeges eltéréseket is tartalmazó két szabályzat párhuzamos használata különben is nehézkes volna, a kérdést további tanulmányozásra és a konventi Rendtartási szabályzat figyelembevételével új Rendtartási szabályzat szerkesztése céljából átteszi a főiskolai igazgató-tanácsához, illetőleg a gimn. székhez.

41. F. é. tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 96. sz. jkvi pontjában az Egyetemes Konvent 238—1911. sz. felhívása folytán kimutatást kért az egyházmegyéktől a kebelükben levő *társ-, leány- és fiókegyházközségekről*, egyúttal a konventi felhívásnak megfelelően utasította őket, hogy a még vitás, bizonytalan jellegű egyházközségek viszonyait — esetleg köz-igazgatási bírói úton is — rendezni s jellegüket biztosan és világosan megállapítani szíveskedjenek. E felhívásra az *abauji*, a *felsőborsodi* és a *gömöri* egyházmegyék részletes és pontos kimutatást terjesztenek be a kebelükben levő *társ-, leány- és fiókegyházközségekről*. *Alsóborsod* szintén beterjeszti a részletes kimutatást, de jelenti, hogy a Sályhoz tartozó tiboldaróci leányegyház jogállapotát nem látván egyességen alapúlnak, a sályi egyházat útasította, hogy a jövő tavaszi gyűlésre az anya- és leányegyház viszonyát szigorúan szabályozó egyességet terjesszen fel. Az *alsó- és felsőzempleni, tornai* és az *ungi* egyházmegyék jelentik, hogy a kívánt kimutatást csak a jövő évi tavaszi e.-ker. közgyűlésre terjeszthetik fel.

Egyházkerületi közgyűlés a beérkezett jelentéseket tudomásul veszi. A jelentést nem

adott egyházmegyéket felhívja, hogy a kívánt kimutatást a jövő évi tavaszi közgyűlésünkre terjesszék fel, valamint bevárja az Alsóborsod által függőben hagyott egyik egyházzról szóló pótjelentést. Az egyházkerületünkben levő összes társ-, leány- és fiókegyházak táblázatos összeállítása és az egyetemes konventhez leendő felterjesztése ebből folyólag jövő évi tavaszi közgyűlésünkre halasztatik.

42. F. évi 237. sz. jkvi pontjában közli Egyetemes Konvent az *egyetemes névtár* első évi kiadására vonatkozó megállapodásait, a szerző kívánságait s azokkal szemben elfoglalt álláspontját; egyszersmind tudatja, hogy a névtárt a név- és tárgymutató utólagos beillesztésének kötelezettsége mellett elfogadta s az egyházkerületeknek észrevételeik megtétele végett megküldte. Közli továbbá, hogy az egyházkerületek felterjesztendő véleményei az egyházkerületi nyomtatványok átvizsgálására kiküldött bizottságnak fognak kiadatni a névtár tartalmának és beosztásának megállapítása végett s e bizottság munkálata alapján fog a konventi elnökség a jövő évi névtár összeállítása és kiadása iránt intézkedni. Jelzi végül, hogy a szerzőnek abbeli kívánságát, amely szerint a névtár ára jövőben 3 korona helyett 5 korona legyen, teljesíthetőnek nem tartja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a konventi megállapodások tudomásul vétele mellett kijelenti, hogy az egyetemes névtárt azzal a tartalommal és szerkezetben, melyben azt Hegedüs János tervezte és készítette, a maga részéről elfogadhatónak nem tartja s értesíti egyszersmind Egyetemes Konventet, hogy egyházkerületünknek a névtár szerkesztésére vonatkozó nézetét a konventi bizottságban is rendes tagként szereplő Révész Kálmán abauji esperes fogja képviselni.

43. F. é. tavaszi közgyűlésünk 112. sz. jkvi határozatával *Krudy István* boldvai tanítónak azt a kérvényét, melyben az e.-ker. pénztárnál fennálló 200 K tartozásának elengedését kérte, javaslatként végett az e.-ker. pénzügyi választmányhoz

tette át. A választmány azt véleményezi, hogy a kérelem nem teljesíthető, miután a 200 K tartozást maga a folyamodó is képes kifizetni, de ha ő nem fizethetné is, a *készfizető* kezesek teljes biztosítékot nyújtanak.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány javaslata alapján a Krudy István kérelmét nem teljesítheti.

44. F. é. tavaszi közgyűlésünk 113. sz. jkvi határozatával a pénzügyi választmányhoz tette át javaslatát végett az *ujlőrincfalvai* egyház azon kérvényét, melyben 1000 K. építési segílyt kér. A választmány javaslata odairányúl, hogy a kérelem nem teljesíthető, mer az e.-ker. *közigazgatási pénztár* az előirányzott kiadásokat sem bírja meg, az egyházkerületi pénztár által kezelt alapítványok pedig rendeltetésüktől el nem vonhatók.

A pénzügyi választmány javaslata alapján e.-ker. közgyűlés az ujlőrincfalvi egyház kérelmét nem teljesítheti.

45. Ez évi tavaszi közgyűlésünk 130. sz. határozatára jelenti püspökünk, hogy *Máthé Gyula* karcsai lelkész kérvényét megfelelő államsegély kiutalása végett a vallás- és közoktatási miniszteriumhoz felterjesztette.

Tudomásul szolgál.

46. Az alsózempléni egyházmegye megerősítés végett felterjeszti a *legyesbényei* egyház javára Tarnai Endréné szül. Eperjessy Ilona által tett 2600 K. alapítványról szóló alapító levelet 4 példányban, amire a f. évi tavaszi e.-ker. közgyűlés 131. s. jkvi határozatával utasítva lett.

E.-ker. közgyűlés a beterjesztett alapítóleveleket jóváhagyja és megerősíti.

47. A gömöri egyházmegye megerősítés végett felterjeszti *Sturman Lénárt* csermelyi lakos által a *tornaljai* egyház részére tett 200 K alapítványról szóló alapítóleveleket 4 példányban.

E.-ker. közgyűlés szives köszönetét fejezi ki az adományozónak egyháza iránti áldozatkészségeért s a beterjesztett alapítóleveleket megerősíti.

48. A *Gusztáv Adolf egyleti* segélyre az egyházmegyék a következő gyülekezeteket hozzák javaslatba:

1. Gömör még a tavaszi gyűlésre beadta *Balogiványi* kérvényét adósságai törlesztésére. Mint ujonnan szervezett anyaegyházat iskola- és lelkészlaképítésből kifolyólag még mintegy 12,000 K. adósság terheli.

2. Abauj segélyre ajánlja *Hernádsadányt*, mint sok anyagi bajjal küzdő egyházközséget, villámcsapás által szétrombolt temploma felépítésére.

3. Felsőborsod első helyen ajánlja *Meszest*, mint tűzvész által sújtott községet, adósságtörlesztésre; második helyen *Rakacaszendet*, paplak és iskolaépítésre.

4. Felsőzemplén ajánlja *Csarnahót*. Ez az ajánlat azonban felszereletlen.

5. Ung ajánlja *Kisdobronyt*, mint sok építkezéssel s adóssággal terhelt egyházközséget.

6. Alsózemplén ajánlja *Alsóbereckit* templom és lelkészlak-építésre.

Miután a *Gusztáv Adolf-egyesületnek* tavaszi közgyűlésünk 33. sz. jkvi pontjában foglalt átirata szerint segélyre egyházkerületenkint csak két egyházközség terjeszthető fel: közgyűlésünk az 1912. évi segélyre *Hernádsadányt* és *Balogiványit*, mint a segélyre legjobban rászorult egyházközségeket terjeszti fel.

49. Tavaszi közgyűlésünk 59. sz. jkvi felhívására a felsőborsodi egyházmegye jelenti, hogy valamennyi iskolájában az iskolalátogatók eddig is szigorúan ügyeltek arra, hogy a növendékek csak sárospataki kiadású tankönyveket használjanak s e szigorú ellenőrzést ezután is gyakorolni fogják.

Tudomásúl szolgál.

50. F. évi tavaszi közgyűlésünk 149. sz. határozatával felhívtuk a *rimaszombati főgimnázium igazgatótanácsát* a lakáspénzek törvényszerű rendezésére. Az igazgató 378. sz. a. jelenti, hogy a lakáspénzek 600, 700 és 800 K-ban állapítatván meg, eléggé megnyugtatóan már 1909-ben rendezkedtek. Mivel azonban még így sem éri el a nyugdíjtörvényben megszabott minimumot s ezért a nyugdíjba lépő tanárokat érzékeny anyagi kár éri, kéri az egyházkerületet, járjon közbe, hogy a miniszterium a nyugdíjat a lakáspénzre való tekintet nélkül teljes összegben állapítsa meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk a közbenjárásra nem vállalkozhatik, mert a miniszterium eljárása az 1894. évi XXVII t.-c. 8 §-ban gyökerezik s így törvényszerű; ellenben E. T. VI. t.-c. 84. §. a) pontjának második bekezdése alapján közgyűlésünk ismételve felhívja a rimaszombati főgimnázium igazgatótanácsát a felémelt államsegély teljes összegének kiutalványozásakor a tanári lakáspénzek olyatén rendezésére, hogy az az összes tanári javadalmazás (törzsfizetés és korpótlék) egyötödrészét megüsse. Egyszersmind igazgatóságot közgyűlésünk felhívja, hogy az ügy állásáról annak idején jelentést tegyen.

51. Tavaszi közgyűlésünk 152. számú, a tanítói államsegélyek késedelmes kiutalását illető határozatára vonatkozólag püspök úr jelenti, hogy a felsőzempléni esperesi hivatal útján beszerzett konkrét adatokból arról győződött meg, hogy a felsőzempléni felterjesztés tévedésen alapúlt, mert hét hónapi késedelem egyáltalán fel nem merült, hanem csak az ilyen ügyek elintézésénél szokásos 2—3 hónapi időről van szó: ennél fogva a sérelmi felterjesztést mellőznie kellett.

Helyeslő tudomásúl szolgál.

52. Tavaszi közgyűlésünk 156. sz. határozatával megbízta püspökünket, hogy a tornai egyházmegye által felterjesztett sérelem orvoslására, mely szerint szerződés ellenére a szá-

delői állami el. iskolánál róm. kath. vallású tanítónő alkalmaztatott, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter urat haladéktalanul keresse meg.

Püspök úr e megbízás folytán jelenti, hogy a szádélói lelkészi hivatalból beszerzett értesítésből arról győződött meg, hogy a miniszternek még csak tudomása sem volt a panaszolt esetről; a tanítói helyettesítést pedig, az előállott kényszerhelyzet folytán, maga a lelkész elnöklete alatt álló gondnokság eszközölte s így tárgyi ok hiányában sérelmi felterjesztéssel nem élhetett.

Közgyűlés e jelentést tudomásul veszi s erről a panaszló tornai egyházmegyét is értesíti.

53. Tavaszi közgyűlésünk 170. sz. határozatára püspök úr az egyh.-ker. hivatalos iratok közt megtalált püspöki jegyzék és az egyh.-ker. jkvek alapján kimerítő jelentést készítvén a *Szondy—Kenessey alapítványnak* 24 évi kiosztásáról, — eredményül meghatározza, hogy 3 körforgás alatt a gömöri tornai és ungi egyházmegyék azok, amelyek csak 2 ízben részesültek az alapítvány javadalmaiban s éppen ezért javasolja, hogy az egyh.-ker közgyűlés a multa nézve a megtörtént kiosztásokat vegye tudomásul, egyszersmind pedig határozza el, hogy az 1910-dik évről az egyházkerületi pénztárban lévő alapítványi kamat a *gömöri*, az 1911-dik évre az őszy folyamán megérkező kamat a *tornai*, az 1912 évre pedig majd az *ungi* egyházmegyének adassék ki, hogy így az egyensúly helyreálljon. A további időre pedig mondja ki a közgyűlés, hogy az alapítvány kamatai a következő sorrendben fognak az egyházmegyéknek kiadatni: Abaúj, Alsóborsod, Alsözemplén, Felsőborsod, Felsőzemplén, Gömör, Torna, Ung.

Jelenti egyuttal püspök úr, hogy az alapítványi összeg 1909 évig mindenkor a püspökhöz küldetett és általa kezeltetett, az 1910 évtől azonban már az egyh. ker. pénztár kapja és az kezeli.

Egyh. ker. közgyűlés a püspök úr tájékoztató munkáját köszönettel fogadja, azt mellékleteivel együtt, az egyh. ker. levéltárban helyeztetni el, mint az alapítvány történetéhez tartozó fontos

adalékot, a javaslatot pedig egész terjedelmében határozati erőre emeli s arra nézve az egyházmegyék figyelmét különösen is felhívja.

54. F. é. tavaszi e.-ker. közgyűlésünk 171. sz. jkvi határozatával a *protestáns országos árvaegylet* segélykérő megkeresését véleményezés végett az e.-k. pénzügyi választmányhoz tette át. A választmány azt a véleményt terjeszti elő, hogy miután az Orsz. Prot. Árvaház évek óta fel van véve a közhirdetésre ajánlott jótékony intézetek közé, a hasonló célt szolgáló árvaegylet felvétele indokoltnak nem mutatkozik, a segélyezés más módja pedig nem áll rendelkezésünkre, — a kért segély megszavazása mellőztessék.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány javaslata alapján a Prot. Országos Árvaegylet kérését sajnálattal bár — de nem teljesítheti.

55. Olvastatik Juhász László hanvai lelkész felebbezése a gömöri egyházmegye f. évi őszi közgyűlésének a Hanva, Csiz és Sajólénárdfalva egyházközségek adócsökkentési segélyének felhasználását megállapító 40. sz. határozata ellen. A terjedelmes felebbezési irat az ahhoz csatolt mellékletek (1—9.), valamint a felterjesztő gömöri egyházmegye által becsatolt ügyiratok alapján az ügy előzményei és tényálladéka a következő:

A hanvai, csizi és sajólénárdfalvai egyházak az 1908. évben az egyetemes adóalaphból adócsökkentési segélyért folyamodtak. Az ez évi április 18-án tartott presbytériumi és egyházközségi közgyűlésen megállapították, hogy a nyerendő segély mire lesz fordítandó, így „első sorban a tisztviselők részére a díjlevélben biztosított szolgálmányok, illetve közmunkák váltságdíja, azután a személyi pótlékok, adók, s esetleg másnemű járandóságok, továbbá a hívek által fizetendő domesztika fog kiegyenlítettetni; az ezeken felül felmaradó összeg vagy adósság kamataiba s törlesztésébe, vagy pedig elkölthetlen egyházi tartaléktöke képezésére fog fordíttatni, de folyó kiadások fedezésére sohasem lesz felhasználható.“

1910. májusban a hármas egyház meg is kapta az évi segélyt és pedig: Hanva 2029 K 90 f-t, Csiz 1392 K 48 f-t,

Sajólénárdfalva 1639 K 87 f-t. A nyert adócsökkentési segélyeket a három egyház presbiteriumai beillesztették az 1910-iki költségvetéseikbe, elosztván a nyert összegeket a domesztikára, szolgálmányok megváltására, tanítói korpótléokra, lelkész és tanítók működési pótlékára, a lelkészi és a tanítói földek utáni adókra stb. A gömöri egyházmegye számvevőszéke az 1910. évi számadások átvizsgálásakor mindhárom számadásra nézve azonos kifogásokat tesz a számadás egyes tételei, illetőleg az adócsökkentési segély felosztásának egyes pontjai ellen, így különösen kifogásolja a lelkészi és tanítói *működési pótlék* címén megállapított 275—275, illetőleg 250—250 K-t, valamint az irodai átalány és adócsökkentési tiszteletdíj címén felvett 50 K-át. A számvevőszék azért, miután a lelkészi és tanítói működési pótlékok címén kifizetett összegeket „teljesen indokoltnak nem tartja“ s úgy látja, hogy a nevezett egyházak az adócsökkentési segélyeket nem a normálköltségvetésekben megállapított célokra fordították, azt javasolja az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy a három egyház pénzkezelésének, illetve a gondnoki számadásoknak a helyszínén leendő felülvizsgálására egy bizottság küldessék ki.

Az 1911. április 19-én tartott tavaszi egyházmegyei közgyűlés Juhász László ellenzése dacára, ki a közgyűlés általi döntést szorgalmazta, elfogadja a számvevőszék javaslatát s az esperes elnöklete alatt öttagú bizottságot küld ki a három egyház pénzkezelésének, illetve gondnoki számadásaiknak felülvizsgálására. A bizottság 1911. május 29-én megejti a helyszíni vizsgálatot s annak alapján részletes jelentést terjeszt a f. évi őszi közgyűlés elé, melyben lényegileg ugyanazokat a hibákat állapítja meg, amiket a számvevőszék konstatált. Így főleg hibáztatja a lelkésznek megállapított háromszor 275 K működési pótlékot, mely káplántartás címén van beillesztve, holott a konventi normálköltségvetés káplántartás címén minden egyháznak 100—100 K-t állapít meg s amikor a hanvai lelkész a káplántartási államsegélyből is évi 260 K-át húz. Helyteleníti továbbá a bizottság, hogy a lelkészi és tanítói földek és ingatlanok összes adója a nyert adósegélyből fedeztetik, holott eddig csak az egyház haszonélvezetében levő ingatlanok után fizette az egyház az összes adókat, a lelkészi birtok után csak az adó felét fizette az egyház, felét a lelkész viselte, a tanítói birtok után pedig az összes adókat a tanító

fizette. A normálkötségvetés az egyházi birtok után megadja az összes adót, a lelkészi adóra ad 84 K. 48 f-t s az egyház erre mégis 272 K. 62 f-t fizetett ki. A tanítói birtok adójára a normálkötségvetés nem ad semmit, az egyház ezen a címen mégis 40 K 27 f-t adott ki.

A bizottság jelentése és javaslatai alapján az 1911. szept. 5—6-án tartott őszi egyházmegyei közgyűlés, abból indulva ki, hogy az egyetemes adóalap rendeltetése az egyházi III. t.-c. szerint „az egyes egyháztagokon nyugvó elviselhetetlenül súlyos teher könnyítése“, nem pedig újonnan felvett szükségleti tételek fedezése, utólagosan megállapítja mindhárom egyházra nézve a fizetési kötelezettségeket, illetőleg azok feltételeit s ezek között „a lelkésznek működési pótlék káplántartásra“ címen megjelölt 275—275 K összeget csak azon feltétel alatt köteles a három egyház pénztára fizetni, ha az E. III. t.-c.-ben megállapított adókulcs alapján összeállítandó költségvetés keretébe e szükségleti tétel befér, ellenkező esetben, vagyis ha az egyháztagok jelenlegi rendes egyházi adóterhének emelése válnék szükségessé, csak a normálkötségvetésben megállapított évi 100 K. terhelheti az egyház pénztárát; a lelkészi és tanítói földek után járó adók pedig csak annyiban terhelhetik az egyház pénztárát, amennyiben ezt a díjlevelek megengedik, illetve rendelik.

Ez ellen a határozat ellen él felelkezéssel Juhász László hanvai lelkész, aki először is kifogásolja, hogy a bizottság a helyszíni vizsgálat alkalmával mindent rendben talált s írásbeli jelentésében mégis kifogásokkal állt elő. Lényegileg pedig azt vitatja, hogy az egyházmegye 1910. évi tavaszi közgyűlésén helybenhagyta és megerősítette a három egyház között az adócsökkentési segély igénybevételének elvi feltételeire vonatkozó egységet s egy év múlva, most kifogásolja a nyert segély felosztási módját, holott az egyes tételek teljesen megfelelnek az 1909. áprilisban a 3 egyház közt kötött egység rendelkezéseinek. A lelkészi és tanítói működési pótlék ellen a bizottság, illetőleg az egyházmegye által tett kifogásokat tévedésen alapulóknak mondja, mert a lelkésznek ez a pótlék nem is káplántartásra, hanem épúgy mint a tanítóknak, fizetésük emelésére állapított meg. A lelkész és tanító fizetésének javítása pedig egy virágzó anyagi helyzetbe jutott egyház részéről csak örvendetes és dicséretes. Tiltakozik az ellen,

hogy az egyházmegye egy igazságos, pontos és szabályszerű költségvetést visszavethessen s ezzel az egyház költségvetési jogát konfiskálja. A lelkészi és tanítói adókra vonatkozólag az előző hanvai lelkészekre hivatkozással hangsúlyozza, hogy az egyháznak joga van erejéhez képest a lelkész és tanító adóját egészben vagy részben fizetni. Kéri azért a gömöri egyházmegye határozatának megsemmisítését s az adócsökkentési segély felosztására nézve a három egyház megállapodásának jóváhagyását.

Egyházkerületi közgyűlés a jelen eset alkalmából nem kíván ugyan elvi jelentőségű határozatot hozni az adócsökkentési segély felhasználásának módozataira nézve, mindazáltal kifejezi azt a felfogását, amit a jelen ügy megítélésénél is irányadóul kíván tekinteni, hogy az adócsökkentési segély a hívek adóterheinek könnyítésére lévén engedélyezve, abból csak az ezzel összefüggő szükségletek fedezhetők; ellenben nem használható fel e segély közvetlenül az egyházi hivatalnokok javadalmazásának emelésére s új címeken leendő jutalmazására. Ebből folyólag, habár nem helyesli a hanvai, csizi és sajólénárdfalvai egyházak azon eljárását, hogy az adósegélyből a lelkész és a tanítók részére „működési pótlék“ címen bizonyos összegeket állapítottak meg, mindazonáltal a múltra nézve nem kívánja a már folyósított összegek visszatérítését, mert örvedetesnek és kívánatosnak tartja, ha valamely egyházközség lelkészének és tanítójának fizetését emelni kívánja. A jövőre nézve azonban, vagyis már az 1911. évi adósegélyre vonatkozólag, a gömöri egyházmegye helyes alapon álló határozatának megfelelően kívánja az adósegély felhasználását. Felhívja azért a gömöri egyházmegye útján a hanvai, csizi és sajólénárdfalvai egyházak előjáróságát, hogy a lelkész és a tanítók díjleveleit vegyék revízió alá s amennyiben azok fizetését emelni óhajtják, igyekezzenek azt oly módon beillesz-

teni, hogy az ne közvetlenül az adósegélyből történjék.

A felelősség egyéb részleteivel egyházkerületi közgyűlésünk nem kíván foglalkozni, de kifejti, hogy a gömőri egyházmegye jog- és hatáskörében járt el, midőn a hanvai, csizi és sajlóvárközfalvai egyházaknak a számvéviszék által kifogásolt számadásait felülvizsgáltatta s a nehézményezett téteket helyesbítette.

56. A miskolci ref. egyház presbyteriuma és közgyűlése azzal a kérelemmel járul egyházkerületünk elé, méltóztassék kegyesen megengedni, hogy a b. e. Kun Bertalan halálával megüresedett harmadik lelkészi állás betöltését egyelőre függőben hagyassák s e helyett, ennek az állásnak a jövedelméből egy 2400 korona fizetéssel s 800 korona lakásbérrel díjazott rendes vallásnári állást s egy 1200 korona fizetéssel s természetben való lakással javadalmazott segédlelkészi állást rendszeresíthessenek arra az időre, míg a vallásnári állás javadalmazásának fizetését az egyházkerület a saját pénztára terhére átvállalhatja, illetőleg míg a harmadik lelkészi állás betöltésének szüksége be nem következik.

Ami az így szükségessé váló kiadások fedezésén felül az ideiglenesen be nem töltött lelkészi állás jövedelméből szabadon marad, azt az egyház kamatozó betétként kívánja kezelteni a lelkészi állás betöltéseig oly célból, hogy az így felgyűlt tőke kamatai a lelkészi állás fizetésének szükségessé váló emelésére legyenek fordíthatók. A miskolci presbitériumnak ezt az elhatározását 82 egyháztag melegebben s egyházközségi közgyűlés elé kérte terjeszteni ama kívánságát, hogy a harmadik lelkészi állás haladéktalanul betöltsék. Ugyancsak a közgyűlés megkérdezésére utasította a miskolci presbitériumot az alsóborsodi egyházmegyének 1911. évi április hó 26-án Miskolcon tartott tavaszi közgyűlése is. Az egyház e kívánságnak eleget tévén, az alsóborsodi egyházmegye 1911. évi augusztus hó 29-én Mezőnagymihályon tartott közgyűlésében 16. sz. határozatával — 9 miskolci egyháztag felelősségének elutasításával — a miskolci presbitériumnak 1910. dec. 17-én tartott ülésében 11. pont alatt az egyházközségi közgyűlésnek 1911. július 9-én hozott határozatát

egész terjedelmében jóváhagyta, a III. lelkészi állásnak ideiglenes beszüntetését megengedte azon az okon, hogy a miskolci egyháznak ez idő szerint legégetőbb ügye a vallástanítás rendezése, amit csak ezen a módon lehet — az egyház anyagi tehetetlensége folytán — kielégítően megoldani. Egyúttal a miskolci egyház kérelmét, az összes iratok felterjesztése mellett, az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyására is a legmelegebben ajánlja.

Közgyűlésünk teljes méltánnyal viseltetik a miskolci egyház azon törekvése iránt, hogy a vallástanítás régóta vajudó ügyének végleges és célravezető megoldására törekszik, azonban tekintve azt, hogy midőn e célra egy újabb erősséget épít, ugyanakkor egy régi, kipróbált bástyát ledönt s ezáltal kérdéssé teszi, hogy erősödés helyett nem gyengülést fog-e inkább előidézni; tekintve azt, hogy az idők gonoszak, a hitélet mindenfelől ostromoltatik, amikor az őrállomások számát — kivált egy 50—60 ezer lelket s nagy munkástömegeket számláló városban, aminő Miskolc is — nem kevesbiteni, inkább sokasítani kellene; tekintve azt, hogy az iratokhoz csatolt első felebbezés aláírói is élénken tiltakoznak a harmadik lelkészi állás beszüntetése ellen, a második felebbezés pedig határozottan állítja, hogy „nagyon is égető szükségét látja a miskolci egyház annak, hogy nem 3, de 4 papja legyen“; tekintve azt, hogy a vallástanítás ügye másként is megoldható, amihhez a tiszáninneri egyházkerület nagy jóakarata és támogatása is biztosítva van; tekintve végül, hogy miután a miskolci egyház népessége a tizezer lelket meghaladja, az egyházi törvény intenciója szerint is (I. t. c. 10. §-a) legalább három lelkigondozóra van mulhatlan szüksége: mindezeknél fogva a harmadik lelkészi állás beszüntetésével járó nagy felelősséget egyházkerületünk magára nem vállalhatja, azt nemcsak a törvényre, hanem a kisebb és nehezebb viszo-

nyok közt élő egyházakra való tekintetből sem engedheti meg, hanem a miskolci egyházat a a harmadik lelkészi állás haladéktalan, törvényszerű betöltésére utasítja.

57. A főiskolai igazgató-tanács f. év június 18-án 10 sz. a. kelt határozatából kifolyólag jelenti, hogy *főiskolai ügyész-szé Végh Bertalan* sárospataki ügyvédet alkalmazta.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

58. A főiskolai igazgató-tanács a tápintézeti felügyelő és a gazdasági választmány jelentése alapján, szakítva az újabb éveknél vállalati rendszerével, a tápintézeti konyha vezetéséről házilag kíván gondoskodni. Miután pedig az eddigi díjakból az általánosan ismert viszonyok miatt kijönni nem lehet, a teljes ellátási díjat 200 koronában, az elsőrangú jótéteményesség díját 100 K-ban, a másodrendűt 140-ben kívánja megállapítani.

Egyházkerületi közgyűlésünk helyeslőleg veszi tudomásul, hogy a konviktusi ellátásról ismét házi vezetésben történik gondoskodás. Éppenigy hozzájárul a *konviktusi díjak javasolt felemeléséhez*, kimondván, hogy a teljes ellátási díj 200, az elsőrangú jótéteményesség díja 100 s a másodrangúé 140 kor.

59. A főiskolai igazgatótanács u. a. üléséből 11. sz. a. jelenti, hogy *Meczner András*, megrongált egészségi állapotára hivatkozva, a gazdasági választmányi tagságról lemondott.

Egyházkerületi közgyűlésünk *Meczner András* lemondását mély sajnálattal veszi tudomásul. A sárospataki főiskola benne gazdasági ügyeinek hű és szakavatott munkását veszíti el. Egyházkerületi közgyűlésünk hálás elismerését és köszönetét fejezvé ki a távozó iránt, egészségére javulást, további életére áldást és szerencsét kíván.

60. Meczner András lemondásával s Végh Bertalannak főiskolai ügyésszé választásával, a főiskolai *gazdasági választmányban* két hely megürült. A főisk. igazgatótanács f. év szept. 6-án 38 sz. a. hozott határozatával *Buza Jánost* és *Kiss Sándor drt* ajánlja a megürült helyekre.

Egyh. kerületi közgyűlésünk *Buza János* nyug. tanárt és *Kiss Sándor dr.* sárospataki ügyvédet a gazdasági választmány rendes tagjaiul megválasztja, kérvén őket e választás szíves elfogadására.

61. Főiskolai igazgató tanács u. a. ülésének 15. sz. határozatával *Papp Zoltán*, *Gulyás József dr.* és *Karádi György dr.* főgimn. helyettes tanárok rendes tanári minőségben való véglegesítését melegen ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlésünk örömmel értesülvén nevezett tanárok eredményes működéséről, *Papp Zoltán*, *Gulyás József dr.* és *Karádi György dr.* főgimn. helyettes tanárokat főgimn. rendes tanári minőségben véglegesíti, illetőleg ilyenekül megválasztja a szabályszerű illetményekkel. Javadalmazásuk f. év szept. 1-től tétetik folyóvá, amelynek részleteire nézve közgyűlésünk kimondja, hogy törzsfizetésükön és szabályszerű lakáspénzükön kívül ötször ismétlődő, egyenkint 200—200 koronás ötödéves korpótlék állapittatik meg a szolgálati szabályzatban meghatározott időponttól kezdődő joghatalylyal.

62. Főiskolai igazgató-tanács f. é. szept. 6-án tartott üléséből 24. sz. a. jelenti, hogy *Dr. Trócsányi József* ny. rendkívüli jogtanár az egyetemi magántanári képesítést megszerezte s ezért a pályázati feltételek s a szolgálati szabályzat értelmében rendes tanári minőségben véglegesítését ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést örömmel veszi tudomásul s *Dr. Trócsányi Józsefet*

a pályázati hirdetés, valamint a tanári szolgálati szabályzat 34. §-a értelmében nyilvános rendes tanári minőségben véglegesíti a szabályszerű illetmények mellett, melyek részére visszamenőleg f. é. jul. 1-től folyósítatnak.

63. A főiskolai igazgató-tanács a statisztika és közigazgatási jog tanszékére az elmúlt isk. évre egy évi megbízással *Osváth Gyula drt* helyettes tanári minőségben alkalmazta. Miután megbízása letelt s f. év okt. 1-én nevezett helyettes tanárnak egy évi önkéntesi katonai szolgálatra be kell vonulnia, az akadémiai szék javasolta, hogy a nevezett katedrára a régi feltételek mellett a pályázat újból hirdettessék ki. Ezzel szemben *Osváth Gyula dr.* az igazgató-tanácsához benyújtott folyamodványban kérte további alkalmazását és a pályázat mellőzését, hivatkozván arra, hogy testi fogyatkozása miatt biztos reménye van a katonai szolgálat alól való felmentésre. Főiskolai igazgató-tanács f. évi jun. 28. ülésének 36. sz. határozatával az akadémiai szék előterjesztését mellőzván, *Osváth Gyula drt* 1911—12. isk. évre is megválasztotta helyettes tanáruul s egyszersmind okt. hóra, katonai bevonulás idejére, szabadságot. Az akadémiai szék szept. 2. kelt előterjesztésében az igazgató-tanácsot előbbi határozatának megváltoztatására kérte, hivatkozván arra, hogy a jogi kar *Osváth* további alkalmazásával rendkívüli bizonytalan helyzetnek néz elébe; a bizonytalanság és állandó helyettesítések már eddig is sok zavart, kellemetlenséget, költséget okoztak s ezután sem fog jogakadémiánknak javára válni; a kar tagjai különben sem igen lesznek abban a helyzetben, hogy helyettesítésére vállalkozzanak s végül egy-egy évre alkalmazott helyettes tanárnak különben sincs joga hosszabb szabadságra. — Az igazgató-tanács szept. 6-án 39. sz. a. hozott határozatával a jogi kar ismertetett előterjesztését mellőzván, előbbi intézkedését fentartja, egyuttal azonban az akad. szék munkálatát, mint felebbezést, az abban kifejezett kívánsághoz képest felterjeszti.

A tanári kar felebbezésének mellőzésével közgyűlésünk az igazgató-tanács intézkedését jóváhagyja.

64. *Trócsányi Dezső* főiskolánk 1910—11. évi seniora és *Sólyom Ferenc* u. a. évi főiskolai alkönyvtárnok számára tanulmányaik folytatása érdekében 800—800 kor. külföldi ösztöndíjat utalványozott a főiskolai igazgató-tanács a f. isk. évre. Mivel azonban ez egy esztendei létfenntartásra kevés, az igazgató-tanács ajánlása mellett, a Bárczy-alapítvány egy-egy évi kamatának kiutalványozását s emellett még némi más segítség nyújtását is kéri. Végül *Trócsányi Dezső*, mivel szándékát módosítva, a kolozsvári tudomány egyetemre iratkozott be, engedelmet kér arra, hogy a már kiutalványozott külföldi ösztöndíját később vehesse fel. A főiskolai igazgató-tanács eme kérését teljesítésre ajánlja oly formán, hogy kérelmezőnek 1913. szept. haváig maradjon fenn joga a megajánlott külföldi ösztöndíj felhasználására.

Egyházkerületi közgyűlésünk jóváhagyólag veszi tudomásul, hogy *Trócsányi Dezső* volt seniornak és *Sólyom Ferenc* volt alkönyvtárnoknak a főiskolai igazgató-tanács 800—800 kor. külföldi ösztöndíjat szavazott meg. Ahhoz is hozzájárul, hogy *Trócsányi Dezső*nek joga legyen ennek felhasználását 1913. szept. haváig elhalasztani; végül *Sólyom Ferenc*nek a Bárczy alap idej kamatát odaitéli, amennyiben afelől még más intézkedés nem történt volna.

65. *Dókus Gyula* főiskolai világi algondnok szept. hóban töltötte be algondnoki működésének 25. esztendejét. A főiskolai tanári kar és igazgató-tanács jegyzőkönyvben hálás elismerésüket és köszönetüket fejezték ki ez alkalomból s eme jegyzőkönyvi pontokat közgyűlésünkhöz is felterjesztették.

Egyházkerületi közgyűlésünk a maga részéről is az őszinte elismerés, a szívek mélyében gyökerező szeretet és hála kifejezésével áll meg a *Dókus Gyula* világi algondnoki működésének negyedszázados fordulóján. A főiskola e negyedszázados élete nagy események s gazdag és tanulságos fejlődési folyamatok lánca. *Dókus Gyula* mindig ott állott kormány-

zatának élén, mint ezeknek az eseményeknek és fejlődési folyamatoknak egyik vezetője és irányítója. A maga nemes idealizmusának tiszta hevületével, akaratának egész erejével, fiui szeretetének és hálájának egész teljességével, az ősi magyar prot. uri családok hagyományos hithűségével. Azért, amidőn főiskolai világi algondnoki működésének 25 éves fordulója alkalmával az ő érdemeit jegyzőkönyvünk lapjain megörökítjük, további működésére, egész közéleti tevékenységére, nemes életére a kegyelem Istenének minden áldását kérjük.

66. Radácsi György főiskolai theologiai tanár, gazdasági választmányi elnök, egyházkerületi papi főjegyző, a most beállott iskolai év elején töltötte be tanári szolgálatának 40. esztendejét. A főiskolai tanári kar és igazgató-tanács jegyzőkönyvben örökítette meg és ünnepelte ebből az alkalomból szolgálati érdemeit s az erről szóló jegyzőkönyvi pontok közgyűlésünkhöz is felterjesztettek.

Egyházkerületünk mindenkor hálával és elismeréssel hajlik meg a gamálieli érdemek előtt. Különös melegséggel teszi ezt a mostani alkalommal, midőn egy emberöltőnél hosszabb tanári működésről, egy nem mindennapi lelkeséggel megfutott pályáról van szó. A *Radácsi György* szívének melege életet és melegséget öntött a tudomány száraz betűibe s egyéniségének varázsa magához bilincselte a lábai előtt ülőknek még az utolsóját is. De nemcsak tudásával szolgálta a főiskolát, hanem lelkének minden erejét ott égeti a főiskola szeretetének oltárain. Az ő élete és működése összeforrott a főiskola életével s ref. egyházunk szeretetével. Írói és szerkesztői működése beletartozik, mint annak kiegészítő része, magyar ref. egyházunk napjainak irodalom- és culturtörténetébe. Azért egyházkerületünk a maga részéről is jegyzőkönyvének lapjain fejezi ki Radácsi

György iránt háláját és elismerését s további működésére is áldást és szerencsét kíván.

67. A főiskolai igazgató-tanács f. évi szept. hó 6-diki üléséből az akadémiai szék előterjesztése alapján 7. sz. határozatával javasolja, hogy a *főiskolai algondnokok címe* „algondnok“-ról „gondnok“-ra változtattassék. Ezt ajánlatossá teszi az, hogy egyfelől a többi ref. főiskolák megfelelő állásu előjárói is gondnokoknak neveztetnek, másfelől az, hogy a zsinat az egyházmegyék „segédgondnok“-ainak címét is már régen „gondnok“-ra változtatta át.

Közgyűlésünk a javaslatot megokolásával együtt elfogadván, a főiskola „algondnokai“-nak címét „gondnok“-ra változtatja.

68. Főiskolai igazgató-tanács f. é. szept. 6-iki gyűléséből 26. sz. a. jelenti, hogy a főiskolának ezelőtt 30 évvel teológiát végzett hálás növendékei f. év jul. 4-én találkozóra összegyülekezvén, az *új Vay-Mocsáry alapítvány* részére 205 kor. adományoztak.

Egyházkerületünk az adományt a maga részéről is hálásan megköszöni s az egykori tanítványok nemes ragaszkodását a tanítványi hála szép példája gyanánt mutatja fel a mai nemzedéknek.

69. Főiskolai igazgató-tanács f. é. szept. 6-án tartott üléséből 9. sz. a. jelenti, hogy a III. párhuzamos osztály visszaállításával szükségessé vált magyar-latin tanári tanszékre a pályázatot kihirdetvén, 6 pályázó közül Szalai Károlyt választotta meg helyettes tanári minőségben, aki azonban időközben Halason nyervén alkalmazást, a megbizást nem fogadta el, ezért *Halász Dénes* okl. tanárt bizta meg helyettes tanári minőségben a nevezett tanszék betöltésével a f. isk. évre.

Egyházkerületi közgyűlésünk Halász Dénes alkalmaztatását jóváhagyólag tudomásul veszi.

70. Főiskolai igazgató-tanács f. évi szept. 6-iki ülésének 10. sz. határozatával jelenti, hogy a főiskolai internátusban pályázati hirdetés alapján az 1911—12. isk. évre *internátusi felügyelőkül Balla József és Kónya Imre* okl. tanárjelölteket alkalmazta, ami tudomásulvételre egyházkerületi gyűlésünk elé felterjesztetik.

Egyházkerületi közgyűlésünk *Balla József és Kónya Imre* internátusi felügyelőkül f. isk. évre való alkalmazását tudomásul veszi. Felhívja egyszersmind az igazgató-tanácsot az internátussal kapcsolatos kérdések tanulmányozására és arra, hogy az internátus egész jövőjéről gyakorlati irányu tervezetet nyújtson be tavaszi közgyűlésünk elé.

71. A *sárospataki főrabbi* az iránt kereste meg püspök urat: a sárospataki főiskola izr. növendékei szombaton és izr. ünnepekre a rajz és írás alól mentessenek fel. Kérvényében az illető hivatalos személyek értesítésének becsatolásával igazolja, hogy ez a felmentés számos protestáns iskolában már megtörtént. A főiskolai igazgató-tanács f. év szept. hó 6-án 12. sz. határozatában a kérelem teljesítését nem javasolja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a sárospataki főrabbi kérését teljesíthetőnek nem tartván, az eddigi gyakorlat fentartását mondja ki.

72. A főiskolai igazgató-tanács u. a. üléséből 13. sz. a. jelenti *Harsányi István* főgimn. vallástanárnak 2, *Bathó János* zenetanárnak pedig 3 óra többlete után a szabályszerű díjazást megállapította; mivel pedig ez a jóváhagyott költségvetésben előirányozva nem volt, kéri ennek tudomásul vételét.

Jóváhagyólag tudomásul szolgál.

73. A megüresedett egyik Horváth Mária-féle *műegyetemi ösztöndíjra* a pályázat kihirdetettvén, arra négy kérvény érkezett be. A főiskolai igazgató-tanács f. év szept. 6-án 15. sz. alatt hozott határozatával a jogosult szempontok méltányos

figyelembe vételével a felvételre első sorban *Fodor Gábort*, másodsorban *Révész Menyhértet* ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgatótanács megokolását elfogadva, a megüresedett Horváth Mária ösztöndíjat az első helyen ajánlott *Fodor Gábornak* ítéli oda.

74. A főiskolai igazgató-tanács f. év szept. 6-iki ülésének 27. számú határozatával jelenti, hogy Bathó János főiskolai ének- és zenetanár f. év aug. 9-én gyermek-hangversenyt rendezett, annak tiszta jövedelmét, 337 kor. 09 fillért a főgimn. zenetanulók jutalmazására szolgáló alapítvány gyanánt ajánlotta fel. Az igazgatótanács a gazdasági választmányt megbizta az alapító-levél megkészítésével.

Közgyűlésünk az alapítványt elfogadván, az alapítvány összehozása érdekében kifejtett ügybuzgalmáért *Bathó János* főisk. zenetanárnak elismerését nyilvánítja, addig is, míg az alapító-levél felterjesztetik.

75. Főiskolai igazgató-tanács f. év szept. 6-iki üléséből 28. sz. a. határozatával jelenti, hogy a Kun-család tagjai, névszerint: *Kun Bertalan*, *Kun Zollán* és *dr. Kun Árpád* urak a boldog emlékű Kun Bertalan arcképét művészi kivitelben megfestették és a főiskolának adományozták.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kegyeletes adományt hálás kegyelettel fogadja s *az érdekelt családtagokat* köszönetéről s az adomány elfogadásáról jegyzőkönyvileg értesíti.

76. Főisk. igazgatótanács f. év szept. 6. üléséből 33. sz. a. jelenti, hogy *Vay Elemér br.* alsóborsodi egyházmegyei gondnok úr, mint már évek óta gyakorolja, ismét 2000 koronát ajánlott fel egy végzett theologus külföldi tanulmányára. A nevezett ösztöndíjat a báró úr kérésére és ajánlatára *Páhi József* segédlelkésznek ítélte oda.

Közgyűlésünk a nemes adományért és főiskolánk s egyházi ügyeink áldozatra kész szeretetében sohanem csökkenő buzgóságáért *Vay Elemér br.* gondnok urnak ez alkalommal is jegyzőkönyvileg mond hálás köszönetet.

77. A *Sárospataki Takarékpénztár Részvénytársaság* 250 kor. átvételi ár mellett új részvények kibocsátásával növeli alaptőkéjét úgy, hogy a régi részvényeseknek elővételi joguk van. A főiskola birtokában 196 db. régi részvény van, melyek után 98 új vásárolható 24500 kor. elővételi áron. A főiskolai igazgató-tanács a gazdasági választmány javaslata alapján az új részvények kiváltását ajánlja.

Közgyűlésünk felhatalmazza a gazdasági választmányt 98 db. új részvény megvásárlására, egyenként 250, összesen 24500 kor. elővételi áron azoknak a pénztáraknak javára és terhére, melyeknek a régi részvények birtokában vannak.

78. *Dani és Fischer* a sárospataki főiskolai nyomda bérlői még tavalyi őszi közgyűlésünk elé azzal a kéréssel járultak, hogy az egyházkerületi nyomtatványok árát 20⁰/₀-kal magasabb összegben számíthassák. E nő folyamán véleményes javaslattételre folyamodványuk Maklár Papp Miklós nyomdafelügyelőnek kiadtván, a nyomdafelügyelő számszerű adatokkal igazolja, hogy a bérlők kérése nemcsak méltányos, hanem határozottan szerénynek mondható.

Azért egyházkerületi közgyűlésünk nevezett bérlők kérésének eleget tesz s az egyházkerületi nyomtatványok árát 1912. jan. 1-től számítóláig 20⁰/₀-kal felemeli.

79. A sárospataki főiskola akad. igazgatója jelenti, hogy a theol. karon a folyó isk. év első felére beiratkozott 72, a jogira 52, összesen 124. A főgimn. igazgató pedig jelenti, hogy a főgimnáziumba beiratkozott összesen 441 rendes és 6 magán-

tanuló. Ezek közül ref. vallású 371, r. kath. 36, izr. 22, g. kath. 5, ág. ev. 12, görög-kel. 1.

Tudomásul vétetik.

80. Ifj. Meczner Béla dr., főisk. jogtanár az iránt folya-
modik, hogy a magántanári képesítés megszerzésére adott
határidőt egyházkerületünk két évvel tolja ki, mert magánta-
nári dolgozata oly széles kiterjedésű tárgy, mely több évi
előtanulmányt kíván meg. A főisk. igazgató-tanács f. hó 1—2.
6. sz. határozatával a kérés teljesítését ajánlja.

Az igazgató-tanács javaslata elfogadtatván,
ifj. Meczner Béla dr. főisk. rk. jogtanárnak
magántanári képesítése megszerzésére még két
évi haladékot ad.

81. Főisk. igazgató-tanács f. hó 1—2. tartott üléséből
10. sz. határozatával a *főiskola györgytarlói birtokára* Odes-
calchi Zuárd herceggel kötött alhaszonbérleti szerződést, az-
zal a javaslattal terjeszti egyházkerületi közgyűlésünk elé
jóváhagyás végett, hogy azt a következő két feltétel mellett
erősítse meg: 1. Állítson ki az alhaszonbérelő nyilatkozatot
arra nézve, — ami egyébiránt az eredeti haszonbérelőre nézve
is kötelező volt, — hogy a sárospataki főiskola által a bodrog-
közi mezőgazdasági vasút részvényeibe fektetett részvénytőke
után jövedelmezőségükig 4⁰/₀-ot fizet, jövedelmezővé válása
után pedig jövedelmüket 4⁰/₀-ra kiegészíti. 2. A főiskola györgy-
tarlói birtokán kendertermelésre legfeljebb csak 100 kat. hold-
nyi terület alkalmazható — A haszonbérleti szerződés igaz-
gató-tanács határozati javaslatával együtt az egyházkerületi
ügyésznek véleményezésre kiadatván, azon jogi szempontból
kifogásolni valót nem talált s ajánlja elfogadásra Jelenti to-
vábbá az igazgató-tanács, hogy Feiler József főhaszonbérelővel
az esedékes elszámolás megtörtént, kötelezettségeinek eleget
tett s 27500 kor. kaucióját is benthagyta. Felvilágosításul a
gazdasági választmány elnöke felhívja a figyelmet arra, hogy
az alhaszonbérleti szerződésben alhaszonbérelő a főhaszonbérelő
összes kötelezettségeit és a főhaszonbérleti szerződés összes fel-
teteleit átvállalja; jelenti továbbá, hogy a főhaszonbérleti szer-

ződés értelmében az alhaszonbérleti szerződés megkötésére a gazdasági választmány maga is jogosult lett volna, azonban a kerületi közgyűlés felügyeleti és felelősségi jogának tiszteletben tartásával az alhaszonbérleti szerződést az igazgató-tanács útján ide terjesztette fel.

Egyházkerületi közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy az igazgató-tanács első helyen említett kikötése a főhaszonbérrelővel történt leszámolás feltételei közt is ott van, amit az alhaszonbérő magára nézve kötelezőnek elismert; tekintettel továbbá arra, hogy a második helyen említett kikötés a főhaszonbérleti szerződésben is megtalálható olyformán, hogy haszonbérő gazdasági üzemét mindenkor a földek termőképességének fenntartásával, sőt fokozásával köteles beosztani: az említett kikötések elejtésével, a gazdasági választmánynak a főisk. györgyartlói birtokának alhaszonbérletbe adására vonatkozó intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi.

82. Nagy Béla theologiai tanár a *tátrafüredi lelkeszi szolgálatra* kiküldetvén, működéséről elszámolt; egyebek között elszámol a perselypenzről is, amelynek maradványa a költségek levonásával 26 kor. 36 fill. Ezt a püspöki hivatalhoz azzal a kéréssel küldötte be, hogy fele a kecskeméti földrengés által sujtottak, fele pedig a tátrafüredi templom számára zsoltárok beszerzésére fordíttassék.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és püspök urat felkéri, hogy a nevezett összeg felét a kecskeméti károsultak számára küldje el, másik felén pedig a tátrafüredi templom számára énekes könyveket szerezzen be.

83. A miskolci ref. főgimnázium igazgatója 580. sz. a. beterjeszti következő jelentését:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A miskolci ref. főgimnázium tanárainak a múlt iskolai évben kifejtett buzgóságáról és tanulóinak kellő igyekezetéről legközelebbi jelentésemben már tettem említést. Az *évvégi Értesítőben* közölt osztályzatokban kifejeződő eredmények kiegészítik és megerősítik e jelentést. Vizsgálatot tett ugyanis 412 tanuló, ezek közül sikerrel vizsgázott 69%, javító vizsgára bocsáttatott 24%, osztályismétlésre utasított 7%. A tanév végén érettségi vizsgálatot tett 31 tanuló, ezek közül éretté nyilvánított 81%, köztük jelesen érett 10%, javítóra utasított 16%, elutasított 3%. A rendkívüli tárgyak megfelelő felkarolását jelzik a következő számok és adatok. Rajzot tanult 59 tanuló, a göröpótló keretében 67 tanuló; francia nyelvet 36, gyorsírást 38, vívást 25, egészségtant 32, céllövést 32 tanuló. Az ifjúsági énekkar résztvett az iskolai ünnepélyeken, ifj. hangversenyen, a vallásos estélyeken; a zenekar működött az ifj. hangversenyen, a márc. 15-ki ünnepélyen, a Kazinczykőri évváró ünnepélyen; a fizikai szeminárium sikeresen egészítette ki a tanórákon szerzett elméleti tudást gyakorlati irányban; a céllövészet tanítását úgy iskolánkban, mint azon kívül általános elismerés és fokozott érdeklődés kísérte, az olvasókör (52 taggal) a kör életének mozgalmassabbá tételére sakk és billiárd versenyt rendezett; a Bethlen Gábor-kör (31 taggal) minden hónapban összejevetelt tartott; a gyorsíró-kör (46 taggal) a kör keretén kívül is élénk tevékenységet fejtett ki különféle pályázatokon és versenyeken való részvétellel. — A tanulók segélyezését és jutalmazását feltüntető adatok: Tandijelengedésben részesült 38 tanuló 1425 kor. öszszegben. A Segélyegylet kiadott 737 kor. segélyt. A tápintézetnek volt 11 tagja, fizettek 1250 koronát, az iskola fedezett 3091 koronát. — Ösztöndíjakban kiadatott 1130 korona, önképzői pályadíjakban 134 korona, rajzjutalmakban 46 korona s voltak még torna, énekkari, gyorsírási, céllövészi jutalmak is.

Tanulmányi kirándulás volt Aggtelekre, onnan Krasznahorkára és Dobsinára.

A tanári kar kellő közművelődési és egyesületi tevékenységet fejtett ki, irodalmilag legnagyobb mértékben Buday József és Vértesy Sándor működött, Csorba György pedig az *Értesítőben* közölt értékes tudományos értekezést.

A szeptember havában megnyílt új iskolai év legfontosabb tünetei a *reform. jelleg újabb erősödése és az anyagi erők csökke-*

nése. Beiratkozott ugyanis 419 tanuló (tavaly egész évben 429), köztük 9 magántanuló. Református 204 tanuló, a tavalyinál 19-el több. *A református tanulók arányszáma ezzel 44°/_o-ról 48°/_o-ra emelkedett.* Osztályonként van: Az I-ben 81, a II-ikban 98, a III-ikban 60, a IV-ikben 38, az V-ikben 37, a VI-ikban 35, a VII-ben 36, a VIII-ban 34 tanuló, összesen 419. A parallel I. osztály fenntartása mellett szükségessé vált egy parallel II. osztály felállítása is. A nm. miniszteriumtól erre még május havában kért 3000 K. ügyében ez ideig válasz nem érkezett. Mindazáltal az egyháztanács kénytelen volt egy új helyettes tanári állást szervezni, mely *Szabó Andor* szakvizsgázott tanárjelölttel töltetett be. A *Tester Kálmán* és *Czakó Emil* eltávozásával megüresedett helyettes, illetve tornatanári állásokat az egyháztanács *Bartha Sándor* és *Váry Sándor* okleveles tanárokkal töltötte be. *Soós Mihály* okleveles h. tanár megbízatása egy évvel meghosszabbított. Egyébként a tanári testület létszáma (13 rendes tanár) nem változott volna, azonban dr. *Jármy Józsefet* súlyosodó betegsége a tanév elején egy évi *szabadság kérésére* kényszerítette s helyettesítésének elintézése most van folyamatban.

Elkerülhetetlenül szükségessé vált és méltányos intézkedés volt a tanári kar eddigi csekély 700 kor. lakáspénzének egyenként 100, illetve 200 koronával való emelése, összesen 2000 korona összegben.

Mindeme körülmények az iskola anyagi helyzetének megjavulását nem teszik lehetővé. Miután az iskolai költségvetésbe felvett 32000 koronán felül az 1911. évre a nm. miniszterium csak 2000 kor. új államsegélyt utalt ki, a költségvetésben feltüntetett 5658 kor. deficit az év végén nem igen lesz alacsonyabb. A következő, 1912-ik évben pedig, ha a nm. miniszterium az államsegélyt újra csak 2000 koronával emelné és a II-ik parallel osztály költségeire kért 3000 koronát nem utalványozná ki, a deficit kétszerakkorára növekedik. Nagy és sürgős szükség van rá, főtiszt. Egyházkerületi közgyűlés, hogy méltóztassék kegyesen a nm. miniszteriumhoz kéréssel fordulni az iránt, hogy főgimnáziumunk államsegélyét 1912-re ne 2000, hanem legalább 10.000 koronával emelje és a II-ik parallelre szükséges 3000 kor. külön államsegélyt adja meg. — Mi értéke és áldása lesz a még véglegesen el sem intézett és 48000 kor. államsegélyt biztosító új szerződésnek, ha a teljes összeg kiutalása oly későn történik meg, hogy akkorra nemhogy az iskola tervezett továbbfejlesztésére, de

talán a felszaporodott deficit fedezésére sem lesz elegendő. Ha még figyelembe vesszük azt is, hogy a *ref. tanároknak maga az állam által készített Szabályzatban 1911. jul. 1-ére biztosított fizetési pótlék emelkedései is teljesen elmaradnak*, méltónak és indokoltnak látszik tanári karunk és igazgató tanácsunk afölötti aggodalma, hogy a ref. iskolák kulturális szükségletei mily szükkeblűen és mostohán teljesíttetnek akkor, midőn más oldalon nem feltétlenül szükséges új középiskolák felállítására százezrek fordítatnak.

Azokban a kérdésekben, melyek iránt tanári karunk, illetve igazgató-tanácsunk jelentését méltóztatott elrendelni, a következő válaszokat van szerencsém bejelenteni :

a) A 39. számú határozatban felhívta a főt. Egyházkerületi közgyűlés igazgató-tanácsunkat a konventi *rendtartásnak* a szükséges módosításokkal való életbeléptetésére és erről való jelentéstételre. Igazgató-tanácsunk elkészítette ily értelemben a miskolci ref. főgimnázium rendtartását, az egyháztanácsnak bemutatta és megerősítésre ide mellékelve tisztelettel felterjeszti.

b) A 40. számú határozatra, a gimnáziumi *énektanítás* tantervének életbeléptetése kérdésében jelenti igazgató-tanácsunk, hogy mindaddig, míg az új államsegély teljes összegében utalványozva nem lesz, nem lesz módja és anyagi ereje a tanterv teljes életbeléptetésére.

c) A 73. számú határozatra a költségvetésben előirányzott 5658 kor. *hiány fedezése* tekintetében tisztelettel jelenti igazgató-tanácsunk, hogy ezt kölcsönből fedezi, melynek megtérítésére csak akkor lesz módja, ha az államsegély nagyobb összegben utalattik ki.

d) A 86. számú határozatra igazgató-tanácsunk a *konventi felügyelői* állások ügyében úgy véli, hogy ezek feleslegesek, mert a felügyelet jelenlegi módja elégséges és akkor, midőn annyi személyi és dologi szükséglet nem nyerhet kellő fedezetet, új állások kreálását nem látja helyesnek. Az egyházkerületi középiskolai előadói intézmény létesítését ellenben célszerűnek látná.

e) A 93. számú határozatra feelve, tanári karunk a *vallás-tanítási tanterv* célba vett módosítását nem látja célszerűnek, ellenben jónak és megfelelőnek véli a jelenlegi beosztást.

f) A 149. számú határozatra a *tanári lakáspénzek* rendezése ügyében igazgató-tanácsunk tisztelettel jelenti, hogy az egyházta-

nácsnak előterjesztést tett egyelőre évi 2000 kor. összegnek a lakáspénzek emelésére való beigtatása iránt.

Miskolc, 1911. szept. 23-án.

A főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

alázatos szolgája :

Csorba György
igazgató.

Egyházkerületi közgyűlésünk a mindenre kiterjedő, nagy gonddal szerkesztett jelentést összes vonatkozásában tudomásul veszi, s a bemutatott rendtartást jóváhagyja és nagy örömmel veszi tudomásul azt a sok irányu intenzív munkásságot, mely a főgimnáziumban megindult. Ellenben sajnálattal látja azt, hogy a felemelt államsegélyben megszabott összegek kiutalványozásának lassu menete miatt a pénzügyi hiány leküzdése nem sikerülhet. Felkéri azért közgyűlésünk az elnökséget, a minisztériumnál hasson oda, hogy az államsegély évenként nagyobb összegekkel növekedjék mindaddig, míg a szerződésben megállapított 48000 kor. maximumot el nem éri.

84. Olvastatik a rimaszombati egyesült főgimn. igazgatójának következő jelentése :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

A vezetésem alatt álló rimaszombati egy. prot. főgimnáziumban az 1911—12-ik isk. év szept. 1-én vette kezdetét. Az iskola feletti főhatóságot a folyó évben a két prot. felekezet között fennálló szerződés alapján a Tiszai ág. h. ev. egyházkerület fogja gyakorolni.

A főgimnázium tanári testületében személyi változás nem történt.

Szept. 5-ig beirattatott összesen 350 tanuló, — még pedig az I. o. 72, a II.-ba 49, a III.-ba 48, a IV.-be 41, az V.-be 33, a VI.-ba 43, a VII.-be 29, a VIII.-ba 35. — A múlt évi szabályos időben beirtakhoz képest a fogyatkozás : 4.

Felekezeti megoszlás szerint : ref. 102, — ág. h. ev. 79, — r. k. 98, — gör. k. 2, — izr. 69. Százalékban kifejezve : prot. 51·7%, — nem prot. 48·3%.

A tanévet szept. 5-én isteni tisztelettel nyitottuk meg.

Az iskola külső körülményeire s beléletére vonatkozó fontosabb mozzanatok a következők voltak:

Városunkban a múlt év folyama alatt uralkodó járványok megszűntek, s a normális egészségi viszonyok teljesen helyreállottak. A szülők aggodalmainak eloszlatásához hozzájárultunk mi is az által, hogy a tanintézetet a nyár folyama alatt alaposan kitisztítottuk, az összes helyiségeket a hatóság által előírt módon fertőtlenítettük, s általában megtettük mindazon óvó intézkedéseket, melyek a járványok ismételt fellépését megakadályozhatják

Főgimnáziumunk igazgató-tanácsa a múlt év folyamán elhalálozás, illetve az év végén történt lemondás folytán üresedésbe jutott kettős elnöki széket, — ág. h. ev. részről Medveczky Sándor kishonti esp. felügyelő, kir. közjegyzővel, — ref. részről kövecsesi Lukács Géza e. m. tanácsbíró, gömöri alispánnal töltötte be. S míg egyfelől volt elnökeinek elévülhetetlen érdemeit hálás kegyelettel iktatta jegyzőkönyvébe, — másfelől megnyugvásának és örömének adott kifejezést, hogy az új elnökök személyében a nagy elődökhöz méltó utódokat, a prot. nevelésügynek új és erős fenntartó oszlopokat nyert.

Mély tisztelettel jelentem továbbá, hogy az új állami szerződésben megállapított magasabb évi subventióhoz a Nm. vall. és közokt. miniszterium elvileg hozzájárult s ennek megfelelőleg már a folyó 1911-ik évre 2000 koronával magasabb segélyt utalványozott ki s tekintve azt, hogy az évenként mindig 2000 koronával emelkedő segély mindaddig ki fog utalványoztatni, míg a főgimnázium évi segélye az 50.000 koronát eléri: már az 1911-ik évben módunkban álland a szerződésben kikötött 14-ik tanszék szervezése, mi által iskolánk a zavartalan s anyagi gondoktól mentes fejlődés új stádiumába lép.

Végül tisztelettel jelentem, hogy az 1911. évi tavaszi egyh. ker. közgyűlés jkvének 40-ik pontjában a konventi énektanítási tervezetnek életbeléptetésére, — valamint a 93-ik pontban a val-lástanítás tantervére vonatkozó tanárkari véleményyt, illetve jelentést a Főt. és Mlt. Püspök úrhoz betejesztettem.

Mély tisztelettel maradván

Rimaszombat, 1911. szept. 10.

A Főtiszteletű Egyh. Ker. Közgyűlésnek

alázatos szolgálja:

Dr. Veress Samu
főgimn. igazgató.

Közgyűlésünk az egész jelentést megnyugvással veszi tudomásul; különös megnyugvással és örömmel értesül az új elnökség megválasztásáról, ág. ev. részről a *Medveczky Sándor*, egyhm. felügyelő, kir. közjegyző, ref. részről a *Lukács Géza* tanácsbíró, vmegyei alispán személyében, kiket szíves bizalommal köszöntvén új állásukban, munkájukra áldást és sikert kíván.

85. Olvastatik az egyházkerületi felsőbb leányiskola következő jelentése.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Felsőbb leányiskolánk életének legközelebbi jelentéstételünk óta felmerült jelentősebb mozzanatairól a következőkben óhajtunk beszámolni.

Mindenek előtt kegyelettel emlékezünk meg iskolánk volt érdemes első igazgatójának: *Dóczy Gedeonnak*, a debreceni ref. felsőbb leányiskola ny. igazgatójának 1911. május 16-án történt elhunytáról. A boldogult tizenhároméven át 1859—1872-ig állt iskolánk élén s a maga ifjai erélyével, törhetetlen munkakedvével, fáradhatatlan tevékenységével, nagy tudásával és pedagógiai tapintatával sokat tett intézetünk megszilárdulására és felvirágzására, úgy, hogy „rövid idő alatt az intézetet róla nevezték, miután ő adta meg annak jellegét“. Nagy érdeme van abban is, hogy iskolánk, mely azelőtt bérelt helyiségekben szorongott s évről-évre költözködött, állandó otthont nyert, mert ő sürgette a leglelkesebben, hogy egyházkerületünk iskolánknak a mai kedves és igen alkalmas telkét szerezze meg. A nőnevelés ez egyik leglelkesebb uttörője, leghívebb munkása méltán megérdemli, hogy halála felett *egyházkerületünk is kifejezze a maga részvétét és emlékéit, érdemeit megörökítse a maga jegyzőkönyvének lapjain.*

Sajnálattal jelentjük továbbá, hogy iskolánknak egyik buzgó, lelkiismeretes tanára: *Szombathy Kálmán* a minisztérium által a kolozsvári áll. felsőbb leányiskolához neveztetvén ki rendes tanárrá, intézetünkönél viselt rendes tanári állásáról folyó évi szeptember hó 1-én lemondott s Kolozsvárra távozott. *Szombathy Kálmán* 10 évet töltött el intézetünkben, elébb mint helyettes, majd mint rendes tanár és igazgatóhelyettes, mint felügyelőbizottsági tag és iskolánknak az egyházkerületi közgyűlésen is képviselője, egész

lélekkel, teljes odaadással munkálkodott felsőbb leányiskolánk fejlődésén, haladásán. Éppen ezért felügyelő bizottságunk az ő eltávozása felett sajnálatát, iskolánk érdekében kifejtett buzgó tanári működéséért elismerését fejezi ki és további pályájára szerencsét kíván.

A Szombathy Kálmán eltávozásával megüresedett mennyiségtan-természettani tanszékre már csak az idő rövidege miatt sem hirdethettünk pályázatot, hanem arra a jelen iskolai évre helyettes tanári minőségben az Egyh. Törv. VI. t.-c. 85. §. b. pontjában megszabott 2000 korona fizetéssel Domokos György szakvizsgát tett tanárjelöltet alkalmaztuk, aki ref. papi család sarjadéka, Keszthelyen jelesen tette le az érettségi vizsgát s egyetem évei alatt az Eötvös-kollégium növendéke volt, alap- és szakvizsgálatát pontos időben tette le és pedig a mennyiségtanból kitűnő, a természettanból jó eredménnyel. Midőn az ő helyettes tanáruul való alkalmazását egyházkerületi közgyűlésünknek bejelentjük, egyszersmind jelentjük azt is, hogy nevezett ifjú tanár állását már szept. 5-én elfoglalta, s azóta pontos kötelességtudással, hivatása iránti szeretettel végzi tanári teendőit.

A Szombathy Kálmán eltávozásával megüresedett felügyelő-bizottsági helyre a tanári kar szept. 3-án tartott ülésében tanári képviselőül Tóth Irént, az internátus belső ügyeinek szervezésével megbízott tanítónőt választotta meg.

Ezzel kapcsolatban tisztelettel kérjük a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, *méltóztassék intézkedni arról, hogy felsőbb leányiskolánk tanári karának az egyh. kerületi közgyűlésen leendő képviselője megválasztassék.*

Eltávozott iskolánk köréből Frenzel Béla s. lelkész is, aki egy évig tanította intézetünkben a vallást lelkiismeretes buzgósággal. A folyó isk. évre a vallástanítással Gombos Imre s. lelkészt bízunk meg, aki ha lelkészi állását május elején tartozik is elfoglalni, bizonyára módját fogja találni annak, hogy a vallástanítást iskolánkban egész a tanév végéig végezhesse. — Nem mulaszthatjuk el azonban ez alkalommal sem felkérni a főtiszt. egyházkerületet arra, hogy vessen véget immár ez igazán tarthatlan állapotnak, hogy a vallástanítás szinte évről-évre más-más kézbe kerül s szervezzen iskolánknál mielőbb egy állandó vallástanári tanszéket.

Örömmel jelentjük, hogy Kározy Mária tanítónő f. é. június havában Budapesten a francia nyelvmesternői oklevelet megsze-

rezte, K 380 ikt. sz. 1911. jun. 24-én kelt jeles minősítésű oklevélét előttünk bemutatta s ezzel eleget tett annak a kívánalomnak, melyet múlt évi őszi egyh. ker. közgyűlésünk az ő véglegesítése alkalmával felállított.

Örömmel jelentjük azt is, hogy Tóth Irén tanítónő a nyári nagyszünetét Genéve-ben töltötte s rendes hallgatója volt az ottani Cours de Vacances-nak.

Megemlítjük még, hogy a vall. és közokt. miniszter 44,689. sz. rendeletével Dr. Artbauer Gizella rendes tanár részére apr. 1-től kezdődőleg évi 600 kor. fizetéskiegészítő államsegélyt utalványozott ki; a Tóth Irén r. tanítónő fizetéskiegészítő államsegélyét 1910. szept. 1-től 44,688. sz. rendelettel 600 koronára, a Péter Pál r. tanár személyi pótlékát 81,859. sz. rendelettel 1911. jul. 1-től 900 koronára, a Fűrész Róza r. tanítónő fizetéskiegészítő államsegélyét 1911. szept. 1-től 65,307. sz. rendelettel 600 koronára emelte fel, minthogy ők a jelzett időben 4 éves tanári, illetőleg tanítónői működésüket betöltötték.

Tanítónőink nyugdíjügyének rendezése tárgyában a vall. és közokt. minisztériumhoz intézendő felterjesztést elkészítettük s azt a főtiszt. egyh. kerület nevében a püspök és főgondnok ur felterjesztették. Főtiszteletű püspök ur ez ügyben személyesen is járt az ügyosztály főnökénél és az államtitkár urnál, de a felterjesztésre még a minisztériumtól válasz nem érkezett; pedig mindenképpen kívánatos lenne, ha e régóta huzódó ügy iskolánkra és tanítónőinkre nézve kedvezően: iskolánknak minél kevesebb anyagi megterhelésével, tanítónőink érdekeinek és jogainak teljes megóvásával s így általános megalégedés mellett nyerne mielőbb végleges megoldást.

Ezzel kapcsolatban tisztelettel jelentjük, hogy a főtiszt. egyh. ker. közgyűlés f. é. május 16-án kelt 75. sz. ama felhívására, hogy e nyugdíjügy rendezése folytán intézetünk által fizetendő 1600 kor. körüli fenntartói díjnak s esetleg, ha el nem engedték, a mintegy 4000 koronára rugó 6 koronás díjnak befizetésére keressünk módozatokat, sajnálattal bár, de kénytelenek vagyunk azt jelenteni, hogy intézetünk pénztára ily jelentékeny kiadást semmi módon sem bír meg. Miért is mély tisztelettel arra kérjük a főtiszt. egyh. kerületet, hogy azzal az atyai jóindulattal jöjjen segítségére most is felsőbb leányiskolánknak, amellyel azt oly sokszor támogatta és fenntartotta s ezt az összeget befizetni egyezkedjék.

Rajztermünk felszerelését a főt. egyházkerülettől nyert felhatalmazás alapján megrendeltük és az a napokban már meg is érkezik s ezzel iskolánk felszerelésének egy régi hiánya lesz pótolva. A butorzatot készpénzfizetés mellett vesszük s a kölcsönvett összeget a költségvetésünkbe beillesztendő 400—500 koronás évi részlettel néhány év alatt letörlesztjük.

Szeretnénk segíteni iskolánk fölszerelésének egy másik régi fogyatkozásán; természettani és természetrajzi szertárunk fogyatékos voltán is. Erre nézve egy megbízható tanszerkészítőtől ajánlatot kaptunk oly formán, hogy ő 3000 korona értékű természetrajzi és természettani tanszerárjegyzéke szerint 10°/_o-os engedménnyel azonnal egyszerre hajlandó iskoláinknak szállítani aképpen, hogy ezt a 400 korona évi szertári általányból 10 éven át 300 koronával törlesztenék le s az általány-összegeből fennmaradó 100 korona pedig még mindig elég lenne évenként az ily módon egyszerre beszerzendő alapfelszerelés hiányainak pótlására s esetleges javításokra. Tisztelettel kérjük e javaslatunkra a főt. egyházkerületi közgyűlés jóváhagyását.

Ilyen módon szereltük fel különben ez iskolai év elején több szüle kifejezett óhajására internátusi növendékeink ágyainak egy részét sodronybetéttel és matrácokkal. E tárgyakról ugyanis eddigelé maguk a növendékek tartoztak a maguk részére gondoskodni s általános volt e miatt a szülék panaszkodása, mert a megvett sodronynak és matrácoknak az internátusi ágyak kicsinysége miatt otthon hasznát nem vehették. Éppen ezért az új növendékek ágyait az év elején maga az iskola látta el sodronnyal és matrácokkal és ezekért a szülők 6 korona évi használati díjat fizetnek s e díjából törleszti le az iskola a felszerelési költségeket. Ez évben 20 ágyat szereltünk fel ilyen módon, de fokozatosan az összes internátusi ágyakat fel fogjuk szerelni. Ez intézkedésünk ... úgy hisszük — a tanítató szülők kényelmét és érdekeit is szolgálja s iskolánkra nézve sem jelent semminemű anyagi megterhelést.

Internátusunkba ez évben is 50 növendéket vettünk fel, akik közül 23-an 500, 27-en 600 korona ellátási díjat fizetnek. Ez az ellátási díj azonban a mai nagy és szinte napról-napra fokozódó élelmiszer-drágaság miatt már aligha fogja fedezni internátusi növendékeink ellátási költségeit s csaknem bizonyosnak látszik, hogy az ez évi ellátási díjából az eddig fűtésre és világításra beszolgáltatott díjak legalább eddigi összegükben nem lesznek beszolgáltathatók iskolánk pénztárába. E miatt a kiszámíthatatlan ará-

nyokban növekvő drágaság miatt az internátusi ellátás ügye is változást szenvedett. Ugyanis az igazgató nem vállalkozhatott tovább arra, hogy miként eddigelé történt, az internátusi ellátást a maga anyagi felelősségére vezesse. Így aztán felügyelő-bizottságunk azt találta egyetlen helyes megoldásnak, ha az internátusi ellátást az intézet anyagi felelősségére az igazgató vezeti és ellenőrzi, még pedig azzal a határozott utasítással, hogy a lehető legnagyobb körültekintéssel és takarékoskodással s a legszigorúbb ellenőrzéssel igyekezzék odahatni, hogy az intézet pénztárát e rendszerváltozás minél kevésbé terhelje meg. E célból az igazgató minden 1—2 hó letelte után kimerítő jelentést tesz a felügyelő-bizottságnak, a számadásokat bemutatja; legkésőbb március végén pedig pontos számadatokkal igazolt kimerítő jelentést készít, melynek alapján megállapítható legyen, kell-e s ha igen, mily mértékben kell emelni az internátusi növendékek ellátási díját, hogy aztán e kérdésben a jövő évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés intézkedhessék. Az azonban már most is szinte bizonyosra vehető, hogy a díjak felemelése elkerülhetetlen lesz, ép úgy, mint ahogy az állam a maga felsőbb leányiskolai internátusaiban már mostan is 700 koronára emelte az ellátási díjat, pedig ott még ehhez orvosi díj címén 20—30 korona járul. — Ezzel kapcsolatban még megemlítjük, hogy az igazgató családjának megengedtük, hogy a növendékekével teljesen azonos ellátást kapjon az internátusból ugyanazért az árért, amennyi a növendékek ellátására esik.

Intézetünkben a beiratások szept. 4. 5. 6. napjain voltak. Felvettünk az I. osztályba 48, a II. osztályba 43, a III. osztályba 38, a IV. osztályba 44, az V. osztályba 16, a VI. osztályba 5 nyilvános rendes növendéket; így rendes növendékeink létszáma ez időszert 194, kilencel kevesebb a múlt évi létszámnál. — Vallás szerint növendékeink így oszlanak meg: ref. 122 (a múlt évhez viszonyítva + 6) = 62,9%; ág. ev. vallású 26 (a múlt évinél — 5) = 13,4%; róm. kath. 16 (a múlt évinél — 7) = 8,2%; izraelita 30 (a múlt évinél — 3) = 15,5%. Ezek szerint református növendékeink száma szaporodott hirtelen, a más vallásuké fogyott tizenöttel.

Az iskolai évet szeptember 7-én nyitottuk meg s a tanítások szeptember 8-án kezdődtek meg.

Tandíjkezdvezményben 25 növendéket részesítettünk és pedig 12-t egész, 13-t féltandíjmentességben. Az elégedett tandíjak összege 1248 K.

Megemlítjük még, hogy a szükséges nyári tisztogatásokat és javításokat végrehajtottuk és pedig, nehogy a halogatás miatt nagyobb kár háromoljék iskolánkra, a javítások végeztetésénél a költségvetés kereteit is kénytelenek voltunk túllépni, mert az eszközölt reparációkat mind halaszthatatlanoknak találtuk. E javítási munkálatok közül a fontosabbak a következők voltak : a falak és cseréptető kijavítása, a pinchehelyiségek kimeszeltetése, földszinti és emeleti festés kiigazítása, a 2 átalakított tanterem, 2 nappali és 2 fürdőszoba kifestése ; a kazánröstök és kályhák, internátusi takaréktűzhely kijavítása ; az internátusi ágyaknak, szekrények zárainak s a nappali szobák asztalainak, a tornaterem deszkafalburkolatának kijavítása, a díszterem hátsó falának kireparálása, vízvezetéki javítások stb.

Midőn még megemlítjük, hogy iskolánknak hosszú időn át lelkes felügyelő-bizottsági tagja: nagyságos Lévy József nyug. alispán úr könyvtárából egy csomó folyóiratot, Radványi Márton diósgyőri vasgyári hivatalnok úr könyveket, Miskolc városa, Dr. Szendrey János: „Miskolc város történeté“-nek I—V. kötetét ajándékozták iskolánknak : azt hisszük, iskolánk életének minden nevezetesebb mozzanatáról beszámoltunk.

Tiszteletteljes jelentésünket tudomásul vételre, javaslatainkat elfogadásra ajánlva, maradtunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek

Miskolc, 1911. szeptember 22.

alázatos szolgálai

a miskolci ref. felsőbb leányiskola felügyelő-bizottsága s annak nevében

Domby László
igazgató, a f. b. jegyzője.

Dr. Tüdős István
f. b. tag, h. elnök.

A jelentés a maga egészében örömmel vétetik tudomásul. Egyes részeire közgyűlésünk határozza, amint következik:

1. Ószinte részvétellel értesül közgyűlésünk egykori jeles igazgatójának, Dóczy Gedeonnak elhunytáról, aki az úttörés nagy erőket megkívánó korában messze látó bölcseséggel és csüggedetlen akarattal erősítgette miskolci felsőbb leányiskolánk alapjait. Poraira békét, emlékére áldást, szeretteire istennek vigasztaló kegyelmét kívánja közgyűlésünk.

2. Közgyűlésünk sajnálattal értesül arról,

hogy az internátus bevételei és kiadásai közt az egyensúly megbillenése várható. Erre nézve is várja a felügyelő bizottság jelentését és javaslatait s kellő időben nem zárkózik el a szükséges és alkalmas lépések megtételétől.

3. Közgyűlésünk felhatalmazza az igazgatót a szóban forgó ágyneműk használati díjában 6 K beszédésére.

4. A vallás tanári állás rendszerezése tárgyában jelen közgyűlésünk a miniszteri biztos látogatásáról felvett jegyzőkönyvvel kapcsolatban már határozott.

86. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi bizottság alábbi jegyzőkönyve :

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sátoraljauhelyben 1911. év szeptember 30-án a tiszán-inneni református egyházkerület népiskolai tanügyi bizottságának ülésében.

Jelenvannak : Czinke István, mint a tanügyi bizottság egyházi, Meczner Béla, mint a tanügyi bizottság világi elnöke. Kovács Béla, Halászy József, Elek József, Kádár János, Buzi Márton, Arday J. Dániel, Szakal István egyházmegyei tanügyi bizottsági lelkészi elnökök. Buza János, Szekrényessy Árpád egyházmegyei tanügyi bizottsági világi elnökök, Vass Ádám, Fogarassy Jenő, Gagyi Károly, Gőz Ferenc, Liszkai Bertalan, Becske Bálint, Varga József, Bóczér István, mint a tanügyi bizottság tagjai. Fodor György egyh. kerületi népiskolai tanügyi bizottsági, előadó és jegyző.

Elmaradásukat kimentették Bartha József s Bodor István e. m. tanügyi bizottsági elnökök.

1. Czinke István egyházi elnök a tanügyi bizottság tagjait szívesen üdvözlőlvén, megemlékezik arról, hogy szeretve tisztelt világi elnökünk tavaszi egyházkerületi közgyűlésünkön hivataláról lemondott, de engedve az egyházkerületen iránta megnyilvánult bizalomnak, szeretetnek, lemondását visszavonta, örömének ad kifejezést, hogy erőben, egészségben körünkben üdvözölhetjük, s öt magunkénak mondhatjuk.

Meczner Béla világi elnök megköszönve s viszonzva a szives üdvözetet, azon ígélet mellett, hogy míg az isteni gondviselés erejét s egészségét megtartja, helyén megmarad, az ülést megnyitja.

2. Czinke István egyházi elnök megemlékezvén azon kitüntetésről, mely tanügyi bizottságunknak egyik tevékeny s kiváló tagját, Fogarassy Jenőt érte, midőn az Országos ref. Tanítóegylet alelnökévé választotta: őt örömmel üdvözlí.

Tanügyi bizottságunk igaz örömmel csatlakozik a kitartó hű munkás megjutalmazása felett örömet érzők megnyilatkozásához s midőn Fogarassy Jenőt megtiszteltetése alkalmából a maga részéről is szívesen üdvözlí, kívánja a gondviseléstől, hogy hazai népiskoláink tanügyi oltárán nagyon sokáig égethesse tömjéne javát, férfiúi erejének, tudásának egész teljességét.

3. Előadó beterjeszti az egyházkerület népiskoláinak 1910/11 évi állapotáról szóló egyházkerületi s konventi statisztikai táblázatokat. Jelenti, hogy egyházkerületünk népiskoláinál az egyházmegyéből beterjesztett adatok szerint minden téren haladás tapasztalható. A tanítás szeptember hó első felében megkezdődött s kevés kivétellel zavartalanul folyt június utolsó feléig. Járványos betegség kevés helyen akadályozta a tanítást. Tanító hiány 14 helyen volt. Az iskolába nem jártak száma csökken. Az ismétlő iskoláztatás örvendetes lendületet vett s az elmúlt tanévben semmi aggodalomra okot szolgáltató jelenség nem mutatkozott.

Tanügyi bizottság a statisztikai táblázatokat a Főt. egyházkerület közgyűlése elé terjeszti, kérve azoknak az egyházkerületi jegyzőkönyvbe leendő felvételét s az előadó jelentését tudomásul veszi.

4. Az előadó jelentéséből arról győződven meg tanügyi bizottságunk, hogy az „E” táblázatba a lélekszám kimutatásba nem minden egyházmegye vette fel a fiók egyházak és szórványok lélekszámát, mely miatt a lélekszám a múlt évihez képest tetemesen csökkent, s az iskolalátogatók sehol sem jelölték meg, hol van gazdasági ismétlő iskola, a mi pedig nem válik a statisztikai adatok biztosságának előnyére:

tisztelettel kéri fel tanügyi bizottságunk a Főt. egyházkerületet, hogy utasítani méltóztassék az egyházmegyék útján az egyházmegyei iskolalátogatókat, hogy a lélekszám kimutatásánál a fiók egyházak és szörványok lélekszámát s az általános *gazdasági ismélő* iskolák számát is tüntessék fel, hogy a Főtiszt. s Méltóságos Konvent által kivánt statisztikai pontosság megközelíthető legyen.

5. 1911. évi tavaszi közgyűlésünk 168. jkvi pontjában fölhívta egyházkerületünk a tanügyi bizottságot véleményadásra az Országos Állatvédő egyesület azon fölhívására, hogy a fák és madarak napjaul egyházkerületünk minden iskolájában egy napi szünidő tartatnék, melyen a tanító növendékeivel lehetőleg az erdön s mezőn ismertetné a madarak és növények hasznát.

Tanügyi bizottságunk elismervén, hogy egy ily nap alkalmas arra, hogy a gyermekvilágot a természethez közelebb hozza és ez uton erkölcsi és vallásos érzését fokozza s hogy ez a népiskolai nevelés eredményére s annak színvonalára csak kedvező hatást gyakorolhat, ajánlja a Főt. Egyházkerületnek, hogy a madarak és fák napjaul az egyházkerület iskoláiban egy-napos szünidőt elrendelni s a tanítókat annak megtartására kötelezni méltóztassék, a szünnap megválasztása minden iskolának saját tetszésére bizatván olyan kikötéssel, hogy az a tavaszi évszak alatt tartassék meg.

6. Ugyanezen jegyzőkönyv 35. pontjával a népiskolai tanterv hit és erkölcsstudományi részét s az azokra beérkezett egyházmegyei véleményeket az egyházmegyékhez tevén le egyházkerületünk hozzászólás végett: az alsóborsodi egyházmegye annak gyökeres átalakítását kívánja s egy külön nyomtatásban is megjelent munkálatot terjeszt be, melyhez Ung, Torna, Gömör, Felsőzemplén hozzájárul s azt magáévá teszi; Felsőborsod is elfogadja néhány lényegtelenebb módosítással. Abauj ellenben az Irodalmi Kör által készített tantervet fogadja el, de módosításokkal. Alsózemplén az eredeti javaslatot fogadja el, de nagyobb mérvű módosításokkal, sőt külön tananyag beosztást is mellékel, mely szerint azonban a tananyag az alsóborsodi munkálatban feltüntetetténnél sem nem helyesebb, sem nem jobb.

Tanügyi bizottságunk az eléggé megvitatott s megbírált tantervre nézve javasolja, hogy a tanterv hit és erkölcstudományi részének megszerkesztésére küldjön ki a Főtiszt. egyházkerület egy szűkebbkörű bizottságot, melynek tagjai lennének Czinke István bizottsági elnök elnöklete alatt: Fogarassy Jenő, Becske Bálint, Gőz Ferenc s a sárospataki Irodalmi Körnek egy képviselője, oly utasítással, hogy az eredeti Tanterv általános részének felhasználásával s ebbe az alsóborsodi egyházmegye által beterjesztett tananyagbeosztás beillesztésével készíttetnék meg az új tanterv s azt a bizottság tavaszi egyházkerületi gyűlésünk elé terjessze s kinyomatás után a már elfogadott állami tantervvel népiskoláink használatába bocsássa s azt kötelezővé tegye már az 1912/13. iskolai évben.

7. Tavaszi egyházkerületi gyűlésünk 145. jkvi pontjával a Magyar ref. tanítók országos egyesületének azon kérelmét teszi le bizottságunkhoz véleményezés végett, melyben annak elrendelésére kéri egyházkerületünket, hogy a ref. tanítók mindenütt egyesületeket alkossanak és hogy ezek a Magyar ref. tanítók országos egyesületébe kötelezőleg kivétel nélkül belépjenek.

Egyházkerületünkben a ref. tanítók minden egyházmegyében külön egyleteket alkotnak s szabadon s függetlenül munkálkodnak alapszabályaik szerint. Ezért bár bizottságunk nagyon kívánatosnak tartja, hogy az egyházmegyei tanító egyletek a ref. tanítók országos egyesületébe belépjenek, de véleményünk szerint a fenti okoknál fogva egyházkerületünk azt kötelezővé nem teheti, csak szívesen ajánlhatja.

8. Az iskoláknak az abauji egyházmegye indítványa szerinti osztályozását, hogy t. i. legyen ez: jól megfelelő, meg nem felelt, az egyházmegyék többsége nem fogadván el,

az osztályozás mindenütt a régi alapon történhet.

9. Alsó- és Felsőborsod a tanítás könnyebbé és sikeresebbé tételére indítványozzák, hogy az irodalmi kör fonomimikai ABC-ét is készíttessen, a Nagy Sándor-féle ABC-hez pedig gondoskodjék megfelelő fali olvasó táblákról.

Tanügyi bizottságunk tisztelettel kéri fel a Főt. egyházkerületet, hogy utasítsa az Irodalmi Kört fononimikai ABC s a Nagy Sándor-féle ABC-hez fali olvasó tábláknak készíttetésére.

10. Tekintettel arra, hogy a naplók nyomtatásából a főiskolai nyomdának haszna nincs, s az újabb naplóknak meg kell egyeznie az állami iskoláknál használt naplók rovataival s az állami naplók beszerzése olcsóbb, mintha azt a főiskolai nyomdából szerzik be az egyházak ;

tisztelettel kérjük fel a Főt. egyházkerületet, hogy ha a raktáron levő naplók elfogynak, az állami naplók beszerzését megengedni méltóztassék.

11. Kovács Béla egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök azon szomorú tapasztalattól indítatva, hogy az egyházkerületi tanügyi bizottság tagjai, gyűlések alkalmával vagy nem, vagy csak későn s nagy nehézséggel szállásoltatnak el, indítványozza, hogy az egyházmegyek esperesei jelentsék be az egyházmegyei tanügyi bizottság tagjait, hogy elszállásolásukról idejében lehessen intézkedni.

Tanügyi bizottságunk az indítványt magáévá teszi s a Főt. egyházkerületet felkéri, hogy az egyházmegyei tanügyi bizottsági kiküldöttek bejelentéséről s elszállásolásáról gondoskodni méltóztassék.

12. Tanügyi bizottságunk nem tartván megfelelőnek az egyházkerületi bizottság által a vallás és énektanításra képesítő bizottság által kiállított okmány címét, mely Igazolvány-nak van minősítve,

tisztelettel kéri fel tanügyi bizottságunk a Főt. egyházkerületet, hogy az „Igazolvány“ címet elhagyni s e helyett a kiadott okmányokon a „vallás és énektanítási oklevél“ címet alkalmazni méltóztatnék !

Kelt mint fent.

Czinke István

a tanügyi biz. egyházi elnöke.

Meczner Béla

a tanügyi biz. világi elnöke.

Fodor György

tanügyi biz. előadó.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság jegyzőkönyvében foglalt javaslatokat elfogadja s határozati erőre emeli. Ebből folyólag

a) a jegyzőkönyvhöz csatolt statisztikai táblázatokat a saját jegyzőkönyvébe felvételni, másik példányát az egyetemes konventre felterjeszteni rendeli.

b) utasítja az egyházmegyéket, hogy iskolalátogatóik által a szórványokban lakó reformátusok lélekszámát s a szórványbeli iskolakötelesek és iskolába járók számát is vétessék fel az évenkénti kimutatásokba; valamint a gazdasági ismétlő iskolákat is.

c) Elrendeli, hogy az egyházkerület népiskoláiban a madarak és fák napja évenként a tavaszi napokban megtartassék, mindenütt a tanítóra bízván a helyi körülmények szerint legalkalmasabb napnak e célra való kiválasztását.

d) A népiskolai tanterv hit- és erkölcsstudományi részének végleges megszerkesztésére Czinke István elnöklete alatt bizottságot küld ki, melynek tagjai: Becske Bálint, Fogarassy Jenő, Gőőz Ferenc tanügyi bizottsági tagok s a sárospataki Irodalmi Körnek egy a kör által kijelölendő képviselője. A munkát lehetőleg jövő tavaszi közgyűlésünkre beterjesztendő.

e) A magyar ref. tanítók országos egyesületébe, mint szabad egyesületbe való belépésre az egyházkerület tanítóit nem kötelezheti, hanem a belépést csak ajánlja s kinek-kinek a saját elhatározására bizza.

f) Az iskolák osztályozásánál eddig követett eljárást tovább is érvényben hagyja.

g) A sárospataki Irodalmi Kört felhívja, hogy a fonomimikai tanmódszer megengedése folytán szükségessé vált fonomimikai ABC-ék készítéséről is gondoskodjék; a Nagy Sándor-féle ABC-hez pedig adjon ki megfelelő fali olvasótáblákat.

h) Miután az 1907. XXVII. t.-c. 33. §-a szerint az államsegélyes felekezeti iskolák is az állami iskolák számára megállapított nyomtatvány-mintákat kötelesek használni: egyházkerületünk ezeknek saját nyomdájában és költségére való további előállítását beszünteti s megengedi, hogy a raktáron levő készlet elfogyása után iskoláink ezeket az államtól szerezhessék be.

i) Az egyházmegyét felkéri, hogy az elszállásolás eszközlése végett jövőre az egyházkerületi gyűlésre menendő tanügyi bizottsági tagokat is jelentsék be.

k) Végül elrendeli, hogy az évenkénti valóstani pótképesítő vizsgáról kiállítandó okmány ezután ne „Igazolványnak“, de „Vallás- és énektanítói oklevélnek“ címeztessék.

1. A tiszáninneri ref. egyházkerület népiskoláinak táblás kimutatása az 1910/11. iskolai évről.

a) Mindennapi tankötelesekről.

Egyház- megye neve	Lélekszám	Iskolaköteles 6—12 évig			Iskolába járt a 6—12 éves ref. iskolakötelesek közül													Nem járt iskolába			Iskolába járt a tan- kötelesek hány %-a?	Nem járt iskolába a tankötelesek hány százaléka?	Javulás a mult évről viszonyítva (+ több, — kevesebb)	Tankötelesek aránya a lélekszámhoz	Felsőbb iskolába járók aránya a tankötelesekhez		
					Saját iskoláinkba			más vallású iskolába			Községi és ál- lami iskolába			Középfokú felső iskolába, Algimn. polg. fi, nő iskolába			Járt összesen										
		fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen								
Abauj	33545	2283	2165	4448	1701	1610	3311	24	22	46	452	459	911	56	21	77	2238	2107	4345	45	58	103	97.68	2.32	+0.44	13.26	1.73
Alsó-borsod	64390	3889	3676	7565	3083	2989	6072	22	23	45	533	468	1001	148	73	221	3786	3553	7339	103	123	226	97.—	3.—	+0.32	11.74	2.92
A.-Zemplén	50206	3312	3192	6504	2869	2750	5619	19	12	31	314	264	578	27	4	31	3209	2992	6201	103	148	251	95.34	4.66	+2.50	12.95	0.47
Felső-borsod	28336	1893	1897	3790	1663	1700	3363	8	12	20	186	154	340	6	4	10	1863	1870	3733	30	27	57	98.49	1.51	+0.43	13.37	0.26
F.-Zemplén	14610	898	822	1720	618	584	1202	14	13	27	259	217	476	—	1	1	891	815	1706	7	7	14	99.18	0.82	+0.59	11.78	0.05
Gömör.... ..	28286	1745	1727	3472	1498	1455	2953	5	9	14	233	258	491	1	—	1	1737	1718	3455	8	9	17	99.51	0.49	+0.36	12.21	0.02
Torna	9087	634	664	1298	590	636	1226	—	—	—	42	27	69	1	—	1	633	663	1296	1	1	2	99.84	0.16	+3.75	14.28	0.15
Ung	25984	1834	1792	3626	1094	1045	2139	2	—	2	622	653	1275	30	12	42	1748	1710	3458	90	78	168	95.36	4.64	+3.01	13.95	1.15
Összesen ...	254444	16488	15935	32423	13116	12769	25885	94	91	185	2641	2500	5141	269	115	384	16105	15428	31533	387	451	838	97.25	2.75	0.02	12.74	1.18
Mult évben	268578	16535	15996	32434	12811	12174	24985	163	138	301	2753	2619	5372	279	168	447	16061	15467	31538	464	529	993	97.23	2.77	—	12.07	1.37

A szórványok lélekszáma nincs hozzászámítva. Ezzel együtt lélekszám 264747, mint az egyetemes névtárban.

II. Ismétlő tankötelesekről.

Egyház- megye neve	Ismétlő iskola- köteles 12—15 évig			E b b ő l i s k o l á b a j á r										Jár összesen			Nem jár			Az ismétlő tan- köteleseknek hány százaléka járt?	A múlt évhez képest javult (+), rosszabb (—)	Az ismétlő tan- köteleseknek hány százaléka nem járt?	Felsőbb iskolába já- rók aránya az ismétlő tankötelesekhez	
				Helyben hozzánk			Gazdasági is- métlő iskol.			Ipariskolába	Polg. iskolába													Gimná- ziumba
	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen		fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen								
Abauj	934	848	1782	782	767	1549	—	—	—	69	41	43	84	24	916	810	1726	18	38	56	96 85	+3 49	3 15	6 06
Alsóborsod	1499	1526	3025	1022	1102	2124	—	—	—	283	81	183	264	107	1433	1345	2778	66	181	247	91 83	+7 16	8 17	12 26
Alsózeplén	1200	1263	2463	1026	1078	2104	—	—	—	22	26	33	59	23	1116	1101	2217	84	162	246	90 01	—1 35	9 99	3 37
Felsőborsod	699	797	1496	677	776	1453	—	—	—	—	4	2	6	4	685	778	1463	14	19	33	97 79	+6 47	2 21	0 66
Felsőzeplén	312	277	589	279	259	538	—	—	—	8	7	12	19	17	311	271	582	1	6	7	98 79	—5 12	1 21	6 11
Gömör	788	697	1485	756	675	1431	—	—	—	11	9	6	15	2	778	691	1469	10	6	16	98 93	+3 24	1 07	1 14
Torna	284	276	560	277	276	553	—	—	—	4	—	—	—	3	284	276	560	—	—	—	100 —	+7 38	0 00	0 53
Ung	779	713	1492	651	668	1319	—	—	—	62	1	22	23	44	758	690	1448	21	23	44	97 05	+4 59	2 95	4 49
Összesen ...	6495	6397	12892	5470	5601	11071	—	—	—	459	169	301	470	224	6281	5962	12243	214	435	649	97 05	+6 04	2 95	5 38
Múlt évben	6482	6389	12871	5176	5350	10526	—	—	—	465	56	270	326	397	—	—	—	388	769	1157	91 01	—	8 99	5 61

III. Más vallású hozzánk járó mindennapi tankötelesekről.

Egyházmegye neve	Római és görög katolikus			Ág. evangélikus			Izraelita			Összesen		
	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen
Abauj --- --- --- --- ---	356	344	700	55	46	101	86	102	188	497	492	989
Alsóborsod --- --- --- --- ---	125	58	183	4	10	14	45	52	97	174	120	294
Alsózemplén --- --- --- --- ---	135	126	261	10	8	18	92	145	237	237	279	516
Felsőborsod --- --- --- --- ---	98	82	180	11	8	19	17	21	38	126	111	237
Felsőzemplén --- --- --- --- ---	116	93	209	28	14	42	72	53	125	216	160	376
Gömör --- --- --- --- ---	239	208	447	62	55	117	32	38	70	333	301	634
Torna --- --- --- --- ---	42	53	95	2	1	3	9	13	22	53	67	120
Ung --- --- --- --- ---	171	182	353	3	1	4	48	92	140	222	275	497
Összesen ---	1282	1146	2428	175	143	318	401	516	917	1858	1805	3663
Mult évben ---	1333	1202	2535	208	157	365	430	501	931	1961	1860	3821

IV. Tanítókról.

Egyházmegye neve	Férfi	Nő	Rendes	Ideiglenes	Lelkésztanító	Okleveles	Nem okleveles	Rendes fizetése						Lakása		Mily arányban járul a tanítói fizetéshez korpótlékkal együtt	
								az egyháztól		az államtól		korpótléka					
								K	f	K	f	az egy-	az ál-				
												háztól	lamtól				
K	K	jó	rossz	az egyház	az állam												
Abauj	71	7	73	1	4	74	4	38328	—	38431	—	—	16900	72	7	40·92	59·08
Alsóborsod	76	11	79	8	—	82	5	83446	56	17987	—	200	26800	82	4	65·12	34·88
Alsózemplén	73	11	77	3	4	80	4	62064	65	28822	—	—	17900	68	12	57·05	42·95
Felsőborsod	55	2	50	3	4	51	6	47817	04	15204	96	—	14000	48	9	62·01	37·99
Felsőzemplén	30	2	31	1	—	31	1	12777	—	19280	—	—	3900	24	8	35·53	64·47
Gömör... ..	68	3	69	1	1	69	2	44038	50	27711	56	100	15000	58	12	50·82	49·18
Torna	27	1	24	4	—	24	4	14789	20	12821	—	—	3600	22	6	47·38	52·62
Ung	35	2	33	3	1	34	3	26277	—	13238	40	—	8000	29	7	55·30	44·70
Összesen	435	39	436	24	14	445	29	329537	95	173585	92	300	106100	403	65	54·11	45·89
Mult évben	443	39	445	18	21	455	21	333661	63	163146	98	800	115750	373	69	54·52	45·48

V. a) Az iskolákról.

Egyházmegye	VI.	V.	IV.	III.	II.	Hány tantermű ?	Törvénytörő	Nem törvénytörő	Fel-szerelés		Szellemi állása					Nincs osztályozva	A vallástannítás					Nincs osztályozva	Az iskolák hány %-a kitűnő
	o s z t á l y ú								Kellő	Hiányos	Kitűnő	Dicséretes	Jó	Elégséges	Gyenge		Kitűnő	Dicséretes	Jó	Elégséges	Gyenge		
Abauj... ..	58	5	5	—	—	80	73	7	67	13	32	27	8	11	—	2	10	4	3	—	—	1	41-02
Alsóborsod ...	49	5	—	—	—	87	79	8	44	43	32	34	7	6	—	8	2	1	—	—	—	—	40-50
Alsózemplén ...	49	9	8	—	—	83	69	14	55	28	29	22	14	11	4	3	6	—	—	2	—	—	36-25
Felsőborsod ...	46	2	3	1	—	58	46	12	40	18	23	21	6	4	—	4	5	1	1	—	—	—	40-35
Felsőzemplén ...	20	9	2	1	—	32	24	8	27	5	13	14	2	3	—	—	7	5	1	—	—	1	40-62
Gömör	60	5	2	—	—	71	50	21	31	40	42	18	9	1	—	1	5	4	2	—	—	1	60-00
Torna	24	2	1	—	—	28	22	6	6	22	5	8	6	8	1	—	1	—	—	1	—	—	17-85
Ung	31	4	1	—	—	36	24	12	27	9	16	12	5	2	—	1	15	9	—	—	—	6	45-71
Összesen	337	41	22	2	—	475	387	88	297	178	192	156	57	46	5	19	51	24	7	3	—	9	43-04
Múlt évben	332	49	17	2	1	453	367	107	125	351	175	157	70	40	5	—	41	26	3	5	—	—	43-64

V b) Az iskolákról.

Egyházmegye	Hány új iskolát állítottatott a lefolyt iskolát évben	Hány iskolát adtak át a lefolyt isk. évben		Mennyi volt az átadott iskolai vagyony		Mennyi az anya- és leányegyházakban		Mennyi a			Hány tanítói állás van újrasedésben	Az iskola fentartására fordított összeg (a tanítói fizetésen kívül)		
		az államnak	a községnek	kor.	fill.	az állami iskola	a községi iskola	külön fiu	külön leány	vegyes		iskolák száma	korona	fillér
Abauj	—	—	—	—	—	17	1	—	—	68	2	11692	02	
Alsóborsod	—	—	—	—	—	2	1	4	4	46	1	18722	98	
Alsózemplén	—	—	—	—	—	6	2	1	1	66	1	5146	52	
Felsőborsod	—	—	—	—	—	1	6	—	—	52	6	29383	50	
Felsőzemplén... ..	1	—	—	—	—	13	1	1	1	30	—	2446	32	
Gömör	—	—	—	—	—	9	3	1	1	69	1	8765	14	
Torna	—	—	—	—	—	2	—	—	—	28	—	420	—	
Ung	—	—	—	—	—	28	2	—	—	36	3	15553	16	
Összesen	1	—	—	—	—	78	16	7	7	395	14	92129	64	
Multi évben	1	—	—	—	—	73	13	7	7	398	7	53090	63	

87. Czinke István előadó betérjeszti a nem felekezetünk-höz tartozó középiskolákba járó református növendékek 1910—1911. évi vallásvizsgálóiról szóló alábbi jelentését:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Örömmel teszek róla vallást, hogy az állami és más felekezetű iskolákban fáradozó vallástanítóink — csekély kivétellel — tudatában vannak annak, hogy nekik szinte kettős tüzes nyelvre, kettőzött buzgóságra van szükségük, hogy a gondjaikra bízott ifjú lelkeket megtarthassák a ref. egyház iránti hűségben s a krisztusi tiszta tudományban. Szinte versenyeznek egymással a kötelességteljesítésben, a mi nagy megnyugvás nemcsak az ő lelköknek, de tisztáninni egyházkerületünknek is.

Egygyel megint szaporodott az őrállomások száma. Az alsó-borsodi esperes jelentése szerint, Mezőkövesden — tehát a legkényesebb pontok egyikén — egy magánjellegű polgári iskola alakult, melynek most még csak 3 ref. növendéke akad, de tekintve azt, hogy a beállott iskolai évben ez intézet mellett egy áll. róm. kath. gimnázium is létesült, az esperes úr felhívta a mezőkeresztési egyház iskolaszékét, hogy a ref. vallású tanulók vallásos oktatásáról gondoskodják. A lefolyt tanévben a vallásoktatást Égető Mihály ref. vallású polg. isk. tanár volt szíves teljesíteni s Szabó András m.-keresztési lelkész jelenlétében növendékeivel vizsgára is állani. Méltóztatnak ezt mindenestre helyeslő tudomásul venni.

Örvendetes dolog az is, hogy Egerben a munkaerők megszorodott. Segédlelkészség rendszeresítettvén, a sok órából 8 reá nehezedett s így a rendes lelkészre már csak 16 óra maradt, ami így is bőven elegendő egy missiói papnak. Egernél felemlítem még, hogy az angol kisasszonyok zárdájába nem bocsátják be a ref. vallástanítót.

Ugyancsak mint örvendetes jelenséget említem meg, hogy Ujhelyben az énektanításért is tiszteletdíjat adott az állam; és pedig ugyanannyit, mint a vallástanításért, t. i. heti egy óráért 50 növendék után, 50 koronát. Nem ártana figyelmökbe ajánlani más egyházaknak is, hogy énektanítói díj kieszközlésére tegyenek kísérletet, annyiival inkább, mivel az énektanítás — talán épen a tiszteletdíj hiánya miatt — egy pár helyen gyenge lábbon áll, sőt pl. Kassán egyetlen intézetben sincs énektanítás, ami nagy fogyatkozása a vallásos nevelésnek.

Az énektanítással kapcsolatban ki kell emelnem Ungvárt, a hol az éneklésben igen szép haladást tanusítottak valamennyi intézet növendékei; különösen a polgári leányiskolások, a kik a szép és összhangzatos éneklésben kiváló eredményt mutattak fel.

Leggyengébben áll a vallástanítás ügye Miskolcon, a hol 5 tanintézetben 213 ref. növendék kizárólag a segédlelkészekre van utalva. Ám azért az eredmény kedvezőbb is lehetne, mert hiszen s. lelkészek másutt is tanítanak és pedig elismerésre méltó sikerrel. A róm. kath. egyház meg a legtöbb helyen fiatal katekhetákra és s. lelkészekre ruházta a vallásos oktatást s ezek bizonyúlnak a legbuzgóbbaknak, nem egyszer fanatikusoknak. Egyébiránt a miskolci egyház külön kérvénnyel járult ez ügyben a főtiszt. Egyházkerülethez s így közgyűlésünknek külön alkalma lesz e kérdéssel behatóan foglalkozni.

Nagyrőcén az ág. h. ev. lelkész oktatja a mi növendékeinket is nagy buzgósággal és kifogástalan eredménnyel. Nagyrőce azonban szláv ajku egyház lévén, túrnünk kell, hogy a református, magyar fiúk is vasárnaponként tót istenitiszteletre járjanak, a hol a lelkész úr abban a figyelemben részesíti őket, hogy úrvacsoraszta alkalmával őket nem ostyával, de kenyérral kommunikáltatja.

Fel kell még hívnom a főtiszt. közgyűlés figyelmét arra, hogy a tankönyvi irodalom fejlődése folytán, a használandó kézikönyvek kijelöléséről újra kellene gondoskodni.

Részletes jelentésem a következő:

1. *Dobsina*. A két polgári és elemi iskolában tanult összesen 58 ref. növendék. És pedig: az állami polg. fiúiskolában 14, (I. oszt. = 1, II. oszt. = 6, III. oszt. = 3, IV. oszt. = 4); az állami polg. leányiskolában: 27, (I. oszt. = 6, II. oszt. = 9, III. oszt. = 6, IV. oszt. = 6); 17 pedig az áll. elemi iskolába járt.

A polgári iskolákban az I—II. oszt. heti 2—2 fél órában tanulta a Kovácsy S. Bibliái vallástanát a Példázatokig; a III—IV. osztály ugyanannyi órán tanulta a Gergely K. Egyháztörténetét. Énekeket — szöveg és dallam szerint — együtt tanult mind a négy osztály, külön a fiúk s külön a leányok.

A heti vallásórák száma: 4 A felmutatott eredmény a polg. fiúiskolában jeles, a polg. leányiskolában kitünő, az elemiben jó. A tanítást mindenütt Szombathy László polg. fiúisk. tanár teljesítette dicséretes buzgósággal. A vallástanítás céljaira mindenik tanintézet megfelelő helyiséget bocsátott rendelkezésre.

A növendékek az iskolai évben 3-szor vettek részt a rozs-

nyói ref. lelkész által tartott istenitiszteleten s az arra jogosítottak urvacsorával is éltek.

A vizsgára Réz László rozsnyói lelkész küldetett ki.

2. *Eger.* A gimnáziumban és főreáliskolában tanuló 58 ref. növendék együttesen részesült vallásoktatásban, heti 16 órán. Az áll. polg. leányiskola 11 növendéke heti 4 órán. Az angol kisaszszonyok zárdájának női képezdájében 2, felsőbb leányiskolájában 2, polg. leányiskolájában 3, összesen 7 növendékünk tanult, a kik heti 4 órán a lelkészlakon nyertek vallásoktatást, mivel ref. vallás-tanítót a zárdába nem bocsátanak be.

Az egyházkerület által kijelölt kézikönyveket használták. A tanítást a gimnáziumban és reáliskolában Tóth István lelkész, a többi intézetben Szarka Gyula s. lelkész végezte — Kerekes Zsigmond maklári lelkész jelentése szerint — meglepő szép eredményre. Az énektanításra is kiváló gondot fordítottak. A vallásos nevelés Egerben kitünő kezekben van.

3. *Eperjes.* Az összes ref. növendékek száma 45 (tavaly 41). És pedig az állami tanítónőképzőben 29, az ev. és gör. kath. tanító képzőben 14, a r. kat. gimnáziumban 1, a gör. kat. polgári iskolában 1. E két utóbbi a képzőintézeti növendékekkel tanult együtt. Heti óraszám 14 és $\frac{1}{2}$.

A vizsgákon Frenczel Bertalan szászfai lelkész elnökölt, kinek jelentése szerint a vallástanítás ügye Gönczi Gábornál rátermett ember kezében van. Valódi ifjú lelkesedéssel végzi ez irányú teendőit is. Az áll. tanítónőképző intézet növendékei a legszebb eredményt mutatták fel, ellenben a tanítóképzőbeliek meg sem közelítették az előbbieket, ami teljességgel nem a vallástanító lelkész buzgalmának, hanem a növendékek hanyagságának róható fel.

Kézikönyveket a kijelölteket használták egy kivételével. A tanítónőképző I. osztálya ugyanis a Bereczky-féle Bibliaismertetést tanulta, a mely nem református tankönyv. Megjegyzem még azt is, hogy a tanítóképző I. osztályában használt Szöts Farkas-féle Hit- és erkölcs-tanít — bár a könyv nagyon szépen van írva — ezen a fokon kissé nehéznek találom, annyival is inkább, mivel együtt tanulta velök egy III. és IV. osztályú gimnáziumi növendék is, holott ez a könyv a gimnázium VII. osztálya számára készült.

A vallástanító lelkész e címen az államtól 800 K., az egyházkerülettől 300 kor. díjazásban részesült.

4. *Kassa.* A premontrei főgimnáziumba járt 35 ref. növendék, az áll. főreáliskolába 20, a róm. kath. tanítónőképzőbe 14, a polg.

fiúiskolába 38, a felső kereskedelmi iskolába 8. Mind az öt intézetben Farkas Elek s. lelkész végezte az oktatást, az e. kerület által kijelölt tankönyvekből, heti 20 órán, példás szorgalommal és kitünő eredménnyel. Tiszteletdíja volt érte az egyházkerülettől 350 kor., az államtól 600 kor., a tanítónőképző intézeti növendékektől személynként 4 kor.

Az állami felsőleányiskolának volt 34 ref. növendéke, az Orsolyarendi nőgazdasági tanintézetnek 7. Mindkét intézetben Makay Kálmán javítóintézeti lelkész tanított 440 kor. tiszteletdíjért, szintén példás buzgósággal és kitünő eredménnyel, összesen heti 4 órán. A kézikönyvek a kijelöltek. Vizsgai megbízott Révész Kálmán.

5. *Homonna*. Van polgári fiú- és leányiskolája, felső kereskedelmi s. faipari szakiskolája összesen 38 ref. és ev. növendékekkel, heti 7 vallásórával. A növendékek Böszörményi Sándor homonnai missiói lelkész szorgalmas vezetése alatt a lefolyt iskolai évben is kitünő előmenetelt tettek. A kiszabott tananyagot — az egyházkerület által kijelölt könyvekből — egészen elvégezték. Az éneklésben teljes jártasságot tanusítottak. A ref. öntudat fejlesztésére a lelkész most is nagy gondot fordított. Vizsgai megbízott: Péter Mihály gálszécsi lelkész.

6. *Miskolc*. a) A róm. kath. főgimnáziumnak volt 18 ref. növendéke, a kiket a kerület által megszabott tankönyvekből az első félévben Nagy Lajos, a második félévben Gombos Imre s. lelkész oktatott a III-ik osztályban jeles, a többiben kielégítő eredménnyel.

b) A felsőbb kereskedelmi iskola 36 növendékét ugyanők tanították a II-ik évfolyamon jeles, a többiben kielégítő eredménnyel.

c) A polgári leányiskolába járt 37 (tavaly 49) ref. növendék. (I. o. = 9, II. o. = 9, III. o. = 7, IV. o. = 12.) Eredmény a negyedik osztályban jeles, a többiben elégséges.

d) A polgári fiúiskolában a létszám: 118 (tavaly 109). Tanítási eredmény most is csak kielégítő. Tankönyvek a kerület által kijelöltek. E két utóbbi intézetben a tanítást László Sándor s. lelkész végezte.

A róm. kath. polg. leányiskola 4 ref. növendéke az áll. leányiskola növendékeivel tanult és vizsgázott együtt. Vizsgai elnök: Dr. Tüdös István.

7. *Mezőkövesd*. Dr. Tüdös István alsóborsodi esperes jelenti, hogy Mezőkövesden egy magánjelleű polg. iskola nyílt meg, a

melynek 3 ref. növendékét Égető Mihály ref. vallású tanár tanította, míg a vizsgálatokon Szabó András mezőkeresztesi lelkész volt jelen, a kinek tudósítása szerint a vizsgálat sikeres eredményt mutatott fel.

8. *Nagyőrce*. Növendékek száma volt a polgári iskolában = 7, a kereskedelmi iskolában = 12. Amazok tanulták az első és második osztályban, egy csoportban, heti 1 órán az „Uj-szövetség könyveinek ismertetését“; a harmadik és negyedik osztályban ugyancsak heti 1 órán, a Ker. egyház történetét. Emezek szintén Egyháztörténetet s hit- és erkölcsant tanultak. Tanította őket az ág. h. ev. növendékekkel együttesen igen szép eredménnyel Hoznek Lajos nagyőrcei ev. lelkész, aki a növendékeket az iskola falain kívül is lelkes figyelemmel kísérte s felettök hiven örködött. A növendékek szorgalmasan jártak az ev. (tót) templomba, úrva-csorával is éltek, ostya helyett kenyérral. Bár a ref. tanulók együtt tanultak az evangélikusokkal, a vizsgát külön tették le Magyar István gicei ref. lelkész elnöklete alatt.

9. *Rimaszombat*. Az áll. polgári leányiskolának volt 36 ref. növendéke, kiket ez évben Simon Mihály rendes lelkész oktatott, osztályonként heti 2 órán, nagy buzgósággal és lelkiismeretességgel. Az év végén fellépett vörheny-járvány miatt az iskolákat Rimaszombatban hatóságilag bezárták és így a vizsga nem volt megtartható. A növendékek egész éven át látogatták a templomot a kirendelt tanítónők felügyelete alatt. Heti 1 órán külön énektanításban is részesültek a ref. egyház kántora részéről.

10. *Rozsnyó*. Dusza János pelsőci lelkész, mint megbízott, jelentése szerint, a rozsnyói vallásoktatást Réz László lelkész most is a régi buzgósággal, szakavatott hivatottsággal és szép eredménnyel végezte. Tanult az ev. gimnáziumban 36 növendék (I. oszt. = 6, II. oszt. = 4, III. oszt. = 4, IV. oszt. = 4, V. oszt. = 4, VI. oszt. = 2, VII. oszt. = 10, VIII. oszt. = 2); a r. kath. főgimnáziumban 2. Ezek amazokkal együttesen, heti 6 órán tanulták az egyházkerület által kiszabott anyagot. A polgári leányiskola növendékeiről nincsen létszám-kimutás.

11. *A sárospataki* áll. tanítóképezdéről csak annyit jelent a vizsgái megbízott, hogy a növendékek előmeneteléről most is csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatik. A tanítványok majdnem kivétel nélkül kitünő eredményt mutattak fel, a mi Harsányi István vallástanár szakavatottságát és lelkességét hirdeti első sorban.

12. *Sátoraljaújhely*, a) A róm. kath. (kegyesrendi) főgimná-

ziumban járt 46 növendékünk. Két-két osztály összevonásával, tehát heti 8 órán, tanultak az egyházkerület által megszabott könyvekből. Az énektanításra és templomba járásra is nagy gond fordított. Az énektanítást is a vallástanító lelkész végezte. Minden óra imádsággal kezdődött s énekléssel végződött;

b) állami polgári leányiskolába járt 50 növendékünk. Heti óraszám 4, itt is 2—2 osztály összevonva. Tankönyvek a kijelöltek. Az egyházi énektanítást heti 1 órán Szalay Béla ref. kántor végezte s ezért az államtól 50 kor. tiszteletdíjat kapott;

c) róm. kath. leánynevelőbe járt 7 ref. növendék, kik heti 2 órán, az egyház tanácstermében részesültek vallás- és énektanításban s az órákat szorgalmasan látogatták. Tankönyv, mint az állami intézetben;

d) magánpolg. fiúiskolába járt 27 ref. növendék. Heti óraszámuk 4. A tanítás itt is osztályösszevonással történt, mint a gimnáziumban. Énektanítást a rendes órákon itt is a vallástanító lelkész végezte.

Az évvégi eredményről Bernáth Aladár egyházkerületi megbízott örömmel jelenti, hogy a növendékek hitvallásunk mindazon ösmereteit elsajátították, melyek szükségesek arra, hogy vallásukat szerető jó reformátusokká legyenek. Papp József vallástanító lelkész buzgólkodása a legszebb eredményre vezetett.

13. *Tokaj.* Az áll. polgári fiúiskolának 15 ref. növendéke volt, (I. oszt. = 4, II. oszt. = 6, III. oszt. = 4, IV. oszt. = 2) Az I—II. osztály heti 1 órán együttesen a Tüdős-féle Hit- és Erkölcsstant, a III—IV. o. szintén együtt, egy órán a Gergely-féle Egyháztörténetet tanulta, Horváth János helybeli lelkész buzgó vezetése alatt, kitűnő eredménnyel. Az énektanítást szintén a lelkész végezte szép eredménnyel. Vizsgái megbízott volt Zitás Bertalan prűgyi lelkész.

14. *Ungvár.* Öt középfokú iskolában tanult 107 ref. növendék. És pedig: a kir. kath. gimnáziumban 40, az állami reáliskolában 21, az áll. polg. leányiskolában 37, a gör. kath. tanítónőképzőben 3, a gör. kath. fitanító képzőben 6. A 107 növendék részint a lelkész, részint a s. lelkész által tanított heti 17 órán, a melyből 11 órát a lelkész, 6 órát a segédlelkész adott. Ezen felül minden intézet növendékei külön külön heti 1 órán énekre tanítottak Sulyok János ungvári ref. tanító által. A tanítási anyag az egyházkerület tanterve s utasítása szerint teljes egészében feldolgoztatott. Még pedig kitűnő eredménnyel. A tanított anyagról

a lelkész részletes és mintaszerű kimutatást csatol. Vizsgai megbízott Pataky Pál ungtarnóci lelkész.

15. Végül beterjesztem a nem felekezetünkbeli képző intézetekben végzett tanítójelöltek vallás- és énektani képesítő pótvizsgálatáról Eperjesen 1911. június 24-én felvett jegyzőkönyvet, melynek tanúsága szerint a nevezett napon pótvizsgát tett 12 jelölt, a következő eredménnyel: Kosztyu Ferenc jó, Pongó Sándor módszertanból jeles, hittanból jó, énekből kitünő, Vigh József kitünő, Beregszászy József kitünő, Nemes Miklós jeles, Bajusz Margit kitünő, Cseh Jolán kitünő, Dobrosy Olga kitünő, Áthy Margit kitünő, Korda Szabina kitünő, Simon Erzsébet kitünő, Tóth Mariska kitünő osztályzattal.

Tisztelettel kérem jelentésem tudomásul vételét.

Czinke István,
előadó.

Közgyűlésünk a jelentést örvendetes tudomásul veszi s egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja. Egyszermind

1. Az alsóborsodi egyházmegye esperesének a mezőkövesdi polgári iskolánál tett intézkedését jóváhagyja s felkéri, hogy az ottani állapotokat tovább is figyelemmel kísérni, a netán szükségessé váló intézkedéseket megtenni s esetleg a teendőkre nézve a püspöki hivatalnak javaslatot tenni sziveskedjék.

2. Azokat az egyházakat, a melyeknek körében, vagy kötelékében állami jellegű középiskola áll fenn, felhívja, hogy kísértsék meg az énektanításra külön órát s a tanításért némi külön tiszteletdíjat az államtól kieszközölni; természetesen csak ott, a hol azt a ref. tanulók nagyobb száma indokoltá teszi.

3. A tanítandó vallástani kézikönyvek újabb kiválasztására egy bizottságot küld ki, a melynek elnöke Czinke István, tagjai pedig Csík Dániel, Harsányi István, Komjáthy Gábor és Réz László. Jelentésök jövő tavaszi közgyűlésünkre adandó be.

88. Olvastatott a missiói bizottság következő jelentése :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

Az egyházkerület területén lévő missiói egyházak 1910 évi állapotáról a következő jelentést van szerencsénk a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés elé terjeszteni :

1. A missiói egyházak viszonyaiban lényegesebb változás nem fordult elő. Mindössze Eperjes az, amelyik önálló lelkészséget nyervén, új, elevebb egyházi életnek lett a központjává. Ezelőtt a tarca-vajkóci lelkész kezelte, hosszú utazás és nagy fáradtság mellett, ezen missiói egyház ügyeit. Az 1910 évi szeptember havától kezdve azonban már az új eperjesi lelkész egy szép elhivatásu, tehetséges ifjú lekipásztor, Gönczy Gábor forgolódik itt az ur szülőjében. Ugy ő, beadott első jelentéseiben, mint Eröss Károly a visszavonuló tarcavajkóci lelkész, erősen hangsúlyozzák, hogy ezen a nagy kiterjedésű munkamezőn, amely Sáros- és Szepesmegyék egész területét felöleli s ahol a számbavett lelkek száma az 1300-at meghaladja, — az eperjesi egyház önállósítása csak az első lépés volt, amelyet mihamar követnie kell a másodiknak is, egy szepesgyei lelkészség felállításával.

A missióink területén való másik változás az, hogy az Egyetemes Konvent kegyességéből Eger káplánságot nyert, s ezzel az ottani vallástanítói tetemes munka (185. növendéknek heti 34 órai tanítása) lényegesen megoszlott.

2. *Működik* a 11 missiói ponton — ahol a református lelkek összes száma 6956-ot tesz ki : 10 lelkész, 1 segédlelkész, 1 polg. iskolai tanár, 1 református és 1 állami tanító. Összesen 14-en. — Missiókra költünk összesen 8400 koronát. Ebből ad a konvent 6400-at, egyházkerületünk 2000-et. A missió területén volt az 1910 évben 204 keresztelés, 53 esketés, 147 temetés, 121 urvacSORAOSZTÁS. Vallásoktatással többé-kevésbé mindegyik missionárius foglalkozott. Sőt mondhatni, hogy ez volt mostani működésöknek is a súlypontja. A 14 tanerő, 56 különböző fokozatu tanintézetben, tanított 885 ref. vallású növendéket, heti 135 órán. A tanítás eredménye mindenütt kielégítőnek s a legtöbb helyen kitűnőnek jeleztetik. A tanintézetek közül csak egy volt református jellegű, az abodi, — a többi állami, községi, ág. h. ev. és róm. kath. — Az intézetek fokozatában legtöbb az elemi iskola. Ezenkívül van : polg. fiu, polg. leány, tanítóképző, tanítónőkészítő, gimnázium, reál, iparos-tanonc, vasárnap i sméltő stb.

3. A missiók *vagyoni állapotáról* beterjesztett kimutatást most se lehet pontosnak mondani. Egyik a kivetett egyházi adó összegét, másik a bevételi és kiadási tételeket felejtette el beírni, a harmadik a kegyes adományokat hagyta ki. — A bejegyzett tételek szerint az egész missió területén, tőkepénz: 108.916 kor. 28 fillér. Többnyire templomépítési alap. Kivetett egyházi adó: 7355·82 kor. Évi bevétel: 26.537·32 kor. Kiadás: 23.760·36 kor. Adósság: 65.237·67 kor. Többnyire tőkesegélybeli tartozás. Kegyes adományok összege: 2830·12 kor.

4. A missiók területén levő hivek valláserkölcsei élete megnyugtató. Eddigi buzgóságuk nem lankad. Sőt, egyházunkhoz való ragaszkodásuk fokozottabb mérvű. Kitérés, vagy a gyermekek elígérése csak elvétve fordul elő. Az ilyen szorványos eseteket is ellensúlyozza a hozzánk való hasonló arányú áttérés és átígérés. A templomlátogatásokról a jelentések, Homonna kivételével, dicsekedéssel szólnak. A szeretet munkáinak gyakorlásában s az áldozat-tételekben ez évben is buzgólkodtak a hivek. Örvendetesebb egyházi események hozták mozgásba a szíveket: *Eperjesen*, szeptember hó 25-én, amikor az új református lelkész, az ág. h. ev. egyház díszes templomában, nagy és fényes ünnepélyességek közt iktattatott be; *Szobránc-Tibán*, (vámoslucskai körzet), ahol az új templom felszenteltetett, amely alkalommal az ünnepélyen résztvevő gyülekezet 720 koronát adományozott az Isten dicsőségére; *Minajon*, ahol a 42 évvel ezelőtt elkezdett templomépítés befejeztetett, a templom mellé új torony építettet, s a lelkészlak korszerűen átalakított, rendbeszedet; *Egerben*, ahol a templomépítés vágya s reménye lefoglalja és újabb áldozatokra ösztönzi a hiveket.

5. Merülnek fel azonban itt-ott panaszhangok is, amelyek hangosan beszélnek a fájó sebekről, amelyeket gyógyítani kellene. *Jenkén* az iskolaépítéshez szükséges anyagokat nem bírják összehordani, mert az Amerikába való nagymérvű kivándorlás miatt nincs elég munkaerő. Ugyanitt a tót nyelvű szorványokban és egyebütt is, a korcsmák vasárnap is nyitva vannak és telve vannak, ami miatt nagyban súlyed az erkölcsi élet. *Bodrogszentesen*, *Homonnán*, *Minajon*, a lelkészek missiói működésükért nem kapnak egy fillért sem, mert a missiói segélyök be van tudva 1600 koronára menő lelkészi fizetésökbe. *Homonnán* nagyon tetemes az egyházi adóhátrálék, s többnyire a csatlakozott ág. h. ev. hiveknél, akiknek az ág. ev. vallásnitásra és a varannói templomépítésre nézve kifejezett kívánságaik miatt el van dobva az egyházban a vissza-

vonás üszke. *Rozsnyón és Eperjesen* a lelkészeknek nincs munkatársuk, főként olyan, aki őket az énektanításban, a kántori s orgonistai teendők végzésében segitené s aki jobbkezők volna. — *Homonna* nem bírja a kántorát kellőleg díjazni. Mindezek a bajok bizonyára orvoslást igényelnek s amelyekbe egyházkerületünknek mielőbb mélyebben kell beletekintenie. Részletes jelentésünk, végén az elsorolt dolgok egyikére és másikára nézve, missiói bizottságunk határozati javaslatokat terjeszt elő.

A missiókról szóló részletes jelentés a következő:

I. Az abauji egyházmegyében:

1. *Eperjes—Sáros—Szepesi kör.* Kiterjed Sáros- és Szepes-megye egész területére. Lélekszám Eperjesen: 241. Az egész Sárosmegyében: 487. Szepesmegyében: 795. Lelkész volt az 1910. év első nyolc hónapja alatt: Eröss Károly tarca-vajkóci lelkész; az év utolsó harmadában: Gönczy Gábor eperjesi rendes lelkész.

Eröss Károly tarca-vajkóci lelkész három éven át gondozta, mint beszolgáló lelkész, ezen missiói egyházat; hűséggel és elismerésre méltó buzgalommal teljesítve mindazokat a feladatokat, amelyek ezen a széles mezőn rábizattak. Ő készítette elő hű munkásaival, az eperjesi egyház önállósítását, amely végre, mint az itten élő hívek régi hő vágya, a lelkészválasztás megejtésével, ennek az évnak a derekán beteljesedhetett.

Az 1910. év június 5-én, az Eperjes székhelylyel megszervezett sáros—szepesi ref. missiói egyház egyhangúlag Gönczy Gábor baktai lelkészt választotta meg első rendes lelkészévé, aki augusztus hó 25-én hivatalát elfoglalta s szeptember 25-én a két vármegye területéről összesereglett református hívők örvendezése közt, a Sáros-, Szepes- és Abaujvármegyék egyházi és polgári hatóságainak részvételével ünnepélyesen beiktattott.

Az új lelkész első jelentésében meleg hangon emlékezik meg az ünnepélyes beiktatáson őt és egyházát ért megtiszteltetésről, a hívek lelkesültségéről, a rá váró feladatokról, az új életre támadt eperjesi egyház múltjáról és jövőjéről. Azt mondja a többek közt, hogy a „Kálvini reformáció annak idején, miként az ország minden vidékén, úgy Sáros-megye területén is rohamosan elterjedt. Annyira, hogy már a XVII. század első felében 20 református gyülekezet alakult. Azonban a rettenetes üldözések miatt nem sokáig örülhettek létüknek. Az 1711.

évben tette földönfutóvá az erős tápot nyert reakció az utolsó eperjesi ref. lelkészt, Hazay Jánost s foglalta el Eperjes város fő-utcájának déli végén, a mostani gör. kath. templom helyén lévő templomunkat. De ugyanakkor szélylyelszórta a vármegye különböző részein levő többi 19 ref. gyülekezetet is. A mai időkig csak Ásgút községben maradt meg a ref. egyháznak némi nyoma: egy harangláb, tetején csillaggal, a botfalvi Both-család védelme és pártfogása alatt.“

Kétszáz év múlva, ugyanennek a családnak, amely egyedül állt ellen az egész Sárosmegyében a hosszú két század alatt a rekatholizálásnak, egyik tiszteletreméltó sarja, Both Gyula királyi táblabíró úr vetette fel legelőször az önálló egyház megalakításának az eszméjét, Ő maga azonban már az ígért földre nem mehetett be. Az egyház önállóságának szeptember 25-én tartott örömteljes napján, mint az egyház főgondnoka nem jelenhetett meg. Betegesen feküdt. S október 6-án jobblétre szenderült. Benne az egyház egyik vezérét s legerősebb támaszát veszítette el. De az egyházat, mindiárt megalakulása küszöbén, más csapás is érte. A korompai főkegyház lelkes főgondnoka: Dr. Szuhay József, az ottani vasgyár igazgatója, aki az egyház szervezésének, újraélesztésének nehéz munkájában a lelkész legodaadóbb támogatója volt, dec. 29-én, váratlanul szintén elhunyt. De még ez sem volt elég. Jónás János, akit Both Gyula utódává, eperjesi főgondnokká december 4-én választottak meg nagy lelkesedéssel, az 1911. év január 2-án szintén örök nyugalomra tért. Mind a három férfiú egyházunk hű fia, lelkes barátja és kegyes jóltevője volt. Haláluk nagy veszteség az új életre támadt egyház fejlődésére nézve. Kipróbált kezöket ahogy levették az egyház hajójának a kormányáról: a magára maradt ifju lelkipásztor tétovázva, csüggetegen néz szét és könnyektől fátyolozott szemekkel keresi egyháza számára az új Mózeseket. Vajha megtalálná!

Az istenitisztelek rendje az ujjászervezéskor egyházhatósági jóváhagyással akként állapított meg, hogy mivel a lelkésznek nemcsak Eperjesen, hanem az egész Sáros- és Szepesmegye területén lakó ref. híveket kell gondoznia: Eperjesen tartson minden hónapban 2, Iglón 1, Korompán 1, Bártfán pedig egész évben 3 istenitiszteleket. Még pedig a hónap első és harmadik vasárnapján Eperjesen, második vasárnap Korompán, negyediken Iglón. Bártfán pedig az ünnepek harmadik napján. Ezeknek megfelelően történik az úrvacsoraosztás is.

Lelkész szeptember elejétől kezdve e szerint a beosztás szerint végzi az istenítiszteleteket. Eperjesen az ág. ev. egyház templomában, ahol lefolyt ünnepélyes beiktatása is.

Ezenkívül a lelkész a szükséghez képest keresztel, esket, temet, úrvacsorát oszt, a ref. vallású növendékeket tanítja, vallásos estélyeket rendez, s ott felolvasásokat tart, a protestáns népies iratokat (Árvaházi Naptár, Téli Ujság, Koszorú füzetek, Énekes könyv) terjeszti, a híveket meglátogatja. Hivatalának elfoglalása után sárosi és szepesi híveinek mindegyikét felkereste s buzdította. Érintkezésbe lépett a katonai parancsnoksággal s kérte, hogy a ref. legénységet bocsássa el s vezényeltesse ki az istenítiszteletre. Meg is történt. S kitünt, hogy legalább 200—250 ref. katona van Eperjesen.

Tanít a lelkész vallástant 5 különböző tanintézetben 47 növendéknek heti 14 órán. (Állami tanítóképezde és gyakorló iskola, ág. ev. és gör. kath. képző, róm. kath. gimnázium és gör. kath. polgári iskola.) A polgári és elemi iskolásoknak kéthetenként 1 órán az éneket is ő tanította. Mindezekért kap az államtól 800 koronát, az egyházkerülettől 300 koronát. De a fizetése ezekkel együtt is igen gyenge; úgy, hogy lelkész előre fél, hogy díjazásából családi és társadalmi kötelezettségeinek nem fog tudni megfelelni. Az egyházkerülettől még legalább 300 koronának a kiutalványozását kérelmezi.

Jelenti lelkész, hogy az istenítiszteleteken kívüli lelkészi funkciók nagy részét a vidéken az ág. ev. lelkészek végzik, akik azonban lelkészi szolgálataik adatait nem közlik vele anyakönyvezés végett. Kéri a szükséges intézkedés megtételét.

Bevétele volt az egyháznak: 2905 K 52 f. Kiadása: 2590 K 97 f. Maradvány: 314 K 55 f. Tőkepénze az egyházkerület kezelésében: 21.113 K 06 f, az egyház kezelésében, templomépítési alap: 10.603 K 63 f. Forgó tőke 314 K. Az Isten dicsőségére tett adományok összege perselypénzzel együtt: 289 K 16 f. Az egyes hívektől kapott az egyház: egy kemény fából készült díszes úrasztalát rézkiverettel, egy keresztelő edény-készletet, egy boros kancsót, két úrasztali terítőt.

Jelzi úgy Gönczy Gábor, az új lelkész, mint Eröss Károly a volt beszolgáló lelkész jelentésében, hogy ez a missiói kör, a mostani szervezetében csak ideig-óráig maradhat meg. Mert a terület oly nagy, a köteletség olyan sok, hogy azt két ember sem végezheti el. Azért a legsürgősebb teendők közé sorolják, Szepesmegyében, egy új lelkészi állomás szervezését. S erre már most felhívják az egyházkerület nagybecsű figyelmét.

II. Az alsóborsodi egyházmegyében :

2. *Eger*. Lelkész : Tóth István. Lélekszám Egerben (a szórványokon kívül) : 733.

A lelkész és előljáróság legfőbb gondját ez évben is a templom-építési összeg összehordása képezte, amely a néhai Száz Gézáné úrnő 2000 koronás hagyományából, Heves vármegye 10,000 koronás megajánlása első 2000 koronás befizetett részletéből, a helyi gyűjtésből s az időközi kamatokból 62,019 kor. 37 fillérre emelkedett. Támogatás végett felkeresték mind az öt egyházkerület és az összes egyházmegyék közgyűléseit, a vármegyéket, a takarékpénztárakat, a Gusztáv Adolf-egyletet, országos könyöradomány gyűjtéséhez engedélyért folyamodtak, bekérték a ref. egyházak presbitereinek névsorát. De mindezeknek eddig még nagyon kevés eredménye mutatkozott.

Eger a Konvent által az állandó káplántartó helyek közzé soroztatván be, 240 korona hozzájárulás mellett kápláni állást nyert s ezzel az itteni sok lelkészi teendő 1910. szeptember 1-től a lelkész és segédlelkész közt megoszlott s elviselhetőbbé vált.

A vasárnapi és ünnepi rendes templomi istenitiszteleteken kívül, minden alkalommal istenitiszteleket tartottak s urvacsorát osztottak a raboknak is a törvényszéki fogház imatermében. A bevonuló ujoncokat 8 heti valláserkölcsi oktatásban és úrvacsorázásban részesítették. A betegeket meglátogatták s úgy ezek, mint a különböző kórházak betegei számára, a szükségkivánta időpontokban, az úri szent vacsorát kiszolgáltatták. A szegények számára a karácsonyi ünnepek alkalmával 56 kor. szeretetadományt gyűjtöttek és osztottak szét. Az iskolás gyermekek vallásos buzgóságát 124 korona értékű ingyenkönyv, jutalomdíj és ifjúsági vallásos folyóiratok szétosztásával igyekeztek fokozni.

A lelkész, az utazási napló szerint, ez évben 3 ízben szállott ki a szórványokba egyházi funkciók végzésére, amikor az utvonalba eső híveket is felkereste, szóval is, vallásos iratok osztogatásával is buzdítván őket az egyházunkhoz való ragaszkodásra.

Vallástanítással hárman foglalkoztak heti 3—4 órán, u. m. Tóth István lelkész a különböző középiskolákban heti 15 órán; Szarka Gyula segédlelkész, középiskolákban heti 12, a siketnémánknál heti 1 órán; Fekete János állami tanító elemi iskolákban heti 7 órán. Ugyanő tanította a középiskolai ref. növendékeknek az éneket is heti 2 órán. A ref. növendékek összes száma volt :

185. Ebből esett a 8 középiskolára 104, a négy elemi iskolára 31 növendék.

A mult évben panaszolt zárdabeli iskolai bizonyítványok kiállításával ejtett sérelem a kultuszminiszter úr által orvosoltatott. A bejegyzett tanjegyek államérvénytelenségnek nyilvánítottak.

III. Az alsózempléni egyházmegyében:

3. *Bacskai kör.* Lelkész: Verebélyi József bacskai lelkész. Lélekszám a körzetben: 454. Idetartozik: Battyán, Bély, Kaponya. A körzetben az eddigi helyzet változatlan. A lelkész misszói működése főként abban áll, hogy a battyáni és bélyi róm. kath. iskolákba járó ref. vallású növendékeket heti 1—1 órán oktatja a vallástanra a gondnok házánál. A növendékek száma a mult évben 35 volt s a lelkész összesen 72 vallástani órát tartott. Ezenkívül a híveket, ugyszintén a betegeket meglátogatta, azoknak úrvacsorát osztott, továbbá keresztelt, temetett s a konfirmációi oktatást végezte. A kaponyai ref. növendékek a leleszi ref. leányegyház iskolájában nyernek kielégítő oktatást.

A körzet híveinek nemcsak iskolájuk, de templomuk sincs. A battyáni és bélyi hívek a bacskai templomba, a kaponyaiak a leleszi templomba járnak. Templom vagy iskola létesítése iránt való törekvésnek sehol semmi nyoma. Pedig a szórványok egyike s másika, mint Battyán (165 lélek), Bély (238 lélek) külön-külön is elegendő volna ahhoz, hogy egy kis külső segítséggel iskolát létesítsen.

A jelentés megemlíti azt, hogy a körzetben kivetett évi egyházi adó összege 265 kor. 90 fillérre megy, de azt nem mondja meg, hogy az befolyt-e és hová lett.

4. *Bodrogszentesi kör.* Lelkész: Miskolczi Endre. Lélekszám a körzetben: 452. A körzetbe tartozik: Véke, Boly, Szinyér, Zétény községek s Rad, P. Keresztúr és Körtvélyes szórványok.

Lelkész jelentése szerint a kör valláserkölcsei élete most is a legkifogástalanabb. A hívek buzgók s fáradságot, időt nem tekintve, mindig tömegesen látogatják a vékei leányegyház kis templomát. Áldozatkészségek nem lankad. Isten dicsőségére az elmúlt évben, az Amerikából küldött pénzzel együtt 825 korona gyűlt össze.

Lelkész tartott házi istentiszteletet imával 6-szor, predikációs istentiszteletet 6-szor, úrvacsorát osztott 13 esetben s felügyeletet s magánlátogatást végzett 27-szer, úton volt összesen 82 esetben s megtett 482 kilométer utat.

Vallást tanított a szinyéri állami clemi népiskolában heti 1 órán s tanított 16 növendéket.

Kitérés s házassági megegyezés nem fordult elő. Hozzánk áttért Oláh Béla vékei tanító felesége 3 kis leánygyermekével együtt.

A körzet tőkepenze: 4051 kor. 60 fillér és 100 köből magtári szemes élet.

Lelkész ismétli azon panaszát, hogy missziói fáradozásaiért egy fillér jutalmat sem kap s kérelmével mindenünnen elutasíttatik. Annak sincs semmi eredménye, hogy kérelme a múlt évben az egyházkerület által a díjlevélkiigazító bizottsághoz tétetett át, mert a bizottság nem csinált semmit. Az ügy elintézését az alsözempléni egyházmegye is sürgeti.

Lelkész az utazási napló láttamoztatása miatt is feljajdul. Azt szégyenletes dolognak nevezi.

Több missziói lelkész felszólalása folytán egyházkerületünk ebben a kérdésben már élt felterjesztéssel. De a Konvent a maga határozatából nem enged. A missziói lelkészeket az utazási napló láttamoztatására kötelezi. (Bizottság.)

IV. A felsőborsodi egyházmegyében :

5. *Abod.* Misszionárius: Remenyik Lajos ref. tanító. Lélekszám: 114.

Az egyházlátogatásról egy jegyzőkönyv van becsatolva. Egyéb semmi. A tanító, mint előkönyörgő, végzi a hívek lelkigondozását. Idegen vallású és nemzetiségű népek közé ékelt hely. A tanító tanít 25 mindennapi és 7 ismétlő ref. növendéket.

6. *Ózd.* Lelkész: Osváth Zoltán. Lélekszám az egész körzetben: 1100. A körzethez tartoznak: Ózd, Nádasd, Királd, Somsáj, Orló, Bánszállás, Csépany, Sajóvárkony, Járdánháza, Bolyok, Vasvár.

Az egyházi élet az elmúlt évben is nyugodt volt s háborítlanul haladt előre a fokozatos fejlődés útján. Lelkész hivatásának magaslatán áll s buzgón teljesíti mindennemű kötelességeit. A megszabott rendes isteniszteleteken kívül keresztelt 58 gyermeket, esketett 7 párt, temetett 23 egyént, előkészített és megkonfirmált 15 növendéket, úrvacsorát osztott a központban 6-szor, a szórványokban 6-szor, beteglátogatásoknál 12 esetben, gyermekágyból felkelt nőkkel avatást végzett 22 esetben.

Vallásoktatást végzett 6 helyen (Ózd, Bánszállás, Királd, Somsáj, Nádasd, Járdánháza). Tanított 8 különböző iskolában heti

10 órán 126 növendéket. A növendékek mind a téli, mind a nyári félévben vallástani vizsgát állottak az egyházmegyei látogatóságok előtt. Az egyházlátogatóság az egyház mindennemű ügyeit rendben találta s a hívek buzgósága felől elismerően nyilatkozik.

Bevétel volt: 7512 kor. 01 fillér; Kiadás volt: 6194 kor. 10 fillér; Maradvány: 1317 kor. 91 fillér. Az egyház paplak és templomépítésből eredő tetemes adósságát szépen törlesztgeti. A 12000 korona adósságból már csak 4000 korona áll fenn.

Kegyes adományokból 131 korona gyűlt össze. Az úrvacsorai kenyeret és bort, minden alkalomra, a lelkész, gondnok és presbiterek ajándékozzák.

V. A felsőzempléni egyházmegyében.

7. *Homonnai kör.* Lelkész: Böszörményi Sándor. Lélekszám az egész körzetben: 543. Ebből református: 392, — ág. ev. 151. Homonnán lakik ref. 99, — ág. ev. 46, a szórványokban ref. 293, ág. ev. 105. A missiói kör kiterjed a homonnai, varannói, sztropkói, mezőlaborci és szinnai járások területére.

Lelkész jelentése szerint, az egyház, ha nem végzett is az elmúlt évben nagyobb alkotásokat, de a belső fejlődés útján van — s midőn önmagát erősíti, kovászként hat az idegen nyelvű és felekezetű felvidéki lakosokra, amit bizonyít a többek közt az is, hogy mióta Varrannón a lelkész a magyar nyelvű isteni tiszteletet megkezdette, melyet az egész intelligencia sűrűn látogat, — a róm. kath. lelkész is bevezette a maga templomába a magyar nyelvű predikációkat.

A belső fejlődés jelei gyanánt tekintendők, hogy két helyen is buzgólkodnak templomépítés ügyében: Mezőlaborcon és Varannón. Az előbbi helyen vasúti és más hivatalnokok állanak az ügy élén s a cél eléréséhez szükséges összeget, részint önmegadóztatás vagy adományozás, részint multságok rendezéséből származott jövedelmekből kívánják összehozni. De céljukat csak úgy érhetik el, ha egyházi főhatóságunk is segélyére sietne egy kevés közalapi segély megadásával.

A varannói templomépítés Bodor Gábor ottani gondnok lelkes agitációja folytán már közel áll a megvalósuláshoz, amennyiben már mintegy 11.000 korona van együtt. Bár a 20.000 kor. értékű földbirtok haszonélvezetébe még most sem lépett be az egyház. — Baj azonban, hogy e templom kérdésénél, egyetlenlen-

ség ütötte fel fejét a két protestáns felekezet hívei közt. Mert jóllehet a lutheránusok, akik itt kisebbségben vannak és csatlakozottaknak tekintették magukat, s mint ilyenek járultak hozzá a templomalap létesítéséhez, melynek folytán elismerték a templom református jellegét, — most mégis azt követelik, hogy a templomon rajta legyen a kereszt, bent az oltár, szóval a lutheránus jelleg. Miután pedig megegyezésre jutni nem tudtak, mindkét felekezet hívei a felettes hatóságra bízták a döntést, felterjesztést intézvén hozzájuk. Homonnai, illetve varannói egyházunk tehát azt kéri most, hogy a közös protestáns bizottság által alkotott II. gerezdi egyesség értelmében, minthogy a lutheránusok csatlakozottak, a reformátusok többségben vannak, — a templomi alap felosztás nélkül sértetlenül biztosíttassék a ref. egyház számára. Ezenkívül, hogy a ref. egyház célját, a templomépítést megvalósíthassa, töke-ségély eszközöltessék ki számára. Ez által megmentik a templom és egyház ref. jellegét és elérik, hogy az isteni tisztelet mindig magyar nyelven fog végeztetni, holott a lutheránusok a tót istenitiszteletet okvetlenül bevezetnék oda.

A felsőzempléni egyházmegye, missiói bizottságának javaslata alapján, akként határozott, hogy ennek a kérdésnek eldöntésére a gerezdi II. egyesség III. része az irányadó, amelynek 17. §-a kimondja, hogy az olyan esetben, aminő a homonnai, illetve varannói, ahol a lutheránusok csatlakozottak, tehát az egyház ref. jellegű, — a gyülekezet vagyona, ingatlanai, egyházi és iskolai épületei, a jelleget adó gyülekezetéi. Azért útasítja a varannói egyházat, hogy szorosán amaz említett „Egyezéshez“ tartsa magát minden tekintetben.

Panaszosan említi a lelkész, hogy az énekvezér tiszteletdíjának 80 koronáról 200 koronára való felemelését nem eszközölheték, mert az egyetemes adóalap kérelmököt elutasította, mire újabb előterjesztéssel éltek. Az is nagy baj, hogy a lelkész 1600 korona fizetésébe a missiói segély egészben betudatott. S ebből az összegből a lelkész nem bír megélni, s azt óhajtáná, hogy Homonnán is a lelkészi fizetés rendezésénél az eperjesi missiói egyház szervezésénél követett eljárás gyakoroltatnék.

Panasz tárgyát képezi az is, hogy jóllehet, hitoktatói címen előbb megkapta a vasúti igazolványt, újabban a vasúti igazgatóság azt megvonta tőle. E tekintetben illetékes helyre felfolyamodással élt. Ugyancsak megrövidítette a közoktatási kormány is akkor, amidőn a mezőlaborci állami iskolában végzett hittan-tanításért

járó s eddig ki is utalt 80 koronát felére, 40 koronára szállította le, holott ebből még utiköltségre is alig telik. E tekintetben a felsőbb hatóság közbelépését kéri.

Lelkész, évi munkálkodásáról pontos, kimerítő jelentésben számol be. Isteni tiszteletet tartott s úrvacsorát osztott a megszábotott rendben: Homonnán, Mezőlaborcon, Varannón, Szinnán, Sztropkón. A hívek templomlátogatása, kivéve a homonnaiakét, kielégítő volt. — Azután konfirmációi oktatást végzett, keresztelt, esketett, temetett, betegeket látogatott a szükség szerint az egész körzetben. Meglátogatta a híveit, hitelesítő műveket osztott ki köztük részint a sajátjából, részint az egyházkerület ajándékából. Utazásáról igazolással ellátott naplót csatol. Összesen 44 utat tett. A házasságkötéseknél a vegyespárokat mind ő eskette. Javunkra egy esetben történt megegyezés. Áttért hozzánk 2 fi, kitért 2 nő.

Vallástant tanított a lelkész hét különböző fokozatú tanintézetben 70 ref. növendéknek heti 8 órán. S nagy gondot fordított az énektanításra is. S kötelezte növendégeit az istenitiszteletek pontos látogatására. Az ág. ev. egyházmegye s kerület még mindig aggályoskodik amiatt, hogy az ág. ev. gyermekeknek ref. hittan- és énekeskönyvből tanítja a lelkész a vallást. S úgy veszi észre, hogy a velünk egyesült lutheránusok különszakításával egy luth. misszió kört szándékoznak itt ezen a vidéken létesíteni.

Az egyház anyagi helyzete nem valami rózsás. A jelen évre kivetett 448 korona egyházi adóval szemben 369 kor. hátrálék mutatkozik, jobbára az ág. h. ev. egyháztagoknál, akikkel azonban végrelajtást se lehet foganatosítani, mert az egyház egyesülési szabályzatát az ág. ev. egyházkerület többszöri sürgetés dacára, mai napig se erősítette meg. — A homonnai egyház tőkevagyon: 6237 korona, adóssága: 5000 korona. A varannói fíókegyház templom-alaptőkéje: 10,987 korona. A mezőlaborci fíókegyház templom-alaptőkéje: 760 korona. A múlt évi kegyes adomány: 115 kor. 32 fillér volt.

VI. A gömöri egyházmegyében.

8. *Rozsnyó*. Lelkész: Réz László. Lélekszám: Rozsnyón 461, a szórványokban 148; összesen: 609. Idetartoznak: Dobsina (74 lélek az idegen illetőségű tanulókon kívül), Betlér, Csucsom, Krasznahorkaváralja, Sajóháza, Alsósajó, Gócs, Olápaták.

A missziói egyház 1910. évi beléletét is a békesség és egyet-

értés jellemezte. A hívek hitökről és egyháziasságukról az év leforgása alatt többször tevének jó bizonyosságot. Az egyházközség nyugalmát kívülről jövő támadások nem zavarták meg. Az egyház szervezetében az elmúlt évben semmi változás nem történt.

Lelkész újból jelenti, hogy ezen missziói egyházban oly nagy a munkamező, hogy azt egyetlen munkaerő kielégítően meg nem művelheti. Maga a központi hely Rozsnyó is teljesen lefoglal egy munkást. Predikál a lelkész Rozsnyón, az anyaegyházban minden vasárnapon. Urvacsorát osztott 6 alkalommal. Azután keresztelt, esketett, temetett a szükség szerint. A házasságkötéseknél 3 vegyes pár javunkra tett megegyezést. Ellenben másik három pár, mely nem itt esküdött, egyházunk kárára egyezett meg. Lelkész beteget látogatott 12 ízben, akiknek 6-szor úrvacsorát is osztott. A betegágyból felkelt édesanyákkal minden alkalommal imádkozott. Megkonfirmált 22 növendéket, kiket husvétől áldozócsütörtökig maga készített elő.

Egy VII. gimn. tanuló (atyja nyug. ref. tanító), kit a rozsnyói ág. h. ev. egyház I. gimn. oszt. tanuló korától kezdve „énekítő diáknak“ alkalmazott, kitért egyházunk kebeléből az ág. h. ev. egyházba, állítólag, mert másként tandíjmentességet nem élvezhetett. Ezzel szemben visszatért hozzánk egy olyan felnőtt iparos, ki gyermek korától a róm. kath. vallásban neveltetett; a felnőttet, lelkész vallásoktatásban részesítette és meg is konfirmálta.

A Rozsnyón lakó híveket alkalmasszerűleg, a szükséghez képest, meglátogatta. A városban működő társadalmi egyesületek életét figyelemmel kísérte. A „Rozsnyói Iparos Ifjak Önképző Egyesületében“ és a „Rozsnyói Művelődési Egyesületben“ (az utóbbiban úgy is mint elnök), munkás részt vett. — De kifejezést ad újból abbéli panaszának, hogy itt, ahol a róm. kath. legényegylet és az ág. h. ev. egyház hasoncélú intézménye nagy apparátussal működik, a református egyház irányzatának megfelelően, egymaga, katecheta s kántor segítsége nélkül kellő eredménnyel nem működhetik.

Ujabbán igénybeveszi a lelkész missziói munkásságát a Rozsnyó mellett ujonnan alakult vasbánya és pörkölő telep is, melyen a lelkek száma már meghaladja a 700-at. Itt az elemi, nép- és iparos tanonciskola ref. tanulóinak vallásoktatását végzi.

Rozsnyón kívül, a szórványok közül Dobsinára fordít legtöbb figyelmet Őt ízben jelent ott meg. Végzett urvacsorával egybekötött istenitiszteleket, továbbá keresztelt, ellenőrizte a ref. vallás-

oktatást, meglátogatta és számba vette a ref. hiveket. Szétosztott, Rozsnyón és Dobsinán 15 drb. újtestamentomot, 4 imakönyvet, 4 énekeskönyvet, 1 teljes szentírást, 145. koszorú füzetet, 14 Czinke-féle imakönyvecskét. Összesen 183 drb. vallásos iratot.

Vallástant tanított 8 különböző fokú tanintézetben heti 13 órán 139 növendéknek. A most folyó iskolai évben 140 a növendékeinek a száma. Tanítási órája a hét mindenik napjára esik. A konfirmációi tanítási időszak idején heti órája 17. Lelkész az énektanításra is kiváló gondot fordít. A csatolt hivatalos bizonyítványok szerint a tanítás eredménye mindenütt kitűnő. A növendékek a hidegebb téli időszak kivételével, minden vasárnapon és ünnepnapon megjelennek a templomi isteniszteleteken.

A dobsinai három különböző tanintézetben járó 59 ref. vallású növendéket Szombathy László polg. iskolai tanár tanította jeles eredménnyel.

Az egyház anyagi helyzete az adócsökkentési segély felemelése folytán lényegesen javult. Adósságából az egyház ez éven 1060 koronát törlesztett.

Az egyház ingatlanának értéke (templom, parochia, bérház)	71.750 K — f.
Alapítványok	2.629 „ 76 „
Összesen:	74.379 K 76 f.

Adóssága:

a) Az egyházkerületnél	2.540 K — f.
b) Tőkesegély	12'000 „ — f.
Összesen:	14.540 K — f.

Lelkész jelentését azzal végzi be, hogy a nélkülözhetlen orgonista-hitoktatói állás mielőbbi szervezését újból tisztelettel kéri.

VII. Az ungi egyházmegyében.

9. *Jenkei kör.* Lelkész: Móré Gábor. Lélekszám a körzetben: 841. Idetartoznak: Tasolya, Szenteske, Porosztó, Kereszt, Alsó-Felsőnémeti, Karcsava, Székó, Dióska, Ludas, Péteri, Koromlak. A körzetben: 273 magyarral szemben 4170 tót és rutén, 1176 reformátussal szemben 2691 róm. és gör. kath. található. Másvallású: 576.

A hitélet virágzó volt, amely tettekben is megnyilvánult, amennyiben a kegyadományok összege 695 koronára gyűlt. A hivek szorgalmasan látogatják az Isten házát és tömegesen élnek

az uri szent vacsorával. Templom van Jenkén és Kereszten. Lelkészlakás Jenkén, tanítói lakás Jenkén és Kereszten.

Lelkész papi gondozói tisztét és a vallásoktatást hiven teljesítette. A híveket a szükség szerint felkereste, a betegeket meglátogatta, azoknak urvacsorát osztott. Keresztelt, temetett, esketett, konfirmált 24 növendéket. A konfirmáció a jenkei és a kereszti templomban folyt le. A 11 esketésnél 3 pár volt vegyes, kik közül egy pár javunkra tett ígéretet.

Lelkész vallást és éneket 77 növendéknek tanított heti 2—2 órán a tasolyai, porostói állami és a szenteskei községi népiskolában.

A jenkei iskola még most sincsen felépítve. Az építkezésre kivetett 3000 korona kevésnek mutatkozik. Hátráltatja az építkezést az amerikai kivándorlás, amennyiben a kivándorló gazda 1 tehéneken kívül minden marháját eladja és nincs kinek az építési anyagokat haza fuvarozni. Panaszolja lelkész, hogy a korcsmák vasárnapon való nyitva tartása mindig rombolóbb hatással van a népre, s égető szükség volna azoknak törvény útján való bezáratása szombat estétől hétfőn reggelig.

10. *Minaji kör.* Lelkész: Szabó Endre. Lélekszám: 269. Ide tartoznak: Ketergény, Homok, Kereknye, Kerekes és Kincses-tanya, Zöldágtanya s két vasuti őrház. A körzetben 1180 magyarral szemben 951 tót és rutén, 269 reformátussal 1862 róm. és gör. kath. áll szemben.

A körzetben csak Minajban van templom, ahová a körben lakó hívek járnak istenitiszteletre. A lelkész ez évben is hűséggel forgolódott a rábizott kötelességek teljesítésében. Predikált, keresztelt, urvacsorát osztott, temetett, esketett, a szükség szerint. A betegeket meglátogatta, a vegyes házások hitének erősítésére kiváló gondot fordított, a konfirmándusokat oktatta s ünnepélyesen vizsgáztatta a templomban.

Tanított vallástant és éneket a minaj-ketergényi, homoki és kereknyei állami népiskolákban heti 2—2 órán 46 ref. vallású növendéknek kitűnő eredményyel.

Örömmel jelenti a lelkész, hogy ezen fontos missiói egyház, a múlt év folyamán, 42 év előtt megkezdett, de a hívek csekély száma és elszegényedése miatt félbenmaradt templomépítés munkáját szerencsésen elvégezte, a templom mellé diszes, új tornyot építtetett, a lelkészlakot átalakította s rendbeszedte. A templomszentelés 1910. szept. 18-án történt ünnepélyesen. A templom-

építés munkájának elvégzésében elismerésre méltó módon buzgólkodó egyháztagok, a templom építésére kivetett 4000 koronán felül, a lelkészlak átalakítására 2000 koronát vállaltak magukra, a felmerülő összes fuvarokat pedig egy önként jelentkező teljesítette.

A kegyadományok összege : 281 korona.

11. *Vámoslucskai kör.* Lelkész : ifj. Szakal István. Lélekszám : 605. A körzethez tartoznak: Solymos, Fogas, Gézsény, Zuhogó, Zalacska, Éles, Szobránc, Tiba, Komoró, Lezsnya, Alsókánya, Felsőhalas, Vajna, Vinna, Jósza, Katlanos, Vanajna.

Lelkészlak van : Vámoslucskán. Tanítói lakás : Lucskán és Solymoson. Templom ; Lucskán, Solymoson és Tibán.

A hívek vallásos buzgósága és áldozatkészsége kifogástalan volt. Lelkész az anyaegyházban tartott rendes és rendkívüli isteni tiszteleteken kívül, urvacsorát osztott Solymoson 6-szor, Szobráncon, illetve Tibán 3-szor. Ez utóbbi helyen már ez évben minden hónapban tartott egyszer isteni tiszteletet. — Továbbá a szükséghez képest keresztelt, esketett, temetett. Konfirmációi oktatást végzett, Lucskán kívül, ahol a helybeli és közelebbi fiókegyházak növendékeit tanította, Szobráncon, ahol a vallástanításra szánt időszak egy részét fordította erre a célra. A konfirmációt ünnepélyes istentisztelet alkalmával ejtette meg.

A lelkész működésének súlypontja a vallás és énektanításra esett. Tanított vallást és éneket a fogasi állami elemi iskolában heti 2 órán, Szobráncon 2 órán és Zalacsán 1 órán. A növendékek száma 59 volt.

A tibai templom nagy ünnepélyességgel 1910. aug. 14. napján szenteltetett fel, amikor a közel és távolból egybegyűlt hívek 720 koronát adtak Isten dicsőségére. Az ünnepélyen megjelent intelligens közönség és az egyházak előljárói özv. báji Patay Gyuláné, nemes lelkű és fenkölt gondolkozású úrnő gazdagon terített asztalának voltak szívesen látott vendégei.

A tibai templom részére Dr. Nagy Péter miskolci ügyvéd egy gyönyörű ezüst tálcát, egy falusi kis leány pedig egy szép selyem kendőt ajándékozott.

A szórványokban Istendicsőségére 391 kor. 74 fillér gyűlt össze.

Határozati javaslataink a következők :

1. Mivel a sáros-szepesi ref. missiói egyház területén lakó ág. hit. ev. lelkészek, az általok a református híveknél végzett

funkciókért az anyakönyvi adatokat eddig nem szolgáltatták ki, egyházkerületünk közgyűlése írjon át a testvér tiszai ág. hitv. ev. egyházkerülethez, hogy jövőre ezen adatokat, a nyilvántartás szempontjából is, az esperesi ref. egyház lelkészi hivatalához, a funkciók végzése után 8 nap alatt átteni sziveskedjenek. (Nger. egyesség 18. §-a)

2. Eröss Károly tarca-vajkóci lelkész iránt, aki mint megbízott missiói lelkész, az eperjesi missió ügyeit három éven át kiváló buzgalommal kezelte, egyházkerületünk fejezze ki szives elismerését.

3. Mivel a bacskai missiói körzetben olyan népes szórványok vannak, mint Bély, ahol a ref. hivek száma 238, az iskolaköteleseké: 23, továbbá: Battyán, ahol a ref. népesség 165 a növendékek száma 12, s eddig, azon kívül, hogy a lelkész az ottani róm. kath. iskolákba járó növendékeket a gondnok házában heti 1—1 órán oktatta, semmi nemű szervezési munkálat nem történt, vagy legalább arról az egyházkerületnek jelentés nem tétetett, utasítsa egyházkerületünk a bacskai körzet lelkészét és az alsózempléni egyházmegye missiói bizottságát, hogy a jelzett helyeken szervezett fiók, s esetleg leányegyházak létesítését, iskola vagy templom felállításának kérdését tegye tanulmány tárgyává, és erről az alsózempléni egyházmegye útján egyházkerületünknek jelentést tegyen.

4. Mivel a homonnai, bodrogszentesi, bacskai, minaji, jenkei és vámoslucskai lelkészek fizetésébe a missiói segély betudatott, s az 1600 korona fizetésen felül, missiói munkájokért semmi nemű jutalmazásban nem részesülnek, s a lelkészeknek e nyilvánvaló sérelmek miatt tett panaszokra a miniszterium elutasító választ adott, — egyházkerületünk közgyűlése bizza meg kongruatügyi és a jelentő-ívek kiigazítását eszközölő állandó bizottságát azzal, hogy a fenti missiói egyházak lelkészeinek sérelmes ügyét tegye beható vizsgálat tárgyává és adjon egyházkerületünknek véleményes javaslatot arra nézve, hogy ezen *lelkészi fizetések* törvényes kiegészítése: a díjlevelek újra szerkesztése, újra értékelése, fuvardíjak kieszközlése, a fiók- vagy leányegyházak megszervezése, s ez alapon adócsökkentési segély kieszközlésével-e, vagy *micsoda más utakon s módokon volna keresztül vihető?* S ezen bizottság, jelentését a jövő tavaszi közgyűlésünkre adja be.

5. Az ujonnan építendő varannói templom jellegére nézve, mely az ottani ref. és ág. h. evangélikusok közt vitássá vált,

kimondandónak tartja, hogy az építendő templom külsején a kereszt helyet nem foglalhat; a templom belső berendezése azonban esetleg úgy alkotható meg, hogy mindkét egyház istenítisztelete alkalmával az illető egyház hitelveinek megfelelő urasztala vagy oltár legyen látható és használható.

6. A homonnai lelkésznek az állam, a mezőlaborci állami iskolában végzett vallásoktatásért eddig évi 80 koronát adott, s azt most 40 koronára szállította le, ami az odautazás költségeire is elégtelen. Bizottságunk a felsőzempléni egyházmegyével egyetértően, javasolja, hogy egyházkerületünk, püspöke útján, a leszállított összeg felemelése iránt a Miniszteriumhoz felterjesztést intézni méltóztassék.

7. Javasolja a missiói bizottság, hogy egyházkerületünk utasítsa a gömöri egyházmegyét, hogy ez missiói bizottsága útján, adjon konkrét javaslatot arra nézve, hogy a rozsnyói egyházban, amelynek a panasa az orgonista-kántori állás' hiánya és szervezetlensége miatt évről-évre megújul, ez micsoda alapon volna létesíthető.

8. Mivel bizottságunk azt tapasztalja, hogy a konventnek az az intézkedése, amely elrendeli, hogy minden egyházmegyében missiói bizottság állíttassék fel, egyházkerületünk területén nem vitetett egészen keresztül, mert csak Ungban és Felsőzemplénben van ilyen szervezve, azért azt javasolja, hogy hívja fel egyházkerületünk az egyházmegyéket, hogy missiói bizottságokat mindenütt szervezzenek, a missiói jelentéseket első sorban azokkal tárgyalassák le, s a jelentésben foglalt bajok és panaszok elintézésére nézve egyházkerületünknek mindenkor konkrét javaslatokat terjesszenek elő.

9. Végül javasolja a bizottság, hogy az egyházkerületi missiói bizottságban megüresedett helyekre rendes tagokul Bálint Dezső, Csabay Pál, Szücs István, Dr. Tüdös István esperesek és Bornemisza László, Dókus László egyházmegyei gondnokok választassanak meg.

Révész Kálmán
missiói h. elnök.

Vattay László
missiói előadó.

Táblás kimutatás a tiszáninneri ref. egyházkerület területén levő missziói egyházak vagy körök lelkészeinek működéséről, a misszió népmozgalmi és vagyoni adataival az 1910. évről.

Folyó szám	A missziói központ vagy az anyaegyház neve	A lelkész neve, a tanító neve	Népesség, az 1900. évi népszámlálás adataival						Felekezet szerinti létszám					A lelkész				
			magyar	német	tót	oláh	szerb	horvát	református	ág. evang.	róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	más	keresztelt	esketett	temetett	úrvacsorát osztott
1	Eperjes	Gönczy Gábor lelkész.	—	—	—	—	—	—	1282	—	—	—	—	—	3	—	5	8
2	Eger	Tóth István lelkész, Szarka Gyula s.- lelkész, Fekete Já- nos tanító.	—	—	—	—	—	—	757	—	—	—	—	—	15	11	29	16
3	Bacska	Verebélyi József lelkész.	—	—	—	—	—	—	454	—	—	—	—	—	11	3	5	9
4	Bodrogszentes	Miskolczi Endre lelkész.	—	—	—	—	—	—	452	—	—	—	—	—	18	—	14	13
5	Abod	Remenyik Lajos tanító.	—	—	—	—	—	—	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Ózd	Osváth Zoltán lel- kész.	—	—	—	—	—	—	1100	—	—	—	—	—	58	7	23	12
7	Homonna	Böszörményi Sán- dor lelkész.	—	—	—	—	—	—	473	—	—	—	—	—	13	7	12	17
8	Rozsnyó	Réz László lelkész, Szombathy László tanár.	—	—	—	—	—	—	609	—	—	—	—	—	26	6	18	8
9	Jenke	Móré Gábor lel- kész.	—	—	—	—	—	—	841	—	—	—	—	—	18	9	13	6
10	Minaj	Szabó Endre lelkész	—	—	—	—	—	—	269	—	—	—	—	—	12	4	8	8
11	Vámoslucska	ifj. Szakal István lelkész	—	—	—	—	—	—	605	—	—	—	—	—	30	6	20	24
			—	—	—	—	—	—	6956	—	—	—	—	—	204	53	147	121

munkássága		V a g y o n i á l l á s																			Jegyzet			
		tanított						lelkészlak templom vagy immláz	iskola	tökepenz		egy évi kivetett egyházi adó		számadás.								Kegy- adomány		
														Bevétel		Kiadás		Maradt		Adósság				K
A missziói központ vagy az anyaegyház neve	mint tanító	csak vallást	mily jel- legű inté- zetben?	mily foko- zatu inté- zetben?	hány nő- vendéket?	heti hány órán?	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K					
Eperjes ...	—	igen	állami és felekezeti	gimn., képző, elemi 5	47	14	—	—	32031	48	603	04	2905	52	2590	97	314	55	—	—	289	16		
Eger... ..	—	igen	állami és felekezeti	községi, elemi 12	185	34	1	1	62019	36	1248	30	5546	90	5100	64	446	26	40197	67	101	30		
Bacska ...	—	igen	r. kath. iskola	elemi 2	35	2	—	—	—	—	265	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
B.-Szentés	—	igen	állami	elemi 1	16	1	—	—	4051	60	—	—	1623	27	1305	92	317	35	—	—	825	—		
Abod ...	tanító	—	ref.	elemi 1	25	30	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ózd	—	igen	társulati	elemi, alsófoku ipari, vas- gyári 8	126	10	1	1	200	—	3600	—	7512	01	6194	10	1317	91	4000	—	131	—		
Homonna	—	igen	állami felekezeti magán	elemi és közép 7	70	8	1	1	10987 760 6237	— 02	448	58	1007	23	941	01	66	22	5000	—	115	32		
Rozsnyó ...	—	igen	állami, felekezeti	elemi, polgári, közép 11	199	19	1	1	2629	76	580	—	3955	14	3641	23	313	91	14540	—	—	—		
Jenke ...	—	igen	állami és községi	elemi 3	77	6	1	1	—	—	610	—	—	—	—	—	—	—	—	—	695	—		
Minaj ...	—	igen	állami	elemi 3	46	6	1	1	—	—	—	—	600	—	600	—	—	—	—	—	281	—		
V.-Lucska	—	igen	állami	elemi 3	59	5	1	1	—	—	—	—	3387	25	3386	4	—	76	1500	—	391	74		
					56	885	135	7	8	1	108916	28	7355	82	26537	32	23760	36	2776	96	65237	67	2830	12

1. Egyházkerületünk közgyűlése a missiói bizottság jelentését tudomásul veszi s azt egész terjedelmében az Egyetemes Konventre felterjeszteni rendeli.

2. A bizottság 1—8. pontban foglalt határozati javaslatait elfogadja s azokat határozati erőre emeli.

3. Az egyházkerületi missiói bizottságban megüresedett helyekre rendes tagokul: Bálint Dezső, Csabay Pál, Szücs István, Dr. Tüdős István espereseket és Bor: emisa László, Dókus László egyházmegyei gondnokokat megválasztja.

89. A „Parokhialis könyvtár“ szervezésekor egyházkerületünk u. n. parokhialis könyvtári törzskönyvet nyomtatott az ellenőrzés szempontjából. Ez a törzskönyv elfogyott s egyes újonnan alakult egyházközségek ismételten sürgetik a törzskönyvnek saját részükre való megküldését. Egyházkerületi parokhialis könyvtárbizottságunk javasolja a törzskönyv újra nyomtatásának elrendelését, de — tekintettel a több oldalról felmerült kívánalmakra — az eddigi ivrét formától eltérőleg abban a formában, a melyben a parokhialis könyvtár kiadványai nyomtatnak.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel arra, hogy az egyetemes konvent is tervbe vette eféle nyomtatvány kiadását, — a törzskönyv újra nyomtatását egy időre felfüggeszti s a konvent effajta nyomtatványának megjelenését bevárja.

90. Egyetemes konvent f. évi jkvének 2 és 3-dik pontjában meleg emlékezéssel és elismeréssel méltányolja azt a nagy veszteséget, a mely b. e. *Kun Bertalan* püspökünk és *Br. Vay Béla* főgondnokunk halálában egyházkerületünket s egész ref. anyaszentegyházunkat érte. Mindkét vezéralakot a hála és kegyelet virágaiból font koszorúval övezvén, s őket követendő példakul állítván az egyházunk szolgálatára hivatottak serege elé: mély részvételének bizonyosságul a képöket művésziesen és megkapó melegséggel megörökítő jkvi pontokat egyházkerületünk elnökségének is megküldi.

Egyházkerületünk mély tisztelettel s felelő érzések között veszi tudomásul egyetemes konventünk kegyeletes megemlékezését, a mely a mi egyházkerületünk veszteségének s a kidőlt nagyok iránt évtizedeken ápolt szerető ragaszkodásának s hódoló nagyrabecsülésének fényes igazoltatása s mint ilyen egyházkerületünk gyászának megszentelése, a miért egyetemes konventünknek forró köszönetét és hálás elismerését nyilvánítja.

91. Folyó évi 19. sz. határozatával tudatja egyetemes konvent, hogy a munkaképtelen lelkészek s az özvegyek és árvák mellett alkalmazott káplánok kongruájának maximumát, úgy, a mint egyh.-kerületünk javasolta (103—1910. őszi gy. jkv.), 260 koronában állapította meg, a teljes ellátást 500 koronába számítva; továbbá, hogy az egyházközségek által fizetett segédlelkészeknek tényleges javadalmuk egészítendő ki 1000 koronára, azzal a megszorítással, hogy a fizetés-kiegészítés az 500 koronát meg nem haladhatja.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konventnek ezt a határozatát megnyugvással veszi tudomásul.

92. Egyházkerületünk 111—1910 számú tavaszi felterjesztésére f. évi 29. sz. határozatában azt az értesítést küldi egyetemes konvent, hogy az 1908—1910 évi közalapi kirovások ellen az érdekelt egyházközségek (gömöri egyházmegyei szórványok) részéről a közalapi utasítás 7. pontjában megszabott módon és határidőn belül felszólalás nem történvén, a kirovások jogerősökké lettek s okvetetlenül megfizetendők. Jövőre a netalán sérelmeseknek vélt kirovások elleni szabályszerű felszólalásokra néze szabályszerűen fog intézkedni.

Tudomásul szolgál.

93. *Az országos református lelkészi nyugdíj- és özvegyárva gyámintézet végleges ügyrendjének előadói tervezetére nézve, mely az Egyetemes Konvent 78—1911. számú határozatának 6. pontja alapján, véleményezés végett egyházkerü-*

letünkre és az egyházmegyékre is letétetett, az egyházmegyék beadták véleményeiket.

Az egyházmegyék a tervezetet, mint a mely 4 éves gyakorlat tapasztalataiból leszűrődött helyes intézkedéseket tartalmaz, helyesnek, jónak, általánosságban elfogadhatónak véleményezik. Egyes pontokra nézve azonban módosításokat terjesztenek elő.

Egyházkerületünk közgyűlése az „Ügyrend“ előadói tervezetét általánosságban elfogadhatónak tartja s az egyházmegyék által felterjesztett észrevételek s javaslatok figyelembe vételével, a végleges szövegezésre nézve a következő módosításokat terjeszti fel az Egyetemes Konventre:

A 7. §. így szövegezendő: „A pénzkezelő teljes ügyvitelét az esperes ellenőrzi, aki bármikor tarthat pénztárvizsgálatot, de november 10—15. közt mulhatatlanul meg kell a pénztárt vizsgálnia, hogy a november 1-én esedékessé vált s be is fizetett összegek elküldettek-e rendeltetési helyökre? Esperes a vizsgálat eredményéről az egyházmegyének évenként jelentést tenni tartozik“.

A 8. §. így egészítendő ki: „Az egyházmegyei nyugdíj-bizottság az esperesből, mint elnökből, két lelkészi és két világi tagból, összesen öt tagból áll, akikhez jön a pénzkezelő, tanácskozási joggal“.

11. §. Ebbe a szakaszba, a második mondat kihagyásával, ez jöjjön be: „Szavazat-egyenlőség esetén az elnök dönt“.

12. §. Ebbe a szakaszba beiktatandó az, hogy: „Az egyházkerületi bizottság tagjai nem lehetnek azok, akik az egyházmegyei bizottság tagjai“.

A 17. §. második mondata törlendő. S helyette az irandó be, a mi a 11. §-ba, t. i. „Szavazat-egyenlőség esetén az elnök dönt“.

24. §. Törlendő. Megjegyzi egyházkerüle-

tünk, hogy ha az Egyetemes Konvent sulyt fektet az egyházmegyei pénzkezelők pénztárának a megvizsgálására, a vizsgálatot azoknak a pénzkezelőknek a terhére foganatosítsa, akiknél ennek szüksége fenn forog. A mennyiben pedig az illető egyházmegye gyülekezetei volnának a vizsgálat elrendelésének okai: az egyházmegyei pénztár költségére történjék a vizsgálat.

43. §. Törlendő.

45. §. Ebbe a szakaszba, ezen szavak helyett: „ujállásának elfoglalása napján“, ez teendő: „*kilépése napján*“.

48. §. E szakasz utolsó mondata ez: „Az évi tagsági díjat a javadalmas ily esetben is köteles fizetni,“ elhagyandó, s helyébe ez veendő fel: „A fentartó egyház azonban az évi 2°/_o-os díjat ez esetben is fizeti“.

Az 53. §. első bekezdése ekképen módosítandó: „Az egyházmegyéből eltávozott tag után az év végén fenmaradó hátralék azon egyházközség lapjára viendő át, ahová az illető tag eltávozott“. A szakasz további része marad.

Az 57. §. után az 59. §. tétessék, a mostani 58. §. pedig 59. §. legyen.

A 69. §. ekként alakítandó át: „69. §. A 40, vagy ennél több beszámított szolgálati évvel bíró tagok évi tagsági díjat nem fizetnek“.

70. §. A 70. §. harmadik, utolsó bekezdése törlendő.

90. §. Ebbe a szakaszba, e helyett: „nov. 1-én“ ez jöjjön: „*november 10-ig*“.

106. §. E szakasz ekképen módosítandó: „106. §. E kérelmet, a tag utolsó szolgálati helye szerint illetékes esperesnél kell beadni“.

130. §. E szakasz első sora ekként módosítandó: „Az orvosi vizsgálat költségeit az országos nyugdíjintézeti pénztár viseli“; a szakasz többi része marad.

148. §. E szakasz első bekezdése akként módosítandó, hogy az illetmények kifizetése mindenkor az évnegyedek első hónapjaiban történjék.

A 156. és 157. §§.-ok törlendők.

94. 83—1911. számú határozatával, egyházkerületünk mult évi őszi közgyűlése 150. sz. felterjesztésére kimondotta egyetemes konvent, hogy *a lelkész-özvegyi járadékok és árvaségélyek* előleges kiutalása pénzügyi nehézségekbe ütközik s ezúttal még elviselhetetlen terhet róna a lelkészi nyugdíj-intézetre; épen ezért egyházkerületünk kérelme — sajnálatra — nem teljesíthető.

Egyh. ker. közgyűlésünk kénytelen meghajolni az egyetemes konvent érvei előtt s a hozott és közlött határozatot tudomásul veszi, abban a reménységben azonban, hogy a lelkészi fizetés halaszthatatlan rendezésével a lelkészi özvegyek és árvák sorsa is kedvezőbbre fog fordulni.

95. Az *iskolai növendékek* több oldalról felpanaszolt *kolduló utazása* tárgyában ez évi 131. sz. határozatával bizonyos *korlátozó intézkedések* megtételére hívja fel egyetemes konvent az egyházkerületeket a nélkül, hogy a tanulók nyári tanulmányutjait lehetetlenné tenni akarná, a mi a református intézetek szabadelvű nevelési rendszerének nem volna megfelelő. Korlát lehetne p. o. annak kimondása, hogy az egyházi alkalmazottak a hozzájuk forduló tanulókat csak kivételes és igen indokolt esetekben részesítnék anyagi támogatásban, erkölcsiben is csak akkor, ha valamely intézet igazgatóságának igazoló iratával vannak ellátva; korlát lehetne az is, ha a tanári vezetés nélkül nyári tanulmányutra készülő tanulóknak az igazgatók csak abban az esetben adnának igazolványt, ha az utra el vannak látva pénzzel és megbízhatók, hogy az igazolvánnyal vissza nem élnek s ez esetben is kitanítandók volnának a tanulók, hogy tanulmányutjukon tanulóhoz méltó viseletet tanusítsanak s az egyházi alkalmazottak vendégszeretetét tulságosan igénybe ne vegyék.

Egyházkerületi közgyűlésünk, nem akarván a maga részéről sem visszariasztó akadályokat gördíteni a jóra való tanulók nyári tanulmányutjai elé, a felmerült panaszokkal szemben elegendőnek tartja annak kimondását, hogy nyári tanulmányutra csak olyan tanulók bocsáttassanak az intézetek igazgatói által, a kikben minden biztosíték meg van arra nézve, hogy a tanulmányutra a tanulmányozás szelleme által vezéreltetnek s mint ilyenek sem az intézetnek, a melyeknek tagjai, szégyenére nem válhatnak, sem az igénybe vett vendégszeretettel vissza nem élnek. Az intézeti igazolvány nélkül kísérletező tanulók az egyházi alkalmazottak által elutasítandók. Az igazolvánnyal utazó tanulókat tanulmányutjukról az intézeti igazgatóságok utólagos jelentéstételre, illetőleg beszámolásra kötelezzék.

96. Egyetemes Konvent f. évi jkvének 134. sz. határozatával elismervén a sárospataki főiskola tápintézeti és ösztöndíjalapítványáról szóló kimutatás felterjesztését, felhívja a főiskolai igazgatótanácsot a közpénztári alapítványok kimutatásának pótló felterjesztésére.

Egyh. ker. közgyűlés a felhívást kiadja a főiskolai igazgatótanácsnak megfelelő intézkedés végett.

97. Egyetemes Konvent f. évi 140. számú jkv. pontjával közli egyházkerületünkkel a sárospataki főiskola vagyonkezelési ügyében egyházkerületünk felebbezése folytán szükségessé vált újabb határozatát, a mellyel ismételten elismeri és megnyugvással veszi tudomásul, hogy a sárospataki főiskola vagyonkezelésének tisztaságához semmi szó sem fér és hogy a konventi vizsgáló bizottság semmi olyan eljárást nem állapított meg, mely a kezelők integritását csak legtávolabbról is érintené; de mind a konventi bizottság jelentéséből, mind az egyházkerület nyilatkozatából megállapítja, hogy a főiskola vagyonából részint gyümölcsözés nélküli beruházásokra, részint

a közszükséglet fedezésére — mindenkor az egyh. ker. jóváhagyása mellett — igen jelentékeny tőke költetett el s hogy az 1910. évi költségvetés is nagyobb mérvű fedezet-hiányt mutat. Bár a bizottság s utánna a konvent mindezekre a mentséget is megtalálja és méltányolja: mindamellett az erkölcsi felelősségre s az ősök iránti tiszteletre való felebbezéssel — felhívja egyházkerületünket, hogy a tőkeköltést akadályozza meg és a fedezet-hiányt minden rendelkezésére álló uton szüntesse meg. Elismeri ugyan a határozat, hogy az egyh. ker. magától is a legjobb uton van a főiskola pénzügyi viszonyainak rendezésénél s a konventi bizottság némely takarékossági javaslatát ellenben határozottan helyteleníti: ennek dacára is felhívja egyházkerületünket, hogy a főiskola számvitelébe olyan rendszert hozzon be, a mely az anyagi helyzetet mindenkor tisztán tüntesse fel, a tőkéknek a jövedelmektől elkülönített kezelését s a különböző alapoknak saját rendeltetésökre való fordítását biztosítsa. Végül kijelenti, hogy ez ügyben a vizsgálatot, éppen az egyházkerület bölcsessége iránti bizodalma miatt, folytatni nem kívánja.

Egyh. ker. közgyűlés az egytetemes konvent határozatát s ebben egyházkerületünk bölcsessége iránt kifejezett bizodalma tisztelettel tudomásul veszi; de mikor ezt készséggel teljesíti, nem zárkozhatik el annak kijelentésétől, hogy mély fájdalommal gondol végig a meghurcoltatásoknak ama hosszú során, a melyet a sárospataki főiskola anyagi és szellemi ügyeinek közvetlen vezetői éveken át szenvedni voltak kénytelenek azért, mert a főiskola nagy hagyományaihoz való ragaszkodásukban s több százados önállásának védelmezésében a legnagyobb erőmegfeszítéstől sem riadtak vissza s az új viszonyok követeléseinek tisztos kielégítésére s a főiskola régi jó hírnevének megőrzésére nagyobb áldozatok árán is vállalkoztak. Nem zárkozhatik el egyházkerületünk különösen annak hangsúlyos kiemelésétől, hogy az illetékes tényezők mind eme nemes munkálkodásukban a törvény és fennálló szabályok rendelkezései sze-

rint s egyházkerületünk közgyűlésének megmegujuló helybenhagyása mellett jártak el. — Éppen azért most, a mikor az u. n. „sárospataki nagy per“ végső pontjára jutott, elsőrendű kötelességének tekinti egyházkerületünk, hogy a főiskola igazgató-tanácsának és gazdasági választmányának a főiskola sorsa körül való buzgó, önzetlen s a konventi bizottság által is tiszta kezűnek vallott munkájaért s a meghurcoltatások között tanúsított férfias viselkedéseért a legmelegebb köszönetét és hálás elismerését nyilvánítsa s mind az igazgató-tanácsot, mind a gazdasági választmányt további teljes bizodalmaról biztosítsa

98. Folyó évi 141. sz. jegyzőkönyvi pontjával értesíti egyetemes konvent egyházkerületünket, hogy *Zoványi Jenő* volt sárospataki tanárnak a sárospataki főiskolai alapítványok kezelésére vonatkozó, s arra nézve szakértői vizsgálatot kérő felterjesztését a már megejtett konventi vizsgálat után, az annak alapján hozott határozatához képest, újabb vizsgálat tárgyává nem teheti.

Egyh. ker. közgyűlés ez értesítést tisztelettel tudomásul veszi.

99. Egyházkerületi közgyűlésünk ez évi 160. sz. (tav. gy.) felterjesztésére az *állami anyakönyvvezetés behozatala folytán előállott lelkészi-jövedelem-csökkenés állami kárpótlása ügyében* — tudatja egyetemes konvent elnöksége (4525—1911. sz.), hogy f. évi gyűlésében 148. sz. alatt ebben a tárgyban a konvent már határozott s így egyh. kerületi közgyűlésünk fenti felterjesztése tárgytalan. Ez elnöki értesítéssel egyidejűleg megküldi 148. sz. határozatát, a mellyel a szintén e tárgyban kérelmező tiszántuli egyházkerületet részletes számításokra s a kárpótlás leghelyesebb módjának megállapítására kérte fel s ugyancsak felhívta a többi egyházkerületeket is megfelelő intézkedés eszközlésére.

Egyh. ker. közgyűlésünk az egyet. konventi elnökség válaszát s illetőleg a konvent határo-

zatát tudomásul veszi s felhívja az espereseket, hogy az egyházlátogatás által minden egyházközségben irassák össze az anyakönyvi kiadványok jövedelmének az utolsó tíz évről (1885—1894) kiszámított átlagát s az összesített kimutatást 1912. márc. 31-ig terjesszék fel a püspököt hivatalhoz.

100. Egyházkerületi közgyűlésünk 1910. évi tavaszi jkvének 113-ik pontjában, a gömöri egyházmegye panaszos felterjesztése alapján, *nyilvánvaló szabálytalan eljárásnak* minősítette az adóügyi bizottságnak és a központi irodának a hanvai, lénárdfalvi és csizi társegyházközségek adósegélye körüli eljárását, amire egyetemes konvent a központi iroda, az adóügyi és közjogi bizottság véleményének meghallgatásával azt állapította meg, hogy a gömöri egyházmegye jog- és hatásköre nevezett egyházközségek segélykérvényének elintézése körül nem sértetett meg, mert a segélymegállapításnak nem az egyházhatóságilag jóvá nem hagyott vagylagos adókulcs, hanem — mint más esetekben is — az egyházi III. t.-c. 13. §-ának a) pontjában előírt személyi s a b) pont első bekezdésében előírt 10%-os vagyoni adó alapján, az egyetemes konvent 1907. évi áprilisi 92. sz. határozatának c) pontja első bekezdése szerint elkészített új egyházi adóketés szolgált alapúl. Erről egyházkerületünket 158—1911. sz. jkvi pontjában azzal értesíti, hogy az ügyek intézése körül felmerült tények vagy mulasztások képezhetik ugyan fegyelmi eljárás tárgyát, de egyházalkotmányi sérelemnek nem minősíthetők s jelen esetben fegyelmi eljárás megindítására alkalmas ok sem állapítható meg.

Egyh.-kerületi közgyűlés 1910. évi tavaszi jkvének 113-ik pontjára hozott egyetemes konventi határozatot tudomásul veszi.

101. Egyetemes konvent f. évi 183. sz. jkvi pontjával megküldve az egyházkerületeknek „*A Magyarországi Református egyház Theológiai Akadémiáinak tanulmányi és vizsgálati rendje*“ című hivatalos kiadványát s felhívja az egyházkerületeket, hogy a tanulmányi és vizsgálati rend életbeléptetéséről az 1911/12. tanévben — esetleg fokozatosan — gondoskodjanak

s arra is, hogy a cura pastoralis és belmisszió elméletének a theol. tantervben olyan módon való tárgyalását rendeljék el a theol. akadémiákon, hogy a lelkészi tevékenység ezen ágazatának célját, feladatait, teendőit s egyszersmind mindazokat az egyházi és társadalmi mozgalmakat, munkákat és intézményeket behatóan ismertesse, amelyek hazánkban és külföldön a hívek lelkigondozása, valláserkölcsi nevelése, a szegények, betegek, árvák, elhagyottak, erkölcsi züllésnek indultak gondozása révén kifejlődtek s a társadalom különböző osztályaihoz tartozó híveket a krisztusi szeretet munkájában hivatják egyesíteni. A gyakorlati munka a helybeli egyházközség lelkészének és a tanári kar önként ajánlkozó tagjainak bevonásával akként eszközözendő, hogy a theol. akadémiák ifjúságát megfelelő sorrendben, fokról-fokra vezesse be az idevágó lelkészi és egyháztársadalmi tevékenység egész mezejébe.

Felhívja végül az egyházkerületeket, hogy a theol. akadémiákon a gyakorlati munkálkodás szervezése érdekében tett intézkedésekről a konvent legközelebbi gyűlésére az Egyet. Tan. Bizottság útján terjesszenek be jelentést, hogy így a konvent meggyőződhessek arról, hogy a gyakorlati lelkész-képzés érdekében az egyes theol. akadémiák milyen intézkedéseket foganatosítottak.

Egyh.-ker. közgyűlés a theol. akad. tanulmányi és vizsgálati rend elkészültét örömmel veszi tudomásul s annak fokozatos életbeléptetése végett a theol. akad. tanári kart, főiskolai igazgató-tanácsot, és lelkészképesítő vizsgálati bizottságot a megfelelő intézkedésekre, esetleg véleményes javaslatok készítésére és felterjesztésére kéri s illetőleg meghatalmazza; a gyakorlati munkálkodás szervezése érdekében tett intézkedésekről való jelentés megkészítésére s püspöki úton leendő felterjesztésére a theol. ak. tanári kart külön utasítja.

102. Egyetemes konvent f. évi 197. sz. jkvi pontjában közli az egyházkerületekkel azokat az elveket, amelyek alapján az *ifjúsági egyletek szervezete* és általában az ifjúság lelki gondozása eszközölhető s felkéri egyszersmind az egy-

házkerületeket, hogy az ifjúság lelki gondozását a helyi lehetőség és szükség szerint a közlött elvek és az egyetemes tanügyi bizottság jkvében egész terjedelmükben kinyomatott alapszabálytervezetek figyelembevételével szorgalmazzák, az esperesek pedig felhívandók, hogy ezt a fontos, elodázhatatlan pastorális munkát beható felügyeletök tárgyává tegyék.

Egyházkerületi közgyűlés az ifjúsági egyletek szervezésére, gondozására s a gondozás szempontjából a konventi jkvben foglalt vezérelvekre s az egyetemes tanügyi bizottság jkvében kinyomatott alapszabálytervezetekre ref. egyházunk összes tisztviselőinek figyelmét felhívja s az espereseket a felügyelet buzgó gyakorlására kéri.

103. 1911. évi 198. sz. határozatával megküldte egyetemes konvent egyházkerületi közgyűlésünk 1910. évi 45. sz. (őszi gyűlés) felterjesztésére vonatkozó feletét az *oklevél nélküli tanítók nyugdíjazása* ügyében, tudatván, hogy felterjesztést intézett a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy az ilyen tanítók nyugdíjügyét teljes méltányossággal intézze el. Egyúttal felhívja egyet. konvent az egyházkerületeket, hogy az ilyen tárgyú folyamodásokat meleg indokolással terjesszék a miniszter elé.

Egyházkerületi közgyűlésünk mind a felterjesztésre adott választ, mind a felhívást tudomásul veszi s az érdekelteket az ajánlásnál való körültekintő eljárásra a maga részéről is figyelmezteti.

104. Egyetemes konvent f. évi 201. sz. jkvi pontjában — az egyházkerületek véleményének meghallgatásával — a *református énekvezérek emlékiratát* az egyetemes tanügyi bizottság javaslata alapján a részletekre is kiterjedő érdemi határozatban részesítvén, s e határozatát az egyházkerületeknek megküldvén, felhívja azokat, hogy a *kegyeleti idő tekintelében*, ahol arra szükség van, saját hatáskörükben intézkedjenek s ugyanígy járjanak el az *énekvezérek költözködési költségeinél* is (7. p); a *helyettesítésre nézve*, ha annak szüksége beteg-

ség következtében áll elő, az E. T. VI. t.-c. 31. §-a értelmében, a tanítókról alkotott szabályrendelet módjára, az énekvezérekre is alkossanak *szabályrendeletet*. Az állandó helyettesítő kijelölésére és díjazására azonban az egyházközségek nem kötelezhetők; az ilyen helyettesítésekről és azok díjazásáról az egyházi előljáróság beleegyezése mellett az érdekelt felek gondoskodnak (8 p.); utiköltséget és napi díjakat az országos egyesületek gyűléseire az énekvezéreket nem követelhetnek, mivelhogy ilyen gyűlésekre a lelkészek sem kapnak útiköltséget.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konventnek a viszonyokat minden irányban tüzetesen mérlegelő s a legnagyobb körültekintésről tanúskodó határozatát tudomásul veszi, azt magára és a kebelbeli énekvezérekre nézve szabályozónak tekinti és kívánja tekintetni. A kegyeleti idő, költözködési költség, helyettesítés eseteire nézve — külön szabályrendelet alkotása nélkül — kimondja, hogy e tekintetben a tanítókra vonatkozó szabályokat és törvényeket ismeri általában kötelezőknek mindaddig, míg az egyházi törvényhozás az énekvezéreket jogait s kötelelességeit külön nem szabályozza.

105. Egyetemes konvent f. évi 202. sz. határozatával az *énekvezéreket javadalma* tárgyában egyházkerületi közgyűlésünk (1910. őszi jkv. 26. p.) javaslatát különösebb figyelmére méltatván, kimondotta, hogy jövőben az adócsökkentési segélyben részesülő egyházközségek az énekvezéreket külön javadalmat költségvetésükbe felvehetik, de csak az 1907. XXVII. t.-c. 14. §-ának rendelkezése szerint és mértékeig.

Egyházkerületi közgyűlésünk erre a határozatra az egyházközségek s illetőleg a kántortanítók figyelmét felhívja.

106. 205—1911. sz. határozatával megküldi egyetemes konventünk azt a jegyzéket, amelyet az egyetemes tanügyi bizottság albizottsága a *a népiskolai ifjúsági és tanítói szakkönyvtárak szervezése* tárgyában összeállított s azt a szerző-

dést, amelyet a Hegedüs és Sándor céggel a könyvjegyzékben foglalt művek előállítására és árúsítására kíván megkötni az egyházkerületek jóváhagyó hozzájárulása mellett s kéri egyházkerületünket, hogy a szerződés megkötésére a konventi elnökség részére megbízást és felhatalmazást adni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk a népiskolai ifjusági és tanítói szakkönyvtárak olyan szervezését, hogy azok által református vallásunk és egyházunk nagy érdekei méltó istápolást nyerjenek, kívánatos és áldásos befektetésnek tekinti s miután a konvent által megküldött könyvjegyzékből biztosítást nyer a felől, hogy abban ez a nagy érdek méltó szolgálatban részesül, de meg az egyetemes tanügyi bizottság és egyetemes konvent iránti bizodalomból is, a konventi könyvjegyzéket és szerződést a *népiskolai és tanítói szakkönyvtárak szervezésére* elfogadja s a szerződés megkötésére a konventi elnökséget a maga részéről meghatalmazza.

Az érdekeltek biztosabb tájékozódása szempontjából a szerződést annak idején jkvének függelékébe felveszi.

107. Egyetemes konvent f. évi 207. számú határozatával tudatja, hogy az alsóborsodi tanítóegyesületnek az országos tanítói nyugdíjintézet reformja tárgyában készített s egyházkerületünk által pártolólág felterjesztett munkálatát meleg ajánlással küldte fel a vallás- és közokt. miniszteriumhoz.

Örvendetes tudomásul szolgál.

108. Egyetemes konvent folyó évi 211. sz. határozatával megküldvén a *középiskolai vallástanári képesítésre* vonatkozó szabályzatot, tudatja, hogy annak életbeléptetését az 1912. évi január hó 1-től kezdve elrendelte s a vizsgálatok helyének sorrendjét megállapította.

Egyh.-ker. közgyűlésünk a szabályzatot s az annak életbeléptetését elrendelő határozatot tudo-

másúl veszi s annak idejében az 1921—23. évekre, amikor a vizsgálat székhelye Sárospatak lesz, a saját vizsgáló-bizottságának megválasztásáról és bejelentéséről gondoskodni fog.

109. Egyetemes konvent folyó évi 212. sz. határozatával kéri az egyházkerületet, hogy az egyetemes tanügyi bizottság 899 koronányi kiadásából a szokásos kulcs szerint reájuk eső összeget a dunántúli egyházkerület pénztárába küldjék be.

Egyh.-ker. közgyűlés a püspöki hivatalt az egyházkerületünkre — egyetemes tanügyi bizottsági kiadások címén háruló összeg kiutalására meghatalmazza.

110. Egyetemes konvent folyó évi 214. sz. határozatával a *Kálvin-képek, Kálvin-füzetek és Bocskay-kiadványok* tárgyában arra kéri az egyházkerületi hatóságokat, hogy azok a püspökhöz beküldendő hátrálékokat behajtani, az újra nyomtatott Bocskay-képek s egyéb még raktáron levő nyomtatványokat terjesztetni szíveskedjenek.

Egyházkerületi közgyűlésünk — tekintettel arra a nagy erkölcsi haszonra, amelyet a Kálvin és Bocskay-kiadványok eredményeztek s arra a missióra, amelynek szolgálatában állanak — felhívja az espereseket, lelkészeket és tanítókat, hogy a nevezett kiadványoknak a lehető széles körben elterjesztését egyházépítő munkásságnak s mint ilyet, elsőrendű feladatuknak tekintsék; püspök urat pedig felkéri a kimutató hátrálékok behajtásának hivatalos szorgalmazására.

111. Az egyetemes konvent elnöksége megküldi az 1911. évi tavaszi ülésének 244. sz. határozatával a tőkekamat-segélyeknek megfelelő tőkeösszegek folyósítása tárgyában a jóváhagyott adóslevél-mintákat.

Adóslevél.

..... szóval iskorona
 összege, mely a magyarországi református egyház egyetemes
 konventjének 364/1909. sz. határozata alapján a Magyar Föld-
 hitelintézet által a közalapi tőkekamat-segélyeknek megfelelő tőkék
 folyósítására adott kölcsönből areformátus
 egyházkerület pénztára utjánegyházközségnek
 tőkében kifizetett.

Ezen kölcsöntőke után a jelen adóslevélhez fűzött törlesztési
 táblázat szerint 64 féleven át kamatra és tőketörlesztésre fizetendő
 részletek kiegyenlítésére a magyar országos református egyházi
 közalaptól az egyetemes konvent 19.....sz. határozatával
 egyházközség javára tőkekamat-segély
 címén megszavazott s 32 éven át fizetendő évi korona, szóval
 iskorona összeg és
 egyházközség által ugyancsak 32 éven át fizetendő évikorona,
 szóval iskorona
 összeg szolgál azzal, hogy az ezen két összegből a kamatra és tör-
 lesztésre igénybe nem vett rész a magyar országos református egy-
 házi közalap javára marad vissza.

A jelen adóslevélhez fűzött egyházhatósági (egyházközségi,
 egyházmegyei, egyházkerületi) határozatok szerint és alapján köte-
 lezettséget vállalunk, hogyegyházközség

1. Évi,korona, szóval iskorona
 összeget 32 éven át az egyetemes konvent vagy a közalapot kezelő
 végrehajtó bizottság által kijelölt időben és helyen lefizet.

2. Az ekként lefizetendő összeggel együttesen ennek ötven száza-
 lékát, illetve a kölcsöntőke fél százalékát meg nem haladható összeg
 erejéig terjedhető többletet az egyetemes konvent vagy a közalapot
 kezelő végrehajtó-bizottság felhívására annyiszor a mennyiszor
 lefizet.

Ha ezen fizetési kötelezettséget az egyházközség nem teljesítené
 s helyette a készfizető kezességét és jótállást vállaló egyházkerület^t
 sem teljesítené: a kölcsöntőkét azonnali esedékességgel az utolsó

félévi részletfizetés idején fennmaradt tőkeösszegben s ezen időtől számított $6\frac{1}{2}\%$ kamattal együtt az egyetemes konvent vagy a közalapot kezelő végrehajtó-bizottság által kijelölt helyen lefizeti, jogot adván az egyetemes konventnek, valamint a készfizető kezességét és jóállást vállaló egyházkerületnek és az ezek nevében eljáró elnökségnek és bizottságoknak, hogy az egyházközséget bármely címen illető segélyeket, ugy az évenként fizetendő összegek, mint az esedékessé vált tőkeösszeg kiegyenlítésére megtarthassa s hogy így az évenként fizetendő összegzet, mint az esedékessé vált tőkeösszeget és járulékait az érvényben levő egyházi I. t.-c. 5. §-a, esetleg az ennek helyébe lépő törvényes rendelkezés alapján vagy szabadon választandó magyarországi járásbíróság segélyével behajthassa.

4. A törlesztési táblázatban irt utolsó részleteket az 1. és 2. pontban irt módon teljes összegükben lefizeti, mivel a tőkekamat-segélyt évekre közvetlenül felvette — mi a jelen adóslevél kiállításával is elismertetik — s így a tőkekamat-segélynek a magyar országos református egyházi közalap által 32 éven át történt kiszolgáltatása a-ik részletnél megszűnik.

Ezen adóslevelet az egyetemes konvent levéltárában megőrzi, hivatalos másolatban egyházkerületnek és egyházközségnek kiadja.

Kelt 19... év hó-ik napján.
..... református egyházközség nevében és képviselőletében :

.....
lelkész.

P. h.

.....
gondnok.

Az ezen adóslevél szerinti kölcsönfelvételt és ezen adóslevelet az érvényben levő egyházi I. t.-c. 15. §-a alapján jóváhagyjuk.

Kelt 19... év hónap-ik napján.
..... református egyházmegye nevében és képviselőletében ennek 19... sz. közgyűlési határozata alapján:

.....
egyházmegyei gondnok.

P. h.

.....
esperes.

Az ezen adóslevél szerinti kölcsönfelvételt és ezen adóslevelet az érvényben levő egyházi I. t.-c. 15. §-a alapján jóváhagyjuk.

Kelt.....19...évhónap.....-ik napján.
..... református egyházkerület nevében és
képviseletében ennek.....|19...sz. közgyűlési határozata alapján:

főgondnok.

P. h.

püspök.

Az ezen adóslevél szerintegyházközséget terhelő kötelezettségek erejéig a magyar országos református egyházi közalap javára készfizető kezességét és jótállást vállalunk.

..... 19...évi.....hónap.....-ik napján.
..... református egyházkerület nevében és
képviseletében ennek.....|19...sz. közgyűlési határozata alapján:

főgondnok.

P. h.

püspök.

Adóslevél.

..... szóval iskorona
összege, mely a magyarországi református egyház egyetemes kon-
ventjének 364/1909. sz. határozata alapján a Magyar Földhitel-
intézet által a közalapi tőkekamat-segélyeknek megfelelő tőkék folyó-
sítására adott kölcsönből a..... református
egyházkerület pénztárának ezen egyházkerület által.....
egyházközség javára az egyetemes konvent.....számu határo-
zatalával megszavazott évi.....korona tőkekamat-segélynek meg-
felelő tőke fejében adott kölcsön konvertálása címén kifizetett.

Ezen kölcsöntőke után a jelen adóslevélhez fűzött törlesztési táblázat szerint 64 féléven át kamatra és tőketörlesztésre fizetendő részletek kiegyenlítésére a magyar országos református egyházi közalaptól az egyetemes konventsz. határozatával

----- egyházközség javára tőkekamat-segély
 címén megszavazott s 32 éven át fizetendő évi-----korona szóval
 is-----korona összeg és -----
 egyházkerület által ugyancsak 32 éven át fizetendő évi-----
 korona szóval is-----korona összeg szolgál
 azzal, hogy az ezen két összegből a kamatra es törlesztésre igénybe
 nem vett rész a magyar országos református egyházi közalap
 javára marad vissza.

A jelen adóslevélhez fűzött egyházkerületi határozat szerint
 és alapján kötelezettséget vállalunk, hogy -----egyházkerület:

1. Évi-----korona szóval is -----korona
 összeget 32 éven át az egyetemes konvent vagy a közalapot kezelő
 végrehajtó-bizottság által kijelölt időben és helyen lefizet.

2. Az ekként lefizetendő összeggel együttesen ennek ötven szá-
 zalékát, illetve a kölcsön-tőke fél százalékát meg nem haladható
 összeg erejéig terjedhető többletet az egyetemes konvent vagy a köz-
 alapot kezelő végrehajtó bizottság felhívására annyiszor amennyi-
 szer lefizet.

3. Ha ezen fizetési kötelezettséget az egyházkerület nem telje-
 sítiené: a kölcsöntőkét azonnali esedékességgel az utolsó félévi részlet-
 fizetés idején fennmaradt tőkeösszegben s ezen időtől számított $6\frac{1}{2}\%$
 kamattal együtt az egyetemes konvent vagy a közalapot kezelő
 végrehajtó bizottság által kijelölt helyen lefizeti, jogot adván az
 egyetemes konventnek, valamint az ennek nevében eljáró elnökség-
 nek és bizottságoknak, hogy az egyházkerületet bármely címen illető
 segélyeket úgy az évenként fizetendő összegek, mint az esedékessé
 vált tőkeösszeg kiegyenlítésére megtarthassa s hogy így az éven-
 ként fizetendő összegeket, mint az esedékessé vált tőkeösszeget és
 járulékait az érvényben levő egyházi I. t. c. 5. §. esetleg az ennek
 helyébe lépő törvényes rendelkezés alapján vagy szabadon válasz-
 tandó magyarországi járásbiróság segélyével behajthassa.

4. A törlesztési táblázatban irt-----utolsó rész-
 leteket az 1. és 2. pontban irt módon teljes összegükben lefizeli,
 mivel a tőkekamat-segélyt-----évekre közvetlenül felvett

— mi a jelen adóslevél kiállításával is elismertetik — s így a tőkekamat-segélynek a magyar országos református egyházi közalap által 32 éven át történt kiszolgáltatása a ... -----ik részletnél megszűnik.

Ezen adóslevelet az egyetemes konvent levéltárában megőrzi, hivatalos másolatban.....egyházkerületnek kiadja.

Kelt.....19...évhónap.....-ik napján.

..... református egyházkerület nevében és képviselőjében :

főgondnok.

P. h.

püspök.

Tudomásul vétetik.

112. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 16593/911. sz. körrendeletében újból szabályozza az új kiadású tankönyvek approbationális eljárását.

Mihez tartás végett áttétetik a sárospataki irodalmi kör elnökségéhez.

113. A vall. és közokt. minisztérium 81737/911. sz. a. felkéri a püspök urat, hogy a kerületi felsőbb leányiskolában minden iskolai évnek egyik napján gyűjtést rendeljen el a vakokat gyámolító országos egyesület javára.

Kiadatik a miskolci kerületi felsőbb leányiskola igazgatóságának a körülmények szerinti intézkedés céljából.

114. A vall. és közokt. miniszter 30073/911. sz. a. leiratával megküldi az iparostanoncok szerződöttese ügyében a királyi tanfelügyelőkhez egyidejűleg intézett rendelet másolatát megfelelő intézkedés végett.

Közgyűlésünk felkéri a püspök urat, hogy a rendelet intenciójához mérten az esperesi hivatalok útján közölje az elemi iskolaszéki elnökökkel s ez úton a tanítói karral.

115. A vall. és közokt. miniszter 66708/911. sz. a. püspöki hivatalnak megküldi a szövetkezeti eszmének a nép között leendő propagálása céljából a kir. tanfelügyelőkhöz küldött körrendeletnek másolatát azzal a kéréssel, hogy azt a tanítói karnak hathatós figyelmébe ajánlja.

Közgyűlésünk felkéri a püspök urat, hogy nevezett rendeletet alkalmas formában közölje a tanítói karral.

116. Olvastatott a m. kir. igazságügyminiszter 1911. évi május 22-én 2207. I. M. 1909. VIII. sz. leiratát, melyben válaszol egyházkerületünk 1908. évi tavaszi közgyűlésének a ref. egyházközségeink ingatlanaira vonatkozó telekkönyvi kiigazítás kérdésében hozzá intézett felterjesztésére (1908. tav. közgyűlés 72. szám). Az egyházkerületünkre oly fontos leirat egész terjedelmében a következő:

Méltóságos Püspök Ur!

Az 1908. évi június hó 29-én kelt, mellékleteivel együtt . . . alatt ide csatolt felterjesztésében Méltóságod hivatali előde panaszt emelt amiatt, hogy a bíróságok a ref. egyházközségek ingatlanaira vonatkozó telekkönyvkiigazítás kérdésében olyan gyakorlatot követnek, mely a mellett, hogy az érvényben álló jogszabályokkal ellentézik, a református egyháznak törvényben biztosított önkormányzati jogát sérti.

A református egyház önkormányzati joga szempontjából különösen az jeleztetett sérelmesnek, hogy a kassai kir. ítélőtábla több rendbeli határozatának indokolásában kimondotta, hogy a református egyház tulajdonában levő ingatlanok elidegenítéséhez, ha azok iskolai célokra szolgálnak, kormányhatósági jóváhagyás szükséges.

A panasz tárgyává tett eseteket megvizsgálván, megállapítottam, hogy a református egyházközségek a telekkönyvi kiigazítás az egyházkerületi közgyűlés utasítása következtében olyan esetekben kérték, amikor a helyi református egyházközségek által alkalmazott tanító javadalmazására szolgáló ingatlanok nem a helyi református egyházközségek, hanem a „Református iskola“, illetve a „Református tanítói hivatal“ névre voltak telekkönyvezve.

Az illető telekkönyvi hatóságok a kiigazítási kérelemnek, mely a tulajdonjognak a „Református iskola“ és „Református tanítói hivatal“ nevééről az egyházközség nevére való átirására irányult, rendszerint helyt adtak. Azonban a kir. tanfelügyelők, a kikkel a telekkönyvi hatóságok kiigazító végzései a 6723/1901. I. M. számú rendelet értelmében közzétettek, a kiigazítás ellen folyomódással éltek és ennek következtében aztán a kassai kir. ítélőtábla a kiigazítási kérelmet azon az alapon utasította el, hogy az 1868. : XXXVIII. t.-cikk 14. §-ában a kormány részére biztosított főfelügyeleti jognál fogva a felekezeti iskolai és tanítói ingatlanok elidegenítéséhez a vallás- és közoktatásügyi kir. miniszter jóváhagyása szükséges. Ezt az álláspontot adott esetben *a kir. curia is magdévá tette.*

Habár a kérdéses ingatlanoknak a „Református iskola“ és a „Református tanítói hivatal“ nevére történt felvétele a fennállott telekkönyvszerkesztési szabályoknak (1854. július hó 23-iki igazságügyminiszteri rendelet 35. §., erdélyi helyszini utasítás 45. §.) megfelelt és amennyiben a felvétel az ingatlanoknak melyik egyház alapjához való tartozását határozottan kifejezi, az illető egyházközségek tulajdonjogát különben sem veszélyezteti, mégis, mivel a telekkönyvszerkesztés újabb szabályai (I. a 19665/1893. I. M. sz. rendelettel kiadott betétszerkesztési utasítás 125. §-át — Igazságügyi Közlöny 1893. évf. 7. számának melléklete) szerint a kérdéses ingatlanokat külön rendeltetésük kitüntetése mellett az illető református egyházközség tulajdonául kell telekkönyvezni és mivel a telekkönyvezés e módja az anyagi jogban is megfelelő alappal bír, a szóban forgó telekkönyvkiigazítás kérelmezését indokolatlannak nem tekinthetem.

Tekintve azonban, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr hivatali elődének 1903. évi augusztus hó 22-én 17364. szám alatt kiadott azt a körrendeletét, amelylyel a kir. tanfelügyelőket arra utasította, hogy a 6723/1901. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet értelmében nekik kézbesített végzések ellen jogorvoslattal éljenek, az 1907. évi november hó 25-én 130691. szám alatt kelt rendeletével már hatályon kívül helyezte: jövőben nem kell tartani attól, hogy a telekkönyvi hatóságoknak a kérdéses telekkönyvkiigazítást elrendelő határozatait a tanfelügyelők jogorvoslattal fogják megtagadni.

Megjegyzem különben, hogy az érvényben álló jogszabályok szerint *a kir. tanfelügyelőt* azok ellen a végzések ellen, amelyeket

a bíróságok nekik az 1901. évi 6723. I. M. számú rendelet értelmében kézbesítenek, a felfolyamodás joga meg nem illeti, mivel *a kir. tanfelügyelő nem ügyfél* és nem telekkönyvi érdekelt. Kiténik ez a 6723/1901. I. M. számú rendelet szövegéből is, mely szerint a rendeletben említett végzéseket a tanfelügyelőknek kifejezetten *csak tudomás végett*, tehát csak abból a célból kell kézbesíteni, hogy felügyeleti teendőiket esetleg a velők közölt végzések tartalmához alkalmazzák.

Ami a kassai kir. ítélőtábla határozatának indokolásában tett azt a kijelentést illeti, hogy a református egyházközségek tulajdonában levő ingatlanok elidegenítéséhez, ha azok iskolai célokra szolgálnak, kormányhatósági jóváhagyás szükséges, értesítem Méltóságodat, hogy az *érvényben álló jogszabályok tudomásom szerint ily rendelkezést nem tartalmaznak* és hogy nézetem szerint az 1868. : XXXVIII. t.-cikk 14. §-ának az állami főfelügyeleti jogra vonatkozó rendelkezéséből ilyen jogszabály *következtetés útján le nem vonható*.

Értesítem végül Méltóságodat, hogy a kérdéses telekkönyvi kiigazítás és a tanfelügyelők felfolyamodási joga tekintetében kifejezett nézetemet, valamint a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak azt a kijelentését, hogy a református egyházak ingatlan vagyona tekintetében létesített jogváltáshoz *kormányhatósági jóváhagyás nem szükséges*, a végből, hogy arról a bíróságok tudomást szerezhessenek, az *Igazságügyi Közlönyben közzétettem*.

Más intézkedést nem tehetek, mivel a bíróságok ügykörébe nem avatkozhatom és arra nézve, hogy a bíróságok egyes ügyekben miként határozzanak, a bíróságokat nem utasíthatom.

Az 1908. évi december hó 10-én 2642. szám alatt kelt jelentéssel felterjesztett iratokat Méltóságodnak 2. /1. alatt visszaküldöm.

Budapest, 1911. évi május hó 22-én.

A miniszter helyett :

Imling
államtitkár.

Olvastatik ezzel az előző ponttal kapcsolatban a gömöri egyházmegye f. é. őszi közgyűlésének felterjesztése, melyben jelenti, hogy e rendelet alapján felhívta az egyházközségeket, hogy haladéktalanul intézkedjék az iskola vagy a tanító nevén álló ingatlanoknak — ahol azok az iskola vagy a tanító nevére telekkönyvezettek — visszatelekkönyvezéséről s felhívta az egyházmegye ügyészét, hogy az egyházak ily irányu megkeresését a leggyorsabban intézze el.

Egyházkerületi közgyűlés a m. kir. igazságügyminiszter úr leiratát, illetőleg az általa kibocsátott rendeletet, mely egyházkerületünk felterjesztésének minden tekintetben igazat ad, hálás köszönettel veszi tudomásul s annak alapján újból felhívja a kebelbeli összes egyházakat, hogy ahol még a tanító vagy az iskola nevére leendő átíratása iránt az 1908. évi tavaszi közgyűlés határozatának megfelelően az eljárást indítsák meg, illetőleg folytassák. A kérvényekhez csatolják a m. kir. igazságügyminiszter fentebb közölt rendeletét s hivatkoznak arra, hogy ez a rendelet az igazságügyminisztérium által kiadott „Igazságügyi Közlöny“ 1911. évi 6-ik (juniusi) számában 188--189. lapokon olvasható. Amennyiben pedig valahol a bíróságok még mindig sérelmes eljárást követnének, az ily eseteket azonnal jelentsék be a püspöki hivatalnak.

A gömöri egyházmegye határozata helyeslőleg tudomásul vétetik.

117. Az egyes egyházmegyékből a következő lelkészi és tanítói változások jelentettek be:

a) Az alsózempléni egyházmegyébe megválasztottak és beerősítették a tanítók közül: Kató János Bodrogszentesre, Puskás Lajos Nagyrozvágyra, Bajusz Margit Megyaszóra, Beszterczei Béla Prügyre, Igó Erzsébet Királyhelmece, Bodnár János Makkoshotykára, Galambos Lajos Bodroghalászra, Pongrácz Samu Karosra, Szathmáry Ferenc Sárospatakra, Takács László Tiszalucra.

b) A felsőborsodi egyházmegyében a lelkészek közül: B. Varga Imre Sajóivánkára; a tanítók közül: Farkas András Szalonnára, Urbán József Dövénybe, Halászi László Vadnára, Hubay Barna Tardonára, Bakos János Abodra, Mártha Béla Felsőnyárádra, Erdős Károly Meszesre, Vágó György Finkére, Simon Gábor Sajólászlófalára.

c) A felsőzempléni egyházmegyében Lengyel István püspöki titkár az egyházmegyébe bekebelezetett.

d) A gömöri egyházmegyében, a lelkészek közül: Lenkey Lajos Páskaházára; a tanítók közül: Tomory Lajos Harmacra, Sonkoly Béla Szalócra, ifj Szombathy Pál Vigtelkére, Teleky Miklós Pelsőcre, Nyéki Imre Sajókeszibe, Horváth Gábor Sajólenkére, Baranyi József Zeherjére, Fehértói József Hubóra.

e) A tornai egyházmegyében a tanítók közül: Balassa Mihály Bódvaszilásra, Debreceni Károly Lucskára, Varga József Jabloncára, Takács Gyula Görgőre, Beregszászi József Teresztenére, Pongó Sándor Szinbe.

f) Az ungi egyházmegyében a tanítók közül: Kézi György Bezőbe.

Mindezen választások és beerősítések, az egyházmegyék jelentései alapján, tudomásul vétetnek.

118. Az egyes egyházmegyékben *egyházi tisztviselőkké* választottak: az alsózempléni egyházmegyében: Sebeő Gyula világi tanácsbíróvá, Dr. Lengyel László ügyészé; a felsőborsodi egyházmegyében: Bónis Aladár világi tanácsbíróvá; a felsőzempléni egyházmegyében: Nemes Sándor világi tanácsbíróvá; a tornai egyházmegyében: Horváth Elemér világi tanácsbíróvá.

Egyházkerületünk közgyűlése ezen választásokat tudomásul veszi s a megválasztottak működésére az Isten áldását kívánja.

119. Megerősítés végett, az egyes egyházmegyékből, a következő díjlevelek terjesztettek fel:

az alsózsolcai III-ik tanító díjlevele 4, az igríci leánytanítói 3, a nemesbikki II-od, illetve leánytanítói 4, a tiszalúci orgonista kántortanítói 3, a királyhelmei II-od tanítói 4, a nagyrozvágyi II od tanítói 4, a vadnai tanítói 3, a ladamóci tanítói 3, az oldalfalvi vallástanítói 4, a rimaszombati énekvezér-vallástanítói 4, a sajólenárdfalvi tanítói 5, a susai vallástanítói 5, a lucskai (torna)-tanítói 3, a tarcali tanítói 5 példányban.

Mindezek a díjlevelek az egyházmegyék által megerősítettek; a gömöri egyházmegye azonban a sajólenárdfalvi ta-

nitó díjlevelét, amelyben 260 kor. személyi pótlék állapított meg az adócsökkentési segély-alap terhére, — úgy erősítette meg, hogy a kántori és praeoránsi szolgálatokért megajánlt ezen 260 korona csak akkor lesz kiszolgáltatható, ha az egyházkerület kimondja azt, hogy az egyházak eddigi terheinek és kötelezettségeinek számbavétele alapján megnyert adócsökkentési segély díjlevélbeli új kötelezettségek, vagy újonnan megállapított személyi pótlékok vagy más járandóságok fedezésére is felhasználható.

Egyházkerületünk ezeket a díjleveleket, — a sajlénárdfalvi kivételével, — megerősíti s azok egy-egy példányát az egyházmegyei és egyházkerületi irattárban helyezi el, a többi példányokat pedig az illetékes egyháznak visszaküldeni rendeli.

A sajlénárdfalvi tanítói díjlevelet pedig, amelyben a 260 korona személyi pótlék az adócsökkentési segély terhére adatott meg, újrakeresztés végett, azzal teszi vissza a sajlénárdfalvi egyházhoz, hogy a tanítónak szánt személyi pótlékot a saját pénztára terhére állapítsa meg és azt az új díjlevélbe ily értelemben írván be, megerősítés végett az egyházmegyei közgyűlés elé újból terjessze fel.

120. Az abauji egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti az *abaujkéri* egyház adás-vételi szerződését, mely szerint az egyház a tulajdonát képező, az abaujkéri 51. és 64. sz. tjkvekben 388. A) hrsz. a. foglalt 843 □ öl régi temetőföldet 3582 kor. 75 fill. vételáron eladta Rónai Pál és neje abaujszántói lakosoknak.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján az eladást megengedi, a bemutatott szerződést megerősíti, kiköti azonban, hogy a befolyó vételár tőke gyanánt kezeltessék és gyümölcsöztettessék.

121. Az abauji egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel a *szikszói* egyház az iránti kérelmét, hogy

három darab régi úrasztali edényét az iparművészeti múzeumnak 5000 kor. vételárért eladhassa, azzal a kikötéssel azonban, hogy a vételár tőke gyanánt tekintendő s takarékpénztárban elhelyezve, csak évi kamatai fordíthatók az egyház szükségleteinek fedezésére Jelenti az egyházmegye, hogy a becses régiségeket a kassai Rákóczy-múzeum igazgatójával szakértőileg megbecsültette, aki is a felajánlott vételárat teljesen megfelelőnek találta.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján és az általa tett kikötés mellett a leírt műtárgyak eladását megengedi s felhívja az abauji egyházmegyét, hogy a vételár elhelyezéséről és kamatainak miként felhasználásáról az egyházlátogatás útján évenként meggyőződést szerezzen

122. Az alsóborsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése jóváhagyás végett felterjeszti a *kisgyőri* egyház az iránti kérelmét, hogy a II. tanítói állás javadalmát képező, silány minősége miatt parlagon heverő 20 kat. hold földet eladhassa. Az egyházmegye azonban kiköti, hogy az eladási ár legalább is olyan legyen, hogy annak, mint tőkeként kezelendő összegnek évi kamata megfelelőjen az eladandó föld évi jövedelmeként a javadalmi jegyzőkönyvbe felvett összegnek.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztő egyházmegye által tett kikötés mellett a *kisgyőri* egyház kérelmét teljesíti. Az adás-vételi szerződés megerősítés végett szabályszerűen felterjesztendő.

123. Az alsóborsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti a *miskolci* egyház adás-vételi szerződését, mely szerint az egyház a miskolci 8239. sz. tjkv.-ben 52. rendsz., 7225/a. hrsz. a. írt ingatlanát 13000 kor. vételáron eladja Klein Regina és Bernstein Irma miskolci lakosoknak.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján a kért eladást megengedi s a bemutatott adás-vevési szerződést

megerősíti, az egyházmegye által is elrendelt azzal a kikötéssel, hogy a befolyó vételár töké-
ként lesz kezelendő.

124. Az alsózempléni egyházmegye pártolólág terjeszti fel megerősítés végett az *ujcsanárosi* egyház két adás-vételi szerződését, melyek szerint az egyház a községtől távol eső két darab szőlőjét eladta 940 koronáért és árverésen egy közelebb fekvő beépített szőlőt vett 800 koronáért. Az így felmaradt 140 kor. összeg az egyházmegye utasítása szerint tőke gyanánt lesz kezelendő.

A felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján egyházkerületi közgyűlés az ujcsanárosi egyház kérelmét teljesíti, az említett eladást és vételt jóváhagyja s a bemutatott szerződéseket megerősíti. A 140 kor. eladási ,többletre nézve az egyházmegye határozatát helybenhagyja.

125. Az alsózempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a *semjéni* egyház az iránti kérelmét, hogy az iskolaépítésből származó 13000 kor., s a paplak-építésből fennálló 9000 kor. tartozásának konvertálása végett 22000 kor. 40 évi törlesztéses kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján a kérelmet teljesíti.

126. Az alsózempléni egyházmegye pártolólág terjeszti fel a *nagyrozvági* egyház az iránti kérelmét, hogy 40000 koronára menő építkezési költségeinek fedezésére a kivetés útján biztosított 9755 koronán túl felmaradt 29265 koronát a Nagyrozvág és vidéke Hitelszövetkezettől, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjától 30 évre 7% annuitás mellett kölcsön vehesse s ezen összeget az egyházi (lelkészi és tanítói) ingatlanokra jelzálogilag bekebeleztesse.

A felterjesztő egyházmegye ajánlása alapján egyházkerületi közgyűlés a nagyrozvági egyház kérelmét teljesíti.

127. Az alsózempléni egyházmegye folyó évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a *kiskövesdi* egyház az iránti kérelmét, hogy halaszthatatlan építkezési költségeinek fedezésére az egyházkerületi pénztárból 12000 korona kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés az alsózempléni egyházmegye ajánlata alapján a kérelmet teljesíti s a kölcsön-ügylet megkötése végett az iratokat átteszi az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

128. Az alsózempléni egyházmegye megerősítés végett felterjeszti a *nagytárkányi* egyház adásvevési szerződését, mely szerint az egyház iskolaépítési céljára 6000 korona vételáron egy belhelyet megvásárolt.

Egyházkerületi közgyűlés a beterjesztett adásvételi szerződést jóváhagyja és megerősíti.

129. A felsőborsodi egyházmegye folyó évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel megerősítés végett a *vadnai* egyház adásvételi szerződését, mely szerint az egyház a felsővadnai 50 sz. tjkvben A+2. sorszám 355—356 hrsz. alatt foglalt szőlőjét, mely nemhogy hasznot hajtana, de évente csak kiadást okoz az egyháznak, 550 kor. vételáron eladta. Kikötötte azonban az egyházmegye, hogy a vételár kamatozó tőke gyanánt kezelendő mindaddig, míg más alkalmas ingatlant nem vásárol az egyház.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján s a kikötött feltétellel a kért eladást megengedi s a bemutatott adásvételi szerződést megerősíti.

130. A felsözempléni egyházmegye folyó évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a *nagytoronyai* egyház az iránti kérelmét, hogy új tanítói lakás építési költségeire az egyházkerületi pénztárból 3500 korona kölcsönt vehessen fel, — valamint jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti ugyan ezen egyháznak három rendbeli adásvételi szerződését, melyek szerint az egyház eladja a nagytoronyai 236. számú tjkvi betét-

ben $8\frac{1}{1}$, $8\frac{4}{2}$ hrsz. alatt felvett volt faiskola-területet 847 korona vételárért, továbbá eladja az 1081 hrsz. 963 □-öl parlagszőlőt 520 koronáért, végül megveszi a nagytoronyai 89. számú tkvi betétben A. II. 1316, 1317, 1318 hrsz. ingatlanból B. 1. alatt Matisz András és B. 2. alatt saját nevén álló részeket 1300 korona vételáron.

A felsőzempléni egyházmegye ajánlata alapján egyházkerületi közgyűlés a nagytoronyai egyháznak a kért kölcsön felvételét megengedi, a felterjesztett eladási és vételi ügyleteket jóváhagyja s a bemutatott szerződéseket megerősíti.

131. A gömöri egyházmegye folyó évi őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel megerősítés végett a *pelsúci* egyház adásvételi szerződését, mely szerint az egyház a tulajdonát képező, a pelsúci 231 sz. tjkben 5172—5173. hrsz. alatt foglalt ingatlant 14000 kor. vételáron eladja Blum Rezső pelsúci lakosnak. Kiköti azonban az egyházmegye, hogy a befolyó vételáron, mihelyt alkalom kínálkozik, azonnal ingatlant vásároljanak.

A gömöri egyházmegye ajánlata alapján s az általa tett kikötés mellett egyházkerületi közgyűlés az eladást jóváhagyja, a bemutatott szerződést megerősíti s utasítja a pelsúci egyházat, hogy addig is, míg a befolyt vételáron új ingatlant vásárolna, az összeg tőke gyanánt kezelendő és takarékpénztárba helyezendő.

132. A gömöri egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti a *rimaszombati* egyház adásvételi szerződését, mely szerint az egyház a régi gimnáziumi épületet eladta a gömörvármegyei Fehér-kereszt egyesületnek 70.000 koronáért, melyből vevő fél 40.000 koronát készpénzben lefizet, 30.000 korona után pedig a tőke letörlesztéséig évi 5% kamatot szolgáltat.

Egyházkerületi közgyűlés a gömöri egyházmegye javaslata alapján a jelzett eladást jóváhagyja, a bemutatott szerződést megerősíti,

kiköti azonban, hogy a befolyó vételári összeg tőke gyanánt kezelendő.

133. Az ungi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a *kisdobronyi* egyház az iránti kérelmét, hogy templom, paplak és iskola renoválására az egyházkerületi pénztárból 10,000 kor. kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti s utasítja a kisdobronyi egyház előljáróságát, hogy a kölcsön-ügylet megkötése végett forduljon az e. ker. pénzügyi választmányához.

134. Az ungi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti a *kisgejőci* egyház adásvételi szerződését, mely szerint az egyház 600 kor. vételáron megvette a kisgejőci 78. sz. tjkvben 204. hrsz. és a kisgejőci 232. a. tjkvben 633. hrsz. a. álló ingatlanokat.

A felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján egyh. ker. közgyűlés a vételi ügyletet jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti.

135. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti fel az *ungmogyorósi* egyház az iránti kérelmét, hogy iskolaépítés céljára az egyházmegyétől 2000 kor. kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti.

136. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti fel az *ungvári* egyház az iránti kérelmét, hogy a radvánci határban levő 17 kat. hold 310 négyszögöl földterületét igen előnyös feltételek mellett eladhassa.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye ajánlata alapján a tervezett eladást megengedi, a megkötendő adásvételi szerződések azonban jövő közgyűlésünkre megerősítés végett felterjesztendőek.

137. A tornai egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel a *lucskai* egyház az iránti kérelmét, hogy iskolaépítési költségek fedezésére az egyh. ker. pénztárból 3000 korona kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti s az iratokat elintézés végett átteszi az egyh. ker. pénzügyi választmányhoz.

138. Egyszersmindenkori közalapi segélyért folyamodott hat egyházmegyéből 16 egyház. Kérnek összesen 30.573 koronát. Az egyházmegyék által ajánltnak: 16.900 koronára. Még pedig:

I. Az abauji egyházmegyéből:

1. Hernádzsadány, villám által megrongált temploma helyreállítására kér 2000 koronát, ajánltatik 1200 koronára.
2. Hernádcsány, templom-renoválásra kér 1200 koronát, ajánltatik 1000 koronára.

II. Az alsózempléni egyházmegyéből:

3. Nagytárkány, iskola és tanítói lak építésére kér 5000 koronát, ajánltatik 1000 koronára.
4. Mezőzombor építkezésekre kér 1000 koronát, ajánltatik 1000 koronára.
5. Ágcsernyő iskola és tanítói lak építésére kér 6600 koronát, ajánltatik 1000 koronára.
6. Legyesbénye, az egyház javára tett végrendelet megtámadása miatt felmerült perköltségből eredt adósság törlesztésére kér 1000 koronát, ajánltatik 1000 koronára.
7. Taktaharkány, iskolák építéséből származott adósság törlesztésére kér 2000 koronát, ajánltatik 1000 koronára.
8. Kesznyéten, templomépítésből eredt adósság törlesztésére kér 2000 koronát, ajánltatik 1000 koronára.
9. Bodroghalász iskola építésre kér 1000 koronát, ajánltatik 500 koronára.

III. A felsőborsodi egyházmegyéből:

10. Damak templom és iskola javításra kér 1200 koronát, ajánltatik 1200 koronára.

11. Meszes építkezésekre kér 1200 koronát, ajánltatik 1000 koronára.

IV. A felsőzempléni egyházmegyéből:

12. Szöllöske tanítói lak építésre kér 1173 koronát, ajánltatik 1000 koronára.

13. Legenye paróchia javításra kér 1000 koronát, ajánltatik 800 koronára.

V. A gömöri egyházmegyéből:

14. Rozsnyó, a templom belsejének penészgomba pusztítás következtében szükségessé vált renoválására kér 1200 koronát, ajánltatik 1200 koronára.

VI. Az ungi egyházmegyéből:

15. Nagygejőc, iskola építésre kér 1000 koronát, ajánltatik 1000 koronára.

16. Nagydobrony, új templom és iskola építésre kér 2000 koronát, ajánltatik 2000 koronára.

Egyházkerületünk közgyűlése a folyamodó egyházakat az Egyetemes Konventre a következő sorrendben terjeszti fel és ajánlja segélyezésre:

1. Damak, templom és iskola javításra, ajánltatik: 1200 koronára, — ugyanerre az összegre második helyen: Nagydobrony, templom és iskola építésre.

2. Szöllöske: tanítói lak építésre, ajánltatik: 1000 korona segélyre.

3. Nagytárkány iskola és tanítói lak építésre: 600 korona segélyre.

4. Nagygejőc, iskola építésére, ajánltatik: 500 koronára.

b) Kisebb segélyekre :

1. Hernádcsány templom renoválására.
2. Mezőzombor építkezésekre.
3. Meszes építkezésekre.
4. Legenye parochia-javításra
5. Legyesbénye adósság-törlesztésre.
6. Ágcsernyő iskola és tanítói lak-építésre.
8. Rozsnóy templom-renoválásra.
7. Taktaharkány adósság-törlesztésre.

139. Az ungi egyházmegye intézkedés végett felterjeszti Pap Lajos bési tanító panaszos kérvényét, amely szerint Pap Lajos tanítói díjlevele 656 koronáról, javadalmi jegyzőkönyve 711 koronáról szól, fizetéskiegészítésben mégsem részesül, mert a miniszterium tanítói alapfizetését, a kiküldött polgári hatósággal ellentétben, 1011 koronában állapította meg, amennyiben fizetésébe beszámította azt a 300 koronát is, amelyet a bési egyház presbiteriuma 1896. március 12-én felvett jegyzőkönyve szerint, tisztán az ő személyéhez kötöten, neki személyes pótlék címen megajánlott.

A miniszterium elutasító rendeletének az indokolása szerint, a javadalmi jegyzőkönyv alapján illetékes 289 korona fizetéskiegészítést azért nem állapította meg, mert a Pap Lajos 300 korona személyi pótléka „az államsegély szempontjából számításba volt veendő s e 300 koronával együtt a tanító fizetése a törvényben megállapított évi 1000 korona fizetést meghaladja.“ (150,198/1908. sz.)

Az ungi egyházmegye azonban a miniszterium indokolását nem tartja elfogadhatónak, az ellen felterjesztéssel él s indokait a következőkben adja elő:

„Minthogy az 1907. évi XXVII. t.c. szerint a tanítói javadalmat az „*okmányszerű díjlevél*“ alapján kiszolgáltatót fizetések mennyisége képezi s ezt a mennyiséget a javadalmi jegyzőkönyv. a díjlevél alapján, amelyben személyi pótlékról szó sincs, — 711 koronában állapította meg, — minthogy tanítói illetmények gyanánt csak azon járandóságok számíthatók be, melyek állandó jellegűek: a Pap Lajos részére a presbiterium által megajánlt 300 korona pedig kifejezetten személyes pótlék s csak Pap Lajos változásáig vagy haláláig

fizettetik; minthogy a presbiterium ezt a 300 korona személyi pótlékot állandó fizetésül felvenni s a mindenkori tanítók részére díjlevélileg biztosítani nem hajlandó; minthogy az 1907. évi XXVII. t.-c. szellemével nem ellenkezik az, hogy arra érdemes tanítókat a presbiterium a díjlevélen felül is díjazza anélkül, hogy ez az államsegély szempontjából beszámítás alá volna vehető; minthogy a bési egyház presbiteriuma éppen azért ajánlott fel a Pap Lajos részére a díjlevélen felül 300 koronát, hogy a már alkalmazásban levő Pap Lajosban egy jóhírű és kiváló tanerőt nyerjen és biztosítson népes iskolája számára s végül, minthogy az ilyen személyes pótlék címen adott fizetések más helyeken sem számítatnak be a tanítók alapfizetésébe:

egyházmegye a miniszter intézkedésében Pap Lajosra nézve sérelmet lát s kéri az egyházkerületet, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnál, a bési tanító részére az őt jog és méltányosság szerint megillető 289 korona államsegélyt, püspökünk útján, kieszközölni méltóztassék.

Egyházkerületünk közgyűlése a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak Pap Lajos bési tanító fizetésekiegészítése iránt beadott kérvényének az elutasításában, az előadott indokok szerint, maga is sérelmet lát s annak orvoslása érdekében a szükséges felterjesztések megtételére püspök urat kéri fel.

140. Egyházmegyék pártoló felterjesztése mellett orvosilag igazolt s egyházhatóságilag megállapított szolgálatképtelenségek alapján, káplántartási díjuknak és káplánjaik részére a fizetésekiegészítésnek a megállapítást kérik:

1. Kazay Sándor sajjóhidvégi lelkész 40 éves egyházi szolgálata s gyakori betegeskedése alapján;
2. Kozma Gedeon szöllőskei lelkész betegsége alapján.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett egyházmegyei határozatok és a csatolt orvosi bizonyítványok alapján:

1. Kazay Sándor sajjóhidvégi;
2. Kozma Gedeon szöllőskei lelkészeket

szolgálatképteleneknek jelenti ki s részökre a káplántartási díj s káplánjaik részére a fizetés-kiegészítés megállapítását és kiutalványozását kérelmezi.

141. A felsőborsodi egyházmegye pártolólág terjeszti fel Barna Gyula disznóshorvati lelkész azon kérvényét, amelyben tekintettel arra a körülményre, hogy Disznóshorvát községben a bányatelepek létesítése folytán beállott rohamos népesedés következtében már idáig is két olyan iskola nyílt meg, (társasági és községi) melyekben neki kell végeznie a vallástani-tást, sőt a jövő évtől kezdve már egy harmadik (kincstári) iskolában is lelkészre várakozik a hitoktatás teendője, ő pedig a felszaporodott lelkészi teendők ellátására is alig képes: arra kéri az egyházi felsőbb hatóságokat, hogy a fent nevezett iskolákban lévő református növendékek vallásoktatásáról gondoskodni, illetve a disznóshorvati egyházban egy állandó segédlelkészi állást szervezni méltóztassék.

A csatolt községi bizonyítvány szerint a disznóshorvati ref. egyház tulajdonában levő népiskolában van 80, a községi iskolában 61, a társasági iskolában 21 és a kincstári iskolában lesz mintegy 30 református növendék, vagyis összesen mintegy 191. A társulati iskola 3, az ormópusztai bányatelepen szervezett kincstári iskola 4 kilométerre esik a községtől.

Egyházkerületünk az 1910. évi tavaszi közgyűlésünk 90. számú jegyzőkönyvében a disznóshorvati lelkész mellé, annak betegeskedése miatt a kápláni állás szervezését már megengedte, minélfogva az odahelyezendő segédlelkészre a szóbanforgó népiskolák vallásoktatása minden akadály nélkül rábízható, annyival is inkább, mivel a kérvényben foglalt jelentés szerint a lelkész egészségi állapota javulóban lévén, saját szavai szerint is némi lelkészi funkciókat újból végezhet: tehát ebben az irányban újabb intézkedésnek a szükségét egyházkerületünk nem látja.

Ami pedig a vallástani díjazásának a kérdését illeti, azt egyházkerületünk oly módon véli megoldandónak, hogy a disznóshorvati egy-

házközség mostani rendkívüli körülményeinek a feltárásával és tekintetbevételével, újabb, a vallástanítás díját is magában foglaló költségvetést készítsen s az abban mutatkozó hiány pótlását, egyházkerületünk pártolása mellett, az egyetemes adóalaptól kérelmezze.

142. Az alsóborsodi egyházmegye pártolólág terjeszti fel a mezőkeresztesi egyház kérvényét, amelyben azért folyamodik, hogy a *mezőkeresztesi* egyház mindkét lelkészi állása, az Egyetemes Konvent által az állandó káplántartó egyházak közzé vétessék fel.

Egyházkerületünk közgyűlése, amennyiben az Egyetemes Konvent az állandó káplántartó helyek sorozatát bizonyos átmeneti időre már véglegesítette, amikor a miniszterium hozzájárulása is kieszközöltetett s e miatt újabb káplántartó helyek felvétele nagy nehézségekbe ütközik, a mezőkeresztesi egyházat jelenleg felvételre nem ajánlja, hanem azon az alapon, hogy Mezőkeresztes az előtt is káplántartó hely volt, a bekövetkező új ciklus idején leendő figyelembevétel végett már most előjegyzí.

143. Közhirdetésre ajánlatnak az abauji egyházmegyéből: a hernádsadányi, csenyétei és bistei egyházak.

Egyházkerület az ajánlott egyházakat közhirdetésre felveszi.

144. Dr. Kovács Gábor egyházkerületi pénztárnok, püspök úr megbízásából a közhirdetésre vonatkozólag a következő adatokat terjeszti elő:

1. A számadások azt mutatják, hogy a közhirdetésből folyó összegek évről-évre tetemesen apadnak; az arány olyannak mutatkozik, mintha 10—15 év alatt már egészen elapadnának.

2. A hirdetések száma 33—38. közt váltakozik. A jelen évben, illetőleg a múltban 35 volt. Köztük állandó hirdetés: a) Papi özvegy-árva-tár, b) Sárospataki főiskola, c) Sáros-

pataki főiskolai tápintézet, *d)* Sárospataki theologiai nyugdíj, *e)* Miskolci tápintézet, *f)* Rimaszombati tápintézet, *g)* Kerületi leányiskola, *h)* Országos közalap, *i)* Protestáns árvaház, *k)* Váci siketnémák, *l)* Elmebetegek, *m)* Moldva-oláhországi misszió, *n)* Szegény lelkészek. Ezekon kívül évről-évre változó 20—24 egyház segélyezése.

3. Az egyes célokra juttatott összeg 25—28 korona.

Egyházkerületünk közgyűlése a jelentést tudomásul veszi s az állandó hirdetések közül két címet, t. i. *l)* *elmebetegek*, és *n)* a *szegény lelkészek* címét, mint amelyeknek a helyzete és jellege az idők folyamán lényegesen megváltozott, törölni rendeli, az egyházmegyét pedig utasítja, hogy kebelökből jövőre, közhirdetés céljából, évenként csak 2—2 egyházat hozzanak javaslatba.

145. Az abauji egyházmegye felterjesztéssel él a dologi tandíjkárpótlásnál felmerült sérelmek és méltánytalanságok miatt s kéri azoknak a konvent útján való egységes orvosoltatását.

Közgyűlésünk e sérelmekkel az év tavaszán 44/a. számú jegyzőkönyvi határozatában már behatóan foglalkozott s azok orvosoltására a szükséges lépéseket megtette. Most tehát újabb felterjesztéssel élni felesleges, hanem utasítja az egyes egyházközségeket, hogy sérelmökkel forduljanak közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz s az 1908. XLVI. t.-c. alapján követeljék dologi kiadásaiknak a törvény 3. §-a által engedett határig, vagyis a tankötelesek után fejenként számított 16 koronáig terjedhető teljes kárpótlását.

146. Az abauji egyházmegye pártolólág terjeszti fel az *abaujszinai* egyház az iránti kérelmét, hogy a szükösi tárba fizetendő 391 kor. 40 fillér összeget engedje át az egyházkerület az abaujszinai egyház tetemes építkezési költségeinek fedezésére.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet javaslat-tétel végett átteszi az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

147. A *baktai* egyház felebbezést ad be az abauji egyházmegye f. é. tavaszi közgyűlésének azon határozata ellen, melyben az *abaujdevecseri* leányegyházra nézve kimondotta, hogy annak presbiterei az egyházmegyei és a magasabb egyházi tisztviselők választása céljából összehívott presbiteriumi ülésekre meghivandók s ott az Egyházi I. t.-c. 51. §. b. pontja értelmében szavazati joggal bírnak. A baktai egyház felebbezését azzal indokolja, hogy a devecseri leányegyház a baktai anyaegyház lelkészi állásának fentartásához semmivel sem járul, s így szavazati joga nem lehet.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye felebbezett határozatát jóváhagyja, miután az Egyh. I. t.-c. 51. §-ának b. pontja a legvilágosabban kimondja, hogy az anya, leány és fiókegyházak presbiteriumai az egyházmegyei tisztségek betöltésénél, valamint minden választásnál együtt szavaznak. Az a körülmény tehát, hogy a devecseri egyház a baktai lelkészi állomás fentartásához nem járul, csak azt hozza magával, hogy az anyaegyházat érdeklő ügyekben a devecseri híveknek és presbiteriumnak nincs beleszólásuk, de az egyházmegyei és más magasabb hivatalokra való szavazásoknál a leányegyház presbiterei nem foszthatók meg választói joguktól, amelyet nekik az egyházi törvény biztosít.

148. Az abauji egyházmegye saját lelkészi értekezletének indítványára ez évi őszi közgyűlésének 18. sz. határozatával arra kéri egyházkerületi közgyűlésünket, hogy az *uj énekes könyvi munkálatok* mielőbbi befejezését az egyetemes konvent utján az énekügyi bizottságnál sürgesse meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk mélyen érzi s jól tudja, hogy az abauji egyházmegye kíván-

ságában egész egyházkerületünk gondolkozása nyilatkozik meg s hogy egyházmegyéinknek az új énekeskönyv után való vágyakozása mélyen érzett lelki szükség, annak tehát mielőbbi elkészítése egész egyházkerületünkre nézve öröndetes üzenet volna: mindamellet, — tekintettel arra, hogy a zsinat bezárása óta hallgatógon viselkedő egyetememes énekügyi bizottság — egyetememes konventünk legközelebbi gyűlésén bizonyos jelét adta életben lételének s ígértet tett a konventnek s a konvent útján egész hazai ref. egyházunknak, hogy munkálkodni fog s munkálatának előhaladásáról minden konventi gyűlésre jelentést fog beterjeszteni (23. jkv. p.) az abauji egyházmegye indítványát ez időszereint mellőzve, bevárni kívánja az egyetememes énekügyi bizottság jövő évi jelentését s ez ügyben teendő további lépéseit e jelentéstől teszi függővé. Az abauji egyházmegyét különben már ezuttal is biztosíthatja egyházkerületünk, hogy az új énekes-könyv ügyét közös egyetértéssel, ha lehet, — de ha a viszonyok úgy követelnék, egymagában is kész kívánt diadalra segíteni.

149. Olvastatott a miskolci egyház kérvénye egy állandó vallástanári állásnak sürgős szervezése iránt.

Egyházkerületünk élénken érzi a miskolci vallástanítás rendezésének szükségét; s ezt a rendezést már több ízben kilátásba is helyezte. Azért most is megújítja amaz előbbi határozatát, hogy mihelyt az egyetememes egyház által kérelmezett vallástanári államsegélyhez hozzájuthat: legelső teendője lesz a miskolci vallástanári állás szervezése és állandósítása.

150. Az alsóborsodi egyházmegye 1911. aug. 29-ikén Mezőnagymihályon tartott közgyűléséből meleg pártolással beterjeszti a diósgyőr-vasgyári fiókegyházközségnek önállósí-

tását, azaz anyásítás iránti kérelmét, ajánlva azt az egyházkerület munkás szeretetébe és kegyességébe.

A kérelemhez csatolva van a fiókegyház presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvi határozata, a diósgyőri anyaegyháznak az önállósításba beleegyező, sőt azt örömmel üdvözlő nyilatkozata és az új lelkészi díjlevél, a mely — anyásítás esetén — természetben való lakást vagy annak ellenértékéül 600 koronát s egyházi adóból fedezendő 300 kor. fizetést biztosítana a lelkész számára.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a diósgyőri vasgyári ref. fiókegyház népessége — a csatolt kimutatás szerint — 900, az iskolakötelesek száma pedig 197 lélek s ezenkívül majdnem 2000-re megy azoknak a ref. munkásoknak a száma, akik bár nem laknak a fiókegyház területén, de ott vannak foglalkoztatva: a diósgyőri-vasgyári fiókegyháznak önálló anyaegyházzá való szervezkedését a maga részéről is a legnagyobb örömmel üdvözli és minden befolyásával támogatja. Ugyanazért felhívja az alsóborsodi egyházmegye esperesét, hogy az alakulandó egyház kérvényét kellőképen felszerelve a 300 kor. lelkészi fizetésnek állami kiegészítése végett, a püspöki hivatal útján, a nm. vall. és közokt. miniszteriumhoz minél előbb terjessze be.

151. Az alsóborsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése jóváhagyás végett felterjeszti azt a határozatát, mellyel kimondotta, hogy egy *egyházmegyei egyházfentartási alapot* létesít, mely célból az egyházmegye egyházai az eddigi agentialis perselypénznek megfelelő összegeket fognak fizetni az egyházmegye pénztárába mindaddig, míg egy oly tőke képződik, mely évi 600 korona segélyt lesz képes nyújtani s így évente egy egyház ennyivel lesz segélyezhető. És pedig az agentialis-perselypénz kulcsa alapján befolyó összeget az egyházmegyei pénztár kiegészíti 700 koronára s a segélyezést 1912-ben 300 koronával megkezdi, mely 1918-ban 400-ra, 1926-ban 500-ra, 1934-ben 600 koronára lesz emelhető. A segélyös-

szeg minden év szept. havában lesz az egyh. megyei közgyűlés által kijelölt egyház részére folyósítandó.

Egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi egyházmegye bölcs és követésre méltó határozatát örömmel és helyesléssel hagyja jóvá, ajánlja azonban az egyházmegye figyelmébe, hogy a szervezendő alapot inkább *egyházme-gyei segélyalapnak* nevezze el, amely név jellemzőbben fogja kifejezni annak célját és rendeltetését.

152. Az alsóborsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti azt a határozatát, mellyel megengedte, hogy a *mezőkeresztesi* egyház a régi időkől fennálló, a polgári község által legnagyobb részben a ref. egyháztagoktól szedett közmunkaváltságból öt megillető járandóságairól lemondhasson, s a lelkészeknek e címen évenként pénztára terhére 76 kor. 80 fillért fizethessen s ezt az összeget az iskolai pótagónak 4%-ról 5%-ra emelése által fedezhesse. Az egyházmegye jelentése szerint a ref. hivatott eddigelé 533 kor. 10 fillér folyt be közmunkaváltág címen s a polgári község ebből csak 445 koronát fizetett a ref. egyháznak, jövőre pedig az iskolai pótagó felemeléséből 540 kor. jövedelme lesz, s míg eddig e váltságot csak a telkes gazdák fizették, most az egyház összes hivei fognak e címen hozzájárulni. A közmunkaváltág illetén megszüntetését a polgári község tekintetében Borsodvármegye törvényhatósági bizottsága már jóváhagyta.

Egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi egyházmegye javaslata alapján, amelyből kitűnik, hogy a közmunkaváltág megszüntetése a mezőkeresztesi egyházra hátránnyal nem, sőt előnyökkel jár, a mezőkeresztesi egyház kérelmét teljesíti s az alsóborsodi egyházmegye felterjesztett határozatát megerősíti.

153. Az alsóborsodi egyházmegye a területén működő ref. tanítóegyesületnek következő kívánalmait terjeszti be:

a) Kívánja az egyesület az 1907. évi XXVII. t.-c. haladéktalan, novelláris uton való módosítását aképen, hogy minden magyar tannyelvű és olyan nem magyar tannyelvű népiskola tanítóinak fizetése, melynek legalább három felső osztályában magyar nyelven történik a tanítás, az állami tanítókéval teljesen egyenlő alapon rendeztessék.

b) Kívánja az 1907. évi XXVII. t.-c. oly módon való megváltoztatását, hogy a tanítónak a felekezetnél, községnél, társulatnál, vagy bármely jellegű iskolánál eltöltött egész szolgálati ideje a fizetés kiegészítésnél vétessék figyelembe. Az 1893 év előtti szolgálati idő is számíttassék be minden tanítónak s azon a címen, hogy a nem állami tanítóknak az összes szolgálati ideje beszámításával magasabb fizetése lenne, mint a mennyi az 1893. évtől az állami kulcs szerint öt megilletné: az államsegély, vagy korpótlék leszállítható, vagy megvonható ne legyen.

c) Nyugdíjba minden tanítónak az iskola fentartótól nyert összes járandósága, tehát fizetésekiegészítése is számíttassék be, a nélkül, hogy e címen az államsegély, vagy korpótlék leszállítható, vagy megvonható lenne.

Kapcsolatosan olvastatott az abauji ref. tanító egyesületnek az abauji egyházmegye által benyújtott memoranduma, mely a felekezeti tanítók fizetésének az államiakéval egy színvonalra emelését; továbbá a kántori és előkönyörgői teendők végzéseért mindenütt méltányos összeg megállapítását kérelmezi.

Közgyűlésünk a tanítóság jogos és méltányos kéréseit — a fölterjesztő egyházmegyék óhajtása szerint, — az Egyetemes Konvent elé a legmelegebb ajánlással s azzal a tiszteletteljes kérelemmel terjeszti fel, hogy eme jogos és méltányos óhajtások meghallgatása és teljesítése érdekében minden lehetőt elkövetni kegyeskedjék.

154. Az alsózempléni egyházmegye pártolólag terjeszti fel a berzéki lelkésztanító és gondnok azon kérelmét, hogy a kántor-tanító javadalmához tartozott azon 6 magyarhold föld, melynek jövedelmét a lelkészi és tanítói hivatal egye-

sítésétől kezdve nagy szegénysége miatt, építkezési és egyéb szükségei fedezésére az egyház használta fel, most, miután az egyház viszonyai az adócsökkentési segély elnyerésével rendezettekké váltak, ismét a kántori teendőket végző lelkész-tanító javadalmazására fordíthatassék; az egyház pénztárának ez átadásból származó évi 194 kor. 80 fillér veszteségét az adócsökkentési államsegély ugyanily összegű felemelésének kieszközlésével kívánják pótolni, minek bekövetkeztéig, a hat hold föld átengedése esetén, ez összegnek az egyház pénztárába való befizetésére a lelkész-tanító vállalkozik.

A fent megnevezett 6 magyar hold földnek a lelkész-tanító részére leendő átengedése nézve sem presbiteri, sem közgyűlési határozat nem csatoltatott, ami igazolná azt, hogy az átengedéshez maga az egyház is hozzájárul, azért az összes iratok visszaadtnak az egyháznak.

155. A szomotori lelkész, az alsózempléni egyházmegye utján felterjesztett kérvényében előadja, hogy Szomotoron, a lelkészi díjlevél szerint az esketésért és temetésért stólát csak a földbirtokkal nem bírók fizettek, a földdel bírók e nemű stóljája évi ígás napszámmal váltatott meg; de minthogy ez a szolgáltatás az adócsökkentési segély igénybevételével megszűnt, ma a szegény ember köteles stólát fizetni, de a gazdag nem, ami nagy elkeseredést támasztott. Lelkész kéri, hogy a temetési és esketési stóla fizetési kötelezettsége az egyháztagokra nézve egyenlően állapíttassék meg.

Az alsózempléni egyházmegye ebben a kérdésben elvi határozat hozatalát kéri.

Egyházkerületünk elvi határozat hozatalának a szükségét nem látja fenforogni s a meny nyiben a felterjesztett ügy kizárólag a szomotori egyház ügye, egyházkerület azt mondja ki, hogy miután az adócsökkentési segély igénybevétele folytán megszűnt a közmunka-kötelezettség, a melynek ellenében a földdel bíró egyháztagok, a lelkészi díjlevél szerint stóla-

mentességben részesültek, most már megszűnik a stóla-mentesség is, s az esketési és temetési stólát minden egyháztág a díjlevélben megállapított értékben fizetni köteles.

156. A felsőborsodi egyházmegye 25. számú jegyzőkönyvében előterjeszti, hogy a disznóshorváti egyházközség, az ottani bányatelepeken lakó ref. hívek egyházi adójának a munkabérökből való visszatartása iránt a bánya vezetőséghez fordult, de az a közbejárást megtagadta azon az okon, hogy az 1908. évi XLI. t.-c. 12. §. értelmében 5 korona napi kereseten alól egy munkás fizetése sem foglalható le. Miután így az egyházat fenn nem tarthatják, azt kérik, hogy az egyházi főhatóságok útján kerestessék meg a Pénzügyminiszter ur az E. I. t.-c. 5. §-ának a) alpontja értelmében, hogy az egyházak jogos követeléseit az állami adók módjára hajtatná be. Ha pedig ez keresztülvihető nem volna, ez esetben adjon utmutatást egyházkerületünk, hogy mímódon hajtassék be az illető ref. munkásokon a reájok eső minimális egyházi adó.

Egyházkerületünknek, ebben az egyházainkra mind súlyosabban ránehezedő kérdésben, nincs módja ez idő szerint más utbaigazítást adni, mint azt, hogy az egyház a hátralékos követelések behajtása végett a rendes törvényes uton járjon el.

157. A felsőborsodi egymázmegye 1911. szept. 5—6. napjain Balajton tartott közgyűléséből jelenti, hogy a püspöki hivatal által vele közölt 7522. sz. vallás- és közokt. miniszteri rendelet értelmében, mely kimondja, hogy a tanítói állásnak a lelkészi állással való egyesítését tovább meg nem engedi s míg a két állás külön nem választatik — a mit lehetőleg szept. 1-ig megejteni kér, — addig a tandíjkárpótlási kérelmet tárgyalás alá nem veszi, felhivta az érdekelt három, felsőborsodi egyházat, Sajóivánkát, Szakácsit és Rakacaszendet, hogy ehez a rendelethez lehetőség szerint alkalmazkodjanak. Addig is azonban, míg a lelkésztanítói állás véglegesen be fog szüntettetni, a mire bizonyosan huza-

mosabb idő kivántatik: kötelezte a jelenleg is működő lelkésztanítókat, hogy a tanítást — melyet sem pedagógiai, sem valláserkölcsei szempontból sokáig szüneteltetni nem kívánatos, — tovább is lelkiismeretesen s az eddigi ügybuzgósággal teljesítsék. Egyházi főhatóságunkat pedig a tandíjkárpótlásnak legalább ideig való kieszközlésére kéri.

A felsőborsodi egyházmegye intézkedését közgyűlésünk helyeslő tudomásul veszi s püspök urat felkéri, hogy az érdekelt egyházaknak a tandíjkárpótlás ideiglenes kiutalása tárgyában benyújtandó kérvényét az egyházkerület meleg ajánlásával terjessze fel a vall. és közokt. ügyi miniszteriumhoz.

158. Püspök ur Tátrafüreden a f. évben működött lelkész számadásaival kapcsolatban előterjeszti, hogy több oldalról oly jelenségek merültek fel, miszerint a tátrafüredi nyári isteniszteletek teljesítését állandóan a nagyszalókai ág. ev. lelkész, illetőleg az ág. ev. egyház igényelné. Általában a többi tátrai templomok ellátása körül is a ref. lelkészek az utóbbi időben hátrányban részesülnek az ágostaiak mellett. Kívánatosnak tartja azért e tárgyban egyházkerületünk, illetőleg ref. egyházunk érdekének megvédése iránti megfelelő lépések vételét.

Egyh. ker. közgyűlés felkéri püspök urat, hogy e tárgyban a tiszai ág. ev. egyházkerület püspökével érintkezésbe lépve, kérjen felvilágosítást a felmerült zavaró jelenségekről s ref. egyházunknak a templomépítés körül szerzett jogait érvényesítené. Jövő évi tavaszi közgyűlésünknek pedig ez irányban tett intézkedéseiről jelentést tenni méltóztassék.

159. Olvastatott a gömöri egyházmegyének 1911. évi szeptember hó 5—6. napjain, Rimaszombatban tartott közgyűléséből, egyházkerületünkre felterjesztett következő jegyzőkönyve :

„8/2. Esperes jelenti, hogy a tornaljai főszolgabírói hivatal az egyházi adóhátralékok jó részének behajtását elutasította, azzal az indokolással, hogy a cselédnek sem fizetéséből, sem munkaadó gazdájától, az egyházi adó törvényesen be nem hajtható. Így azután igazán csak papiroosan marad a lelkészek és tanítók fizetése, mert hiszen a mi hiveink jó része ilyen szegényekből áll, akiken a kivetést végrehajtani nem lehet.

Egyházmegyei közgyűlésünk sajnálattal értesül az esperesi jelentésből, arról, hogy a tornaljai főszolgabírói hivatal a cselédek egyházi adóhátralékainak behajtására vonatkozó hivatalos megkeresést elutasította, holott pedig az E. III. t.-c. 13. §. a) pontja félreérthetetlenül magában foglalja, hogy minden 20 éven felüli egyháztag, — tehát a cselédek is, — kötelesek legalább személyi adót fizetni. S mivel az elutasítás indoka országos törvényen alapszik (XLI. t.-c.), nem utasítja közgyűlésünk az illető lelkészi hivatalt, illetve esperest az E. I. t.-c. 5. §. harmadik kikezdésében foglalt rendelkezés érvényesítésére, habár egyházi törvényeink a jelzett 13. §-ban, különösen az *adócsökkentési segélyt igénybe vevő egyházközségek*re, kötelezően rendeli el a 20 éven felüli cselédek megadóztatását is: hanem a konkrét esetet felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez, azzal a célzattal, illetve kéréssel, hogy méltóztassék az egyházkerületnek, az Egyetemes konvent útján, vagy az államkormányánál kieszközölni, hogy a szóban levő egyházi adóhátralékok is behajthatók legyenek, vagy ha ez elérhető nem volna, történjék gondoskodás esetleg az adósegély megfelelő felemelése által arról, hogy az ekként behajthatatlan adóhátralékok pótoltsanak, hogy a lelkészi és tanítói fizetések, illetve az egyházak pénztárai csonkulást ne szenvedjenek.“

Egyházkerületünk közgyűlése, azt tapasztalván, hogy az egyházi adók behajtása körül nemcsak a gömöri egyházmegye, hanem egész egyházkerületünk területén is, tömegesen fordulnak elő hasonló nehézségek, amennyiben úgy a cselédekre és napszámosokra kivetett

egyházi adóknak, mint a 2000 koronánál kisebb fizetéssel bíró egyháztagek egyházi adóinak a behajtása, a hivatkozott 1908. évi XLI. t.-c. intézkedései folytán, legyőzhetetlen akadályokba ütközik: azzal a kérelemmel járul az Egyetemes Konventhez, hogy ezt az egyházközségeink lét-érdekeit mélyen érintő nagyfontosságú kérdést beható tanácskozás tárgyává tenni, s a törvényesen kivetett egyházi adók behajtása körül felmerült akadályok elhárításáról a leg-sürgősebben gondoskodni méltóztassék.

160. A gömöri egyházmegye 1911. szept. 5—6-án tartott üléséből 38. sz. határozatával jelenti, hogy a *rimaszombati egyesült protestáns főgimn. I—VII.* osztályának *vallás-vizsgáján* ez alkalommal az egyházmegye által kiküldött biztos nem vett részt a vallástanár ama kijelentése alapján, amely szerint az isk. igazgatóság intézkedett a vallás-vizsgálaton való elnöklés tárgyában. Ebből kifolyólag azzal az elvi kérdéssel fordul az egyházmegye közgyűlésünk elé: a nevezett osztályok vallásvizsgálatain az egyházhatósági képviselése szükséges-e?

Középiskoláink jelenlegi szervezete mellett felettük a felügyeletet és ellenőrzést elsősorban igazgatótanácsaik gyakorolják. Ezek az igazgatótanácsok pedig ép úgy képviselői és kifejezői a felettes egyházhatósági jognak, mint az esetleg kiküldött, vagy kiküldendő vizsgálati biztosok. Az a körülmény, hogy a sárospataki főiskolában és a miskolci felsőbb leányiskolában az igazgató-tanács, illetőleg felügyelő bizottság tagjait az egyh.-kerület, a rimaszombati és a miskolci főgimnáziumét pedig a presbiteriumok választják, csak onnan származik, hogy előbbi intézményeink az egyházkerülettel, utóbbiak pedig az egyházközséggel kerültek a történelmi fejlődés folyamán közelebbi jogviszonyba, ez azonban az igazgató-tanácsnak jog- és hatáskörén mit sem változtathat; de célszerűségét

szempontok sem kívánják ezt. A belkörüleg kinevezett vizsgálati elnökbe csak olyan garancia lehet, mint a felsőbb hatóság által kijelölt vizsgálati biztosban.

161. A gömöri egyházmegye a vagyon-leltári iverk ujonnan való nyomattatását sürgeti, mivel azokra az egyes egyházaknak, már csak a birtok- s tőkeváltozások bejegyzése végett is, elkerülhetlen szükségök van, s ez idő szerint semmiféle iverk nincs a birtokunkban, mert annak idején a két példányban elkészített leltár közül az egyiket nyomban az esperesi hivatalhoz, a másikat pedig később adócsökkentési ügyben, az egyetemes konventhez kellett felterjeszteniök.

A vagyon-leltári iverkek elkerülhetlen voltáról egyházkerületünk is meg lévén győződve, felkéri az egyetemes konventet, hogy ezeknek újra nyomattatásáról mielőbb gondoskodni méltóztassék.

162. A gömöri egyházmegye szükségesnek tartván a parochiákon található iratoknak, az ugynevezett parochiális leltárnak, egyöntetű és szakszerű rendezését, arra kéri egyházkerületünket, hogy kérje fel és bizza meg Zsoldos Benő nyug. főiskolai tanárt, mint szakértőt, hogy ezen parochiális iratok egységes elvek és formák szerint való rendezésére utmutatást dolgozzon ki s azt kinyomatván, minden lelkészi hivatalnak küldje meg. Egyházkerületünk pedig rendelje el a parochiákon található iratoknak záros határidőn belől való leltári rendezését.

Egyházkerületünk közgyűlése a felvetett indítványt magáévá teszi s megbizza az egyházkerületi parochiális könyvtári bizottságot, hogy ebben a tárgyban, a kivitel módozataira nézve, a jövő tavaszi közgyűlésünkre véleményes javaslatot adjon be.

163. A gömöri egyházmegye panaszolja, hogy éveken át szerzett tapasztalatai szerint a Sárospataki Irodalmi Kör kiad-

ványaiból a népiskoláink számára megszabott tankönyvek igen sok esetben még szept. elején sem állanak kellő mennyiségben az iskolák rendelkezésére s e miatt a gyermekeket, a tanügy nagy kárára, idejében tankönyvvel ellátni nem lehet. Kéri azért az egyházkerületet, hogy ezen a folyvást kísértő bajon hathatós intézkedésével sürgősen segíteni méltóztassék.

Közgyűlésünk megütközéssel hallja ezeket az évről-évre megújuló panaszokat s utasítja a sárospataki főiskola gazdasági választmányát — mint a könyvraktár és a könyvbizományos felügyelő testületét — indítson vizsgálatot annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség ebben az állítólagos mulasztásban s azután tegyen jelentést és javaslatot jövő tavaszi gyűlésünknek e panaszolt állapot gyökeres orvoslására nézve.

164. Az ungi egyházmegye felterjeszti a bési egyház gondnokának a múlt évi lelkészi jövedelemről készített s jóváhagyott számadását, amely szerint az egyházkerületi szűkösi tárra 480 kor 72 fillér tiszta jövedelem maradt.

Jelentés tudomásul vétetik s a bési egyház gondnoka a fent nevezett összegnek az egyházkerületi pénztárba leendő befizetésére utasíttatik.

165. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti fel a szalócai egyház kérvényét, amelyben az egyházkerületi szűkösi tárt illető 1054 kor. 24 fillér befizetése iránt halasztásért folyamodik.

Egyházkerületünk közgyűlése, az egyház költséges építkezéseire való tekintettel, a halasztást, az egyházmegye véleményezése szerint, két évre megadja s felhívja a szalócai egyház gondnokát, hogy a megállapított összegnek a felét 1912. év április 24-én, a másik felét 1913. április 24-én az egyházkerület pénztárába befizetni tartsa elengedhetetlen szigorú kötelességének.

166. Az ungi egyházmegye 1911. szeptember 7-én Ungváron tartott közgyűléséből jelenti, hogy az egyházi épületek belkörü tűzbiztosításának a létesítésével, Kájel István öszödi lelkész „Memoranduma“ alapján, melyet nevezett lelkész a „Protestáns Lap“ 1911. évi 17. számában közzétett s állítólag az Egyetemes Konventre is benyújtott, behatóan foglalkozván, arra a meggyőződésre jutott, hogy a belkörü tűzbiztosítás létesítése egyházunkra nézve tetemes haszonnal járna s annak anyagi megerősödését s felvirágzását nagyban elősegítené. Felkéri ennél fogva egyházkerületünket, hogy ehez az eszméhez egyházkerületünk is járúljon hozzá, az előkészületeket, számításokat tegye meg s a belkörü tűzbiztosítást 1916. július 1-én léptesse életbe s ebben a tárgyban az Egyetemes Konventre is pártoló felterjesztést tegyen.

Egyházkerületünk közgyűlése a belkörü tűzbiztosítás eszméjével maga is több ízben foglalkozott már, de a felmerülő nehézségeket s pénzügyi aggodalmakat, amelyek az ilyen kérdés tárgyalása körül rendszeren elő szoktak jönni, nem tudta elhárítani, azért ez ügyben a kérdés konventi tárgyalásaig várakozó állápontra helyezkedik.

167. Az ungi egyházmegye, a lelkészi értekezlet indítványa alapján, arra kéri egyházkerületünket, hogy a lelkészi irodák részére a szükséges nyomtatványok egységes előállításáról gondoskodják.

Egyházkerületünk addig, amíg az ungi egyházmegye bővebben ki nem fejt, hogy miket ért „a lelkészi irodák részére szükséges nyomtatványok“ alatt, a kérdés felett tárgyalásba nem bocsátkozhatik.

168. Az ungi egyházmegye a lelkészi értekezlet indítványa alapján abból az indokból, hogy magyarországi református egyházunknak létérdeke az, hogy az adósegély törvényhozásilag biztosíttassék, újból kéri egyházkerületünket, hogy az adósegélynek törvényhozásilag való biztosítását az Egyetemes Konvent útján szorgalmazza.

Egyházkerületünk tudván azt, hogy ennek a kérdésnek az előkészítésével és megoldásával úgy az Egyetemes Konvent, mint a közös protestáns bizottság, sőt maga az államkormány is behatóan foglalkozik, újabb felterjesztésnek a szükségét ez idő szerint nem látja fennforogni.

169. Kiss Ferenc gortvakisfaludi lelkész, aki rendes lelkészi állomását 1909. évi április 16-án foglalta el, azt kéri, hogy az országos ref. lelkészi nyugdíjintézeti belépési járulékok befizetése tekintetében, a 73%-os segélyezés ő reá is kiterjesztessék.

Véleményezés és jelentéstétel végezt kiadtik az egyházkerületi pénzügyi választmánynak.

170. Az abodi leányegyház a tanítói lakás tatarozására és kerítéseinek megújítására segélyt kér.

Mivel a megjelölt célokra egyházkerületünk segélyforrással nem rendelkezik, a folyamodó egyház kérvényét, lehető figyelembevétel végett, a felsőborsodi egyházmegyéhez teszi le.

171. Szabados László körtvélyes-almási lelkész azt kéri, hogy tekintettel arra a körülményre, hogy a virágzó szádalmási társegyházat e nyár folyamán egy nagy tűzvész jó részben elhamvasztotta s határát a jég elverte s e csapások miatt a 10,000 koronába került iskolaépítés költségeit a hívek nem képesek viselni, hasson oda egyházkerületünk az Egyetemes Konventnél, hogy a szádalmási egyház részére a kért tőkesegély, mely a II. csoportban 16. szám alatt 300 koronában (6000 korona tőke) előirányoztatott, a súlyos csapásra való tekintettel, már ebben az évben utalványoztassék ki.

Mivel a beadott kérvényt csupán a lelkész írta alá s az abban elsorolt körülmények s az egyháznak a tőkesegélyhez való rendkívüli sürgős igénye kellőleg nem igazoltattak s a kérvény a tornai egyházmegyei közgyűlésen való tárgyalás mellőzésével adatott be közgyűlésünkre:

az szabályszerű eljárás végett visszaadatik a folyamodó egyház lelkészének.

172. A „Kálvin-Szövetség“ azzal a kérelemmel járúl a magyar kálvinista társadalom tagjaihoz s többek közt a tisztán-
 inneri egyházkerületünkhöz is, hogy a presbiteri alapon nyugvó egyházak világszövetségének 1911. év szeptember hó 20—21. napjain Budapesten tartott gyűléseinek előkészítési és szervezési költségeihez tetszés szerinti adománnyal hozzájárúlni méltóztassék.

Egyházkerületünk pénztára nem rendelkez-
 vén ilyen célra szolgáló jövedelemmel, közgyűlés
 a kérelmet nem teljesítheti.

173. Olvastatott Debreczeni Bertalan egyházkerületi világi tanácsbírónak egyházkerületi közgyűlésünkhöz intézett következő lemondó levele.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

Egészségem teljesen megromolván, a főtiszteletű egyházkerületnél viselt tanácsbírói állásról lemondok.

Az 1873. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés tisztelt meg engem azzal, hogy világi jegyzőjévé választott. Vittem ezt a hivatalt addig, míg a debreceni zsinat az első egyházi szervezetet törvénybe iktatta. Minthogy az én állásom az egyházi törvénynek nem felelt meg: állásomról lemondottam s a főtiszteletű egyházkerület a jegyzői állást rendszeresítette s az addigi világi jegyző helyett egy világi főjegyzői és egy világi aljegyzői állást rendszeresített s azoknak választását az egyh. törvény szerint a presbiteriumokra ruházta. Ezen rendelkezés folytán a presbiteriumok többsége majdnem egyhangúlag engem emelt a világi főjegyzői állásra, mely álláson igyekeztem a főtiszteletű egyházkerület bizalmát szorgalmas munkámmal kiérdemelni.

Viseltem főjegyzői hivatalomat egész 1890. évi őszi közgyűlésig, mely engem a sárospataki főiskolánál jogigazgatóvá választott meg. Kimondta azonban a közgyűlés, hogy ezen jogigazgatói állás főjegyzői állással inkom-

patibilis, kénytelen voltam tehát a főjegyzőségről lemondani.

Az egyházak presbiteriumainak többsége erre egyházkerületi tanácsbírónak választott meg, amit e mai napig viselek.

Mennyiben tettem eleget ezen két, illetve három állásomban kötelességeimnek: ennek megítélése nem az én feladatom. Az én feladatom az, hogy most, életem alkonyán, hálatelt szívvel mondjak köszönetet a főtiszteletű egyházkerületnek azért a megtiszteltetésért, amelyben engem részesített és hogy az isteni gondviselés kegyelmét kérjem a főtiszteletű egyházkerületre.

Tisztelettel kérem, méltóztassék lemondásomat elfogadni s engem az egyházkerületi tanácsbírói állásom alól felmenteni.

Kiváló tisztelettel vagyok

Sárospatakon, 1911. szeptember 20-án.

A főtiszteletű egyházkerületnek

alázatos szolgálója:

Debreczeni Bertalan.

Egyházkerületi közgyűlés fájdalmas megilletődéssel értesül arról, hogy Debreczeni Bertalan, egyházkerületünk volt világi főjegyzője s főiskolai jogigazgató, egészségi állapotának hanyatlása miatt egymásután kénytelen azokat az összeköttetéseket megszüntetni, amelyekkel őt az egyházkerület bizodalma időről-időre magához fűzte s amely összeköttetések révén őt nagyobb-nagyobb becsülésre és több-több tiszteletre méltónak s hivatott munkásnak ismerte és szerette. Végig gondolva majdnem négy évtizedes egyházkerületi s főiskolai szolgálataim s amaz erőnek és hűségnek bizonyágain, amelyekkel szolgálatait értékesekké tette és megékesítette: — lehetetlen a legteljesebb elismeréssel nem adóznia egyházkerületi közgyűlésünknek Debreczeni Bertalan szép múltja iránt, amelylyel nevének egyházkerületünk történetében marandó emléket állított. Őszinte sajnálkozással

egészségének s nagy munkaképességének meghanyatlása iránt s forró köszönettel nemes és önzetlen szolgálataiért, — egyházkerületi világi tanácsbírói állásáról való s visszavonhatatlanul hangzó lemondását elfogadja s nemes munkában folyt életének felhőkbe vont alkonyára a mindenható Istennek védelmező és megsegítő kegyelmét kéri.

174. A Debreczeni Bertalan lemondásával egy egyházkerületi világi tanácsbírói állás megüresedvén, ennek betöltése végett

egyházkerületi közgyűlésünk a presbiteriumok útján való szavazást elrendeli december hó 1. határidővel s a szavazatok összegyűjtésével az espereseket, felbontásával pedig a püspök és főgondnok elnöklete alatt szervezett bizottságot bízta meg, meghatalmazván, hogy újabb szavazás szüksége szerint, ezt a maga által jónak vélt határidővel elrendelhesse. A bizottság az eredményt jövő évi tavaszi gyűlésünknek fogja bejelenteni.

175. Egyetemes konventi elnökség 3232—1911. számú iratával sürgeti egyházkerületünknek az Egyetemes Névtárra vonatkozó észrevételeit a jövő évi névtár mennél helyesebb előkészítése végett.

Egyházkerületi közgyűlés megbízta elnökségét a már e tárgyban meghozott határozatának felterjesztésére.

176. Illés Ferenc abaujszántói lakos, göncruszkai nyug. tanító anyagi nehéz helyzetét s csalódásait felsorolva s tanítói díjlevelének másolatát mellékelve, azért esedezik az egyházkerületi közgyűlés előtt, hogy kétségbeejtő helyzetére való tekintettel utasítsa egyházkerületi közgyűlésünk a *göncruszkai* egyházközséget arra, hogy a mellékelt díjlevelben az egyházközség által megállapított s az egyházi főhatóság által is

megerősített évi 60, összesen 210 koronát, mint megszolgált fizetését adja ki, a lelkészt pedig, hogy a csűr jogtalan használatáért 70 koronát fizessen ki s végre határozza el az egyházkerületi közgyűlés, hogy az ő megérdemelt nyugdíját vagy a göncruszkai egyházközség, vagy az abauji egyházmegye anynyira emelje fel, hogy ő abból négy tagú családjával megélhessen; ha ez nem volna lehetséges, akkor az egyházkerületi pénztár adjon neki évi 580 kor. segélyt, vagy ajánlja őt az egyházkerületi közgyűlés a konventnek évi 580 kor. segélyre.

Miután a folyamodvány egy része panasz a göncruszkai egyházközség és a göncruszkai lelkész ellen, — egyházkerületi közgyűlésünk leteszi a folyamodványt és mellékletét illetékes elintézés végett az abauji egyházmegyéhez s figyelmezteti a folyamodót, hogy az egyházközség és lelkész elleni panaszával elsőfokon az egyházmegyéhez forduljon.

177. Szolga József kassai ref. tábori lelkész folyó évi szeptember 21-iki kelettel azért folyamodik egyházkerületünk közgyűléséhez, hogy neki az *egyháztörténelmi szakcsoportból* theologiai tanári, illetőleg theologiai magántanári képesítés megszerzésére adjon engedélyt. Jelenti egyszersmind, hogy az engedély megnyerése esetén a vizsgálat alapjául szolgáló nyomtatott dolgozatát folyó évi november hó 1-én óhajtja benyújtani. A folyamodványához csatolt mellékletekkel igazolja, hogy a lelkészi vizsgálatokat jeles eredménnyel kiállotta, 3 éven át theologiai és philosophiai tantárgyakat hallgatott az utrechti egyetemen és hogy 1910. május 1-től mint katonai lelkész állomásozik és szolgál Kassán s hivatali működése és magánélete az egyházi törvényeknek teljesen megfelelő.

Egyházkerületi közgyűlés Szolga József kérelmét szívesen teljesíti, kimondván, hogy kérvényét és annak mellékleteit további elbírálás, a munka-beadási idő és a szóbeli vizsgálat idejének meghatározása végett átteszi a theologiai magántanári vizsgálobizottság elnökéhez.

178. Csorba Dezső, Molnár László, Vitkay Bertalan sárospataki végzett theologus ifjak, akik a szeptemberi lelkészi vizsgálatról elmaradtak, mult hó 29-én kelt folyamodványukban azért esedeznek, hogy — tekintettel arra, hogy már egy theologusi évet elveszítettek s mindhárman szegény özvegy anyának gyermekei — engedélyezzen nekik az egyházkerületi közgyűlés december hóra rendkívüli vizsgálatot.

Egyházkerületi közgyűlés, miután folyamodók pályavégzettségüket nem igazolják, lelkészi vizsgálatra pedig csak a theol. akadémia 4 éves tanfolyamát teljesen bevégzett ifjak bocsáthatók, — folyamodók kérelmét nem teljesítheti; megbízza azonban a folyamodók felhozott érveire való tekintettel, püspök urat, mint a lelkészvizsgáló bizottság egyik elnökét, hogyha nevezettek pályavégzettségüket végbizonyítvánnyal igazolják, — kérelmüket saját belátása szerint intézze el.

179. Boncsér Károly volt püspöki és pénztári szolga, 30 évi szolgálataira s nehéz anyagi viszonyaira való hivatkozással legalább 20 korona havi segélyért folyamodik. Folyamodványát a pénzügyi választmány folyó évi szeptember 23-iki gyűlésében érdemi bírálat alá vette s jegyzőkönyvének 87-ik pontbeli határozatával — tekintettel arra, hogy a püspöki hivatal mellett alkalmazott szolga állandó jellegű alkalmazottnak nem tekinthető s így sem nyugdíjra, sem állandó segélyre igényt nem tarthat s tekintettel arra is, hogy ilyenmű segélyezések egyházkerületünknel eddig gyakorlatban nem voltak s azokra fedezeti alapjaink sincsenek — a kérelem teljesítését nem javasolhatja.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány indokai alapján Boncsér Károly kérelmét nem teljesítheti.

180. A tárgysorozat kimerítettvén, elnöklő főgondnok indítványozza, hogy a még nem hitelesített határozatok hitelesítése a holnap délelőtt 10 órát tűzze ki közgyűlésünk,

Zemplénnvármegyének székháza szíves és készséges átengedéseért, a felsőzempléni egyházmegyének és a sátoraljaujhelyi egyházközségnek a gyűlés tartása körül kifejtett lekötelező szívességeért és vendégszeretetéért fejezze ki hálás köszönetét.

Közgyűlés a főgondnok indítványait egyértelműleg elfogadván, kimondja, hogy

1. A még nem hitelesített határozatokat holnap délelőtt 10 órától hitelesíti.

2. Zemplénnvármegyének székháza szíves és készséges átengedéseért forró köszönetét nyilváníttja.

3. A felsőzempléni egyházmegyét és a sátoraljaujhelyi egyházközséget, amelyek egyházkerületünk iránti lekötelező figyelmüket vendégszeretetükkel tiszteletreméltóan igazolták, hálás elismeréssel köszönti s őket egyházunk iránti szeretetök sokszoros megbizonyítására Istennek áldó kegyelmébe kéri.

181. Ugyancsak elnöklő főgondnok elismerésével adózik a gyűlés tagjainak buzgó kitartásáért s abban a reményben, hogy jelen közgyűlésünkkel nem csekély mértékben mozdítottuk elő egyházkerületünk ügyeinek rendezését és előbbrevitelét és hogy ennek a gyűlésnek maradandóbb gyümölcssei is mutatkozni fognak egyházkerületünk közéletében,

a gyűlést — a jelenvoltaknak az elnökség iránti elismerő nyilatkozatai között — bezárja.

Hitelesítettett Sátoraljaujhelyben, 1911. október 4-én.

Dókus Ernő

egyházkerületi főgondnok.

Dókus Gyula

egyházkerületi tanácsbíró.

Dókus László

egyházmegyei gondnok.

Radácsi György

egyházkerületi főjegyző.

Fejes István

püspök.

Hutka József

esperes

Czinke István

egyházkerületi tanácsbíró.

Vattay László

egyházkerületi aljegyző.

III.

Birósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneni ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának mint felebbviteli bíróságnak Sátoraljaújhelyben 1911. okt. 2-án tartott üléséről.

Jelennának: Vadászy Pál legidősb esperes és Dókus Ernő (tárgyalást vezető) elnöklete alatt Révész Kálmán, Hutka József, Csabay Pál, Dr. Tüdös István, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek, Meczner Béla, Ragályi Béla, Meczner József, Bornemisza László, Dókus László egyh. megyei gondnokok, Zombory Gedő, Radácsi György, Szuhay Benedek, Dókus Gyula egyh. ker. tanácsbírák, Dr. Finkey Ferenc e. ker. aljegyző. Előadó: Szuhay Benedek.

Tárgy: Farkas Lajos szadvárborsai volt gondnok fegyelmi ügye.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó ismerteti az ügyet, felolvassa a tornai egyházmegye fegyelmi bíróságának Tornán 1911. aug. 29-én e tárgybán hozott ítéletét, melynek értelmében Farkas Lajos szadvárborsai volt gondnok az egyházi V. t.-c. 34 §-ának 1., 2., 7. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségekben vétkesnek találtatván, ugyanezen t.-c. 35. §-ának *b*) pontja alapján feddésre s az általa beszédett, de el nem számolt 177 kor. 48 fillérnek, valamint a 34 koronában megállapított perköltségeknek 15 nap alatt az egyház pénztárába leendő megfizetésére ítéltetett, mely ítélet ellen úgy a vádlott, mint Rákay József panaszos és az egyházmegyei ügyész felebbezést jelentettek be.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felelőbíró, zárt ülésben egyhangúlag a következő

ítéletet

hozta :

A tornai egyházmegye fegyelmi bíróságának e tárgyban hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik, azaz a kiegészítéssel, hogy köteleztetik Farkas Lajos volt gondnok a biztosíték nélkül egyeseknél levő 1702 kor. 40 fillér összegről az ítélet kézbesítésétől számított 30 nap alatt jótállókkal ellátott kötvényeket beszerezni s azokat a tornai esperesi hivatalnak betérjeszteni, ellenkező esetben ezen összeget is köteles további 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett befizetni az egyház pénztárába.

Indokok:

Egyházkerületi fegyelmi bíróság a tornai egyházmegye felelőbíró ítéletét az ott kifejtett tényállás és indokolás alapján helybenhagyandónak találta, miután azonban a becsatolt iratok tanúsága szerint Szádvárborsán, a Farkas Lajos volt gondnok hanyagsága folytán, az egyháznak 1702 korona 40 fillér követelése van egyesekhez kihelyezve minden biztosíték nélkül, egyházkerületi bíróság szükségesnek látta ezen összeg biztosítása iránt is intézkedni s e végből Farkas Lajost utasítani, hogy 30 nap alatt a kihelyezett összegekről vagy kellő biztosítékot nyújtson, vagy ha ezt nem tenné, az 1702 korona 40 fillért fizesse be az egyház pénztárába.

Kelt mint fent.

DÓKUS ERNŐ
a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. FINKEY FERENC
jegyző.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sátoraljaújhelyben 1911. okt. 2-án tartott üléséről.

Jelennének: Vadászy Pál legidősebb esperes és Dókus Ernő főgondnok (tárgyalást vezető) elnöklete alatt Révész Kálmán, Hutka József, Csabay Pál, Bálint Dezső Dr. Tüdős István, Szűcs István esperesek, Meczner Béla, Ragályi Béla, Meczner József, Bornemisza László, Dókus László egyh. megyei gondnokok, Zombory Gedő, Radácsi György, Szuhay Benedek, Dókus Gyula egyh. ker. tanácsbírók. Dr. Finkey Ferenc e. ker. aljegyző. Előadó: Hutka József.

Tárgy: A Szin és Szögliget közötti teherviselési arány megállapítása.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó erre ismerteti az ügyet, majd felolvassa a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben Perkupán 1911. ápril. 24-én hozott ítéletét, melynek értelmében Szögliget a szini anyaegyházzal szemben a lelkész-szállítási és a paplak-építési költségekhez 8% arányában való hozzájárulásra köteleztetett, a lelkészlak építésére ajándékozott vagy szerzett tőkék pedig közös vagyonnak nyilvánítottak. Felolvassa továbbá előadó a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1911. aug. 29-én Tornán hozott végzését, melyvel felterjeszti az egyházkerületi közig. bíróságunk által 1911. évi május 16-án elrendelt pótvizsgálatról szóló jegyzőkönyvet, mely szerint a kiküldött vizsgálóbírók a Szin és Szögliget közötti teherviselési arányra vonatkozólag az 1782-től átvizsgált presbyteriumi jegyzőkönyvekben és számadásokban semmiféle adatot nem találtak, sem a jelenlegi presbyterek a teherviselési arány megállapításáról semmit sem tudnak, csu-

pán annyira emlékeznek, hogy a lelkésszállításnál a szögligetiek is küldtek segítséget.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt:

A tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1911. ápril. 24-én e tárgyban hozott ítélet indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

DÓKUS ERNŐ

a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL

a bíróság egyházi elnöke.

Dr. FINKEY FERENC

jegyző.

III.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának 1911. október 2. napján Sátoraljaújhelyben tartott üléséről.

Jelenvannak: Ragályi Géza esperes, egyházi elnök, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi elnök, Vadászy Pál, Csabay Pál, Hutka József, Dr. Tüdős István esperesek, Bornemisza László, Kádár Kálmán egyházmegyei gondnokok, Zombory Gedő és Szuhay Benedek egyházkerületi tanácsbírák, Vattay László egyházkerületi jegyző, mint jegyző és előadó. Tárgyalást vezető elnök: Dókus Ernő.

Tárgy: özv. Urbán Mihályné 500 korona káplántartási díj-követelése.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megnevezi a tárgyat s megállapítja, hogy a bíróság szabályszerűen megalakult. — Majd felhívja az előadót az ügy ismertetésére, ki is előszóval ismerteti az ügyet s felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának özvegy Urbán Mihályné,

Urbán Mihály volt záhonyi lelkész özvegyének, Peley József mostani záhonyi lelkész ellen 500 korona káplántartási díj követelése tárgyában Ungváron 1911. szept. 7. napján hozott ítéletét, amelynek értelmében özvegy Urbán Mihálynét 500 korona káplántartási díj követelésével elutasítja. Ez ellen az ítélet ellen özv. Urbán Mihályné felebbezést adott be.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag a következő

ítéletet

hozta :

Egyházkerületi bíróság az ungi egyházmegyei bíróság ítéletét megváltoztatja és Peley József záhonyi lelkészt kötelezi, hogy özv. Urbán Mihályné javára 380 korona káplántartási díj egyenértékét 30 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe alatt fizessen ki.

Indokok :

Az egyházkerületünkben fennálló s most is kötelező erejű szabályrendelet értelmében, az ugynevezett *kegyeleti év* az elhunyt lelkész özvegyét és árváit illeti. A jelen esetben az özvegyet illetve, mint a kegyeleti évnek a járuléka: a lakás fele, a díjlevélbeli jövedelem fele s az államsegélyből a káplántartási díj és káplán fizeték-kiegészítés fele. Mivel özv. Urbán Mihályné az őt megillető kegyeleti évről le nem mondott s vele sem az egyház, sem a megválasztott új lelkész, sem az esperes egyezséget nem kötött: Záhonyban a kegyeleti esztendő idejére nem rendes lelkészt, hanem helyettes lelkészt kellett volna alkalmazni. Helyettes lelkész azonban nem alkalmaztatott, hanem a megválasztott új lelkész iktattott be rendes lelkészül.

Ha ez az új lelkész időnap előtt beleült a hivatalába és elismerte az özvegynek a kegyeleti év jövedelméhez való jogát, azzal, hogy a díjlevélbeli fél-fizetést neki kiszolgáltatta, — el kell ismernie az özvegynek a káplántartási díj és kápláni fizetés-kiegészítéshez való jogát is és viselnie kell annak a következményét. Mert

igaz ugyan, hogy az új lelkész ezen a címen semmiféle pénzt fel nem vett, de felvette a 704 korona rendes lelkészi kongruát, amelyhez időnap előtt, szabálytalan köz-igazgatási intézkedés folytán, jogosítatlanul jutott, mert a kegyeleti évre nem rendes lelkészi kongrua, hanem kápláni kongrua jár, amihez az özvegynek is joga van.

Igy tehát, mivel a szabálytalan eljárással, az özvegy csonkulást szenvedett, az ő jogos követelését megállapítani, — még pedig, mivel időelőtti beiktatásával és a rendes lelkészi kongrua felvételével Peley József részesült jogosulatlan előnyben: Peley Józsefet az özvegy veszteségének a kárpótlására kötelezni kellett.

Az özvegy által követelt 500 korona összeget azonban le kellett szállítani 380 koronára. Ennél a bíróság előtt irányadó az volt, hogy az Egyetemes Konvent az 1911. évi 19. szám alatt, általános érvénnyel hozott határozata szerint, a lelkészi özvegyek mellett működő káplánok fizetés-kiegészítésére évi 260 korona, a káplántartási díjra pedig a törvényben 500 korona állapított meg.

Az így — nem 1000 koronára, hanem 760 koronára menő összegnek a feléhez, — a felés rendszer alapján, — az özvegynek elvitázhatatlan joga lévén, — az özvegy követelését 380 korona összegben kimondani kellett.

Kelt mint fent.

DÓKUS ERNŐ

egyházkerületi főgondnok,
a bíróság világi elnöke.

RAGÁLYI GÉZA

tornai esperes,
a bíróság egyházi elnöke.

VATTAY LÁSZLÓ

jegyzőkönyvvezető.

IV.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának 1911. október 2. napján Sátoraljaiújhelyben tartott üléséről.

Jelenvannak: Ragályi Géza esperes, egyházi elnök, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi elnök; Vadászy Pál, Csabay Pál, Hutka József, Dr. Tüdös István esperesek, Bornemisza László, Kádár Kálmán egyházmegyei gondnokok, Zombory Gedő és Szuhay Benedek egyházkerületi tanácsbírák, Vattay László egyházkerületi jegyző és előadó. Tárgyalást vezető elnök: Dókus Ernő.

Tárgy: özv. Urbán Mihályné felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának a záhonyi egyház által visszatartott lelkeszi járandóság tárgyában hozott ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó élőszóval ismerteti az ügyet s felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1910. évi szept. hó 8. napján Ungváron tartott ülésében hozott azon ítéletét, amelylyel özvegy Urbán Mihálynét, a néhai férje után 1909. évre még . őt illető lelkeszi javadalomból a záhonyi egyház által visszatartott 342 kor. 10 fill. visszatérítése iránti kérelmével elutasította. Ez ellen az ítélet ellen özv. Urbán Mihályné felebbezést adott be.

Ebben az ügyben az egyházkerületi közigazgatási bíróság, mint felebbviteli bíróság — miután előtte az 1911. évi máj. 16-iki egyházkerületi bírósági végzéssel bekivánt iratok is felolvastattak, — zárt ülésben egyhangulag a következő

ítéletet

hozta:

Egyházkerületi bíróság az ungi egyházmegye bíróságának 1910. évi szept. hó 8. nap-

ján hozott azon ítéletét, amelylyel özv. Urbán Mihálynét a záhonyi egyház ellen támasztott követelésével elutasította, jóváhagyja.

Indokok:

Az ungi egyházmegye, 1909. évi tavaszi közgyűlésének a 7. számú határozatával jóváhagyta az esperesnek azt az intézkedését, hogy a záhonyi egyházban, az úgynevezett csonka év alatt, az ünnepi és vasárnapi isteni tiszteletek a csapi lelkész felügyelete alatt a csapi segédlelkész által, — a hétköznapi isteni tiszteletek pedig a helybeli énekvezér által végeztessenek el s ezen összes szolgálatok teljesítéséért az illetőknek havi 83 kor. 33 fillér fizetessék ki az egyház gondnoka által a lelkészi járandóságokból.

Mivel ez az összeg, — amely magában foglalja nemcsak a templomi szolgálatok, hanem a temetések és gyűlésezések idején való oda és visszautazás vasúti költségeit is, — a záhonyi lelkészi fizetés évi teljes összegéhez mérten túlzottnak nem mondható, — s nem haladja meg a káplántartási díjnak és fizetésnek 1000 koronában törvényesen megszabott hányadát; továbbá, mivel a csonka év alatt az összes lelkészi szolgálatok ellátásáról az özvegy tartozott gondoskodni, ő pedig ezekért a fenti összegzen felül másnemű kiadással meg nem terheltetett: a havi beszolgálatokért megállapított s kiutalt 83 kor. 33 fill. összeget helyesnek elfogadni s özv. Urbán Mihálynét követelésével elutasítani kellett.

Kelt, mint fent.

DÓKUS ERNŐ

egyházkerületi főgondnok,
a bíróság világi elnöke.

RAGÁLYI GÉZA

tornai esperes,
a bíróság egyházi elnöke.

VATTAY LÁSZLÓ

jegyzőkönyvvezető.

V.

JEGYZŐKÖNYV.

t

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának 1911. október 2-ik napján Sátoraljaujhelyben tartott üléséből.

Jelenvannak: Ragályi Géza esperes, egyházi elnök, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi elnök; Vadászy Pál, Csabay Pál, Hutka József, Dr. Tüdös István esperesek, Bornemisza László, Kádár Kálmán egyházmegyei gondnokok, Zombory Gedő és Szuhay Benedek egyházkerületi tanácsbírák; Vattay László egyházkerületi jegyző, mint előadó.

Tárgyalást vezető elnök: Dókus Ernő.

Tárgy: Pankotay László kisgejőci egyháztag felebbezése templomi székper ügyében.

Tárgyalást vezető elnök megállapítja, hogy a jelen levő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltiségi kifogás nem tétetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó élőszóval ismerteti az ügyet, a mely szerint a kisgejőci egyház presbyteriuma Pankotay László egyháztagnak azon kérelmét, hogy ő a maga templomi székjogát, amelyet egy izben már a fiára átruházott, fia halála után, vejére, ifj. Bogáthy Ferencre újból átruházhassa, — megtagadta. A presbyteriumnak ezen határozatát, az ungi egyházmegye közigazgatási bírósága 1911. ápril. 24. Ungváron tartott ülésében hozott ítéletében, helyben hagyta. Ezen ítélet ellen Pankotay László felebbezést jelentett be.

A tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság ebben az ügyben, amelyet már egy izben 1911. május 16. napján, Miskolcon tartott ülésében, (VII. szám alatt) tárgyalás alá vett, a kisgejőci presbyterium 1903. évi június 7. tartott üléséről felvett s ide most beadott felvilágosító jegyzőkönyvének felolvasása után zárt ülésben egyhangulag a következő

ítéletet

hozta :

az ungi egyházmegyei bíróság ítélete jóváhagyatik.

Indokok :

A kisgejőci egyház presbiteriumának becsatolt jegyzőkönyvéből beigazolást nyert, hogy a kisgejőci egyházban az a gyakorlat fejlődött ki, hogy az édes apa vagy családfő után a templomi székjogot díjtalanul csak egy fiu örökli és ha a testvérek többen vannak, a többiek bizonyos díj fizetésre köteleztetnek: tehát Pankotay Lászlót azon kérelmével, hogy templomi székjogát vejére ruházhassa át, elutasítani, illetve az ungi egyházmegyei bíróság ítéletét jóváhagyni kellett.

Kelt mint fent.

DÓKUS ERNŐ

egyházkerületi főgondnok,
a bir. vil. elnöke.

RAGÁLYI GÉZA

tornai esperes,
a bir. egyh. elnöke.

VATTAY LÁSZLÓ

jegyzőkönyvvezető.

VI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának mint felelőviteli bíróságnak Sátoraljaujhelyben 1911. október 2-án tartott üléséből.

Jelenvannak : Ragályi Géza legidősb esperes és Dókus Ernő főgondnok (tárgyalást vezető) elnöklete alatt Hutka József és Dr. Tüdős István esperesek, Meczner József, Bornemisza László, Dókus László, Kádár Kálmán egyh.-megyei gondnokok, Zombory Gedő és Szuhay Benedek egyh. ker. tanácsbírák. Jegyző Dr. Finkey Ferenc e. ker. aljegyző.

Előadó: Hutka József.

Tárgy: Peley József záhonyi lelkész felebbezése az özv. Urbán Mihályné lakbér-követelése ügyében hozott ungi egyházmegyei közig. bírósági ítélet ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet s felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1911. szept. 7-én Ungváron e tárgyban hozott ítéletét, mely szerint Peley József záhonyi lelkész köteleztetett özv. Urbán Mihályné részére az utóbbinak kegyeleti éve alatt a lelkészlak és a lelkészi kert felerészének használatáért egyezségileg megállapított 100 kor. megfizetésére. Ezen ítélet ellen Peley József felebbezést kelentett be.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága mint felebbviteli bíróság zárt ülésben egyhangulag következően

ítélt:

Az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik azzal a kiegészítéssel, hogy Peley József köteles a megítélt 100 koronát 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett megfizetni özv. Urbán Mihálynénak.

Kelt mint fent.

RAGÁLYI GÉZA

a bíróság egyházi elnöke.

DÓKUS ERNŐ

a bíróság világi elnöke.

DR. FINKEY FERENC

jegyző.

VII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának mint felebbviteli bíróságnak Sátoraljaiújhelyben 1911. október 2-án tartott üléséből.

Jelenn vannak: Ragályi Géza legidősebb esperes és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt Hutka József, Dr. Tüdös István esperesek, Zombory Gedő, Szuhay Benedek egyh. ker. lelkészi tanácsbírák, Meczner József, Bornemisza László, Dókus László, Kádár Kálmán egyh. megyei gondnokok.

Előadó és jegyző Vattay László e. ker. aljegyző.

Tárgy: Rózsa Lajos volt vajáni tanító felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának az ő személyi pótléka tárgyában hozott ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűleg megalakult.

Elnök felhívására előadó élőszóval ismerteti az ügyet s felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának Ungváron 1911. szept. 7-én e tárgyban hozott ítéletét, melyvel Rózsa Lajost a vajáni egyház ellen 1910. szept. 18-tól évi 200 kor. személyi pótlék megállapítása iránti keresetével elutasította, miután Rózsa Lajos ezen összegről a természetbeni fizetés kérése alkalmával világosan lemondott. Ezen ítélet ellen Rózsa Lajos élőszóval felebbezést jelentett be. Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben a következően

ítélt:

Az ungi egyházmegye közigazgatási bíró-

ságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

RAGÁLYI GÉZA

a bíróság egyházi elnöke.

DÓKUS ERNŐ

a bíróság világi elnöke.

DR. FINKEY FERENC

jegyző.

VIII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvéetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának mint felebbviteli bíróságnak Sátoraljauhelyben 1911. évi október 2-án tartott üléséről.

Jelenvannak : Vadászy Pál legidősebb esperes és Dókus Ernő (tárgyalást vezető) elnöklete alatt Hutka József, Révész Kálmán, Bálint Dezső, Dr. Tüdős István, Szücs István eseperek, Meczner Béla, Ragályi Béla, Meczner József, Dókus László, Kádár Kálmán e. m. gondnokok, Zombory Gedő, Radácsi György, Szuhay Benedek és Dókus Gyula e. ker. tanácsbírák. Előadó: Szuhay Benedek. Jegyző: Dr. Finkey Ferenc e. ker. aljegyző.

Tárgy: Bodzási Mátyás otrokocsi tanító korpótlék-ügye.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa a gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának Rimaszombatban 1911. szept. 5-ik napján ezen ügyben hozott ítéletét, mely szerint Bodzási Mátyás otrokocsi tanító az otrokocsi egyház ellen két hónapi korpótléka összegének 33 kor. 33 fillérnek megfizetése iránti keresetével elutasított. Ismerteti

előadó ezen ítélet ellen Bodzási Mátyás írásban beadott felebbezését, melyben a Miniszterium által ki nem fizetett két havi korpótlékának megtérítésére az otrokocsi egyházat köteleztetni kéri.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben egyhangulag a következően

ítélt:

A gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

DÓKUS ERNŐ

a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL

a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC

jegyző.

IX.

Az időszaki bíróság a következőleg állittatik össze:

Első tanács: Ragályi Géza, Hutka József, Meczner Béla, br. Vay Elemér, Bornemisza László rendes, Kérészy Barna, Radácsi György, Dr. Tüdős István, Szentimrey Gyula, Dókus László póttagok.

Második tanács: Révész Kálmán, Vadászy Pál, Ragályi Béla, Meczner József, Dókus Gyula rendes, Bálint Dezső, Csabay Pál, Szücs István, Léway József, Kádár Kálmán póttagok.

Jegyzették :

Radácsi György lelkészi főjegyző az I-et egészen, a II. 1—9, 20, 42, 45, 53, 89—92, 94—96, 99—110, 148, 173—181.

Czinke István lelkészi aljegyző a II. 13, 14, 24—28, 39, 48, 49, 51, 52, 56, 86, 87, 97, 98, 145, 149, 150, 153, 157, 160, 163.

Vattay László lelkészi aljegyző a II. 88, 93, 117—119, 138—144, 154—156, 159, 161—162, 164—172, III. 3, 4.

Dr. Finkey Ferenc világi aljegyző a II. 15—19, 21—23, 29, 33, 38, 41, 43, 44, 46, 47, 54, 55, 111, 116, 120—137, 146—147, 151—152, 158, III. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9.

Dr. Mitrovics Gyula világi aljegyző a II. 10—12, 30—32, 34—37, 40, 50, 57—85, 112—115 pontokat.

Sajtóhiba.

A 33-ik pont 6-ik sorában „Egyházközség“ helyett *Egyházkerületi ügyész* olvasandó.

Tárgymutató.

Jelenvoltak sorozata 3 l.

I. Lelkészszentelési ünnepély.

(Fejes István püspök alkalmi imádságával és beszédeivel)

II. Közgyűlési ügyek.

1. Dókus Ernő főgondnok üdvözlő és megnyitja a gyűlést.
2. A gyűlés összeállított névsorának tudomásúvétele.
3. Elmaradt gyűléstagok igazolása.
4. Dókus Ernő főgondnok alkalmi emlékezései (1. Br. Bánffy Dezső elhunytá s érdemeinek méltatása. 2. Zsilinszky Mihály bányai kerületi felügyelői állásából való visszavonulása feletti sajnálkozás. 3. Kecskeméti földrengés. 4. Radácsi György 40 éves tanári szolgálata. 5. Firczák Gyula 50 éves lelkészkedésének üdözlettel való méltatása.)
5. Fejes István püspök emlékezései (Ragályi Gyula és Br. Vay Sándor elhunytá, Dókus Gyula sárospataki főiskolai algondnok 25 éves hivataloskodásának méltatása, Dr. Baltazár Dezső tiszántúli püspök üdvözlése.)
6. Az 1848. XX. t.-c. végrehajtásának miként állása felől való tájékoztatás a püspök részéről.
7. A bírósági ülés kitűzése.
8. Jelentés a lelkészszentelési ünnepélyről, a püspöki ima, beszéd stb. jkvbe vétele s Papp József ünnepi szónoknak elismerés.
9. Lelkészképesítő bizottság jkvei s javaslatai.
10. Geduly Henrik tiszai ág. ev. püspök köszönőlevele.

11. Kérészy Barna főisk. ig. tanácsos lemondása és marasztalása.
12. Szombathy Kálmán egyh.-k. felső leányiskolai tanár érdemeinek méltatása, helyének betöltése végett az egyh.-ker. gyűlési tagságra nézve szavazás elrendelése december 1. határidővel s szavazatbontó bizottság választása.
13. Konfirmációi káté-pályázat eredménye. Megbízás Novák Lajos th. tanárnak s Fejes István püspök és Radácsi György főjegyző bírálókül való megválasztása.
14. Elemi iskolai vallástanítási órák és díjak leszállítása miatti panaszok.
15. Szavazatbontó bizottság jelentése főiskolai lelkészi algondnokságra, lelkészi egyházkerületi tanácsbíróra, zsinati rendes lelkészi képviselőségre bekívánt szavazások eredményéről.
16. Szavazatbontó bizottság jelentése egy világi zsinati pót-képviselőre bekívánt szavazások eredményéről.
17. Szavazatbontó bizottság jelentése a sárospataki akadémiai tanári kar és a kebelbeli gimn. tanári karok szavazásainak eredményéről egy zsinati póttag, illetőleg egy rendes tag választására nézve.
18. Révész Kálmán főiskolai gondnok helye a főiskolai ig.-tanácsban Szücs István ungi esperessel töltenek be.
19. Czinke István egyházkerületi tanácsbíróvá választása miatt egyházkerületi jegyzői tisztéről lemond. Érdemei örökítettnek s az egyházkerületi lelkészi aljegyzőségre szavazás rendeltetik el december 1. határidővel.
20. Püspöki jelentés az iroda átvételéről s Pataky Sándor volt e.-k pénztárnok 5000 K-ás biztosítási okmányának kiadása.
21. Az egyházkerületi pénztár kezelésének és ellenőrzésének szabályozására kiküldött bizottság jelentése a szabályrendelet végleges szövegével, ennek életbeléptetése, ellenőrző bizottságok választása, Dr. Kovács Gábor megválasztott pénztárnok eskütétele.
22. Az egyházkerületi pénztárból fizetendő javadalmak, segélyek, napidíjak szabályzata a szabályzat teljes szövegével.
23. A Br. Baldácsy-alapítványi jutalék felosztásának szabályozása.
24. Az egyházi ingó és ingatlan javak kezeléséről készült sza-

- bályrendelet tárgyalásának elhalasztása az 1912. tavaszi közgyűlésre.
25. A népiskolai felügyeletre vonatkozó szabályzat és rendtartás kinyomatásának bejelentése és szétküldésére való intézkedés.
 26. Rimaszombati gimn. énektanítás.
 27. Az énekvezérek egyesületének emlékirata a konventi határozat által van elintézve s napirendről levétetik.
 28. Kálvineum-bizottsághoz tétetik a f.-borsodi segélyezési indítvány.
 29. Sajókeresztur nyugdíjintézeti hátralékáról e.-ker. pénzügyi választmányi jelentés.
 30. Helyettesítési díjak módosított szabályzata a sárospataki főiskolában.
 31. Püspöki jelentés H. Bathó J. sárospataki ének- és zene-tanár ügyében.
 32. Az e.-k. felsőbb leányiskolában a miniszteri biztos látogatása az erről felvett jegyzőkönyv alapján. Felügyelő-bizottság a felmerült szükségletek teljesítésére felhívatik.
 33. A Vágássy Ferencz-féle alapítványokhoz készített e.-ker. ügyészi alapítvány-levelek s a sárospataki főiskola ügyészenek hasonló alapítvány-levelek készítésére való felhívása.
 34. Rimaszombati főgimn. igazgató jelentése a görög nyelv tanításáról s püspök felkérése a jelentés felterjesztésére.
 35. Dókus Ernő főgondnok jelentése 2 pecsét elhelyezéséről.
 36. A középiskolai felügyelői állásra beérkezett vélemények alapján az eddigi rend marad a felügyeletre nézve.
 37. Gimnáziumi létszámcsökkenés indokolása a sárospataki főgimnázium részéről konventre terjesztetik.
 38. Polgári községek beosztására az egyházmegyéktől beérkezett jelentések. Alsózemplén és Felsőborsod az elmaradt jelentést tavaszi gyűlésünkre mulhatatlanul adja be.
 39. Az erdélyi középiskolai vallásitanítási tanterv elfogadása.
 40. Gimnáziumi (konventi) rendtartás ügyében a főiskolai igazgatótanács adjon véleményt, illetőleg a gimn. tanári kar (spataki).
 41. A társ-, leány- és fiókegyházközségek viszonyainak rendezése és jellegük megállapítása tavaszi gyűlésünkre halasztatik.

42. Az egyetemes névtár ügyében hivatalos nyilatkozat.
43. Kurdy István egyházkerületi tartozása nem engedhető el.
44. Ujlőrinczfalva építési segélyt nem kaphat.
45. Máthé Gyula karcasai lelkész államsegély kérvénye felterjesztett.
46. A legyesbényei egyházközség javára szolgáló Tarnay Endréné-féle alapítványról szóló alapító levelek jóváhagyása.
47. Sturmán Lénárd alapítványáról (a tornallyai egyházközség részére) szóló alapító levelek jóváhagyása s az alapítónak köszönet.
48. Gusztáv Adolf-féle segélyre ajánljatik Hernádszadány és Balogiványi.
49. A felsőborsodi egyházmegye a sárospataki népisk könyvek használatáról.
50. A rimaszombati tanári lakáspénzek rendezése.
51. Tanítói államsegélyek késedelmes kiutalása ügyében püspöki jelentés.
52. A szádélői tanítóhelyettesítés -séreلمي felterjesztést nem igényel.
53. A Szondy—Kenessey alapítvány kiosztásáról püspöki jelentés és közgyűlési megállapodás.
54. Az Orsz. Prot. rrvagylet segélykérese nem teljesíthető.
55. Juhász László hanvai lelkész felebbezése a gömöri egyházmegye folyó évi őszi közgyűlésének 40. sz. határozata ellen s ennek elintézése.
56. A miskolci egyházközség a 3-ik lelkészi állásnak rendes vallástanári és egy segédlelkészi állássá való átalakítására vonatkozó kérelme nem teljesíthető, a 3-ik lelkészi állomás betöltendő.
57. Végh Bertalan sárospataki ügyvédnek főiskolai ügyészszé alkalmazása.
58. A főisk. tápintézet házi kezelése s a tápintézeti díjak felemelése.
59. Meczner András főisk. gazd. választmányi tag lemondásának elfogadása, érdemeinek méltatása.
60. Buza János és Dr. Kiss Sándor főisk. gazd. vál. tagokká választása.
61. Papp Zoltán, Gulyás József dr. és Karády György dr. sárospataki főgimn. h. tanárok rendes tanárokká való

- megválasztása s rendes tanári javadalmuk szept. 1-től való folyósítása.
62. Dr. Trócsányi József jogtanár egyetemi magántanári képesítése alapján rendes tanárrá véglegesítése s rendes tanári javadalmának folyó évi július 1-től való kiutalása.
 63. Osváth Gyula dr. helyettes jogtanárnak — a jogtanári kar felebbezésének mellőzésével — ismételt alkalmazása.
 64. Trócsányi Dezső és Sólyom Ferenc külföldi segélye.
 65. Dókus Gyula főiskolai világi gondnok 25 éves gondnokságának ünnepi méltatása.
 66. Radácsi Gyöngy 40 éves tanársága.
 67. A főiskolai „*algondnok*“ címnek gondnokra változtatása.
 68. 205 K adomány az Uj Vay—Mocsáry alapra köszönettel fogadtatik.
 69. Halász Dénes h. tanárul alkalmazása a sárospataki főgimnáziumban.
 70. Balla József és Kónya Imre tanárjelöltek internátusi felügyelőkké alkalmazása. Ig.-tanács felhívása az internátus jövőjére vonatkozó tervzet készítésére.
 71. A sárospataki főrabbi kérelme az izraelita növendékeknek a szombati rajz és írás alól való felmentése végett.
 72. Harsányi István és H. Bathó János óratöbbletének díjazása.
 73. A Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíj megüresedett helyére Fodor Gábor felvétele.
 74. H. Bathó János ének- és zenetanár gyermekhangverseny útján gyűjtött alapítványáért köszönet.
 75. A Kun-családnak köszönet b. e. Kun Bertalan püspök arcképének a főiskola részére való megfestetéseért.
 76. Br. Vay Elemérnek 2000 K-s külföldi adományáért köszönet. Az alapítvány ez évben Páhy Józsefé.
 77. A Sárospataki Takarékpénztár Részvénytársaság új kibocsátású részvényeinek vásárlására engedély a főiskolai gazd. választmánynak.
 78. Dani és Fischer nyomdászok munkadíjának 20%-kal való emelése 1912. jan. 1-től.
 79. A spataki főiskolai létszámról hivatalos jelentés.
 80. Ilj. Meczner Béla dr. haladékot kap az egyetemi magántanárság megszerzésére.
 81. A györgytarlói főiskolai birtok alhaszonbérletbe adása.

82. Nagy Béla theol. tanár tátrafüredi lelkeszi szolgálata s a perselypénz-maradék hováfordítása.
83. A miskolci főgimn. igazgatói jelentés s az intézet államszegélyének elégtelensége s a maximum sürgetése.
84. A rimaszombati főgimn. igazgatói jelentés s új elnökségének üdvözlése.
85. Az egyh.-ker. felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságának jelentése, b. e. Dóczy Gedeon érdemeinek örökítése, az internátus ügyében újabb jelentés bevétele s igazg. megbízás ágyneműekért való járulékok szedésére.
86. Egyh.-ker. tanügyi bizottság jkve és javaslatai s ezekre hozott közgyűlési határozatok s táblás kimutatások az egyh.-ker. népiskolai ügy állásáról.
87. Czinke I. elnök jelentése a nem felekezetünkhöz tartozó középiskolákba járó ref. növendékek 1910/1911. évi vallásvizsgáiról s az egyházkerület erre vonatkozó határozatai.
88. A missiói bizottság jelentése, ennek tudomásul vétele s új bizottsági tagok választása.
89. A parokhialis könyvtár-bizottság javaslata a törzskönyv újra nyomtatása felől — a konvent enemű munkálatának létrejöttekor fog tárgyalatni.
90. Egyetememes konvent Kun Bertalan és Br. Vay Béla érdekeit örökítő határozatát megküldi.
91. Ugyanaz tudatja a kápláni kongrua ügyében hozott határozatát.
92. Ugyanannak válasza egyh.-ker. 111—1910. sz. tavaszi jkvi felterjesztésére (közalapi kiadvások).
93. Az orsz. ref. lelkeszi nyugdíj és özvegy-árvagyámintézet ügyrendje egyházmegyei vélemények alapján.
94. A lelkeszővegyi járadékok és árvasegélyek előleges kiutalása ezúttal nem lehetséges.
95. Az iskolai növendékek szünidei tanulmányútjának szabályozása.
96. A spataki főiskola közpénztári alapítványairól is kimutatás küldendő a konventnek.
97. A spataki főiskola vagyonkezelése a konvent ítéletében. Egyh.-ker. elismerő nyilatkozata a főisk. igazgató-tanács és gazd. vál. iránt.
98. Zoványi Jenőnek a spataki főiskolai alapítványok kezelése elleni panaszát a konvent elutasítja.

99. Az állami anyakönyvek behozatala folytán előállott lelkeszi jövedelemcsökkenés állami kárpótlása ügyében az esperesi hivatalok az utolsó tíz évi anyakönyv-kiadványi jövedelem összeírására hívatnak fel.
100. A konvent válasza a hanvai, lénárdfalvi és csizi egyházközségek adósegély ügyében felterjesztett panaszra.
101. A magyarországi ref. egyház theologiai akadémiáinak tanulmányi és vizsgálati rendje s a konventnek és egyházkerületünknek ehhez fűzött kívánságai és határozatai.
102. Ifjúsági egyesületek szervezése, gondozása a konventi terv alapján.
103. Az oklevél nélküli tanítók nyugdíjazási ügye.
104. Az énekvezérek emlékirata a kegyeleti idő, költözködési költség, helyettesítés stb. kérdéseiben.
105. A énekvezérek javadalma ügyében konventi válasz.
106. Népiskolai ifjúsági és tanítói szakkönyvtárak szervezése tárgyában a konventi könyvjegyzék elfogadása s a konvent meghatalmazása.
107. Egyetemes konvent az országos tanítói nyugdíjintézet reformja tárgyában készített alsóborsodi munkálatot ajánlattal küldte fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.
108. A középiskolai vallásstanári képesítés szabályozása s a szabályzat életbeléptetésének ideje.
109. Egyetemes konvent az egyetemes tanügyi bizottsági kiadások kulcsszerinti beküldését kéri.
110. Kálvinképek, Kálvin-füzetek, Bocskay-kiadványok terjesztésére felhívás.
111. Adóslevélminták a tőkekamatsegélyeknek megfelelő tőkeösszegek folyósítása tárgyában.
112. Vallás- és közoktatásügyi miniszteri körrendelet az új kiadású tankönyvek approbatiójáról.
113. Ugyanaz a vakok gyámolítására gyűjtendő segélyről felsőbb leányiskolában.
114. Ugyanaz az iparostanoncok szerződtetése ügyében.
115. Ugyanaz a szövetkezeti eszme propagálása végett.
116. Igazságügyminiszteri leirat az egyházközségi ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi kiigazítás kérdésében és a gömöri egyházmegye felterjesztése e tárgyban.
117. Lelkeszi és tanítói változások az egyházmegyékben.

118. Egyházi tisztviselők választásának bejelentése az egyházmegyék által.
119. Megerősítésre felterjesztett díjlevelek.
120. Az abaujkéri egyházközség adásvételi ügye.
121. A szikszói egyházközség engedélyt nyer régi úrasztali edényeinek eladására, a vételár tőkésítésének feltétele alatt s az abauji egyházmegye ellenőrködésének kikötése mellett.
122. A kisgyőri e. k. adásvételi ügye.
123. A miskolci e. k. adásvételi ügye.
124. Az újcsanárosi e. k. adásvételi ügye.
125. A semjéni e. k. kölcsönfelvételi ügye.
126. A nagyrosvági e. k. kölcsönfelvételi ügye.
127. A kiskövesdi e. k. kölcsönfelvételi ügye.
128. A nagytárkányi e. k. adásvételi ügye.
129. A vadnai e. k. adásvételi ügye.
130. A nagytoronyai e. k. kölcsönfelvételi és adásvételi ügye.
131. A pelsőci e. k. adásvételi ügye.
132. A rimaszombati e. k. adásvételi ügye.
133. A kisdobronyi e. k. kölcsönfelvételi ügye.
134. A kisgejőci e. k. adásvételi ügye.
135. Az ungmogyorósi e. k. adásvételi ügye.
136. Az ungvári e. k. adásvételi ügye.
137. A lucskai e. k. kölcsönfelvételi ügye.
138. Közalapi segélyért folyamodó egyházközségek s nagyobb-kisebb segélyre ajánlottak sorozata.
139. Pap Lajos beési tanító fizetéskiegészítési kérvényének elutasítása, mint sérelem.
140. Káplántartási díjra s káplánjaik részére fizetéskiegészítésre ajánlott lelkészek (Kazay S., Kozma G.).
141. Barna Gyula disznóshorvátii lelkész állandó s.-lelkészi állás szervevezét kéri a bányatelepek folytán felszaporodott iskolások létszámának gyors emelkedése miatt.
142. A mezőkeresztesi egyházközség egy 2-ik segédlelkészi állás szervezéséhez konventi beavatkozást kér.
143. Közhirdetésre ajánlatnak az abauji egyházból.
144. Dr. Kovács G. pénztárnok jelentése a közhirdetésre felvett címekről s az évi jutalékról.
145. Abauji felterjesztés a dologi tandíjkárpótlásnál felmerült sérelmek és méltánytalanságok miatt.
146. Az abaujszinai e. k. kérelme a szükösi tárba fizetendő

- összegnek saját részére való átengedése végett, pénzügyi választmányhoz utasítatik.
147. A baktai egyházközség felebbezése az abauji egyházmegye határozata ellen az abaujdevceseri leányegyháznak egyházmegyei és magasabb egyházi tisztviselők választására való jogosíttatása ellen.
 148. Az abauji egyházmegyének az új énekeskönyvi munkálatok befejezését sürgető felterjesztésével szemben egyházkerület egyelőre várakozó álláspontot foglal el.
 149. A miskolci e. k. állandó vallástanári állás szervezését sürgeti.
 150. A diósgyőr-vasgyári fiókegyházközség anyásításának ügye.
 151. Az alsóborsodi egyházmegye egyházmegyei egyházfenntartási alap létesítési törekvését egyházkerület szívesen üdvözli.
 152. A mezőkeresztesi egyházközség a közmunkaváltási járandóságáról lemond a lelkészek megfelelő kárpótlása mellett.
 153. Az alsóborsodi ref. tanítóegyesület többrendbeli kívánása a tanítói fizetésrendezés, szolgálati idő beszámítás, nyugdíj stb. ügyében.
 154. A berzéki lelkésztanító és gondnok kérelme a kántortanító javadalomnak a lelkésztanító részére való visszafordítása végett.
 155. A szomatori lelkész kérelme a temetési és esketési stóla fizetési kötelezettségének az egyházközségi tagokra nézve egyenlő megállapíthatása végett.
 156. A disznóshorvátí egyházközség a hátralékos követelések behajtása végett a törvényes útra utasítatik.
 157. A felsőborsodi egyházmegyének a sajóivánkai, szakácsii és rakacaszendi lelkésztanítótság ügyében elfoglalt álláspontja helyeseltetik.
 158. A tátrafüredi s általában a tátrai templomok nyári istentiszteleteinek az ág. ev. testvérekkel való rendezése.
 159. A gömöri egyházmegye felterjesztése az adóbehajtás megtagadása miatt konventre felebbeztetik.
 160. Ugyanaz az egyházmegye a rimaszombati főgimnázium vallásvizsgálatain való képviseltetésének szükségességét kéri tisztáztatni.

161. Ugyanaz az egyházmegye a vagyonleltári ívek újra nyomtatását sürgeti (konvent).
162. Ugyanaz az egyházmegye a parókhíalis levéltárak rendezéséhez szakértői útmutatást kér Zsoldos B. levéltárnok útján.
163. Ugyanez egyházmegye panaszára a népiskolai tankönyvek késedelmes nyomtatása és hozzáférhetősége miatt a gazd. v. adjon felvilágosítást tavaszra.
164. A bési egyházközség gondnokának felterjesztett számadása a szűkösi tár szempontjából.
165. A szalókai egyházközség 2 évi halasztást kap a szűkösi tárt illető 1054 K 24 f befizetésére.
166. Az ungi egyházmegye az egyetemes tüzkárbiztosítás behozatala érdekében.
167. Ugyanaz az em. a lelkészi irodák részére szükséges nyomtatványok egységes előállítását sürgetvén, a kérdés bővebb kifejtésére hivatik fel.
168. Ugyanaz az em. az adótörvény törvényhozás útján való biztosítását sürgeti.
169. Kiss Ferenc gortvakisfaludi lelkész kérvénye a lelkészi nyugdíjintézeti belépési járulék ügyében a pénzügyi választmányhoz tétetik.
170. Az abodi leányegyház ezúttal nem segíyezhető.
171. A körtvélyes--almási lelkész konventi segélyért beadott kérvénye szabálytalan kiállítás miatt visszaadatik.
172. A Kálvin-szövetség a presbiteri világszövetségi gyűlés céljaira alap hiányában nem segíyezhető.
173. Debreczeni B. egyh.-ker. vil. tanácsbíró lemondása, érdemeinek örökítése.
174. Debreceni B. helyének betöltésére szavazás elrendelése dec. 1. határidővel.
175. Az „Egyetemes Névtár“-ra adandó véleményünket sürgeti a konventi elnökség.
176. Illés Ferenc panaszja és segélykérvénye az abauji egyházmegyéhez tétetik.
177. Szolga József kassai tábori lelkész theol. magántanári vizsgálat tételre engedélyt kap.
178. Csorba D., Molnár L., Vitkay B. végzett theol. ifjak ügyének elintézése püspök úrra bízatik.
179. Bonczér Károly volt püspöki szolga nem segíyezhető.

180. A közgyűlés berekesztése, jkv. hitelesítési idő kitűzése, köszönet Zemplénavarmegyének, a felsőzempléni egyházmegyének és a sátoraljaujhelyi egyházközségnek.
181. Elnöki köszönet a gyűléstagoknak és jegyzőkönyvhitelesítés.

III. Bírósági ügyek.

- I. Farkas Lajos szadvárborsai volt gondnok fegyelmi ügye.
- II. A Szin és Szögliget közötti teherviselési arány megállapítása.
- III. Özv. Urbán Mihályné 500 korona káplántartási díj követelése.
- IV. Özv. Urbán Mihályné felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának a záhonyi egyház által visszatartott lelkészi járandóság tárgyában hozott ítélete ellen.
- V. Pankotai László kisgejőci egyháztág felebbezése templomszékper ügyben.
- VI. Peley József záhonyi lelkész felebbezése az özv. Urbán Mihályné lakbér követelése ügyében hozott ungi egyházmegyei közig. bírósági ítélet ellen.
- VII. Rózsa Lajos volt vajáni tanító felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának az ő személyi pótléka tárgyában hozott ítélete ellen.
- VIII. Bodzási Mátyás otrokocsi tanító korpótlék ügye.
- IX. Az időszaki bíróság összeállítása.

Betűsoros tájékoztató.

- Abaujvecseri e. k. 147.
Abauji egyházmegye 120, 121, 145, 146, 147, 148, 176.
Abaujkéri e. k. 120.
Abaujszinai e. k. 146.
Abodi e. k. 170.
Ágoston Sándor 22.
Alsóborsodi egyházmegye 41, 56, 87, 122, 123, 142, 150,
151, 152, 153.
Alsóborsodi tanítóegyesület 107, 153.
Alsókemenicei előkönyörgő 22.
Alsózempléni egyházmegye 38, 41, 124, 125, 126, 127, 128,
154, 155.
Baktai e. k. 147.
Bálint Dezső 12, 88. Bír. IX
Balla József 70.
Balogiványi e. k. 48.
Baltazár Dezső dr. 45.
Bánffy Dezső br. örökösei 4.
Baranya e. k. 14.
Bárczay László 26.
Barkai lelkész 22.
Barna Gyula 141.
Bathó János, 31, 72, 74.
Becske Bálint 86.
Bernáth Aladár 12.
Berzéki tanító és gondnok 154.
Bési e. k. 164.
Beszteri lelkész 22.

- Bodzási Mátyás Bir. VI.
 Bonczér Károly 179.
 Bornemisza László 88. Bir. IX.
 Buza János 60.
 Csabay Pál 15, 88.
 Csontos József 17.
 Csorba Dezső 178.
 Csik Dániel 87.
 Czinke István 15, 19, 86, 87.
 Dani és Fischer 78.
 Debreceni Bertalan 3, 173.
 Díjleveleket erősítettő e.-községek 119.
 Diósgyőr vasgyári fiók-e. k. 150.
 Disznóshorváti e. k. 156.
 Dobsinai vallástanító 22.
 Dókus Ernő főgondnok I, 1, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 21, 22, 23
 24, 35, 67, 83, 174.
 Dókus Gyula 5, 12, 30, 65. Bir. IX.
 Dókus László 12, 88. Bir. IX.
 Egri lelkész és énektanító 22.
 Egyetemes konvent 16, 17, 36, 37, 39, 40, 41, 86, 88, 90,
 93, 101, 106, 153, 159, 161.
 Egyetemes konventi képviselők 22.
 Egyházkerületi bíróság Bir. IX.
 „ elnökség 22.
 „ felsőbb leányiskola igazg., felügyelő biz. 32,
 85, 113.
 „ fő- és aljegyzők 22.
 „ képviselők 22.
 „ tisztviselők 22.
 „ kiküldöttek 22.
 „ levéltárnok 22.
 „ papi özvegyárvatár 22.
 „ pénztári hivatalszolga 22.
 „ pénztárnok 20, 21, 22, 23, 164, 165.
 „ pénzügyi választmány 20, 21, 43, 44, 54, 127,
 133, 137, 146, 169.
 „ tanügyi bizottság és előadó 22, 86.
 „ ügyész, alügyész 22, 33.

- Egyházközségek általában 19, 23, 25, 41, 67, 86, 87, 104, 105, 106, 110, 116, 145, 174.
- Egyházmegyei főjegyzők 22.
- Egyházmegyék általában I., 14, 15, 16, 22, 23, 24, 38, 41, 53, 67, 86, 87, 88, 91, 92, 94, 97, 99, 103, 106, 110, 117, 119, 138, 144.
- Énekvezérek, kántortanítók 27, 104, 105.
- Eperjesi vallástanító lelkész 22.
- Esperesek általában 15, 16, 19, 22, 23, 25, 67, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 116, 117, 119, 138, 143, 144, 174.
- Farkas Lajos Bir. I.
- Feiler József 81.
- Fejes István püspök I., 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 20, 21, 22, 23, 24, 33, 34, 36, 37, 39, 41, 53, 67, 82, 83, 99, 101, 109, 110, 114, 115, 116, 139, 150, 157, 158, 174, 175, 177, 178.
- Felsőborsodi egyházmegye 28, 38, 49, 129, 141, 156, 157, 170.
- Felsőgagyai e. k. 14,
- Felsőzempléni egyházmegye 41, 51, 130, 180.
- Felszentelt lelkészek I.
- Finkey Ferenc dr. 21.
- Firczák Gyula g. k. püspök 4.
- Fodor Gábor 73.
- Fodor György 21.
- Fogarassy Jenő 86.
- Függő tárgyak (skontro) 24, 38, 41, 50, 64, 70, 85, 89, 108, 136, 148, 158, 163, 165, 174.
- Gálocsi e. k. 14.
- Geduly Henrik 10.
- Giovannini Gabriella 22.
- Gömöri egyházmegye 55, 92, 100, 116, 131, 132, 159, 160, 161, 162.
- Gööz Ferenc 86.
- Gulyás József dr. 61.
- Gusztáv Adolf segélykérők 48.
- Halász Dénes 69.
- Hanva-lénárdfalva csizi e. k. 55, 100.
- Harminc évi végzett teológusok 68.
- Harsányi István 72, 87.

- Hegedüs és Sándor cég 106.
 Hernádsadányi e. k. 48.
 Heöbábai e. k. 22.
 Homoki e. k. 14.
 Huszthy Béla 21.
 Hutka József 12. Bír. IX.
 Idrányi Barna 21.
 Illés Ferenc 176.
 Juhász László I, 55, 100.
 Kádár Kálmán Bír. IX.
 Kálvineum 28.
 Kálvin-szövetség 172.
 Káplántartási segélyre ajánlott lelkészek 140.
 Karádi György dr. 61.
 Kassai vallástanító s. l. 22.
 Kazay Sándor 140.
 Kecskemét és ref. egyháza 4.
 Kérészy Barna 3, 11. Bír. IX.
 Ketergényi e. k. 14.
 Kisdobronyi e. k. 133.
 Kisgejőci e. k. Bír. V.
 Kiss Ferenc 169.
 Kisgyőri e. k. 123.
 Kiskövesdi e. k. 127.
 Kiss Sándor dr. 60.
 Komjáthy Béla 3.
 Komjáthy Gábor 87.
 Konfirmátiói káté bíráló bizottság 13.
 Kónya Imre 70.
 Kozma Gedeon 140.
 Közalapi segélykérők 138.
 Kun Árpád, Bertalan, Zoltán 75.
 Kurdy István 43.
 Lácái lelkész 22.
 Legyesbényei e. k. 46.
 Lekenyei tanító 22.
 Lelkészek általában 67, 86, 88, 89, 91, 93, 94, 95, 97, 99,
 102, 103, 104, 105, 110, 111, 116, 117, 143, 144, 148.
 Lelkeszi vizsgálatot tett egyének 9.
 Lelkészképesítő bizottság 9.

- Lévay József 3. Bir. IX.
Lucskai tanító 22.
Lucskai e. k. 137.
Lukács Géza 84.
Maklár Pap Miklós 78.
Mályi e. k. 22.
Máthé Gyula 45.
Meczner András 59.
Meczner Béla 12. Bir. IX.
Meczner Béla dr. 80.
Meczner József Bir. IX.
Medveczky Sándor 84.
Mezőkeresztes e. k. 142, 152.
Mezőlaborci e. k. 14.
Miklós Ödön 3.
Minaj e. k. 14.
Miskolci e. k. 56, 123, 149.
Miskolci főgimn. igazgatóság 36, 39, 83, 95, 102.
Missiói bizottság 88.
Molnár László 178.
Nagy Béla 82.
Nagybózsvai lelkész 22.
Nagyrosványi e. k. 126.
Nagytárkányi e. k. 128.
Nagytoronyai e. k. 130.
Novák Lajos 13.
Odescalchi Zuard herceg 81.
Osváth Gyula dr. 63.
Páhy József 76.
Pankotay László Bir. V.
Papp József I., 8.
Papp Lajos 139.
Papp Zoltán 61.
Parokhiális könyvtárbizottság 89, 162.
Pataky Sándor örökösei 20, 22.
Pele József Bir. III. IV. VI.
Pelsüci e. k. 131.
Porcs János 21.
Protestáns Országos Árvaegylet 54.
Protestáns sajtóiroda 22.

- Puky Endre 16.
Püspöki titkár 22.
Püspöki hivatalszolga 22.
Rácz György dr. 21.
Rácz Lajos dr. 17.
Radácsi György I., 4, 9, 12, 13, 25, 66. Bir. IX.
Radvánci e. k. 14.
Ragályi Béla 21. Bir. IX.
Ragályi Géza Bir. IX.
Ragályi Gyula örökösei 5.
Rakacaszend e. k. 157.
Rebrényi e. k. 14.
Réz László 87.
Révész Kálmán főisk. gondnok és esperes 15, 30, 42, Bir. IX.
Rimaszombat e. k. 14, 132.
Rimaszombati főgimnázium 26, 50, 84, 95, 102, 160.
Rimaszombati főgimnáziumi igazgató-tanács 50, 84.
Rózsa Lajos Bir. VII.
Sajóivánkai e. k. 157.
Sajókereszturi e. k. 29.
Sajólénárdfalvai e. k. 119.
Sárospataki főgimnáziumi vallástanár 22.
Sárospataki főgimnázium 37, 40.
Sárospataki főisk. gazd. választmány 57, 58, 60, 61, 62, 66,
77, 81, 97, 163.
Sárospataki főrabbi 71.
Sárospataki főiskolai tanári kar 30, 65, 66, 95, 102.
Sárospataki főiskolai igazgató-tanács 30, 36, 40, 57, 58, 65,
66, 70, 72, 73, 96, 97, 98, 101.
Sárospataki Irodalmi Kör 86, 112, 163.
Sárospataki főiskolai jogakadémia 63, 80.
Sárospataki főiskolai pénztár 30, 58, 61, 62, 72.
Sárospataki főiskolai ügyész 33.
Sárospataki Református Lapok 22.
Sárospataki theol. akadémia 9, 101.
Sátoraljaujhelyi e. k. 180.
Sátoraljaujhelyi vallástanió-lelkész 22.
Segédlelkészek általában 91.
Semjéni e. k. 125,
Sólyom Gyula 21.

- Sólyom Ferenc 64.
Sturman Lénárt 47.
Szabados László 171.
Szádelő e. k. 52.
Szakácsi e. k. 157.
Szalay László 16.
Szalókai e. k. 165.
Szavazatbontó bizottság (új) 12, 19.
Szavazatbontó bizottság (rég) 15, 16.
Szavazatot nem adott egyházközségek 15, 16, 17.
Szent-Imrey Gyula 3, Bir. IX.
Szepsi e. k. 14.
Szikszói e. k. 121.
Szinai e. k. 14.
Szin-Szögliget Bir. II.
Szolga József 177.
Szombathy Kálmán 12.
Szomotori lelkész 155.
Szücs István 18, 88, Bir. IX.
Tanítók általában 67, 86, 95, 102, 104, 105, 106, 110, 115, 148.
Tarnay Endréné Eperjessy Ilona 46.
Tátrafüredi és lomnici kiszolgáló lelkész 22.
Terhes Barna özvegye 22.
Tornai egyházmegye 41, 52. Bir. I, II.
Tornallya e. k. 47.
Tóth Kálmán I.
Tóth Pál özvegye 22.
Trócsányi Dezső 64.
Trócsányi József dr. 62.
Tüdős István dr. 21, 88. Bir. IX.
Ujcsanálói e. k. 124.
Ujlőrincfalvai e. k. 44.
Uj Vay—Mocsáry alapítvány 68.
Ujonnan választott lelkészek és tanítók 117.
Ujonnan választott egyházi tisztviselők 118.
Ungi egyházmegye 41, 133, 134, 139, 164, 165, 166, 167,
168. Bir. III, IV, V, VI.
Ungmogyorósi e. k. 135.
Ungvári e. k. 136.
Ungvári lelkész 22.

Urbán Mihályné Bir. III, IV.

Zemplénavármegye 180.

Zsilinszky Mihály 4.

Zsinati képviselők (egyházkerületünkbeliek) 22.

Zsoldos Benő 162.

Vadászy Pál 21. Bir. IX.

Vadnai e. k. 129.

Vaján e. k. Bir. V.

Vajkóci e. k. 14

Vay Elemér br. 3, 76. Bir IX.

Vay Sándor br. özvegye 5.

Végh Bertalan 33, 57

Visegrádi János 9.

Vitkay Bertalan 178.

